martin beck 4

Maj Sjöwall / Per Wahlöö

Uçtu Uçtu İtfaiye Arabası Uçtu

Milliyet YAYINLARI

MİLLİYET YAYIN LTD. ŞTİ. YAYINLARI Martin Beck Dizisi / 4

Yayın hakkı: Norstedts Türkiye'de yayın hakkı: Milliyet Yayın Ltd. Şti.

Birinci baskı: Mart 1978 Dizgi - Baskı - Cilt: Ağaoğlu Yayınevi Tesisleri Tel: 277337

maj sjöwall-per wahlöö

uçtu uçtu itfaiye arabası uçtu

Türkçesi AYDIN ARIT

Milliyet

YAYINLARI

1

Güzelce yapılı yatağın üstünde ölüsü yatan adam, ilkin ceketiyle kravatını çıkarıp kapı yanındaki iskemlenin arkalığına asmıştı. Ayakkabıları düzenli bir şekilde yanyana aynı iskemlenin altında duruyordu. Ayaklarına bir çift siyah deri terlik geçirmişti. Üç tane filtreli sigara içmiş ve de izmaritleri başucu masasının üstündeki kül tabağında söndürmüştü. Sonra sırtüstü yatağa uzanarak ağzının tavanına bir kurşun sıkmıştı.

İşte bunun hiç de güzel görünür bir yanı yoktu.

En yakın komşusu, bir yıl öncesi bir geyik avında kalçasından sakatlanmış bir emekli yüzbaşıydı. Kazadan sonra uykusuzluk çeker olan adam, çoğu geceler oturur ve iskambil falı açardı. Tam iskambil destesini almak için uzandığında, duvarın öte yanından yansıyan silah sesini duymuş ve de anında polis çağırmıştı.

Radyolu ekipten iki devriye polisi kapının kilidini kırıp apartman dairesine girdiklerinde, tarihler Mart'ın yedisini ve saatler de sabahın dörde yirmi kalasını göstermekteydi. İçerdeki yatağın üstünde ölü buldukları adamsa, ruhunu teslim edeli otuz iki dakika olmuştu. Adamın kesin olarak intihar etmiş bulunduğunu saptamaları uzun sürmedi. Ölüm olayını telsizle bildirmek için arabalarına dönmezden önce, daireyi şöyle bir gözden geçirdiler ki, aslında bunu yapmamaları gerekirdi. Kat, yatak odası dışında, bir oturma odası, mutfak, hol, banyo ve de sandık odasından oluşmaktaydı. Ne bir mesaj ne de bir veda mektubu bulabildiler. Oturma odasındaki telefonun yanında duran not defterinde kayıtlı bir çift sözcük göze çarpan tek yazılı şeydi. Bu iki sözcük bir ad oluşturuyordu. Her iki polisin de yabancısı olmayan bir ad:

Martin Beck.

Ottilia'ların isim günüydü.

Sabah on biri biraz geçe, Martin Beck Güney polis merkezinden ayrıldı ve de Karusellplan'daki tekel içki satış deposu önünde kuyruğa girdi. Bir

şişe Nutty Solera satın aldı. Metro doğrultusunda yoluna devamla, ayrıca bir düzine kırmızı lale ve bir kutu İngiliz peynirli bisküvit de aldı. Vaftizinde annesine takılan altı isimden bir tanesi de Ottilia idi ve de bu isim gününde annesini kutlamak için ziyaretine gidiyordu.

Yaşlılar Yurdu büyük ve çok eski bir yerdi. Orda çalışma zorunluğunda olanlar kuruluşun çok çok eski ve kullanışsız durumda bulunduğunu ısrarla belirtiyorlardı. Martin Beck'in annesi bir yıl önce buraya taşınmıştı. Kendini çekip çeviremediği için değil. Çünkü yetmiş sekiz yaşına karşın, elan dinç ve eli ayağı tutan bir kadındı. Ne var İki, biricik çocuğuna yük olmak istemiyordu. Bu nedenle zamanında Yurtta kendisine bir oda ayırtmış ve de dilediği biçimde bir oda boşalınca, yani daha öncesi burayı tutan kişi ölünce, eşyalarının çoğu bölümünü satarak oraya taşınmıştı. On dokuz yıl öncesi babası öldüğünden bu yana, Martin Beck annesinin tek desteği olmuştu. İşte şimdi de onu kendi evinde barındıramaz olmanın vicdan azabını çekiyordu. Ama çok derinlerde bir yerden, kendine bile danışmaksızın her işi kafasmca, bildiği gibi yaptığı için ona şükran duymaktaydı.

8

Şimdiye dek içerde kimsecikleri oturur görmediği o küçük ve kasvetli oturma odalarının birinin önünden geçerek loş koridor boyunca yoluna devam edip annesinin oda kapısına vurdu. İçeri adımını atan oğluna kadın şaşkınca baktı. Kulakları biraz ağır işittiği için kapının hafif tıkırtısını duymamıştı. Yüzü aydınlanan kadın, okumakta olduğu kitabı bir kenara bırakarak kalkmak için davrandı. Martin Beck, hızla ona yaklaştı, yanaklarından öptü ve de hafifçe bastırarak koltuktan kalkmasını engelledi.

«Oğlun için kalkman gerekmez ki, anneciğim,» dedi.

Çiçekleri kadının kucağına bıraktı ve de şişeyle bisküvit kutusunu masanın üstüne koydu:

«Kutlarım, sevgili anacığım.»

Kadın çiçekleri kâğıdından sıyırarak dedi ki:

«Aman, ne güzel çiçekler. Ya bisküvitler! Şuraya bak! Şarap mı, nedir bu? Oooh, likör! Şükürler olsun, Tanrım! »

Yerinden kalktı ve de Martin Beck'in tüm itirazlarına karşın, gardıroba giderek içinden bir gümüş vazo çıkardı. Bunu da lavabonun musluğundan suyla doldurdu:

«Kendi bacaklarımı kullanamaz denli yaşlı ve bitkin görünüyorsam, söyleyeyim ki, değilim. Konuğum olduğuna göre, ilkin sen otur. Ne istersin? Likör mü, kahve mi?»

Adam şapkasıyla paltosunu asıp oturdu:

«Sen. hangisini istersen.»

«Öyleyse kahve yapayım,» dedi kadın. «Böylece likörü ilerde yaşlı hanımlara sunar ve iyi oğlumdan söz etmek için bahane yaratmış olurum. Kişi arada çevresine çalım satmaktan geri kalmamalı.»

Onun elektrikli ocağın fişini prize takmasını ve de suyla kahveyi ölçüp denklemesini Martin Beck oturduğu yerde sessizce izledi. Ufacık tefecik, nahif bir kadındı. Her seferinde gözüne sanki biraz daha erimiş ve daha küçülmüş olarak görünüyordu.

«Burda sıkılıyor musun, anneciğim?»

«Ben mi? Ben sıkılmak nedir bilmem ki!»

Cevap, inanmayı güçleştirir bir çabukluk ve katılıkta çıkmıştı. Kadın oturmazdan önce, kahve kabını elektrikli ocağın ve çiçek dolu vazoyu da masanın üstüne yerleştirdi.

«Benim için tasalanman gerekmez,» dedi ardısıra. «Burda öylesine çok yapacak işim var ki! Okuyorum, diğer yaşlı hanımlarla sohbet ediyorum ve de bol bol örüyorum. Arada kente inip geziyorum. Ama doğruyu söylemek gerekirse, herşeyi gelişigüzel yıkmalarına karşıyım. Babanın işyerinin bulunduğu yapıyı da yıktılar, gördün mü?»

Martin Beck baş salladı. Babası Klara'da küçük bir taşımacıydı ve de bir zamanlar işyerini barındırmış olan köhne hanın yerinde şimdi camla betondan oluşma bir alışveriş merkezi yükselmekteydi. Babasının resmine baktı. Yatağın yanındaki çekmeli dolabın üstünden gözlerini kendisine dikmişti. 1920 ortalarında çekilmiş bir fotoğraftı bu. Kendisi o zamanlar daha birkaç yaşındaydı ve de babası, kabarık saçları yandan ayrılmış, mert

bakışlı ve inatçı çeneli bir genç adamdı henüz. Martin Beck'in babasına benzediği söylenirdi. Oysa kendi bu benzerliği görme olanağını bir türlü bulamamıştı. Eğer varsa bile, bu yalnızca fiziksel görünüş sınırı içinde kalmış olmalıydı. Babasını dürüst, sözünü esirgemez, neşeli bir adam olarak anımsıyordu. Genellikle herkesçe sevilir, şakası ve kahkahası bol, güleç yüzlü bir kişiydi. Martin Beck ise kendini ancak utangaç ve oldukça durgun bir adam olarak tanımlayabilirdi. Resmin çekildiği sıra babası bir yapı işçisiydi. Ne var ki, kısa bir süre sonra esen depresyon rüzgârı, diğer birçoklarıyla birlikte babasını da iki yıl işsiz koymuştu. Sonraları çok daha iyi bir düzeye erişmiş olmalarına karşın, Martin Beck'e öyle geliyordu ki, bu yoksulluk içinde geçen endişeli günleri aslında annesi üstünden asla atamamıştı. Para konusunda duyduğu kaygı bir hastalık gibi içine yerleşegelmişti. Kaçınılmaz şekilde gereksinmedikçe, kendine yeni bir şey almaya eli gitmezdi. Bu bakımdan hem giysileri hem de eski evinden getirmiş olduğu birkaç parça eşya yılların yıpratıcı izlerini üzerlerinde taşıyorlardı.

Martin Beck zaman zaman ona para vermeyi denemiş ve de düzenli aralıklarla evin harcamalarını ödemeyi önermişti. Ne var ki, gururlu ve kararlı bir kadındı. Bu yüzden bağımsız kalmayı seçmişti.

Kahve kaynayınca, kabı ocağın üstünden alıp annesine getirdi ve fincanlara boşaltma işini ona bıraktı. Öteden beri oğluna çokça düşkün bir anaydı. Çocukken, ona ne bulaşık yıkatmış ne de kendi yatağını bile yapmasına izin vermişti. Koruma perdesi altında annesinin kendisine karşı ne kadar düşüncesizce davrandığını ancak en basit ev işlerine bile elinin yatkın olmadığını gördüğü zaman anlamıştı.

Kahvesini yudumlamadan önce ağzına tek kesme şeker atan annesini Martin Beck keyifle izledi. Şimdiye dek onu «kıkrama kahve» içerken hiç görmemişti. Oğlunun bakışlarını yakalayan kadın dedi ki:

«İnsan ben yaşa gelince, yeni alışkılar edinme özgürlüğüne kavuşur, oğlum.»

Elinde tuttuğu fincanı bırakıp ardına yaslandı. Benekli buruşuk ellerini kucağında kavuşturdu:

«Susmasana! Torunlarım nasıl, anlat bakalım.» Martin Beck bugünlerde annesiyle çocukları konusunda konuşurken, onların hep olumlu yanlarını yansıtmak için büyük çaba gösterir olmuştu. Çünkü kadın kendi torunlarını dünyanın en zeki, en akıllı ve de en güzel çocukları olarak görmekteydi. Onların erdemlerini önemsemediğinden yakınır ve dahası, oğlunu sertliğe kaçan sevimsiz bir baba olmakla suçlardı. Oysa kendi, çocuklarını gerçekçi bir ışık altında görebildiği kanısındaydı. Bu nedenle de diğer çocuklardan ayrı bir yanları olduğunu sanmıyordu. Onyedisindeki İngrid'le olan ilişkileri çok daha İyiydi. Okulda hiçbir güçlükle karşılaşmayan ve de herkesle çabucak kaynaşıp dost olan, canlı, zeki bir kızdı. Yakında onüçünü dolduracak Rolf, daha sorunlu bir çocuktu. Tembel ve içedönüktü. Okula ilişkin herşeye karşı tam bir ilgisizlik içinde olduğu gibi, bunun dışında herhangi bir merakı, özel bir tutkusu veya bir yeteneği de yoktu. Martin Beck oğlunun geri kalmışlığına tasalanmakla birlikte, bunun yaşı gereği olduğunu ve de zamanın çocuğu olanağa dönüştüreceğini umarak avunuyordu. Şu an Rolf hakkında söyleyecek olumlu bir şey bulamadığından ve de doğruyu konuşacak olsa annesinin kendisine inanmayacağını bildiği için, bu konuya hiç değinmedi. Ingrid'in okuldaki son başarısından dem vurduğunda, annesi hiç umulmadık bir şekilde şöyle dedi:

«Rolf okulunu bitirdiğinde polis olmayacak, değil mi?»

«Hiç sanmam. Üstelik henüz onüçünde. Bu gibi şeyleri kafaya takıp tasalanmak için daha vakit erken.»

«Çünkü olmaya kalkışırsa, onu önlemelisin,» dedi anne. «Polis olmak için senin niye öylesine direttiğini daha bir türlü anlamış değilim. Şimdi, ilk başladığın günlerden de daha korkunç bir meslek durumuna gelmiş olmalı. Gerçekten, polis olmak aklına nerden geldi, Martin?»

Martin Beck şaşkın şaşkın annesine baktı. Doğru, zamanında, yirmialtı yıl önce, meslek seçimine karşı çıkmıştı. Ne var ki, şimdi bu konuyu yeniden tazelemesi onu hayrete sürüklemişti. Bir yıldan daha kısa bir süre önce Üçüncü Sınıf Emniyet Amirliğine yükseltilmiş ve de tam yetkiyle Cinayet Masası'nın başına getirilmişti. Şimdiki çalışma koşulları genç bir devriye polisi olarak mesleğe atıldığı günlerden çok çok değişikti.

Öne eğilerek annesinin elini okşadı:

«Şimdi çok iyi durumdayım, anne. Çoğu zamanım masa başında oturmakla geçiyor. Ama yine de, aynı soruyu sıkça kendime yönelttiğim oldu.»

Yalanı yoktu. Niye polis olduğunu kendine sıkça sorup durmuştu.

Doğaldır ki, bunun cevabını bir zamanlar kolaylıkla verebilirdi: Savaş yıllarında askerlik görevinden kaçmak için iyi bir yoldu. Akciğer rahatsızlığı nedeniyle iki yıllık bir tecilin bitiminde sağlam bulunup askere çağrılması çok iyi bir neden sayılabilirdi. 1944'de nazlananlar ve sürgit direnenler hoşgörüyle karşılanmazdı. Kendi tuttuğu yolu izleyerek askerlik görevinden kaçanların çoğu o günden buyana çoktan meslek değiştiregelmişlerdi. Ne var ki, birbirini kovalayan yıllar onu Emniyet Amirliğine yükseltmişti. Bu da onun iyi bir polis olduğu anlamına gelirdi. Ancak kendisinin bu konuda kuşkusu vardı. Üst makamlarda oturan nice yeteneksiz, kötü polisler tanıyordu. Kaldı ki, kurallardan bir adım sapmamayı öngören görevsever bir memur olmayı içeriyorsa, iyi polis deyimini benimsemek istediğinden bile kuşku duymaktaydı. Lennart Kollberg'in uzunca bir süre önce söylediği bir şey aklına düşüverdi: «Çevrede iyi polis bolluğu var. İyi polis olarak geçinen bir sersem sürüsü. Katı, sınırlı, aman vermez, başına buyruk kişiler. Tümü de iyi polis olarak tanımlanır. Keşke sadece polis sıfatını taşıyacak daha çok sayıda iyi insan olsa aramızda.»

Annesi de onunla birlikte dışarı çıktı. Parkta bir süre kolkola dolaştılar. Eriyik kar yürümeyi güçleştiriyor ve de dondurucu rüzgâr koca ağaçların çıplak dalları arasında kol geziyordu. Yaklaşık on dakika sendeleyip kaydıktan sonra, verandaya dek annesine eşlik ederek onu iki yanağından öptü. Bayırın başına gelmişken, dönüp ardına baktı. Kadın kapının önünde durmuş, ona el sallıyordu. Küçük, çökük ve gri bir görünüm içindeydi.

Vastberga Alle'deki Güney merkezine geri dönmek için yeraltı trenine bindi.

Ağır Suç Bölümü'ndeki makamına doğru yürürken, Kollberg'in odasına bir göz attı. Kollberg bir Komiserdi. Baş Detektifi, baş yardımcısı ve de en iyi arkadaşıydı. Oda boştu. Kol saatine baktı. Birbuçuğu gösteriyordu.

Günlerden de Perşembe. Kollberg'in olduğu yeri bilmek için uzun boylu düşünmenin gereği yoktu. Bezelye çorbası içerek aşağıda ona katılmaya Martin Beck kısa bir süre için niyetlendiyse de, sonra midesi aklına gelince caydı. Annesinin ısrarıyla peşpeşe içtiği kahvelerden ötürü bir yanma başgöstermişti.

Sumeni üstünde aynı gün intihar etmiş olan kişiyle ilgili kısa bir not yeralmaktaydı.

Adamın adı Ernst Sigurd Karlsson idi ve de kırkaltı yaşındaydı. Bekâr olup, en yakın akrabası Borâs'da oturur yaşlı bir teyzeydi. Pazartesi'nden buyana çalışmakta olduğu sigorta şirketine hiç uğramamıştı. Grip. İş arkadaşlarına bakılırsa, yapayalnız bir adamdı ve bildikleri kadarıyla, yakın bir dostu yoktu. Komşuları sessiz ve sakin bir kişi olduğunu söylemişlerdi. Belirli saatlerde gelip giden, çok az ziyaretçisi olan bir kimse. Elyazısı üzerinde yapılan testler, telefon defterine Martin Beck'in adını yazan kişinin ondan başkası olmadığını kanıtlamıştı. Üstelik İntihar etmiş olduğu besbelliydi.

Olay 'hakkında söylenecek başka hiçbir şey yoktu. Ernst Sigurd Karlsson kendi canına kıymıştı ve de intihar İsveç'te suç sayılmadığına göre, polisin bu konuda yapacağı başka şey bulunmuyordu. Tüm sorular cevaplandırılmıştı. Yalnız teki dışında. Raporu hazırlamış olan her kimse, şu soruyu da eklemekten geri kalmamıştı: Acaba Emniyet Amiri Beck'in söz konusu kişiyle bir ilintisi var mıydı ve de herhangi bir şekilde soruna katkıda bulunabilir miydi?

Martin Beck hiçbir katkıda bulunamazdı.

Ernst Sigurd Karisron adını daha önce hiç duymamıştı.

2

Gunvald Larsson gecenin onbuçuğunda Kungsholmsgatan polis merkezindeki odasından ayrılırken, Bollmora'da bulunan evine gidip duş yapmanın ve de pijamalarını giyerek yatağa girmenin önemsenir bir yanı olmadığına göre, kahraman kesilmeyi aklının ucundan bile geçirmiyordu. Gunvald Larsson pijamalarını beğeniyle anımsadı. Yepyeniydiler. Daha

doğrusu, o gün satın alınmış oldukları için henüz içlerine insan bedeni girmemişti. Hele fiyatını duyacak olsalar, kimi meslekdaşları kulaklarına inanmazdı. Evinin yolu üstünde, kendini hadi bilemedin en çok beş dakika oyalayacak küçük bir işi vardı.

Pijamasını düşleyerek, Bulgar malı deri ceketinin içine sığma savaşı vermeye koyuldu. Işığı söndürdü ve de kapıyı ardından çarptığı gibi çıktı. Külüstür asansör çıkmasına çıkmıştı, ama aşağı inmemek için yine her zaman olduğunca direnişe geçmişti. Ayağını iki kez yere vurması bu direnişe son vermeye yetti. Gunvald Larsson insan değil, bir devdi. Çıplak olarak 1,95 boyunda ve de yaklaşık 110 kilo ağırlığındaydı. Üstleri sarı kıllarla kaplı,

tava büyüklüğünde pençeleri vardı. Yani elini ya da ayağını vurduğu yerden ses getirirdi.

Dışarısı soğuk ve rüzgârlıydı. Cam tanecikleri gibi atıştıran kuru kar insanın soluğunu ve yüzünü kesiyordu. Ne var ki, arabası birkaç adım ötede duruyordu. Böyle olmasa bile, bu tür havalar umursadığı bir konu değildi.

Gunvald Larsson, gözünü ilgisizce soldan ayırmaksızın, otoyu Vaster köprüsü doğrultusunda sürdü. Kulesinin sipsivri tepesindeki üç altın taçı sarı ışıkla aydınlatılmış Belediye Sarayı'nı gördü. Ayrıca koca bina belirleyemediği binlerce kaynaktan yansıyan renk renk ışıklarla meşale gibi yanmaktaydı. Köprüyü geçip, dosdoğru Hornsplan yönünde devam etti. Hornsgatan'da sola saptı ve de Zinkensdamm metro istasyonu yanından sağa saptı. Ringvagen boyunca güneyden yana yalnız 500 metre kadar yol aldı. Sonra frene basıp durdu.

Stockholm'ün göbeği sayılmasına karşın, burda hemen hemen hiç yapı yok gibidir. Sokağın batı yakasında engebeli bir park olan Tantolunden uzanır. Doğusundaysa bir kaya yığını, bir oto-park yeri ve de bir yakıt servis istasyonu bulunur. Burası Sköldgatan olarak bilinir ve de bir sokaktan çok, bir yol uzantısı niteliğindedir. Kent planlamacıları anlaşılmaz bir neden ve yanısıra kuşkuyla karşılanır bir çaba göstererek, kentin diğer birçok bölgeleri gibi burasını da özgün değer yapısından sıyırıp kendi kişiliklerini yansıtan özel damgalarını vurmuşlardır.

Sköldgatan, Ringvagen'i Rosenlundsgatan'a bağladığı için daha çok taksi şoförleri ve de kimi kaytarmacı polis devriye arabalarınca kullanılan yaklaşık 300 metre uzunluğunda, sapa bir yol parçasıdır. Yaz mevsiminde, yol kenarlarını süsleyen bol yeşillikli gür ağaçlarıyla çöl ortasında bir vahayı andırır. Ringvagen'deki yoğun trafiğe ve yalnızca 50 metre ötede uzanan demiryol hattında vızır vızır işleyen, trenlere rağmen, mutsuz semt çocuklarının yaşlı kuşağı yine de yerörtüsünün gözden koruyucu yoğunluğu içinde şarap şişeleri, salam dilimleri ve yağlı iskambil desteleriyle günlerini gün etmesini bilir. Ama kışın kimsecikleri orda gönüllü olarak bulma olanağı yoktur.

Ne var ki, takvimlerin 7 Mart 1968'i gösterdiği bu belirli gecede, yolun güneyindeki çıplak çalıların arasında dikilmiş duran bir adam donmak üzereydi. Dikkati iyiden iyiye dağılmıştı ve de sokağın konut olarak kullanılan biricik yapısını, yani iki katlı, o köhne tahta evi, ancak tek yönden görebiliyordu. Kısa bir süre önce, ikinci katın her iki penceresi de ışıl ısıldı. Müzik sesi, bağırmalar ve arada atılan çınçın kahkahalar duyulagelmekteydi. Gel gör ki, şimdi evin tüm ışıkları kararmıştı. Tek duyulan şey de rüzgârın sesi ve de trafiğin uzaktan uzağa yansıyan uğultusuydu. Çalılıktaki adam orda kendi istemiyle çakılıp kalmış değildi. Zachrisson adlı bir polis memuruydu ve de burdan başka yerde olmak şu sıra tek dileğiydi.

Gunvald Larsson arabasından indi, ceketinin yakasını kaldırdı ve kalpağını kulaklarına dek çekti. Sonra geniş yolu karşıdan karşıya katederek servis istasyonunun önünden geçti ve de cıvık karın içinde bata çıka yürümeye koyuldu. Karayolu yetkilileri bu yararsız yol parçasını tuzlamayı düşünmeye bile değmez' bulmuş olmalıydılar. Köhne ev 75 metre kadar içerde, yol düzeyinin az üstünde yeralmaktaydı ve de dönemeçle keskin bir açı oluşturuyordu. Bu açının önünde durup çevresine bakındıktan sonra hafifçe seslendi:

«Zachrisson?»

Çalılıktaki adam yarı uyur durumundan silkinerek ona yaklaştı.

«Haberler kötü,» dedi Gunvald Larsson. «İki saat daha dikileceksin. İsaksson hasta raporu aldı.»

«Eyvah!» diye inledi Zachrisson.

Gunvald Larsson çevreyi şöyle bir gözden geçirdi. Sonra pis pis sırıtarak dedi ki:

«Bayırın üstünde durman çok daha yerinde olur.»

Zachrisson kötülük taşan bir sesle,

«Evet, eğer görev başında donmak istiyorsam.» diye karşılık verdi.

«Eğer daha iyi bir görünüm istiyorsan. Bir şeyler oldu mu?»

Öteki adam başını sarsaladı:

«Hiçbir şey olduğu yok. Az önce çılgınlar gibi tepinip eğleniyorlardı. Parti mi, nedir öyle bir şey. Şimdi görünüşe bakılırsa, sırtüstü yatıp dinleniyor olmalılar.»

«Ya Malm?»'

«O da öyle. Işığını söndüreli üç saati geçti.»

«Bu süre içinde hep yalnız mıydı?»

«Evet, öyle görünüyor.»

«Görünüyor ha? Evden ayrılan oldu mu?»

«Ben kimseyi görmedim.»

«Ne gördünse onu anlat öyleyse.»

«Ben geleli beri içeri üç kişi girdi. Bir herifle iki karı. Bir taksiyle geldiler. Kanımca, onlar da particilerden.»

Gundvald Larsson küçümser bir tavır takınarak onu iğneledi:

«Kanı ha?»

«Kanı ya, başka ne demeli? Ben...»

Adamın dişleri takırdadığından konuşmakta güçlük çekiyordu. Gunvald Larsson onu eleştiren gözlerle denetleyip sordu:

«Ben ne?»

«Röntgen aygıtı değilim ki,» dedi Zachrisson bezgince.

Gunvald Larsson sert tutum yanlısı, öfkesi burnunda bir adamdı ve de insansı zayıflıklara falan pek öyle aklı ermezdi. Bir amir olarak, ne sevilir ne de tutulurdu. Ama ondan korkmayanların sayısı da parmakla gösterilir denli azdı. Eğer Zachrisson onu daha iyi tanımış olsaydı, az öncesi gibi doğal bir şekilde davranma yürekliliğini asla kendinde bulamazdı. Ne var ki, Gunvald Larsson bile adamın yorgun ve üşümüş olduğunu görmezlikten gelecek denli taş yürekli bir kişi değildi. Öte yandan, önündeki iki saat içinde zavallının gözlem gücü de herhalde artmayacaktı. Kaldı ki, şimdiden sıfırı tüketmiş durumdaydı Ne yapmak gerektiğini çabucak tasarladı. Ancak ne şiş

18 yanmalıydı ne de kebap. Yani iş de yarıda kalmamalıydı, şu bitkin görünüşlü memur da şımarmamalıydı. Tedirginliğini belirler bir şekilde homurdanarak sordu:

«Üşüyor musun?»

Zachrisson acı bir kahkaha attı ve buz tutmuş kirpiklerini silmek için davrandı.

«Üşümek mi?» dedi alaycı bir sesle. «Kalorifer kazanına düşmüş gibi alev alev yanıyorum.»

«Seni buraya komiklik yapman için dikmedik,» diye terslendi Gunvald Larsson. «Görevini yapman için diktik.»

«Evet, özür dilerim, ama... »

«Kes, ulan! Görevinin bir bölümü de kendini sıcak tutmak, doğru dürüst giyinmiş olmak ve de düz tabanların üzerinde arasız sallanmaktır. Yoksa tam bir olay anında yere batası bir kardan adam gibi orda çakılakalırsın. Ve sanırım, bu hiç de komik bir sonuç doğurmaz... sonrasını düşünürsek.»

Zachrisson bir şeylerden kuşkulanmaya başlamıştı. Tir tir titreyerek ve özür dilemekli bir sesle,

«Evet, çok haklısınız,» dedi. «Herşey tamam, ancak... »

«Hiçbir şey tamam değil,» diye çıkıştı Gunvald Larsson öfkeli bir tonda. «Bu görevin sorumluluğunu ben üzerime almış bulunuyorum ve de

çaylak bir karakol polisinin işi berbat edip kendi suratına çevirmesine asla izin veremem.»

Zachrisson henüz yirmiüç yaşında, sıradan bir polis memuruydu. Şu sırada ikinci Bölge karakolunun Koruma Bölümümde görev yapmaktaydı. Gunvald Larsson ondan yirmi yaş büyüktü ve de Stockholm Cinayet Masası Ko-miserlerindendi. Zachrisson cevap vermek için ağzını açtığında, Gunvald Larsson o tavamsı sağ elini kaldırarak sertçe şöyle dedi:

«Bu kadar çene yeter. Rosenlundsgatan karakolunun yolunu tut. Orda kahve mi içersin, süt mü içersin, ne halt edersen et. Tastamam yarım saat sonra burda göreceğim seni. Taptaze ve canlı. Hadi şimdi, çek arabanı.»

Zachrisson hemen toz oldu. Gunvald Larsson saatine bir göz attı, içini çekti ve kendi kendine mırıldandı:

«Acemi çaylak.»

Sonra sağa çarketti, çalıların arasından geçerek, bayırı tırmanmaya koyuldu. İtalyan malı kışlık botlarının kaim lastik ökçeleri buz tutmuş taşlarda kaydığı için, bir yandan da soluk soluğa sövüp sayıyordu.

Acımasızca ısıran kuzey rüzgârına karşı tepenin hiçbir korunma olanağı sağlamadığını söylerken Zachrisson haklıydı. Öte yandan, buranın en iyi gözlem noktası olduğunu söylerken de kendisi haklıydı. Ev biraz altında ve de dosdoğru karşısında yeralmaktaydı. Bu durumda, evin içinde veya çevresinde olagelen bir şeyi görmekten kaçınamazdı. Pencereler tümüyle ya da bölümüyle buz tutmuştu. Arkalarından hiç ışık yansımıyordu. Tek canlılık belirtisi bacanın dumanıydı ki, daha çıkar çıkmaz deli rüzgâr onu önüne katıp, yıldızsız gökyüzüne top top savurmaktaydı.

Tepedeki adamın bacakları kendiliğinden iki yana ayrıldı ve de deri eldiven içinde yatan parmakları mıncık mıncık kıvışır oldu. Gunvald Larsson polis olmadan önce denizciydi. İlkin deniz kuvvetlerinde, daha sonra da Kuzey Atlantik hattında işleyen şileplerde hizmet görmüştü. Ne denizler, ne domuzlar atlatmış, davlumbazda ve açık köprü üstünde tuttuğu vardiyalar ona kendi olanakları içinde ısınma sanatını öğretmişti. Üstelik bu tür görevlerin kaşarlanmış bir ustasıydı. Ama şimdilerde bunları yalnızca masa başından düzenliyor ve de doğrusunu söylemek gerekirse, bu durumu yeğliyordu. Kayalık tepeciğin üstünde bir süre dikili kaldıktan sonra, ikinci

katın en sağdaki penceresinde titreşen ışığı seçebildi. Sanki biri sigarasını yakmak veya saate bakmak için kibrit çakmıştı. Makinemsi bir alışkıyla gözleri kendi saatine gitti. Onbiri dört dakika geçiyordu. Zachrisson nöbetinden ayrılalı tam onaltı dakika olmuştu. Herhalde şu sıra Maria polis karakolunun kantininde oturmuş, kahve üstüne kahve içiyor ve de görev başında bulunmayan kendi ayarı resmi polislerle çene çalıyordu. Kısa süreli bir tatlı kaçamaktı bu onun için. Çünkü onyedi dakika içinde karlı yollarda yine dönüş yürüyüşüne geçmesi gerekecekti. Eğer yüzyılın dayağını yemek istemiyorsa, diye düşündü asık yüzlü Gunvald Larsson.

Derken düşünceleri birkaç dakika için bir başka konuya kaydı. Şu an evin içinde bulunagelen kişilerin sayısını hesaplamaya çalıştı. Köhne yapıda dört daire vardı. İki tane birinci katta ve iki de ikinci katta. Sol üstte hiç evlenmemiş, otuz yaşlarında bir kadın oturmaktaydı. Üç çocuk sahibiydi ve de herbiri ayrı bir babadandı. Kadın halikında bundan öte pek bir şey bilmiyordu ve bunu da zaten yeterli bulmaktaydı. Onun altında, ilk katın sol yanında, evli bir çift yaşamaktaydı, yaşlı kişiler. Yetmiş yaşlarındaydılar ve de çok çabuk kiracı değiştiren üst dairelerin tam tersine, yarım yüzyıla yaklaşık bir süredir burada oturagelmedeydiler. Koca ayyaşın tekiydi. Bunca ileri yaşına karşın, Maria karakolu gözaltı hücrelerinin gedikli bir müşterisiydi. İkinci katın sağ yanında yine namlı bir kişi oturmaktaydı. Ne var ki, namı salt Cumartesi gecesi sarhoşluklarından öte, diğer bir takım ağır suçlarla ilgili olarak yaygındı. Yirmiyedi yaşında olmasına karşın, şimdiye dek altı değişik suçtan altı kez değişik uzunluklarda hüküm giymiş azgın bir sabıkalıydı. Suçları içkili olarak oto sürmekten tutun da, ev soymak, darp ve gasp olaylarına dek değişik uzantılar gösteriyordu. Adı Roth idi ve bir erkek, iki kadın arkadaşına parti veren kişi de ondan başkası değildi. Şimdiyse, ya yatıp uyumak ya da şenliği başka türlü sürdürmek için plak çalıcıyı durdurmuş ve de ışıkları söndürmüşlerdi. İşte kibriti de bu daireden biri çakmıştı.

Bu dairenin altında, yani alt sağda, Gunvald Larsson'un gözetimde tuttuğu kişi oturmaktaydı. Bu kişinin adını ve tipini biliyordu. Öte yandan, çok tuhaftır ki, adamın niçin gözlendiği konusunda en küçük bir fikri bile yoktu.

Olaylar şu şekilde gelişmişti: Gunvald Larsson, gazetelerin övme tutkusuna kapıldıkları sıralar ona yakıştırdıkları adla, «katil avcısı» idi. Gel gör ki, şu sıra ortalıkta avlanıp derisi yüzülecek nitelikte bir katil olmadığı için, devadam, kendi asıl ödevleri yanısıra bu görevden sorumlu olarak, diğer bir şubece ödünç alınmıştı. Kendisine dört kişi hakkında üstünkörü bilgi verilerek, şu basit talimata uyması istenmişti: Söz konusu kişinin kayıplara karışmasını önle ve başına bir şey gelmemesini güvence altına al. Ayrıca buluşup görüştüğü kişileri not et.

îşin içyüzünü öğrenmek yorgunluğuna bile katlanmamıştı. Beyaz zehir kaçakçılığı olmalıydı. Zaten kişi bugünlerde hangi yana dönse, uyuşturucu madde trafiğiyle karşılaşıyordu.

Şimdi bu gözcülük onuncu gününü doldurmaktaydı ve de bu süre içinde söz konusu kişinin karıştığı olaylar bir turta yemek, iki şişe içkiyi de yarılamak olmuştu.

Gunvald Larsson saatine baktı. Onbiri dokuz geçiyordu. Sekiz dakika kalmıştı.

Esnedi ve iki yanına çarpındırmak için kollarını kaldırdı.

Tam aynı anda ev patladı.

3

Yangın, -kulakları sağır edici bir gümbürtüyle başladı. İlk kat sağ yandaki dairenin pencereleri korkunç bir patlamayla dışarı uçuştu ve de buz mavisi uzun uzun alevler kırık camlardan fışkırırken, evin çoğu tahta kaplaması yerlerinden kopup havaya saçıldığı görünümünü veriyordu. Gunvaid Larsson, kolları iki yana açık, küçük tepenin üstünde Hazreti İsa'nın dev bir heykeli gibi dikilmiş duruyordu. Tam bir donakalmışlık içinde yolun öte yanında olagelenleri izlemekteydi. Ancak ıbu bir an sürdü. Sonra kendini bayır aşağı koyverdi. Kayarak ve söverek, kayalığın dibini buldu. Bir koşuda yolun karşı yanına geçti ve eve uzanan yokuşu tırmanır oldu. O koşadursun, alevler renk ve de kişilik değiştiregelmişlerdi. Şimdi turunç renge dönüşen diller, dış tahtaları yukarlara doğru iştahla yalamaktaydı. Ayrıca ona öyle geldi ki, damın sağ yanı, ev altından

çekilmişcesine, çatıdan ayrılıp havada asılı durur olmuştu. İlk kattaki daire birkaç saniye içinde alev alev yanmıştı. Ön kapının dışındaki taş basamaklara, varmadan önce, üstte bulunan oda da alevler içinde kalmıştı.

Kapıyı bir omuz darbesiyle açtığı zaman gördü ki, iş işten geçmişti. Holün sağındaki kapı rezelerinden kurtulup uçtuğu gibi, merdivene uzanan yolu kesmişti. Koskoca bir kütük örneği tutuşmuş yanıyordu ve de alevler tahta basamakları çoktan sarmıştı. Yüzüne çarpan kavurucu bir sıcak dalgasıyla sendeledi. Başını kollarıyla sarmaladı, sonra kamaşan gözlerini kırpıştırarak geriledi ve de gerisingeri dış basamaklardan aşağı indi. Evin dört duvarı arasından acı ve dehşet içinde kalmış kişilerin umarsız çığlıkları geliyordu. Bildiği kadarıyla, evin içinde en azından onbir kişi bulunmaktaydı. Her türlü yardım olanağından yoksun bir ölüm kapanında kısılıp kalan on-bir can. Ola ki, kimisi de çoktan ölmüştü. Alevden diller birinci kat pencerelerinden dışarı kaynak tabancası ağzından çıkarcasına püskürüyordu.

Gunvald Larsson şipşak çevresine bir göz atarak bir merdiven veya benzeri yardımcı bir araç arandı. Ama görünürde hiçbir şey yoktu.

İkinci katta ansızın bir cam açılıverdi ve de dumanla alevler arasından bir kadın, daha doğrusu bir genç kız görür gibi oldu. Keskin ve avaz avaz çığlıklar bir anda kulak zarlarını zorladı. Ellerini ağzı çevresinde boru yaparak bağırdı:

«Atla! Sağdan atla!»

Kız pencere eşiğine tırmandı. Ama orda takılıp kaldı. Duraksama geçiriyordu.

«Atla! Şimdi! Elden geldiğince ileri sıçra! Ben seni tutarım!»

Kız atladı. Havada çırpına çırpına tam üstüne indi. Düşen gövdeyi sağ koluyla bacak arasından ve de sol koluyla omuzları çevresinden kavrayıp yakalamayı başardı. Kız ona hiç de ağır gelmemişti. Belki 50, hadi bilemedin, 60 kilodan çok değildi. Tırnağının ucu bile yere değmeden, onu havada ustaca yakalamıştı. Kızı kucağına alır almaz, sağdan yüzgeri çarketti. Böylece onu azgın alevlerin kavurucu etkisinden korumuş oluyordu. Üç adım geri açıldı ve kızı yere bıraktı. Kız ancak onyedisinde var ya da yoktu. Çırçıplaktı ve de başını çığlık çığlığa yandan yana

toslarken tüm bedeni sarsılıp titriyordu. Bundan öte, kızda bir yara bere göremedi.

Yemden öbür yana döndüğünde, pencerede başka biri yeralmıştı: çarşafa sarılı bir adam. Yangın bütün bütüne şiddetini artırmıştı. Damın çatı aralıklarından dumanlar tütmekteydi. Sağ yandaysa kiremitlerin üzerinde alevler oynaşır olmuştu. Eğer şu yok olası itfaiye hemen yetişmezse, diye düşünen Gunvald Larsson, yangına olabildiğince yaklaştı. Tahta parçaları çatır çutur yanıyor, yüzü ve koyun derisi ceketi amansız bir kıvılcım yağmuru altında kalıyordu. Pahalı derinin üstüne düşen korlar, yanık delikleri açarak içerlere işliyor ve de oralarda sönüp tükeniyorlardı. Yangının büyük gürültüsünü bastırmak için var sesiyle haykırdı:

«Atla! Elden geldiğince uzağa sıçra! Sağdan!»

Aynı anda adam atladı. Sarılı olduğu bez parçası ateş aldı. Adam havada korkunç bir çığlık atıp, tutuşan çarşaftan kurtulmaya çalışarak düştü. Bu kez iniş pek başarılı olmadı. Adam kıza oranla oldukça ağırdı. Üstelik boşlukta takla atıp durmuştu. Bu nedenle, gülle gibi indiği yetmezmişçesine, sol kolu da olanca hızıyla Gunvald Larsson'un omzuna çarptı ve yine de onu belinden kavramasına karşın, omzu üstüne taş basamaklara çakıldı. Son anda Gunvald Larsson, o tavamsı sol elini başı altına yetiştirerek, kafa tasını karpuz gibi yarılmaktan kurtardı. Adamı yere yatırdı. Yanan çarşafı yırtmasıyla çekip alması bir oldu. Bu arada kendi güzelim eldivenleri de onarılmaz biçimde yandı. Altın bir evlilik halkası dışında, adam da çırçıplaktı. İnim inim inliyor ve de arada, aptal bir şempanze gibi gırtlaktan ıgurul gurul bir takım sesler çıkarıyordu. Gunvald Larsson onu birkaç metre öteye, karların içine yuvarladı. Böylece bir bakıma, alev alev düşen tahta parçalarının etki alanından uzaklaşmış oluyordu. Yine ardına döndüğünde, bir üçüncü kişi, kara sutyenli bir kadın, şimdi meşale gibi tutuşmuş yanan sağ üst yandaki daireden aşağı atladı. Kızıl saçları tutuşmuş yanıyordu ve de duvarın çok yakınına düştü.

Gunvald Larsson harıl harıl yanan kereste ve tahta parçalarının arasına dalıp, kadını ilk tehlike bölgesinden sürükleyerek çıkardı. Yanan saçlarını karla söndürdü ve onu yattığı yerde bıraktı. Fena halde yanmış olduğunu görüyordu. Acı acı çığlıklar atıyor ve de kuyruğuna basılmış bir yılan gibi kıvranıp duruyordu. Kötü bir şekilde düşmüştü besbelli. Çünkü bir bacağı

gövdesiyle çok doğadışı bir açı oluşturur biçimde uzanakalmıştı. Öbür kadından yaşça biraz daha büyüktü. Belki yirmibeş falan. Bacak arası kılları, gerçek bir kızıl saçlı olduğunu kanıtlamaktaydı. Dikkati çeker şekilde hasardan uzak kalmış olan göbek derisi soluk ve gevşek bir görünüm taşıyordu. Yüzü, bacakları, sırtı ve hele yanık sutyenin deri altına gömüldüğü iki meme arası en büyük hasarı görmüş yerlerdi.

Gözlerini ikinci kattaki daireden yana son kez kaldırdığında, meşale gibi yanan hayaletimsi bir şekil gördü. Alevler içinde döne burkula, kolları başının üstüne kalkık, gözden siliniverdi. Gunvald Larsson onu partiye katılanların dördüncü kişisi olarak hesapladı ve de kimselerin artık ona yardımcı olamayacağı kanısına vardı.

Kiremit altı dam kirişleri gibi, şimdi çatı da alev almıştı. Yoğun duman bulutları göğe yükseliyor, tahtaların çatır çatır yanan seslerini duyuyordu. İkinci katın en solunda kalan pencereler bir hamlede açıldı ve de biri imdat bağırtıları kopardı. Gunvald Larsson hemen o yana koşturdu. Beyaz gecelikli bir kadın, göğsüne sıkıca bastırdığı bohçamsı bir şeyle pencereden sarkmıştı. A! Kundağa sarılı bir çocuk. Açık pencereden dışarı dumanlar boşalıyordu. Ama belliydi ki, dairenin içini henüz alevler sarmamıştı. Hiç değilse, kadının bulunduğu odayı.

«İmdaaat!» diye bağırdı umutsuzca.

Evin bu yanında yangın henüz şiddet kazanmadığı için, duvarın çok yakınında, denebilir ki, hemen hemen pencerenin altında durma olanağını bulmuştu.

«Çocuğu at!» diye haykırdı.

Kadın bekletmeden çocuğu aşağı savuruverdi. Öylesine duraksamaksızın ki, adam boş bulundu. Kundağın dosdoğru üstüne düştüğünü gördü ve de son anda kollarını uzatarak, penaltı kurtaran bir kaleci gibi, onu elleriyle tuttu. Çocuk, bebe denecek yaştaydı. Biraz sızlandı, ama ağlamadı. Gunvald Larsson, kollarında çocukla, birkaç saniye için öyle şaşkınca kalakaldı. Çocuk konusunda hiçbir bilgisi yoktu ve de anımsadığı kadarıyla, bu tür bir yaratığı ilk kez kucağında tutuyordu. Bir an için buruk bir kuşku yüreğini dağladı: acaba çok sert tutup da ezmiş olmasındı? Sonra toparlandı, evden uzaklaşıp kundağı yavaşça yere bıraktı.

Çocuğun üstüne eğilmiş dururken, koşarak yaklaşan ayak sesleri duydu ve gözlerini kaldırdı. Pancar rengine dönüşmüş yüzüyle, soluk soluğa bir Zachrisson dikilmişti karşısında.

«Ne bu?.. Ama nasıl...?» diye kekeledi.

Gunvald Larsson gözlerini ona dikip sordu:

«İtfaiye arabası ne cehennemde kaldı?»

«Burda olmalıydı... Yani... Diyeceğim... Ben yangını Rosenlundsgatan'dan gördüm... görünce de şey... geri döndüm... koşup telefon ettim ve...»

«Öyleyse dön geri koş da, başımı derde sokma, itfaiye arabasıyla cankurtaranı alıp gelmeden de gözüme görünme... Marş, marş, ulan!»

Zachrisson topaç gibi gerisingeri dönüp başladı koşmaya.

«Polisi de unutma!» diye seslendi Gunvald Larsson ardı sıra.

Zachrisson'un başlığı uçup düştü. Durdu ve almak için eğildi.

«Sersem!» diye bağırdı Gunvald Larsson.

Sonra yine eve döndü. Şimdi tümüyle sağ yan da gerçek bir cehennem görünümüne bürünmüştü. Çatı katı da alev almışa benzerdi. Gecelikli kadının şimdi de kucağında bir başka çocukla yeraldığı pencereden öncesine göre çok daha fazla duman çıkmaktaydı. Çiçekli mavi pijama giymiş, beş yaşlarında sapsarı bir erkek çocuğuydu. Kadın daha önce yaptığı gibi, yine çocuğu hiç bekletmeden ve de en umulmadık bir anda savurup attı. Ne var ki, bu kez Larsson daha hazırlıklıydı ve de çocuğu güvenceli bir şekilde kucaklayıp tuttu. Ne gariptir ki, çocuk hiç de korkmuşa benzemiyordu.

«Adın ne, amca?» diye bağırdı kulağı dibinde.

«Larsson.»

«İtfaiyeci misin sen, amca?»

«Git işine, ulan!» diye homurdanan Gunvald Larsson, çocuğu yere bıraktı.

Yeniden yukarı baktı ve de koca bir kütük tepesine indi. Kor halinde ve alev alevdi. Kalpağı darbeyi oldukça etkisiz kıldıysa da, bir anda dünyası kararıverdi. Sanki kör olmuştu. Gözlerini sıkıca yumup bekledi. Alnında yanık bir acı duyuyor, akan kanlar tüm yüzüne yayılıyordu. Gözlerini açtı. Gecelikli kadın görünürde yoktu. Herhalde üçüncü çocuğu almaya gitti, diye düşündü. Aynı anda kadın koskoca bir porselen köpekle pencere önünde belirdi ve de şipşak dışarı attı. Yere düşüp tuzbuz oldu. Sonra saniye sektirmeksizin kendi atladı. Hiç de iyi olmadı. Gunvald Larsson tam pencerenin altında duruyordu. Kendisini toparlamaya vakit kalmadan, kadının sağ topuğu yüzünün orta yerine indi. Ancak butlarından kavramıştı ki, göğüs çatısında oturan kadınla birlikte kendini sırtüstü yerde buldu. Başının ardını ve sırtını fena halde çarptı. Fakat hemen kadını üstünden indirdi ve kalkmak için davrandı. Gecelikli kadının burnu bile kanamamıştı. Ne var ki, durağan gözleri garip bir ışıkla parlıyordu. Adam ona bakıp sordu;

«Sizin bir çocuğunuz daha yok mu?»

Kadın, durağan bakışlı gözlerini bu kez adamın üzerine sapladı., sonra kamburlaşıp iki kat oldu ve de yaralı bir hayvan gibi garip iniltiler çıkarmaya başladı.

Gunvald Larsson onu omuzlarından tutup sarsalarken,

«Kes zırıltıyı, kadın!» diye gürledi. «Geç buraya da, diğer ikisine bak. Hadi, durma!»

Şimdi tüm ikinci kat tutuşmuş yanıyordu. Kadının atlamış olduğu pencereden dil dil alevler uzanmaktaydı. Ne var ki, yaşlı karı-koca elan ilk katın sol yandaki dairesinde bulunuyorlardı. Besbelli, orasını henüz alevler sarmamıştı. Ancak hiçbir canlılık belirtisi göstermemişlerdi. Kuşkusuz, daire dumana boğulmuş olmalıydı ve de damın çökmesi an değilse bile dakika sorunuydu.

Gunvald Larsson gözlerini çevresinde gezdirerek bir araç arandı ve de birkaç metre ötede duran koca bir kaya parçası gördü. Donup toprağa iyice yapışmıştı. Ne var ki, adamın acı kuvveti onu bir asılışta yerinden söküp kopardı. Kaya parçası en azından yirmibeş-otuz kilo çekmekteydi. Kollarını kırmaksızın, onu dimdik başı üzerine kaldırdı ve de ilk kattaki dairenin en

solunda bulunan pencerenin orta yerine tüm gücüyle savurdu. Ne camdan hayır kaldı ne de çerçeveden. Tuzbuz olan cam ve tahta kırıkları sağnak gibi boşandı. Kendini pencere pervazına çekip eşiğinde durdu. Pancur yaslandığı gibi açıldı. Bu arada bir masa devrildi. Odanın içine atladı. Duman yoğun ve boğucuydu. Öksürmeye koyuldu ve de yün atkısını ağzına çekti. Sonra jaluziyi çekip paraladı, perdeleri alaşağı etti ve çevresine bakındı. Her yandan gürgür gürleyen yangının sesi geliyordu. Dışarda titreşen alevlerin ışığında, yerde tortop olmuş bir şekil gördü. Yaşlı kadındı bu, besbelli. Onu tuttuğu gibi kaldırdı ve :bu pelte bedeni pencereye taşıdı. Koltuk altlarından tutarak dışarı sarkıttı ve de usulca yere koyverdi. Kadın bohça yığını gibi duvarın dibinde yığıldı kaldı. Gerçi canlıya benziyordu, ama kendinde demeye olanak yoktu.

Derin bir soluk aldıktan sonra yine daireye döndü, öbür pencerenin pancur ve perdelerini bir asılışta çekip kopardı. Bir iskemleyle camı tuzbuz etti. Duman azıcık kalkar gibi oldu. Ne var ki, kor renge bürünen tavan, tepesinde çatırdamaya başlamıştı ve de oda kapısının altından alevler turuncu dillerini içeri uzatır olmuşlardı. Yaşlı adamı bulması onbeş saniyeden çok sürmedi. Gerçi yataktan kalkmayı başaramamıştı, ama yaşıyordu. Ağlamakla boğulma arası bir umarsızlık içinde, kesik kesik öksürmekteydi.

Gunvald battaniyeyi sıyırıp attı, ihtiyar adamı omzuna vurdu, odanın öte ucuna taşıdı ve de kıvılcım yağmuru altında pervaza tırmanarak dışarı atladı. Ciğerleri ağzına gelircesine öksürüyor, alnındaki yaradan akan kana bulaşmış ter ve göz yaşı nedeniyle önünü zor seçebiliyordu.

İhtiyar adam omzunda, yaşlı kadını sürüyerek çekti ve de güvenceli bir uzaklıkta her ikisini de yanyana toprağın üzerine yatırdı. Sonra soluyup solumadığını anlamak için kadını yokladı. Evet, soluk alıyordu. Deri kabanını sırtından çıkardı, üstüne yapışmış kıvılcımları süpürüp korları söndürdü. Sonra elan çığlık çığlığa haykırmakta olan çıplak kızın üstünü bununla örttü, kucağına alıp yaşlıların yanına taşıdı. Tüvit ceketini çıkararak, iki küçük çocuğu bununla bir güzel sarıp sarmaladı. Saf yün atkısını çıplak adama verdi ve o da hemen bunu kalçaları çevresine doladı. Son olarak kızıl saçlı kadının yanına gitti, kucağına aldı ve toplantı yerine

taşıdı. Bedeninden dayanılmaz bir koku yayılıyor ve de çığlıkları buna tuz biber ekiyordu.

Şimdi alevler içinde kalmış olan eve dönüp baktı. Dur durak tanımaksızın insafsızca yanıyordu. Yolun berisinde birkaç özel araba durmuştu. Dışarı uğramış kişiler bel bel yangını izliyorlardı. Onları görmezlikten geldi. Eler tutar yanı kalmamış kalpağını çıkarıp gecelikli kadının başına geçirdi. Ona birkaç dakika öncesi yöneltmiş olduğu soruyu yineledi:

«Sizin bir çocuğunuz daha yok muydu?»

«Evet... Kristina... Odası tavan arasındaydı.»

Sonra kadın kendini tutamayarak, hüngür hüngür ağlar oldu.

Gunvald Larsson duman yanığı gözlerinin yaşını sildi ve başını salladı.

Kanter içinde, ise-pasa bulanmış, üst-baş paramparça, bu yarı oynatmış, şok geçiren, kimi çığlık çığlığa, kimi baygın, hüngür hüngür ağlayan ve de can çekişen kişilerin ortasında kazık çakmış duruyordu. Sanki bir savaş alanındaydı. Yenik ordunun generali rolünde.

Derken yanık yanık yankılanan siren sesleri yangının homur homur gürültüsünü bastırdı.

Sonra ansızın hepsi bir arada çıkageldi. Su tankerleri.

yangın merdivenleri, itfaiye arabaları, polis otoları, cankurtaranlar, motosikletli tpolisler ve de kırmızı salon otomobilleri içinde itfaiye şefleri.

Bir de Zachrisson:

«Ama ne bu?.. Nasıl olabilir?»

Gunvald Larsson'un tavamsı eli kalktı. Ne var ki, aynı anda dam büyük bir gürültüyle çöktü ve de ev kestane fişekleri atılan neşeli bir panayır yeri görünümüne dönüştü. Zachrisson da yangın felaketzedelerinin yanına boylu boyunca serilmekten böylece kurtuldu.

Gunvald Larsson, elini indirmezden, kolundaki saate (bir göz attı. Tepede donmamak için ısınma talimlerine davranışından bu yana tam onaltı dakika geçmişti.

4

Sekiz Mart Cuma günü öğle sonrası, Gunvald Larsson Kungsholmsgatan polis müdürlüğünün bir odasında oturuyordu. Beyaz bir polo süveteri ve de cepleri safkan, soluk gri renkte eski bir ceket giymişti. Her iki eli de sarılıydı. Hele başı sargılı haliyle, General von Döbeln'i Finlandiya'daki Jutas meydan savaşında gösteren şanlı resme tıpatıp benziyordu. Ayrıca yüzünde ve ensesinde de iki yara bantı görülmekteydi. Dümdüz arkaya taralı sarı saçları gibi, kaş kılları da yalazlanıp ütülenmişti. Ancak masmavi gözleri eski sert ve dargın bakışlarını korumaktaydı.

Odada birkaç kişi daha bulunuyordu.

Sözgelişi, Vasttoenga bölümü Cinayet Masası şefi Emniyet Amiri Martin Beck ve yardımcısı Kollberg. Sonra, ikinci bir emre kadar soruşturmanın sorumlu kişisi sayılan şube müdürü Evald Hammar. Müdür Hammar tıkız, iriyarı bir adamdı. Ensesine dek inen yele biçimi gür saçlarını değirmende değil, görev başında ağartmıştı. Emekliliğine kalan günlerin geri sayımına çoktan başlamıştı.

Her tür şiddet ve ağır suç olaylarını kendine karşı gerçekleştirilmiş bir engelleme niteliğinde görür olmuştu.

«Diğerleri nerde?» diye sordu Martin Beck.

Her zamanki gibi kapının yanında, sağ dirseğini dayadığı dosya dolabına yaslanmış olarak, ayakta dikilmiş duruyordu.

Vastberga bölümünün şefliğine atanmasından bu yana eski başkomiseri Martin Beck'e karşı yabancılaşan ve de soruşturma ekibini kurma işini doğrudan kendi yetkisinde gören Hammar, sanki bilmezcesine sordu:

«Hangi diğerleri?»

«Rönn ile Melander,» dedi Martin Beck soğukça.

«Ha, onlar! Rönn Güney Hastanesi'nde. Melander'i de yangın yerine gönderdim,» diye karşılık verdi Hammar kısaca.

Akşam gazeteleri, ardında Gunvald Larsson'un oturduğu masanın üstünde yayılmış duruyorlardı. Devadam bunları sargılı elleriyle öfkeli öfkeli karıştırıp önünden itelemedeydi.

Gazetelerden tekini Martin Beck'in durduğu yana tutarak,

«Pis paçavralar!» diye homurdandı. «Şu resme bak hele!»

Üç sütun üzerine verilmiş bir resimdi. Trençkotlu ve kasketli birini gösteriyordu. Genç adamın yüzünde endişeli bir anlatı vardı ve de elinde tuttuğu bir çomakla Sköldgatan'daki yanık evin elan dumanları tüten kalıntılarını eşeliyordu. Onun az gerisinde, resmin sol köşesinde, makinenin objektifine bel bel bakan Gunvald Larsson durmaktaydı.

«Anlaşılan, sen resme geliniyorsun,» dedi Martin Beck. «Bu çelik-çomak oynayan delikanlı kim?»

«Zachrisson adlı bir gerizeka. ikinci Bölge'den bir çaylak. Çaylak değil, tam bir ahmak. Alt yazıyı oku.»

Martin Beck alt yazıyı okudu:

Günün adamı Komiser Gunlaf Larsson (sağda) dün geceki yangında azgın alevlerle kahramanca boğuşarak kendi yaşamı pahasına birkaç kişinin canını kurtardı. Burda kendisini yardımcısıyla birlikte (geride solda) tümüyle yanıp kül olan evin kalıntılarını gözden geçirirken görmekteyiz.

«îtoğlu itler yalnızca sağı soldan ayırmayı bilmemekle kalsalar iyi,» diye homurdandı Gunvald Larsson. «Ama bir de...»

Sözü havada asılı bırakıp sustu. Ancak Martin Beck ne demek istediğini anlamıştı. Düşünceli bir şekilde, kendi kendine baş salladı. Evet, adı bile yanlış hecelenmişti. Resme surat buruşturarak bakan Gunvald Larsson, gazeteyi koluyla iteledi.

«Gerçek bir gerizekadan bile daha gerizeka görünüyorum burda,» diye de söylendi.

«Şöhret olmanın cilveleri,» dedi Martin Beck. öteden beri Gunvald Larsson'a kanı ısınmayan Kollberg, yayılı duran gazetelere şöyle bir göz gezdirdi. Evet, tümünün de baş sayaflarını koca koca resimleriyle süsleyen

Gunvald Larsson, olduğundan daha aptalca bir görünüşte ve yanlış tanıtmalarla çıkmıştı.

Kollberg kahırla içini çekerek, yok kahramanca boğuşmalarmış da, kahramanlıklarmış da ve de Tanrı bilir daha ne saçmalıklar, diye kafasından geçirdi. Dirsekleri masanın üstünde, şişman ve hantal gövdesiyle bir iskemlede kamburunu çıkarmış olarak oturuyordu.

Hammar'ın sert sesi duyuldu:

«Böylece, olagelenleri bilmemek gibi garip bir durumun içinde bulunuyoruz.»

«Bunda hiç garipsenecek bir yan yok,» dedi Kollberg. «Ben kendi hesabıma, olayın O'sunu bile bilmiyorum.» Hammar ona eleştiren gözlerle bakarak dedi ki: «Yani yangının kundak olup olmadığını bilmiyoruz.» «Neden kundak olsun?» diye sordu Kollberg. «İyimser,» dedi Martin Beck.

«Nedeni medeni yok, bal gibi kundaktı işte,» diye kestirip attı Gunvald Larsson. «Ev benim burnumun dibinde patlayıp tutuştu.»

«Yangının bu Mamı denen kişinin odasından başladığı kesin mi?»

«Evet. Kesinkes.»

«Evi ne kadardır gözlem altında tutuyordun?»

«Yarım saat kadar olmuştu. Özkendim. Daha öncesi de, o etkafa Zachrisson ordaydı. Hem ne çok sorup duruyorsunuz, yahu!»

Martin Beck burun kemerini sağ elinin baş ve işaret parmaklarıyla ovuşturduktan sonra dedi ki:

«Ve bu süre içinde eve kimsenin girip çıkmadığını kesin olarak biliyor musun?»

«Evet, bundan hiç ama hiç kuşkum yok. Ben oraya gitmezden önce olanları bilmiyorum. Zachrisson'un dediğine bakılırsa, içeri üç kişi girmiş ve de kimsecikler çıkmamış.»

«Bu ifadeye güvenilir mi?»

«Hiç sanmam. Olağandışı bir kelek.»

«Buna sen de gerçekten inanmıyorsun ya, değil mi?»

Gunvald Larsson öfkeli bakışlarını ona saplayarak şöyle dedi:

«Ortada dönen dümen neyse ben de anlayayım. Nedir bu soru yağmuru ha? Ben orda dikilmiş dururken, yere batası köhne ev tutuştu. İçinde onbir kişi kapana kısılmıştı ve ben bunlardan sekizini kurtardım.»

Kollberg gözucuyla gazetelere bakarak,

«Evet, bunu görmemek için kör olmalı,» dedi.

Hammar sordu:

«Yangında sadece üç kişinin ölmüş olduğunu kesinlikle söyleyebilir miyiz?»

Martin Beck iç celbinden bir takım kâğıtlar çıkarıp inceledi. Sonra şöyle dedi:

«Sanırım söyleyebiliriz. O Malm denen adam, Kanneth Roth adlı bir diğeri ki, Malm'ın üstünde otururdu ve de tavan arasında bir odası olan Kristina Modig. On-dört yaşında bir kız.»

«O kız niye tavan arasında otururmuş?» diye sordu Hammar.

«Kimbilir,» dedi Martin Beck. «Bunu öğrenmemiz gerekecek.»

«Daha öğrenmemiz gereken bir sürü şey var,» diye söze girdi Koliberg. «Ölenlerin yalnızca bu üç kişi olduğunu bile kesinlikle bilmiyoruz henüz. Ve bir şey daha, şu onfoir kişi konusundaki öykü de yalnızca bir varsayım, öyle değil mi, Bay Larsson?»

«Peki, kendilerini dışarı atıp yangından kurtulanlar kimler?» dedi Hammar.

«İlkin şunu söylemek isterim ki, onlar dışarı kendiliklerinden çıkmadılar,» diye gürledi Gunvald Larsson. «Onları ben çıkarıp kurtardım. Eğer orda dikilip duruyor olmasaydım, kahrolasıcaların hiçbiri yangından sağ çıkmazdı. Ve ikincisi, adlarını yazmadım. Çünkü o sıra sizin burda yaptığınız gibi boşa geçirecek zamanım yoktu.»

Martin Beck sargılar içindeki devadama kaygıyla baktı. Evet, gerçi Gunvald Larsson'un sağı solu belli olmazdı, ama Hammar'a kafa tutmak

için kişinin ya kendisini dev aynasında görmeye başlamış bulunması ya da keçileri kaçırması gerekirdi ki, ikisi de aynı kapıya çıkardı.

Hammar kaş çatıp şişindi.

Martin Beck elinde tuttuğu kâğıtları hışırdatarak, konuyu saptırma yollu konuştu:

«Hiç değilse adları var bende. Anges ve Herman Söderberg. Altmışsekiz ve altmışyedi yaşlarında, evli bir çift. Anna-Kajsa Modig'le iki çocuğu Kent ve Clary. Anne otuz, oğlan. beş yaşında ve kız da yedi aylık. Sonra iki kadın, Clara Berggren ve Madeleine Olsen. Biri onaltı, öbürü yirmidört yaşında. Ve de Max Karlsson adında bir adam. Kaç yaşında olduğunu bilmiyorum. Bu son üç kişi evin kiracılarından değildi, ama orda konuk olarak bulunuyorlardı. Yangında ölen Kenneth Roth'un konuklarıydılar herhalde.»

«Bu adların hiçbiri benim için bir anlam taşımıyor,» dedi Hammar.

«Al benden de o kadar,» diye katıldı Martin Beck.

Koliberg omuz silkti.

«Roth bir hırsızdı,» dedi Gunvald Larsson. «Söderberg sarhoşun tekidir ve Anna-Kajsa Modig de bir orospu. Şimdi neşenizi buldunuz mu, baylar?»

Bir telefon çaldı ve Kollberg cevapladı. Önüne bir not defteri çekip, üst celbinden bir tükenmezkalem çıkardı.

«Ha, evet. Sensin, öyle değil mi? Evet, anlat.»

Geri kalanlar onu sessizlik içinde izlediler. Kollberg telefonu kapayıp şöyle dedi:

«Rönn'le konuştum. Durum şu: Madeleine Olsen büyük olasılıkla yaşamayacak. Yüzde seksen yanık artı beyin sarsıntısı ve de kalça kemiği birkaç yerinden kırık.»

«Tepeden tırnağa kızıl kıllarla kaplı bir karı,» diye homurdandı Gunvald Larsson.

Kollberg ona dimdik bakıp konuşmasını sürdürdü:

«ihtiyar Söderberg'le yaşlı karısı duman zehirlenmesinden baygın durumdalar. Ne var ki, kurtulma şanslarını yitirmiş değiller. Max Karlsson yüzde otuz yanıkla postu kurtardığı için yaşayacak. Carla Berggren ile Anna-Kajsa Modig'in bedensel hiçbir yaraları yok. Ancak her ikisi de şiddetli şok etkisi altmdalar ve Karlsson da öyle. Hiçbiri ifade verecek durumda değil. Yalnızca çocukların hiçbir şeyi yok, ikisi de sapasağlam.»

«Öyleyse kaza sonucu çıkmış sıradan bir yangın denebilir,» dedi Hammar.

«Nah sıradan!» diyen Gunvald Larsson, koskoca yumruğunu dirsek boyu müdürünün burnuna uzattı.

«Sen eve gidip yatsan, daha iyi olmaz mı?» dedi Martin Beck.

«Zaten hepiniz de bunu istiyorsunuz, değil mi? Benden kurtulmak.»

On dakika sonra Rönn kapıdan içeri girdi. Larsson'u orda görünce, hayretten iri iri açılan gözlerle dedi ki:

«Senin burda işin ne?»

«Bilsem burda olur muyum,» diye homurdandı Gunvald Larsson.

Rönn diğerlerine tiksintiyle baktı:

«Utanın be! Yoksa aklınızdan zorunuz mu var?.. Hadi, Gunvald. Gel gidelim.»

Gunvald uslu bir çocuk gibi yerinden kalkıp kapıya yürüdü.

«Bir dakika,» dedi Martin Beck. «Tek bir soru. Göran Malm'ı niçin gözlüyordun?»

«Hiçbir fikrim yok,» diyen Gunvald Larsson odadan çıktı.

Şaşkınlığın doğurduğu bir sessizlik odaya egemen oldu.

Birkaç dakika sonra, Hammar ağzının içinde anlaşılmaz bir takım şeyler geveledi ve çıkıp gitti. Martin Beck oturdu, eline bir gazete alarak okumaya başladı. Otuz saniye geçmeden, Kollberg onu öykündü. Rönn yeniden dönene dek, tam bir sessizlik içinde oturup okudular.

«Ne yaptın koca oğlanı?» diye sordu Kollberg. «Hayvanat bahçesine mi götürdün?»

«Sen ne demek istiyorsun, Komiser efendi?» dedi Rönn. «Koca oğlanı ne yapmışım? Koca oğlan kim?»

«Sayın Bay Larsson,» diye karşılık verdi Kollberg.

«Eğer Gunvald'ı soruyorsan, Güney Hastanesi'nde. Beyin sarsıntısı geçiriyor. Okuması ve konuşması yasaklandı birkaç gün. Şimdi ben sorayım: suç kimde?»

«Herhalde bende değil,» dedi Kollberg.

«Evet. Şimdi de hırka gibi at sırtından herşeyi. Gözünün ortasına bir tane indir, diyor şeytan!»

«Yahu, bana ne bağrıp çağrıyorsun orda?»

«Haklısın,» dedi Rönn. «Seni bir güzel dövmek gerek. Öteden beri Gunvald'ı çekemezsin zaten. İşin gücün onu maskara etmek. Ama bu kez çok ileri gittin.»

Einar Rönn Kuzeyliydi. Normal olarak hiç sinirlenmeyen, sakin, iyi huylu bir adamdı. Onbeş yıllık tanışıklık süresi içinde, Martin Beck daha önce onun bir kez olsun öfkelendiğini görmemişti.

Kollberg alaycı bir tavırla sırıttı:

«Aman ne iyi, yahu! Her yana duyurucu çıkarsak yaridir. Demek onun da bir arkadaşı varmış da, bizim haberimiz yokmuş.»

Rönn yumruklarını sıkarak, ondan yana bir adım attı. Martin Beck çabucak yerinden kalkıp ikisi arasında durdu. Sonra Kollberg'e döndü:

«Kes, Lennart! Yangına körükle gitme.»

«Sen sanki ondan iyi bir malsın!» diye çıkıştı Rönn Martin Beck'e. «Hele Emniyet Amiri olalı, bütün bütüne bir havalar geldi üstüne. Boş herifler! İkiniz de metelik etmezsiniz.»

«Hey, bacaksız! Ağır ol bakalım...» diyen Kollberg, yerinden davrandı.

«Sakin ol, Einar,» dedi Martin Beck. «Çok haklısın. Aptallık ettik. Kendinde olmadığını anlamamız gerekirdi. Bağışla.»

«Elbette anlamanız gerekirdi,» diye diretti Rönn.

Kollberg yine alaycı tavrını takınarak,

«Ben hiçbir değişiklik görmedim,» dedi. «Herhalde üstün zekalar deliliklerinde bile bizim gibi sıradan kişilere durumlarını çaktırmayacak denli...»

Kapı açıldı ve Hammar içeri daldı.

«Hepiniz bir tuhafsınız,»dedi. «Ne oldu?»

«Hiç,» diye karşılık verdi Martin Beck. «Havadan, sudan konuşuyorduk.»

«Havayı bilmem, ama su biraz kaynardı galiba. Einar haşlak ıstakoza dönmüş, baksanıza! Yoksa dövüşmeyi mi düşünüyordunuz? Şakam yok, polis çağırırım ha!»

Telefon çaldı ve de Kollberg, yılana sarılan denize düşmüş adam gibi, alıcıya yapıştı.

Rönn'ün yüzü yavaş yavaş olağan rengini aldı. Yalnızca burnunun ucu domates gibi kıpkırmızı kaldı. Ama bu zaten burnun eski kırmızılığıydı. Bu yüzden Rönn'ün bir adı da «Palyaço» idi.

Martin Beck hapşırdı.

«Ne bileyim bunu ben?» dedi Kollberg telefonda. «Hem hangi cesetler?»

Telefonu çat diye kapadı ve içini çekip şöyle dedi:

«Adli tıptan bir sersem. Cesetleri ne zaman kaldırabileceklerini soruyor. Ceset var mı? Benim haberim yok ki!»

Hammar acı bir sesle sordu:

«Siz beylerden yangın yerini ziyaret etmiş olanınız var mı?»

Kimse karşılık vermedi.

«Öyleyse oraya kadar uzanıp biraz hava alsanız, hiç fena olmaz gibime gelir,» dedi Hammar.

«Benim biraz masabaşı işim var,» dedi Rönn kırgınca.

Martin Beck kapıdan yana yürüdü. Kollberg omuz silkti, kalktı ve de onu izledi.

«Mutlaka sıradan bir yangındır, başka şey olamaz,» dedi Hammar inatçı bir şekilde. Sonra çevresine bakındı. Kendi kendine konuşmuştu.

5

Simdi yangın yeri öylesine bir kordon altına alınmıştı ki, sıradan bir ölümlünün üniformalı polislerden öte bir şey görmesine hiç olanak yoktu. Martin Beck'le Kollberg arabadan iner inmez, bunlardan ikisi önlerini kesti.

«Hey, siz!» dedi bir tanesi çok havalı bir şekilde. «Nereye gittiğinizi sanıyorsunuz ha?»

«Babanızın evinin önü mü burası?» diye katıldı öbürü. «Burda parketmek yasak.»

Martin Beck tam kimlik kartını gösterecekti ki, Kollıberg ona engel olup şöyle dedi:

«Özür dilerim, memur bey. Acaba bana adınızı vermeniz mümkün mü?»

«Adımdan sana ne!» diye kabardı ilk polis.

«Hadi, çekin arabanızı bakalım,» dedi öteki. «Yoksa bela çıkar ha!»

«Bundan hiç kuşkum yok,» diye karşılık verdi Kollberg. «Gerçi bela çıkmasına çıkar, ama kabak kimin başında patlar, orası belli değil.»

Bozuk çalan Rollberg tam anlamıyla belalı bir tip görünümündeydi. Koyu mavi trençkotunun etekleri rüzgârda saıvruluyordu. Yakasını ilikleme yorgunluğuna katlanmamıştı. Kravatı ceketinin sağ cebinden dışarı sarkmıştı. Eğri büğrü eski şapkası ensesine doğru başının ardına atılıydı. İki polis birbirleriyle anlamlıca bakıştılar. Teki bir adım daha yaklaştı. Her ikisi de pembe yanaklı, yusyuvarlak mavi gözlüydü. Kollberg'in ayık olmadığına

karar vererek, omzuna el atmak üzere olduklarını Martin Beck anladı. Kollberg'in altmış saniyeden kısa bir sürede her ikisinin de pestilini çıkaracak bir ruh durumu içinde olduğunu bilmekteydi. Üstelik ertesi gün bir işsizlik ortamında gözlerini açmaları olasılığı da çok büyüktü. O gün kimsenin başına bir kötülük gelsin istemiyordu. Bunun için kimlik kartını birçabuk çıkararak, iki polisten daha azılı olanın burnuna dayadı.

Kollberg öfkeyle,

«Bunu yapmayacaktın,» dedi.

Martin Beck şimdi karşılarında mum kesilmiş duran iki polise bakarak, babacan bir tavırla şöyle konuştu:

'«Daha çok şey öğrenmeniz gerek. Ama her şeyden önce terbiyeli olmayı öğrenin. Hadi gidelim, Lennart.»

Yangın kalıntıları hüzün verici bir görünüm taşıyordu. Göz kararıyla tüm evden artakalanlar temelleri, bir baca borusu, bir yığın kömürleşmiş tahta parçası, kararmış tuğlalar ve de kırık kiremitlerdi. Her şey duman ve is kokuyordu. Yarım düzine uzman gri tulumlar içinde çevreyi tarıyor, ellerindeki çomak ve kısa saplı küreklerle külleri dikkatlice eşeliyorlardı. Alana dev boyu iki elek yerleştirilmişti. Yerde yılanımsı kıvrımlar çizerek yatan hortumlar, yolun başındaki itfaiye arabasına dek uzanıyordu. Ön tarafta oturmuş iki itfaiyeci taş, makas, kâğıt oynuyorlardı.

On metre kadar ötede mumyamsı bir şekil göze çarpıyordu. Ağzında pipo, elleri paltosunun ceplerine sokulu, upuzun boyuyla dikilmiş durmaktaydı. Bu, Stocholm Merkez Cinayet Masası Baş Detektifi ünlü Komiser Fredrik Melander idi. Bugüne dek, içinden çıkılmaz gibi görünen yüzlerce zor davayı çözüme kavuşturmuş büyük bir ustaydı. Genel olarak mantıklı beyni, harika belleği ve de sarsılmaz soğukkanlılığıyla tanınırdı. Daha yakın bir çevre içindeyse, her arandığı zaman mutlaka tuvalette bulunmakla ün yapmış bir kişi olarak bilinirdi. Gülmece duyusu yok değildi, ama çok sınırlıydı. Cimri ve uyuntu bir kişiydi. Parlak fikirler ileri sürdüğü veya ansızın esinlendiği ne 'görülmüş ne de duyulmuştu. Kısası, birinci sınıf bir polisti.

Piposunu ağzından çıkarmaksızın,

«Selam,» dedi.

«Nasıl gidiyor?» diye sordu Martin Beck.

«Yavaş yavaş.»

«Sonuç var mı?»

«Var denemez. Çok dikkatli gidiyoruz. Uzun sürecek.»

«Neden?» diye sordu Kollberg.

«İtfaiye arabası buraya geldiğinde, ev çökmüştü. Söndürme çalışmaları başlamazdan önce de, yanıp kül oldu zaten. Galonlarca su dökerek yangını kısa sürede söndürdüler. Sonra gecenin ayazını yiyince, her şey donup birbirine yapıştı, tortop oldu.»

«Bundan iyisi can sağlığı desene,» dedi Kollberg.

«Anladığım kadarıyla, bu tortop yığını kat kat soyup açmaları gerekecek.»

Martin Beck öksürüp tıksırdıktan sonra sordu:

«Peki, cesetler? Hiç buldular mı?»

«Bir tane,» dedi Melander.

Piposunu ağzından çekerek, ucunu yanıp kül olmuş evin sağ yanına doğrulttu:

«İşte orda. Şu ondört yaşındaki kızı, yanılmıyorsam. Hani tavan arasında uyuyan.»

«Kristina Modig mi?»

«Evet, adını iyi bildin. Bu gece onu orda bırakacaklar. Yakında hava kararacak ve ancak gün ışığında çalışabileceklerini söylüyorlar.»

Melander tütün kesesini çıkardı, piposunu özenle doldurup yaktı. Sonra dedi ki:

«Sizin cephede işler nasıl gidiyor?»

«Harika,» dedi Kollberg.

«Evet,» diye katıldı Martin Beck. «Özellikle Lennart için. İlkin Rönn'le az kaldı yumruk yumruğa geliyordu...»

Melander tek kaşını hafifçe havalandırarak,

«Öyle mi?» dedi.

«Evet. Sonra iki polis az daha onu sarhoşluktan tutuklayacaktı.»

«Çok ilginç,» dedi Melander istifini Bozmaksızın. «Gunvald nasıl?»

«Hastanede. Beyin sarsıntısı.»

«Dün gece büyük iş başardı,» dedi Melander.

Kollberg evin kalıntılarına bakıp başını salladıktan sonra konuştu:

«Evet, bunu kabul etmek zorundayım. Of be! Çok soğuk.»

«Hiç zamanı yoktu,» dedi Melander.

«Doğru,» diye katıldı Martin Beck. «Ev böylesine kısa bir zamanda bu kadar çabuk nasıl yandı dersin?»

«İtfaiye bunun açıklamadışı olduğu görüşünde.»

«Mmm!» diye mırıldandı Kollberg.

Gözü yol kenarında parketmiş duran itfaiye arabasına ilişince, yeni bir konuya değinmekten kendini alamadı:

«Niye bu herifler daha burdalar? Şimdi burda itfaiye arabasından başka yanacak şey kaldı mı?»

«Kor söndürme işi,» dedi Melander. «Töre.»

«Ben küçükken, tuhaf bir şey olagelmişti o zamanlar,» diye söze koyuldu Kollberg. «İtfaiye merkezi tutuşup kül olmuş ve içerdeki tüm itfaiye arabaları yanmıştı. İtfaiyeciler de dışarda dizilmiş, şaşkın şaşkın yangını izlemişlerdi. Şimdi neresi olduğunu unuttum.»

«Pek senin anlattığın gibi olmamıştı. Olay Uddevalla'da olageldi,» dedi Melander. «Kesin bir tarih vermek gerekirse, on tem--»

«Yeter be! Çocukluk anılarını bile rahatça anlatma olanağı kalmadı artık,» diye çıkıştı öfkeli Kollberg.

Martin Beck sordu:

«Yangını nasıl açıklıyorlar?»

Melander karşılık verdi:

«Hiçbir şekilde açıkladıkları yok. Teknik araştırma ve soruşturmaların sonucunu bekliyorlar. Tıpkı bizler gibi.»

Kollberg beğenmez gözlerle çevresine bakınarak,

«Çok soğuk be!» diye yineledi. «Hele şurası açık bir mezar gibi kokuyor.»

«Gibisi yok, açık mezar zaten,» dedi mumya anlatılı Melander.

Kollberg Martin Beck'e döndü:

«Hadi gidelim burdan, yürü.»

«Nereye?»

«Nereye, eve. Hem burda ne yapacağız ki?»

Beş dakika sonra arabada oturmuş, güney doğrultusunda yol alıyorlardı.

Skanstull köprüsünden geçerlerken Kollberg sordu:

«Malm'ı niye gözlediğini koca oğlan gerçekten bilmiyor muydu?»

«Gunvald mı demek istiyorsun?»

«Evet, başka koca oğlan var mı?»

«Bildiğini sanmıyorum. Ama kesin olarak da bir şey söyleyemem.»

«Bay Larsson, gövde yapısı yanında beyni mikroskopla aranmak gerekir bir beyfendi. Ancak...»

«Tam bir hareket adamı,» dedi Martin Beck. «Bunun da kendine göre üstünlükleri var.»

«Evet, kuşkusuz. Ne var ki, peşinde olduğu iş konusunda hiçbir fikri bulunmadığı dolmasını da yutmak güç.»

«Bir adamı gözetlediğini biliyordu ve belki de bu onun için yeterliydi.»

«İşin içyüzü nedir, yahu?»

«Çok basit. Bu Göran Malm'ın Cinayet Masası'yla hiçbir alıp vereceği yoktu. Bir onu yakalayıp, bir suçla içeri tıkmıştı. Gözaltında tutmak için çaba gösterdilerse de sökmedi. Böylece salındı. Ancak ortadan yokolmasını istemiyorlardı. Gırtlaklarına dek işe batmış oldukları için, Hammar'dan yardım istediler. O da, ek bir ödev olarak, gözlem işini düzenlemesi için Gunvald'ı görevlendirdi.»

«Niye yalnızca o?»

«Stenström öldüğünden bu yana, Gunvald bu tür işlerin ustası sayılır oldu. Üstelik isabetli bir karar olduğu da ortada.»

«Ne bakımdan?»

«Şu bakımdan ki, böylece sekiz kişinin canı kurtulageldi. O ölüm kapanından Rönn kaç kişiyi kurtarabilirdi dersin? Ya da Melander?»

«Bak, burda haklısın elbette,» dedi Kollberg güç çıkan bir sesle. «Rönn'den özür dilemem gerekiyor belki.»

«Bence, bunu mutlaka yapmalısın.»

Güneye giden sıra sıra arabalar çok yavaş yol alıyorlardı. Bir süre sonra Kollberg şöyle dedi:

«Herifin gölgelenmesini isteyen kim?»

«Bilmiyorum. Belki Hırsızlık Şubesi'dir. Düşün ki, bir yılda olagelen üçyüzbin ev soyma ve hırsızlık olayıyla uğraşmak zorundalar. Mağaza ve dükkân kapkaççıları da ayrı. E, insaf! Aşağı koşturup yemek yiyecek zamanı güç buluyor zavallı çocuklar. Neyse, işin aslını Pazartesi öğreniriz. Zor bir şey değil.»

Kollberg baş salladı ve ayağını frenden kaldırıp arabanın on metre kadar daha sürüklenmesini sağladı. Sonra yine durdular.

«Bence, Hammar haklı,» dedi şişman adam. «Sıradan bir yangın sadece.»

«Ama kuşku uyandırır denli çabuk yanmaya başladı,» diye karşılık verdi Martin Beck. «Ve Gunvald'ın da doğruladığı gitbi... »

«Gunvald koca bir salak,» dedi Kollberg. «İşi gücü hayal görmek onun. Öyle düş kurarak polislik yürümez. Bunun birçok doğal açıklaması olmalı.»

«Bir tane söyle.»

«Bir tür patlama işte. Bu kişilerden kimi hırsız olduğuna göre, evde patlayıcı madde bulunduruyorlardı. Ya da benzin tenekeleri vardı bir köşelerinde. Veya bütan gazı tüpleri. Bu Malm denen herif, büyük çıkarları tehdit ettiği için varlığı ortadan kaldırılması gerekli bir tehlike olamaz. Birinin yalnızca onu öldürmek amacıyla onlbir kişinin canına kıymaya kalkışması çılgınlık gibi görünüyor.»

«Eğer kundak olduğu saptanırsa, Malm'ı hedef aldıklarını gösterir hiçbir kanıt kalmaz,» dedi Martin Beck.

«Doğru ya, kalmaz. Bugün formda olduğum söylenemez, değil mi?»

«Evet, söylenemez,» dedi Martin Beck.

«Neyse, Pazartesi günü anlarız.»

Bu sözle konuşma sona erdi.

Slkarmarbrink'de Martin Beck arabadan inip metroya bindi. Hangisinden daha çok tiksindiğini bilemiyordu. Ağzına dek tıklım tıklım dolu yeraltı treninden mi ya da yürümek bilmez yeryüzü trafiğinden mi? Nedir ki, metroyla gitmenin bir yararı vardı: çabuk ulaşım. Aslında eve çabuk gitmesi için de bir neden yoktu ya!

Öte yandan, Lennart Kollberg'in vardı. Kendisi Palandergatan'da otururdu. Gun adlı çok şeker bir karısı ve de henüz altı aylık bir kızı vardı. Oturma odasındaki halının üstünde yüzüstü uzanmış olan karısı, bir tür haberleşme kursu çalışmaları üzerinde kafa patlatmaktaydı. Dişleri arasında bir sarı kalem tutuyordu ve de yere atılı kâğıtların birinin üstünde kırmızı ıbir silgi durmaktaydı. Sırtına eski bir pijama üstü geçirmişti. Uzun, çıplak bacaklarını yattığı yerde tembel tembel sallıyordu. Kestane rengi ipiri gözlerini kocasına dikerek dedi ki:

«Aman Tanrım! Yüzünden düşen bin parça oluyor.»

Adam ceketini çıkarıp bir koltuğun üzerine attı:

«Bodil uyuyor mu?»

Kadın baş salladı.

«Rezil ki rezil, berbat bir gündü,» dedi Kollberg. «Bana sataşmayan kalmadı. İlkin Rönn ki, hiç akla gelmez. Sonra Maria'da iki sersem polis.»

Kadının gözleri parladı:

«Ve de sen süt kuzusu kadar masumdun, değil mi?»

«Her neyse, Pazartesi'ye dek tatildeyim.»

«Korkma, seni dövecek değilim,» dedi kadın. «Ne yapmak istersin?»

«Bir lokantaya gidip tıkabasa yemekle beş duble bira götürmek istiyorum.»

«Bu kadar paramız var mı?»

«Var, elbette. Daha ayın sekizi, yahu. Bir bakıcı bulabilir miyiz?»

«Asa kırmaz, sanırım.»

Asa Töreli daha yirmibeş yaşında olmasına karşın, sevdiği polisle evlenmeye zaman bulamaksızın dul kalmış bir kadındı. Kollberg'in bir meslekdaşı olan ve daha dört ay önce bir otobüste kurşunlanarak öldürülen Ake Stenström'le birlikte yaşardı.[1]

Yerdeki kadın gür kara kaşlarını kâğıtlara sürterek kaşıdı:

«Bir seçenek var. Yorgan balosuna gideriz. Hem daha ucuz hem de daha eğlenceli.»

«İstakoz Vanderbilt de çok eğlenceli,» dedi Kollberg.

Kadın yakındı:

«Sen sevişmekten çok mideni düşünüyorsun. Oysa surda daha evleneli hepi topu iki yıl oldu.»

«Sen ne dediğini bilmiyorsun asıl. Peki, benim daha güzel bir fikrim var. İlkin gidip yemeğimizle beşer dublelerimizi atalım. Sonra da yorgan balosu. Hadi, durma. Asa'yı çağır.»

Telefonun yedi metre boyunda bir uzantı kordonu vardı ve de zaten halının üzerinde duruyordu. Kadın elini uzatıp aygıtı kendine çekti. Bir

numara çevirdi ve karşılık aldı.

Konuşma sırasında sırtüstü dönmüştü. Dizlerini kırdı ve topuklarını yere bastı. Pijama üstü, külotunu ortaya çıkaracak kadar biraz yukarı kaydı.

Kollberg gözlerini karısından ayıramaz olmuştu. Uzun, düzgün bacaklarını kafasında İstakoz kıskaçlarıyla kıyaslamaktaydı. Bakışları tavana dikili, simsiyah saçları halının üzerine demet demet dökülü, telefonda söylenenleri dinliyordu. Bir ara sol bacağını kaldırıp bileğini kaşıdı.

Alıcıyı yerine bırakırken,

«Tamam,» dedi. «Geliyor. Buraya varması bir saat sürer, değil mi? Ayrıca, en son haberleri duydun mu?»

«Yo, neymiş?»

«Asa polis olmak için başvurmuş.»

«Yok be!» dedi adam dalgınca. «Gun?»

«Evet.»

«Bir çözüm yolu daha düşündüm. Son bulduğumdan çok daha iyi. Bak, ilkin yorgan balosu ve ardından yemekle beşer duble, sonra yine yorgan balosuna dönüş.»

«işte ben üstün zeka diye buna derim,» dedi kadın.

«Sen hemen Operakallaren'i aç ve bir masa ayırt.»

«Numarayı bul öyleyse.»

Kollberg telefon rehberinin sayfalarını çabuk çabuk çevirdi ve gecikmeden bulup kadına söyledi. Eşi kadranı çevirirken, kendi de gömleğinin düğmelerini çözer. olmuştu.

Telefon konuşmasını bitiren kadın, hayretle ona bakarak sordu:

«Bu telaşın ne? Yoksa burda mı?»

«iyi bildin.»

«Halıda mı?»

«Evet. Çocuk uyanmasın.»

Kadın, bağdaş kurup oturduğu yerde kıkır kıkır gülmeye koyuldu. Uzun siyah saçları omuzlarında dalgalanıyordu.

Üç saat sonra, zencefilli şerbetler başında, kadın Kollberg'e bir konuyu anımsattı. Oysa Martin Beck metro istasyonu yönünde gözden silindiğinden bu yana aklına getirmediği bir şeydi.

«O korkunç yangın var ya,» dedi karısı. «Sence kasıtlı mı?»

«Hayır,» diye cevapladı. «Buna inanamam. Her şeyin bir sınırı var.»

Yirmi yılı aşkın bir süredir meslekteydi ve de usta bir polis olarak bundan daha iyi bilmesi gerekirdi.

6

Cumartesi güneş ve de pırıl pırıl aydınlık bir havayla geldi.

Martin Beck yavaşça uyandı. Ne tuhaftır ki, içinden hiç alışık olmadığı bir doyum dalgası yükseliyordu. Yüzü yastığa gömülü, kıpırdamasız yattı. Günün erken veya geç saati olup olmadığını dinleyegeldi. Pencerenin dışındaki ağaçlarda öten bir karakuş duydu. Balkonu kaplayan vıcık karın üstüne damlalar ağır ve düzensiz bir şaplamayla düşüyordu. Otomobiller geçip gitti. Az ötedeki metro istasyonundan bir yeraltı treninin fren gıcırtısı yansıdı. Komşuların kapıları açılıp kapandı. Su boruları gurul gurul öttü. Sonra ansızın bir şangırtı koptu duvarın öte yanındaki mutfakta ve do gözleri şipşak açıldı. Rolfun sest:

«Hay aksi şeytan!»

Ve de İngrid:

«Ne sakar çocuksun sen.»

Derken onları susturan İnga.

Eli sigara paketiyle kibrite uzandı. Ne var ki, kül tabağını bir yığın kitabın altından çıkarıp almak için dirseği üzerinde doğrulması gerekti. Yattığı yerde sabahın dördüne dek Tsushima deniz savaşını okumuştu ve de

kül tabağı sigara izmaritiyle kibrit çöpünden görünmüyordu. Hep böyle olurdu. Uyumadan önce kalkmaya üşenip de boşaltmadığı zamanlar, İnga'nın dırdırından kurtulmak için genellikle tablayı bir kitabın altına saklardı. Çünkü karısı, yatakta sigara içmesinin bir sonucu olarak bir sabah mutlaka yanmış kadavralarının üzerine uyanacakları biliciliğinde bulunur dururdu.

Saati dokuzbuçuğu gösteriyordu. Ne var ki, Cumartesi'ydi ve de hafta sonu tatiliydi. Hem de iki yönlü bir tatil, diye düşündü hoşnut bir şekilde. Sonra hafif bir vicdan sızıltısı duydu. İki gün için apartmanda tek başına kalacaktı. İnga ile çocuklar, İnga'nın erkek kardeşiyle birlikte onun Roslagen'deki yazlık evine gidecekler ve Pazar akşamına dek orda kalacaklardı. Hiç kuşkusuz, Martin Beck de çağrılıydı. Ancak evde tek başına geçirilecek bir hafta sonu tatili ender kavuşulur bir fırsat olduğundan ve de ayağına gelen bu şansı kaçırmak istemediği için, onlara katılmaktan kurtulmak amacıyla işi olduğu bahanesini ileri sürmüştü.

Kalkmazdan önce sigarasını içip bitirdi. Sonra kül tabağını yanına alarak tuvalete süzüldü ve orda boşalttı. Traş olmaya boş verip haki pantolonunu ayağına çekti ve sırtına kadife gömleğini geçirdi. Tsushima konulu kitabı rafta yerine koydu. Yatağı el çabulkluğuyla divan haline dönüştürerek mutfağa yollandı.

Masanın çevresinde oturagelen ailesi kahvaltı etmedeydi. İngrid hemen kalkıp dolaptan bir fincan aldı ve içine çay boşaltıp babasının önüne sürdü:

«Oh, şeker babacığım. Sen de bizle geleceksin, değil mi? Bak, ne güzel bir gün. Sen gelmezsen, tadı tam çıkmaz.»

«Ne yazık ki, elimde değil,» dedi Martin Beck. «Gerçi çok isterdim, ama... »

«Babanın işi var, kızım,» diyen İnga, acı bir sesle söze karıştı. «Her zamanki gibi.»

Yine içinde o hafif vicdan sızıltısını duydu. Sonra kendi olmaksızın daha iyi eğleneceklerini düşünerek tedirginlikten sıyrılmayı denedi. Çünkü İnga'nın ağabeyi Martin Beck'in varlığını içki şişelerini ortaya çıkarmak İçin özür bilip, yıkılıncaya dek içerdi. înga'nın ağabeyi ayıkken, üzerinde durulacak bir kişi değildi. Olsa olsa, İnsan bir yakınına mektup yazarken,

onu da dayanılmaz ölçüde can sıkıcı diye tanımlayıp geçiştirirdi. Buna karşın, yine de olumlu bir yanı vardı ki, o da asla tek başına içmeme ilkesiydi. Bu yönde ilerleyen Martin Beck'in düşünce treni, evde kalmakla gerçekten çok hayırlı bir iş yaptığı istasyonuna ulaşıp durdu. Evet, kendi yokluğu kayınçosunu ayık kalma zorunluğunda bırakacaktı.

Tam bu yararlı sonuca varmıştı ki, kayınço kapı zilini çaldı ve de beş dakika sonra Martin Beck hileyle kazanılmış özgür hafta sonunu kutlamaya başladı.

Durum umduğu denli başarılıydı. Gerçi İnga buzdolabında onun için yemek bırakmıştı, ama yine de dışarı çıkıp alışveriş etmekten geri kalmadı. Diğer aldıklarının yanı sıra, bir şişe Grönstedts Tekel konyağı ve de alkol derecesi yüksek altı butu bira aldı. Sonra Cumartesi'nin geri kalan saatlerini, birkaç haftadır el sürme olanağı bulamadığı Cutty Sark gemi modelinin güvertesini yerleştirmeye ayırdı. Akşam yemeğinde soğuk köfte, balık yumurtası ve de çavdar ekmeğine sürülü kamembert peyniri yedi, iki kutu bira içti. Ardından kahveyle konyağını alıp televizyonun karşısına geçti ve ekranda eski bir Amerikan gangster filmi izledi. Sonra yatağını hazırladı ve de banyo küvetini doldurup içine girdi. Uzandığı sıcak suyun içinde bir yandan Raymond Chandler'in «Göldeki Kadın» romanını okuyor, bir yandan da tuvalet oturağının üstüne yerleştirmiş olduğu konyaktan arada bir fırt alıyordu.

Kendini öylesine iyi buluyordu ki, ne işini ne de ailesini düşündüğü vardı.

Banyosunu bitirince, pijamalarını giydi ve de masasındaki okuma lambası dışında kalan tüm ışıkları söndürerek, sızma derecesinde uykusu gelip de kendini yatağına atana dek, konyaklı okumayı sürdürdü.

Pazar günü geç saatlere kadar uyudu. Sonra pijamaları içinde oturup model gemisi üzerinde çalıştı ve de ikindiye dek giyinmedi. Akşam, ailesi döndüğünde, Rolf ile İngrid'i alıp sinemaya götürdü. Çocukların neşe içinde izlediği bir vampir filmini korkudan tirtir titreyerek seyretti.

Doğrusu çok başarılı bir hafta sonuydu ve de Pazartesi sabahı kendini dinlenik olduğu kadar da dinç buldu. Zaman geçirmeksizin Göran Malm sorununun peşine düştü. Bu adam aslında kimdi ve de vicdanında ne tür

kara sırlar saklamış olabilirdi? Sabahı değişik şubelerde çalışan meslekdaşlarını ziyaretle geçti ve de mahkemeye kadar bile uzandı. Soruşturmanın sonuçlarını açıklamak için geri döndüğü zaman, bunları anlatacak kimseyi bulamadı. Çünkü topluca öğle yemeğine gitmişlerdi.

Telefonla Güney polis merkezini aradı ve de doğrudan Kollberg'e bağlanınca çok şaştı. Bu komiser arkadaş genellikle, Pazartesileri özellikle, öğle yemeklerine İlk koşturan kişi olurdu.

«Niye yemekte değilsin?»

«Tam çıkmak üzereydim,» dedi Kollberg. «Sen nerdesin, kuzum?»

«Melander'in odasında. Yemeğini buraya gelip yesen, o zaman gözümün önünde olurdun. Melander'le Rönn de çıkageldiklerinde, Göran Malm'ı azıcık daha yakından tanıma olanağım bulurduk. Eğer Melander dikildiği yangın yerinde kök saiıp ağaç olmadıysa, hiç kuşkusuz. Diyeceğim, Malm konusunda yabana atılmaz şeyler öğrendim.»

«Tamam,» dedi Kollberg. «Yalnız ilkin Benny'yi bulup talimat vermem gerek.» Ardısıra ekledi: «Duvara söz anlatmak mümkünse, kuşkusuz.»

Benny Skacke kadronun en genç memuruydu. Ake Stenström'ün yerini doldurmak üzere, iki ay önce Cinayet Masası'na katılmıştı. Stenström yirmidokuz yaşında ölmüştü ve de meslekdaşları, özellikle Kollberg, onu «süt çocuğu» olarak görürlerdi. Oysa Benny Skacke iki yaş da daha küçüktü.

Martin Beck Melander'in teypini çıkardı ve de diğerleri gelene dek boş oturacağına, mahkemeden ödünç olarak aldığı bantı takıp döndürdü. Önüne bir kâğıt parçası çekerek, hem dinledi hem de not aldı.

Rönn dakikası dakikasına tam saat birde geldi. On-beş dakika sonra kapıyı ardına dek açıp içeri dalan Kollberg, daha eşikte şöyle dedi:

«Hadi, anlat bakalım.»

Martin Beck oturduğu iskemleyi Kollberg'e verip, dosya dolabının yanındaki yerine geçti.

«Oto hırsızlığı içindi,» diye söze başladı. «Evet, oto hırsızlıkları ve çalıntı oto ticareti. Geçen yıl içinde, izi bulunamayan çalıntı arabaların

sayısı öylesine arttı ki, bu çalıntı otoların satışını bir veya daha çok iyi örgütlenmiş çetenin yürütegeldiği kanısı kuvvet kazandı. Ve de inanıldığına göre, bu otolar yurtdışına kaçırılmakta. Herhalde Malm bu çarkın bir dişlisiydi.»

Rönn sordu:

«Büyük dişli mi, ya da küçük dişli mi?»

«Bence küçük,» dedi Martin Beck. «Dahası, çok çok küçük.»

«Yakalanmak için ne yapmıştı?» diye sordu Koliberg.

«Bir dakika sabredersen, baştan başlayacağım,» dedi Martin Beck.

Notlarını çıkarıp dolabın üstünde, dirseği dibine koydu. Sonra da kolaylıkla ve de akıcı bir biçimde konuşur oldu:

«Yirmidört Şubat gecesi on sıralarında, Södertalje'nin dört kilometre kadar kuzeyinde, Göran Malm bir yol-ablukasınca durdurulur. Sıradan ve olağan bir trafik denetimidir bu. Kendi de zaten bir raslantı sonucu o yönde yol almaktadır. 1963 model bir Chevrolet İmpala sürüyordu. Arabanın evrakı tamam görünüyordu, ne var ki, Göran Malm otonun sahibi görünmüyordu. Plaka numarasını çalıntı arabalar listesindeki numaralarla karşılaştırdılar. Tamam, numara oradaydı. Ancak listeye göre, bu plaka numarası bir Chevrolet'e değil de, bir Volkswagen'e aitti. Demek ki, arabaya bir sahte plaka takılmıştı ve de yanlışlıkla yahut raslantı sonucu olsun, bal gibi yanık bir numaraydı. İlk ifadesinde, Malm arabayı arkadaşı olan sahibinden ödünç aldığını söyledi. Bu oto sahibinin adı Bertil Olofsson idi. Malm'ın vermiş olduğu bu ad arabanın sicil karnesinde de kayıtlıydı. Derken bu Olofsson'un polisin yabancısı bir kişi olmadığı ortaya çıktı. Aslında, bu tür araba alım-satım işleri çevirdiğinden bir süredir kuşku duyulmaktaydı. Malm yakalanmazdan birkaç hafta öncesi, Olofsson'a karşı yeterince delil toplama başarısını göstermişlerdi. Ne var ki, tüm aramalara rağmen, adamı bulamamışlardı. Şimdilerde bile daha bulunagelmedi. Yurtdışına gitmeyi düşünen Olofsson'un bu süre içinde arabasını gereksinmediği için kendisine ödünç olarak verdiğini ileri sürdüğü ifadesinde Malm sonuna dek direndi. Olofsson'dan kuşkulanıp da, onu her yerde fellik fellik arayan ekip Malm'm durumunu ve de bir raslantı sonucu polisin eline düştüğünü öğrenir öğrenmez, gözaltında kalması için

girişimlerde bulundular. Malm ile Olofsson'un şu ya da bu şekilde suç ortağı olduklarına inanıyorlardı. Başaramayınca — gözaltında kalmadığını nasılsa birazdan duyacaksınız — bu kez Gunvald'ı, Hammar'm izniyle elbette, Malm'm kuyruğuna taktılar. Bu şekilde Olofsson'u ele geçirmeyi ve de onun ağzından çetenin tüm kişilerini öğreneceklerini umuyorlardı. Eğer böyle bir çete vardıysa, hiç kuşkusuz. Ayrıca, eğer Olofsson'la Malm böyle bir çeteye bağlı idiyseler.»

Martin Beck odanın öte yanına yürüyüp sigarasını kül tabağında söndürdü:

«İşte, topu toplam bu... Yo, değil. Sicil kayıt karnesi ve ehliyet sahteydi, hiç kuşkusuz. Üstelik çok ustaca düzenlenmişti.»

Rönn burnunu kaşıyarak sordu:

«Malm'ı niye saldılar?»

«Delil yetersizliği,» dedi Martin Beck. «Dur da dinle.»

Teypin üstüne eğildi:

«Savcılık, bir hırsızlık olayına adı karıştığı için katkı sanığı olarak Malm'ın tutuklu kalmak gerektiği isteminde bulundu. Gerekçe olarak da, salındığı takdirde Malm'ın soruşturmayı karmaşık bir duruma sokacağı gösterildi.»

Teypte makarayı hızlı bir şekilde döndüren düğmeye bastı:

«Tamam. İşte burası. Savcının Malm'ı sorguya çekmesi.»

S : Evet, Bay Malm. Bu akşamla ilgili olarak, yani içinde bulunduğumuz yılın yirmidört Şubat'ında, yargıç önünde savımı sunuş şeklini duydunuz. Şimdi lütfen olayı bir kez de kendi anlatınızla dile getirir misiniz? M: Valla işte, tam dediğiniz gibi oldu. Södertalje yolu boyunca arabayı sürüyordum ve bir polis otosu yolu kesmişti. Olağan bir trafik denetimi işte. Ben de durdum, doğal olarak... Sonracığıma efendim, polis arabanın benim olmadığını görünce, aldı karakola götürdü.

S : Ah, evet. Evet, Bay Malm. Sizin olmayan bir otomobilde bulunma nedeninizi lütfen açıklar mısınız?

M: Valla, ne diyeyim? Bir arkadaşı görmek üzere Malmo-yolunu tutmuştum işte ve de bizim Berra, eksik olmasın—

S: Berra mı dediniz? Sakın bu bay Bertil Olofsson olmasın, efendim?

M: Evet, tam kendisi. Berra veya Olofsson işte, iki haftalığına arabasını bana ödünç olarak vermişti. Ama vermese de gidecektim ben Malmö'ye nasılsa. Nedir kl, ayağıma gelen nimeti tepmedim. Madem arabam vardı, niye trenle gideyim, değil mi ya? Hem daha ucuz ha!... Neyse, arabaya atladığım gibi yola çıktım işte. Arabanın çalıntı mal olduğunu nerden bilirdim, abi? Yangınmış meğer.

S : Evet, Bay Malm. Peki, nasıl oldu da bu Bay Olofsson arabasını size bunca uzun bir süre için ödünç olarak vermeyi kabul etti? Kendi gereksinmiyor muydu?

M: Hayır, kendi yurtdışına gidecekmiş. Öyle dedi. Bu

nedenle gereksinmiyormuş.

S : Ya, demek yurtdışına gidecekti. Ne kadar kalacakmış yurtdışında?

M: Hiç söylemedi.

S : O dönene kadar arabasını siz mi kullanacaktınız?

M: Evet. Canım çekerse kullanacaktım. Yoksa kendi park yerine bırakacaktım. Dairesiyle birlikte kiracılarına özel park yeri de veren o biçim apartmanlardan birinde oturur bizimki.

S : Peki, Bay Olofsson yurda döndü mü?

M: Bildiğim kadarıyla, hayır.

S : Nerde bulunduğunu biliyor musunuz?

M: Yo! Belki daha Fransa'dadır ya da her nereye gittiyse orda. Ne bileyim, abı.

S : Bay Malm, sizin kendi arabanız var mı?

M: Yok, abi.

S : Ama daha önce vardı, değil mi?

M: Evet, ama çok zaman önce.

S : Daha önce başka zamanlarda da Bay Olofsson'un arabasını ödünç olarak aldığınız vaki miydi?

M: Hayır, ilk kez aldım valla.

S : Bay Olofsson'u ne zamandır tanırsınız?

M: Şöyle böyle bir yıldır.

S : Sıkça mı görüşürdünüz?

M: Sıkça değil, arada.

S : Arada sözcüğünün kıstası nedir sizce? Ayda bir mi? Haftada bir mi? Ya da daha sık mı?

M: Valla, ayda bir diyelim de çocuğun adını koyalım isterseniz. Ya da hadi iki olsun, abi.

S: Demek oluyor ki, birbirinizi iyi tanıyordunuz, öyle mi?

M: Valla, orta şekerli işte.

S : Lütfen yadsımayın, Bay Malm. Eğer size arabasını karşılıksız ödünç olarak verdiyse, birbirinizi çok iyi tanıyordunuz demektir.

M: Evet, hadi öyle olsun.

S : Bay Olofsson'un işi neydi?

M: Efendim?

S : Bay Olofsson geçimini nasıl sağlardı?

M: Hiç bilmiyorum.

S : İnsan en azından bir yıldır tanıdığı arkadaşının işini bilmez mi?

M: Bilmez, albi. Bu konuda ne ben sorardım ne de o söylerdi.

S : Siz geçiminizi nasıl sağlarsınız?

M: Şimdilik eldivenli geziyorum... yani bugünlerde elimin işe değdiği yok.

S : Genellikle ne yaparsınız?

M: Değişik şeyler. Hangi iş olsa, hayır demem. Alçak gönüllüyüm, abi.

S : En son ne yaptınız?

M: Blackeberg garajında tabanca boya uzmanı. Püskürtmede üstüme yoktur, abi. Çok iyi araba boyarım.

S : Güzel. Ne kadar önceydi bu iş?

M: Valla, geçen yaz. Sonra garaj topu atıp Temmuzda kapandı, fakire de yol göründü.

S : Peki, sonra? Başka yerlerde iş aradınız mı?

M: Hem de nasıl. Ama iş nerde? Aslanın ağzında, abi. Ah, ah!

S : Peki, durun bakalım, yaklaşık sekiz ay işsiz olarak geçiminizi nasıl sağladınız? Ne şekilde yaşadınız?

M: Valla, abi. Benimki de yaşamak mı sanki? Yuvarlanıp gidiyoruz işte.

S : Ama yine de, bir yerden para bulmuş olmanız gerek, öyle değil mi, Bay Malm? Bakın, ödenecek kiranız var ve de insan aç yaşayamaz.

M: Bak, açık konuşayım, abi. Bankada biraz dünyalık biriktirmiştim, iyi zamanlardan artakalma. Eh, surdan burdan da az çok borç aldım. Ne diyeyim? Yine dostlar eksik olmasın. İdare ediyoruz işte.

S : Malmö'ye ne amaçla gidiyordunuz?

M: Bir arkadaşın hatırını soracaktım.

S : Bay Olofsson size arabasını ödünç olarak vermeyi önermezden önce de trenle nasılsa gideceğinizi söylemiştiniz. Kendinizin de belirttiği gibi, Malmö'ye trenle gitmek oldukça pahalıya malolur. Bu yolculuğu karşılayacak paranız var mıydı?

M: Valla... bilmem ki... geçmiş gün. Benim cep barometre gibidir çünkü. Yani günü gününe uymaz.

S : Bu araba ne zamandır Bay Olofsson'undu? Şu Chevrolet?

M: Hiç bilemeyeceğim, tatlı abiciğim.

S : Fakat nasıl olur? ilk tanışmanızda ne marka bir araba kullandığının farkına varmış olmalısınız.

M: Ben dalgın adamım, abi. Bazan aynada kendimi bile görünce şaşarım. Onun için arabasının hiç farkına varamadım.

S : Bay Malm, arabalar üzerinde uzunca bir süre çalıştınız, öyle değil mi? Yani bir göz alışkanlığınız var. Tabancayla araba boyadığınızı da söylediniz. Arkadaşınızın kullandığı arabanın markasını farketmemiş olmanız biraz tuhaf kaçmıyor mu? Yani arabasını değişmiş olsaydı, yine de farkına varmıyacak mıydınız?

M: Hiç sanmam. Dedim ya, ben feleğini şaşmış bir adamım. Kaldı ki, arabasını da pek görmemiştim. Ya da gördüm de mi unuttum? Valla, hiç bilemiyorum, abi. S : Bay Malm, Olofsson'un bu arabayı satmasına yardımcı olacağınız gerçeğin tam kendisi değil mi?

M: Tövbe! Haşa!

S : Ama Olofsson'un çalıntı araba ticareti yaptığını biliyordunuz, değil mi?

M: Bilsem, bu işin içine girer miydim? Elbette bilmiyordum. Masumum!

S : Başka sorum yok.

Martin Beck teypi durdurdu.

Kollberg esneyerek,

«Amma da çıtkırıldım Savcı ha!» dedi.

«Evet,» diye katıldı Rönn. «Ve de etkisiz.»

«Neyse,» dedi Martin Beck. «Sonuçta Malm'ı saldılar ve de Gunvald onu gözetleme işini üstlendi. Malm yoluyla Olofsson'a ulaşacaklarını umuyorlardı. Olasıdır ki, Malm denen kişi Olofsson için çalışıyordu. Ancak Malm'ın yaşam ortamı gözönünde tutulacak olursa, katlanageldiği sıkıntıların karşılığını almıyordu denebilir.»

Kollberg:

«Herif tabanca boyası da yaparmış, baksana. Çalıntı araba alışverişinde böyleleri yararlı olur.»

Martin Beck baş salladı.

Rönn:

«Bu Olofsson denen adamı biz yakalayamaz mıyız?»

Martin Beck:

«Hayır, daha henüz izi bulunamadı. Malm sorgulanmasında Olofsson'un yurtdışına gittiğini söylerken büyük bir olasılıkla gerçeği dile getiriyordu. Ergeç ortaya çıkacak, kuşkusuz.»

Kollberg oturduğu iskemlenin koluna yumruğunu sinirli bir şekilde indirdi. Gözucuyla Rönn'ü süzerek,

«Şu Larsson denen herifi hiç anlamıyorum,» dedi. «Yani Malm'ı niçin gözetlemekte olduğunu bilmediğini ileri sürmenin anlamı ne?»

«İlle de bilmesi gerekmezdi, değil mi ya?» diye sordu Rönn. «Yine Gunvald'a çatmaya başlama, fena bozuşuruz.»

«Yahu, niye anlamak istemiyorsun, Tanrı aşkına? Gözlerini Olofsson için açık tuttuğunu mutlaka bilmesi gerekirdi. Yoksa Malm'ı gözetlemenin hiçbir anlamı kalmazdı.»

«Evet,» dedi Rönn sakince. «İyileştiği zaman kendisine soruver, olur mu?»

«Hıh!» diye hıkladı Kollberg.

İskemlesinde germeç gibi bir gerildi ki, ceketinin dikiş yerleri çatırdadı:

«Aman be, kimin umurunda. Bu araba dalgası bizi ırgalar bir konu değil nasılsa. Tanrı'ya şükürler olsun.»

1

Martin Beck dizisi No: 4-GÜLEN POLİS.

7

Benny Skacke, o Pazartesi öğleyin, kendi kapsamı içinde Cinayet Masası'nın bir üyesi olarak, tek başına bir cinayet olayını çözme zorunluğunda kalmışa benzerdi.

Ya da en azından bir kasıtsız kati olayını.

Güney polis merkezindeki odasında oturmuş, Kollberg'in Kungsholmsgatan'a gitmeden önce kendisine buyurageldiği işlerin altından kalkma çabasındaydı. Yani bir kulağı telefonda, önünde yığılı raporları ait oldukları değişik dosyalara yerleştirmekteydi. Bu düzenleme işlemi çok yavaş yürüyordu. Çünkü her raporu dosyalamadan önce dikkatle okumaktaydı. Benny Skacke hırslı bir gençti ve de polis eğitim kolejinde cinayet soruşturmasına ilişkin her konuda öğrenilmek gereken ne varsa öğrenmiş olsa bile, bu bilgisini pratiğe döküp gerçekleştirme fırsatını bulamamış olmanın buruk bilinci içindeydi. Bu alandaki gizli yeteneğini gösterme şansını umutla beklerken, usta meslekdaşlarının deneylerinden pay kapmak için de her yola başvuruyordu. Yöntemlerinden teki, aralarında geçen konuşmaları elden geldiğince kaçırmaksızın kollayıp kulak kabartmaktı ki, bu tutumuyla nerdeyse Kollberg'i çılgına çevirecekti. Diğeri, eski raporları okumaktı ve de şimdi tam bu işin üstünde olduğu sıra telefon çaldı.

Alt kattaki danışma bürosunun bir memuruydu. Şaşkınlığını ortaya vuran bir sesle,

«Burda bir cinayet ihbarında bulunmak istediğini söyleyen biri var,» dedi. «Yukarı mı göndereyim, yoksa--»

«Evet, hemen buraya gönder,» diyen Komiser Yardımcısı Skacke, sözü çabucak adamın ağzına tıktı.

Alıcıyı yerine bıraktı 've ziyaretçisini karşılamak üzere koridora çıktı. Bir yandan da sözü ağzına tıkmazdan önce danışmadaki memurun ne diyecek olduğunu tahmine çalışıyordu. Yoksa? Belki— «yoksa doğru dürüst bir polise gitmesini mi söyleyeyim?» Skacke duygulu bir gençti.

Ziyaretçisi merdivenleri yavaş ve düzensiz adımlarla çıkmıştı. Benny Skacke cam kapıyı ona açtı. Adamın üzerinden yayılan ter, sidik ve alkol karışımı kekremsi kokudan kaçınmak amacıyla istemeyerek bir adım gerisinde kaldı. Sonra hızlanarak adamdan önce odasına girdi ve ona masasının önündeki iskemleyi gösterdi. Adam hemencecik oturmadı, fakat Skacke kendi yerini alana dek bekledi.

Skacke karşısındaki iskemlede oturan kişiyi inceledi. Elli-ellibeş yaşları arası bir adamdı. Ancak, 1,35 boyunda vardı ve de sıska denecek denli zayıftı. Ağırlığı 45 kilo ya çeker ya çekmezdi. Kül sarısı seyrek saçların altında soluk mavi gözler yeralmaktaydı. Yanakları ve burnu kırmızı damarlarla kaplıydı. Elleri titriyor, sol gözü de durmaksızın seyiriyordu. Lekeli kahverengi giysileri parlıyordu ve de ceketi altındaki hırkanın sökükleri başka renk yünle örülmüştü. Adam leş gibi alkol kokmakla birlikte sarhoş görünmüyordu.

«Evet, bildireceğiniz bir şey mi vardı? Hangi konuda, sorabilir miyim?»

Adam gözlerini ellerine indirdi. Parmakları arasında bir yarım sigarayı sinirli sinirli çevirip duruyordu.

Skacke bir kutu kibriti masanın üstünde onun önüne doğru kaydırarak,

«Eğer istiyorsanız sigaranızı için,» dedi.

Adam kutuyu aldı, izmaritini yaktı, kuru ve boğuk boğuk öksürdükten sonra gözlerini kaldırdı:

«Bizim hanımı öldürdüm.»

Benny Skacke'nin eli not defterine uzanırken, sakin ve etkin çıktığını sandığı bir sesle şöyle dedi:

«Ya, öyle mi? Nerde?»

Bir yandan da, Martin Beck veya Kollberg burda olsaydı, diye düşündü.

«Yara mı? Başında.»

«Hayır, bunu demek istemedim. Bayan şimdi nerde?»

«Ha! Evde. Numara II Dansbanevagen.»

«Adınız ne?» diye sordu Skacke.

«Gottfridsson.»

Benny Skacke bu adı not defterine yazdı ve de dirsekleri masanın üstünde, iskemlesinde öne eğildi:

«Nasıl oldu bu iş? Anlatır mısınz, Bay Gottfridsson?»

Gottfridsson adını taşıyan adam alt dudağını çiğnedi:

«Valla,» diye söze koyuldu. «Valla, eve gittim ve de başladı dırdıra. Hiç ardı arkası gelmiyordu. Çok yorgundum. Cevap verecek, onla didişecek halim yoktu. Sus, dedim köroğluna. Ama nerde? Dırdırın dozunu bütün bütüne artırdı. Birden ortalık kıpkızıl oldu ve de gırtlağına yapıştım. Köroğlu başladı tekme savurup avaz avaz bağırmaya. Ben de kafasına kafasına birkaç yumruk indirdim. Pattadak düştü yere. Bir süre sonra içimi korku kapladı ve de onu ayıltmaya çalıştım. Ne var ki, yattığı yerde kalıp gibi kaldı.»

«Bir doktor çağırmadınız mı?»

Adam başını sarsaladı:

«Hayır. Nasılsa geber—yani öldü, dedim ve de doktor çağırmanın boş olacağını düşündüm.»

Bir süre sessizlik içinde oturduktan sonra şöyle dedi:

«Aslında onu öldürmek falan istemedim. Tepem attı

sadece. Bu kez dırdırın dozunu çok kaçırmıştı.»

Benny Skacke kalktı ve de kapı yanındaki asacaktan yağmurluğunu aldı. Bu adamla ne yapacağını kesin olarak bilemiyordu. Yağmurluğu sırtına geçirirken dedi kî :

«Semt karakoluna gideceğiniz yerde niçin buraya geldiniz? Orası çok daha yakın.»

Gottfridsson ayağa kalkıp omuz silkti:

«Ne bileyim... Dedim ki, böyle bir şey... cinayet falan gibi şeyler yani... »

Benny Skacke koridora çıkılan kapıyı açtı:

«Benle gelseniz iyi olur, Bay Gottfridsson.»

Gottfridsson'un oturduğu yere varmak ancak birkaç dakika sürdü. Adam yol boyunca elleri tirtir titreyerek, suspus oturmuştu. Merdivenleri önde çıktı. Skacke anahtarları onun elinden alıp sokak kapısını açtı.

Küçük ve karanlık bir hole girdiler. Hepsi de kapalı üç kapısı vardı. Skacke soran gözlerle Gottfridsson'a baktı.

Sol yandaki kapıyı gösteren adam,

«Burda,» dedi.

Skacke üç adım atarak kapıyı açtı.

Oda bomboştu.

Gerçi eşyalar eski püskü ve de tozluydu, ama yerli yerinde durdukları görünüyordu. Hiçbir hırgür belirtisi • yoktu. Skacke ardına döndü ve de elan dış kapının bir yanında durmakta olan Gottfridsson'a baktı.

«Burda kimse yok,» dedi.

Gottfridsson şaşkınca ona bakakaldı. Kapıdan içeri yavaş yavaş yürürken, elini kaldırıp parmağını doğrulttu:

«Ama burdaydı,» diye mırıldandı. «İşte surda yatıyordu.»

Çevresine şaşkın şaşkın bakındı. Sonra holü aşıp mutfak kapısını açtı. Mutfakta da kimsecikler yoktu.

Üçüncü kapı banyoya açılıyordu ve de bunun ardında da dikkate değer hiçbir şey bulunmuyordu.

Gottfridsson elini seyrelmeye yüz tutmuş saçları arasında gezdirdi:

«Nasıl olur? Burda yattığını şu gözlerimle gördüm.»

«Evet,» dedi Skacke. «Belki gördünüz. Ne var ki, ölü değildi besbelli. Ölmüş olduğu sonucuna nasıl vardığınızı sorabilir miyim?»

«Bu gözlerle gördüm. Hiç kıpırdamıyordu ve de soluk almıyordu. Dahası, buz gibiydi. Ceset nasılsa öyle.»

«Belki de siz öldüğünü sandınız.»

Skacke'ye öyle gelmekteydi ki, belki kendisini gırgıra almak için tüm öyküyü bu adam uydurmuştu. Belki karısı bile yoktu bu adamın. Kaldı ki, gerek düşsel eşin ölümü, gerekse dirilip kayıplara karışması küçük adamı hiç de etkilemişe benzemiyordu, Gottfridsson'un savınca, ölü kadının yatması gereken yeri gözden geçirdi. Ne bir kan izi ne de belirli diğer bir şey: tertemiz.

«Evet,» dedi Skacke. «İşte şimdi burda değil. Belki komşulara danışmak yerinde olur.»

Gottfridsson onu caydırmaya uğraştı:

«Yo! Hayır, hayır... sakın ha! Komşularla aramız pek iyi değil. Üstelik günün bu saatinde evlerinde bulunmazlar.»

Mutfağa geçip, bir tahta iskemlenin üstüne yığıldı:

«Hangi cehennemin dibinde bu kadın?»

Aynı anda dış kapı açıldı. Kıpkısa ve tostoparlak bir kadın holden içeri girdi. Önlüğünün üstüne hırka giymişti ve de damalı bir eşarpla başını sıkıca sarmıştı. Elinde yarı dolu bir file taşıyordu.

Skacke ansızın söyleyecek bir şey bulamadı. Kadın da hiçbir şey demedi. Yanından hızla geçerek dosdoğru mutfağa yürüdü.

«Ya, bir de yüzün vardı da kalkıp eve döndün, değil mi, hokkabaz herif?»

Gottfridsson gözlerini hayretle kadına dikti. Sonra konuşmak için ağzını açtı. Karısı tek söz etmesine meydan bırakmaksızın fileyi pattadak masanın üstüne çarparak dedi ki:

«Herif! Bu mıymıntı kim? Bana bak, bana! Meyhane arkadaşlarını buraya getiremezsin demedim miydi ben sana? Meyhane süprüntüsü sarhoşlarını al, başka yere götür, anladın mı?»

Skacke güvensiz bir sesle,

«Bir dakika, lütfen,» diye söze karıştı. «Kocanız bir kaza geçirdiğinizi sandığı için—»

«Kaza ha!» diye edepsizlendi kadın. «Bok kaza!»

Olduğu yerde topaç gibi dönerek, Skacke'ye düşmanca baktı:

«Herifi biraz korkutayım dedim. Hem eve zilzurna gelsin, hem de kaç gündür o meyhane senin, bu meyhane benim sürtüp içsin, sonra da iki laf edince kavgaya başlasın. Aaa! Biz baba evinde böyle şey görmedik. Her şeyin (bir dur durağı, bir sınırı var, ayol.»

Kadın eşarbı başından çekip çıkardı. Şakağında hafif bir sıyrık vardı. Bundan öte tek bere bile görünmüyordu.

«Nasılsınız?» diye sordu Skacke. «Yaralı falan değilsiniz ya?»

«Ha-hay!» dedi kadın. «Ayol, ha onun yumruğu, ha pire ısırığı. Herife baksana, herife! Yarım porsiyonluk. Ama kedi osuruğu gibi vurduğu zaman, yere uzanıp bayılma taklidi yaptım. Aaa! Bu kadarı da hakkımdır ha!»

Adama döndü:

«Hokkabaz herif! Doğru söyle, biraz korktun, değil mi?»

Gotbfridsson utançla Skacke'ye bakarak, ağzının içinde bir şeyler geveledi.

Kadın ansızın sordu:

«Hem sen kimsin böyle?»

Skacke bakışlarını Gottfridsson'un gözleri içine dikip,

«Polis,» dedi kısaca.

«Polis ha!» diye çığlığı bastı Bn. Gottfridsson.

İki elini kalçalarına dayayıp, kocasının tepesine dikildi. Zavallı adamsa, oturduğu iskemlede büzüldükçe büzülmüş, yüzünde perperişan bir anlatı, kollarıyla başını sakınır olmuştu.

«Çıldırdın mı, herif?» diye haykırdı. «Aynasızın burda işi ne? Elin itlisini, bitlisini toplayıp evime ne sokuyorsun ha?»

Yine topaç gibi dönüp, öfke taşan gözlerini Skacke'ye sapladı:

«Ya sen, uğursuz? Ne biçim polissin ha? Masum kişilerin evine zorla girmek ne demekmiş, öğretirim sana. Polis olacak adam namusu bütün bir

eve böyle destursuz mu girer, ayol? Bilmem kimin evine baskın yapmıyorsun. Hiç değilse kimliğini gösterir.»

Skacke çabucak kimlik kartını çıkardı.

«Polis yardımcısı ha?»

«Komiser Yardımcısı,» dedi Skacke zayıf bir sesle.

«Hadi, hadi! Senin kendine yardımın olmaz, nerde kaldı başkalarına. Yardımcıymış! Burda ne bulacağını sanmıştın ha? Ne ben ne de kocam hiçbir şey yapmadık, ikimizden namuslusunu bütün dünyayı arasan bulamazsın zaten, anladın mı?»

Gottfridsson'un yanında durmuş ve de bir koruyucu melek tavrıyla elini adamın omzuna koymuştu.

«Şu uğursuzun zoruna bak. Elinde arama izni var mı ki, paldır küldür gelip evimizi basmış bu herif?» diye sordu. «Sana resmi bir kâğıt gösterdi mi, sevgili kocacığım?»

Gottfridsson hiç ağzını açmaksızın başını sarsaladı. Skacke bir adım öne atıp konuşmak için yeltendi. Ne var ki, Bn. Gottfridsson buna olanak tanımadı:

«Bak, yardımcı bozuntusu, evimden hemen defolup gitmezsen, haneye tecavüz suçuyla seni amirine şikâyet ederim, o zaman da ancak Tanrı yardımcın olur. Hadi, defol şimdi, tepem atmadan.»

Skacke, oturduğu iskemlede inatla yere bakmakta olan adama bir göz attı. Sonra omuz silkti, çifte sırt çevirdi ve de oldukça sarsılmış durumda Güney polis merkezine geri döndü.

Martin Beck'le Kollberg henüz Kungsholmsgatan'dan dönmemişlerdi. Elan Melander'in odasında bulunuyorlardı. Malm olayıyla ilgili bantı bu kez de, yeni bir gelişme olup olmadığını anlamak için oraya gelen Hammar'a dinletmek amacıyla bir daha döndürmüşlerdi.

Martin Beck'in sigaralarıyla Hammar'ın purosundan tüten dumanlar odayı sis gibi kaplamıştı. Kollberg de kül tabağındaki kibrit çöpleriyle boş sigara paketlerini ateşe vererek hava kirliliğine kendince bir katkıda bulunmuştu. Rönn pencereyi açıp, tüm kuzey Avrupa'nın en kiril kent

havasını içeri buyur etmekle durumu daha, da kötüleştirdi. Martin Beck öksürüp tiksırdıktan sonra dedi ki:

«Eğer yapıyı kundak temeli üzerinde kuracaksak, gereçlerin, ' yani tüm tanıkların hastanede bulunmaları ve de ifadelerini alma olanağından yoksun olmamız nedeniyle herşey bütün bütüne sarpa sarıyor.»

«Evet,» diye katıldı Rönn.

«Ben şimdi bile kundak olduğu kanısında değilim,» dedi Hammar. «Ancak Melander yangın yerindeki işini bitirene ve laboratuvarlar son sözlerini söyleyene dek yine de acele bir karara varmamız doğru olmaz.»

Telefon çaldı. Kollberg elini alıcıya uzattı ve de yanı sıra boş bir kibrit kutusunu kül tabağındaki ateş yığınının üstüne bıraktı. Yaklaşık yarım dakika dinledi. Yapmacıktan uzak bir şaşkıyla,

«Ne!» diye yerinden sıçrayınca, ötekiler hemen tepki gösterdiler.

Dalgın bakışlarını Martin Beck'e yönelterek şöyle dedi:

«Siz sayın beylere aklınızı durduracak bir haberim var. Göran Malm yangında ölmemiş.»

«Ne demek istiyorsun?» diye sordu Hammar. «Yani evde değil miymiş?»

«Yo, evde olmasına evdeymiş. Denebilir ki, şilteyle .birlikte kavrulmuş. Telefondaki, otopsiyi gerçekleştiren adamın özden kendisiydi. Malm'ın yangın başlamazdan çok önce ölmüş olduğunu söyledi.»

8

Gunvald Larsson'un koğuş baş hemşiresi katı ve ödün vermez bir sesle konuşmaktaydı:

«Bu konuda hiçbir şey yapamam. Ne kadar önemli olursa olsun, umurumda değil. Benim önemsediğim tek şey Bay Larsson'un sağlığına kavuşmasıdır ve de siz telefon üstüne telefon açıp onu tedirgin kıldığınız sürece bu gerçekleşemez. Tam bir sessizlik içinde yatması gerekir ve de doktorun kesin emridir bu. Aynı şeyi az önce telefon eden ve çok kaba

davranan Bay Kollberg'e de söyledim. Yarından önce telefon açmanızın hiçbir anlamı yok. Hoşça kalın.»

Martin Beck, elinde alıcı, apışıp kalmıştı. Sonra omuz silkerek aygıtı yerine bıraktı.

Güney polis merkezindeki makamında oturuyordu. Salı sabahının sekizbuçuğuydu ve ne Kollberg ne de Skacke görünürde yoktular henüz. Kollberg evden yola çıkmış olmalıydı. Buna göre, nerdeyse çıkagelirdi.

Martin Beck yine telefonu eline aldı, Maria polis karakolunun numarasını çevirdi ve de Zachrisson'u istedi.

Kendi orda değildi, ama saat onüçte işbaşı yapacaktı.

Martin Beck yeni bir paket Florida açtı, bir sigara yaktı ve de pencereden dışarı bakmaya koyuldu. Gözleri önüne serilegelen görünüm hiç de iç açıcı değildi. Kasvet verici bir sanayi bölgesi ve de kentin merkezine ulaşan tüm şeritleri sümüklü böcek hızıyla ilerlemeye çalışır pırıltılı taşıtlarla tıkış tıkış bir otoyol. Martin Beck hiç otomobil sevmezdi ve de ancak çok gerektiğinde bir tanesinin direksiyonu ardına geçerdi. Ayrıca Vastberga'daki geçici polis merkezini de sevmiyordu. Eski Kungsholm merkezinde süregiden yenileme onarımı çalışmalarının bitimini ve de dört bir yana dağılan şubelerle bölümlerin yine tek çatı altında toplanacağı günü sabırsızca beklemekteydi.

Martin Beck döner koltuğunda iç karartıcı görünüme sırtını çevirdi. Ellerini ensesinde bağladı ve de gözlerini tavana dikerek düşünmeye koyuldu.

Göran Malm ne zaman, nasıl ve neden ölmüştü? Ölümünün yangınla olan ilişkisi neydi? İlk' akla gelebilir kuramlardan teki, önce birinin Malm'ı öldürmüş olduğu ve ardısıra da izleri yoketmek için evi ateşe verdiği düşüncesiydi. Yalnız bu takdirde, bilinmeyen cinayet sanığı, Gunvald Larsson veya Zachrisson tarafından görülmeksizin eve girmeyi nasıl başarmıştı?

Martin Beck kapının dışında Skacke'nin çevik ve kararlı ayak seslerini duydu. Az sonra da Kollberg gözüktü. Martin Beck'in oda kapısını rezelerinden sökercesine yumrukladı, başını içeri uzattı, bir merhaba çekti

ve de birçabuk yine yokoldu. Geri döndüğünde, pardösü ve ceketini çıkarmış, kravatını da gevşetmiş bir haldeydi. Ziyaretçi koltuğuna oturup şöyle dedi:

«Telefonda Gunvald Larsson'la konuşmayı denedim, ama bir türlü olmadı.»

«Biliyorum,» diye karşılık verdi Martin Beck. «Ben de denedim.»

«Öte yandan, şu Zachrisson'la konuştum. Bu sabah evine açtım. Gunvald Larsson Sköldgatan'a onbuçuk sıralarında gitmiş ve de Zachrisson hemen sonra ordan ayrıLmış, Mâlm'ın dairesinde gördüğü son yaşam belirtisinin saat sekize çeyrek kala ışıkların sönmesi olduğunu söyledi. Bütün gece boyunca da eve ön kapıdan yalnız Roth'un üç konuğu girmiş. Onların dışında ne giren ne de çıkan olmuş başka. Bunu da ayrıca ekledi. Ne var ki, baştan sona dek gözünü açık tutup tutmadığını kesin olarak bilemiyor insan. Dikildiği yerde sütçü beygiri gibi uyuklamış olabilir.»

«Evet, uzak bir olasılık değil,» dedi Martin Beck. «Ama yine de, birinin görülmeksizin hem eve girip hem de çıkması şans ötesi inanılmaz bir şey gibi geliyor. İkisinden birinde mutlaka görülmek gerekirdi.»

Kolllberg içini çekip çenesini ovuşturdu:

«Doğru. Gerçekten oldukça inanılmaz bir varsayım.

Peki, nerden yola çıkıyoruz?»

Martin Beck üç kez aksırdı ve de Kollberg ona üç a'yrı uzun ömür dileğinde bulundu. Martin Beck komiserine kibarca teşekkür etti.

«Ben kendi hesabıma, gidip o patologla konuşacağım,» dedi.

Kapı vuruldu ve de Skacke içeri girip odanm ortasında dikildi.

«Sen ne istiyorsun?» diye sordu Kollberg.

«Hiç,» dedi Skacke. «Ateşte yeni bir şey olup olmadığını öğrenmek için geldim.»

Martin Beck ve Kollberg'ten karşılık alamayınca, duraksamayla devam etti:

«Yani yapabileceğim bir şey var mı diye...»

«Karnın tok mu?» diye sordu Kollberg.

«Hayır,» dedi Skacke.

«Öyleyse, bize kahve getirerek işe başlayabilirsin. Bana üç kekmazarin. Sen ne isterdin, Martin?»

Martin Beck kalkıp ceketinin düğmelerini ilikledi:

«Hiçbir şey. Ben şimdi Adli Tıp'a gidiyorum.»

Florida paketini ve kibrit kutusunu cebine attı, telefonla bir taksi çağırdı.

Otopsiyi gerçekleştirmiş olan patolog, yetmiş yaşlarında, ak saçlı bir profesördü. Martin Beck'in ilk devriyelik günlerinden bugüne, polis doktoru olarak görevinin başındaydı. Bundan başka, polis kolejinde öğrenci olduğu sıralar onun konferanslarını çokça dinlemişti. O günden bu yana, birçok davalar üzerinde birlikte çalışmışlardı. Martin Beck adamın bilgi ve ustalığına büyük saygı beslerdi.

Adamın Solna Adli Tıp Kuruluşu'ndaki oda kapısını tıkırdattı. İçerden bir yazı makinesinin takırtısı gelmekteydi. Cevap beklemeksizin kapıyı açıp girdi. Profesör pencere kenarındaki masada, sırtı kapıya dönük olarak oturmuş, parmaklarını tuşların, üstünde gezdiregelmedeydi. İşini bitirdi ve de dönüp Martin Beck'i görmezden önce, kâğıdı makineden çekti çıkardı.

«Selam,» dedi yaşlı adam. «Ben de burda oturmuş, senin için bir önrapor yazıyordum. Durum nasıl?»

Martin Beck ceketinin düğmelerini açıp kendini ziyaretçi iskemlesine attı:

«Şöyle böyle. Yangın esrarını koruyor. Bense üşütmüşüm. Ama henüz otopsi için hazır değilim.»

Profesör onu güngörmüş gözlerle süzerek dedi ki:

«Bir doktora gitmen gerek. Durmadan üşütüp nezle olmanın iyilikle yorumlanır yanı yok.»

«Ah, doktorlar!» diyerek gülümsedi Martin Beck. «Gerçi şerefli meslekdaşlarınıza saygım sonsuzdur, ama bayağı nezle tedavisini henüz

bilmedikleri de bir gerçek.»

Mendilini çıkardı ve de sözlerini vurgulamak istercesine sümkürdü:

«Şimdi gelelim ziyaret nedenime. En çok ve de başlı başına ilgilendiğim tek kişi Malm.»

Profesör, gözünden gözlüğünü çıkarıp masada önüne koydu:

«Onu görmek ister miydin?»

«Görmemeyi yeğ tutarım,» dedi Martin Beck. «Bana anlatacaklarınızla yetineceğimi sanıyorum.»

«Doğrusu, insana benzer yanı kalmamış,» demekten kendini alamadı patolog. «Diğer ikisi de ondan farksız. Evet, öğrenmek istediğin nedir?»

«Nasıl ölmüş?»

Profesör mendilini çıkarıp, gözlük camlarını temizlemeye koyuldu:

«Ne yazık ki, bu konuda seni aydınlatamam. Çoğu bildiklerimi zaten daha önce sana anlattım. Yangın başladığında ölmüş olduğunu saptayageldim. Yangın başladığı sıra, besbelli tam giyimli olarak, yatağının üstünde uzanmış yatmaktaydı.»

Martin Beck sordu:

«Ölümün nedeni şiddet olamaz mı?»

Patolog başını sarsaladı:

«Çok zayıf olasılık.»

«Peki, gövdede hiç yara bere izi yok muydu?»

«Evet, doğal olarak. Bir sayıda. Sıcaklık kavurucuydu ve de yatakta sırtüstü, eskrim yapar durumda uzanmıştı. Başı çatlak ve patlaklarla doluydu. Ne var ki, tümü de ölümünden sonra olagelmişti. Ayrıca bir takım yanik ve sıyrıklar da vardı. Herhalde tepesine inen yanar tavan kirişlen ve diğer şeylerden olmalı. Yanısıra kafatası da sıcağın etkisiyle içerden şişip patlamıştı.»

Martin Beck baş salladı. Daha önce de nice yangın kurbanları görmüştü. Alışık olmayan gözler için bu yaraların ölüm öncesi olageldiğini düşünmek

kolaydı ve de bunu biliyordu. Sordu:

«Yangın başlamadan önce ölmüş olduğu sonucuna nasıl ulaştınız?»

«Birincisi, bedenin ateşle ilk değiniminde dolaşımın çalıştığım kanıtlar hiçbir belirti yoktu. İkincisi, ciğer ve bronş geçitlerinde ne kurum ne de duman izi bulunmuyordu. Oysa diğer ikisinin solunum organlarında kurum lekeleri olduğu gibi, zar altlarında da açık seçik kan pıhtıları vardı. Bu ikisiyle ilgili olarak şunu söyleyebilirim ki, yangın çıkmadan önce hiç kuşkusuz sağdılar.» '

Martin Beck yerinden kalkıp pencerenin önüne gitti. Dışarda uzanan yola baktı. Karayollarının sarı araçları tümüyle eriyip kararmış cıvık karın üstüne tuz serpiyordu. İçini çekti, bir sigara yaktı ve de cama sırtını döndü.

Profesör sordu:

«Peki, öldürülmüş olduğuna inanman için senin iyi bir nedenin var mı?»

Martin Beck omuz silkti:

«Ev tutuşup yanmadan önce doğal nedenlerle ölmüş olduğuna inanmakta güçlük çekiyorum.»

«İç uzuvları oldukça sağlıklıydı,» dedi patolog. «Olağandışı tek yanı, hiç duman solumadığını gözönünde tutacak olursak, kan sayımında karbon monokslt oranının biraz yüksek çıkmasıydı.»

Martin Beck kente dönmezden önce, orda bir yarım saat daha kaldı. Norra Bantorget'de otobüsten inip de otobüs terminalindeki kirli havayı içine çekince, müzmin karbon monoksit zehirlenmesinden ciğerlerini kurtarmış tek bir kentlinin bile varolamayacağını düşündü.

Patologun ölü adamın kan sayımında çıkan karbon monoksit oranı konusunda söylediklerinin önemi üzerinde bir süre düşünüp taşındı. Derken konuyu kafasından silkip attı. Sonra metronun daha da zehirli hava tabakaları doğrultusunda adımlarını sıklaştırdı.

9

Onüç Mart Çarşamba öğle sonrası, Güney Hastanesi'nde yatan Gunvald Larsson'a ilk kez yataktan kalkma izni çıkmıştı. Hastanenin sağladığı en büyük beden geceliğin içine kendini binbir güçlükle sığdırdı ve de somurtageldiği aynanın karşısında sevimsiz görüntüsüne baktı. Gecelik birkaç boy küçüktü ve rengi belirsizlik içinde uçup gitmişti. Sonra gözlerini ayaklarına indirdi. Tahta ökçeli ve kara yüzlü bir çift nalınımsı pabucun içinde gömülüydüler ki, ya bunlar Golyat için yapılmıştı ya da bir ayakkabı onarıcısının dükkan kapısından sökülüp getirilmişti.

Bozuklukları başucu masasının bir güvercin gözünde durmaktaydı. Ordan bir tutam para alıp, en yakın hasta telefonunun yolunu tuttu. Polis merkezinin numarasını çevirirken, bir yandan da inatçı geceliğin eteklerini aşağı çekiştiriyordu. Hınzır şey milim kıpırdamadı.

«Evet,» dedi Rönn. «Oh, sensin öyle mi? Nasılsın?»

«İyidir be. Ulan, buraya nasıl indim ben?»

«Ben yumuşak iniş yaptırdım sana. iyice keçileri kaçırmıştın ha.»

«En son anımsadığım, bir yerde oturmuş, Zachrisson'un gazetedeki resmine bakıyordum.»

«Bak, arkadaş,» dedi Rönn. «O beş gün önceydi. Ellerin nasıl?»

Gunvald Larsson sağ eline baktı ve de parmaklarını deneme yollu oynattı. Bu, tava büyüklüğünde ve uzun, sarı kıllarla kaplı bir pençeydi.

«İyi görünüyor,» diye seslendi. «Yalnız birkaç küçük flaster kalmış.»

«Bak, bu iyi bir şey.»

«Her söze 'Bak'la başlamadan şart mı?» diye çıkıştı Gunvald Larsson sinirlice.

Rönn bunu karşılıksız bıraktı.

«Bak, Einar.»

«Baktım, ne var?» dedi Rönn ufak bir gülüşle.

«Ne gülüyorsun be?»

«Hiç. Sen ne istiyorsun?»

«Bak, masamın sol orta çekmesinin arka yanında siyah deri bir anahtarlık bulacaksın. İçinde yedek anahtarlarım takılıdır. Doğru Bollmora'ya yollan ve de beyaz sabahlığımla beyaz terliklerimi al gel, olur mu? Sabahlık gardıropta asılı. Terlikler de holdedir, hemen kapı içinde.»

«Bak, bu işi becereceğimi sanıyorum.»

«Yatak odamdaki çekmeli dolapta N.K. markalı bir plastik torba göreceksin. İçinde yeni aldığım pijamalar var. Bunu da al gel, tamam mı?»

«Bunları hemen mi istiyorsun?»

«Evet. Burdaki sersemler beni ertesi günden önce salmıyorlar. Ve de sırtıma mavi mi ya da yeşil mi ne idüğü belirsiz, dapdaracık bir şey geçirdiler deli gömleği gibi. Ayaklarımı da bir çift tabuta soktular. Neyse, sizin dümenler ne alemde?»

«Valla, yuvarlanıp gidiyoruz işte. Cephede sessizlik var.»

«Beck'le Kollberg ne yapıyorlar?»

«Burda değiller. Onları gerisingeri Vastberga'ya püskürttük.»

«Aferin. Dava nasıl yürüyor?»

«Hangi dava?»

«Hangi dava var mı, öküz? Yangın elbette.»

«O dosya kapandı.»

«O ne demek o?» diye gürledi Gunvald Larsson. «Neler saçmalıyorsun? Dosya nasıl kapanır?»

«Kaza olursa kapanır, aslanım. Ve de kazaydı.»

«Kaza mı?»

«Evet, aşağı yukarı... Bak, yangın yerindeki soruşturma bugün sona erdi ve de —»

«Ulan, neler saçmalayıp duruyorsun orda? Sarhoş musun, nesin?»

Gunvald Larsson öylesine yüksek sesle konuşuyordu ki, koğuş hemşiresi koridorun ta öte ucundan yelken basıp geldi.

«Bak, şu Malm denen yaratık vardı ya-- »

Hemşire uyarıcı bir tavırla,

«Bay Larsson!» dedi. «Buna İzin veremem.»

«Kapa çeneni!» diye terslendi Gunvald alışkının verdiği rahatlık içinde.

Hemşire elli yaşlarında, tombulca bir kadındı. Kararlılık belirten bir çeneye sahipti. Hastasına donuk gözlerle bakarak, kesin bir tonda şöyle dedi:

«Alıcıyı derhal yerine bırakın! Anlaşıldığı kadarıyla, kalkmanıza izin verilmekte aceleci davranılmaz, Bay Larsson. Hemen şimdi bu konuda doktorla konuşacağım.»

«Bak, hemen ilk fırsatta ordayım,» dedi Rönn telefonda. «Kendi gözlerinle görmen için dosyayı da beraberimde getiririm.»

Hemşire bastırdı:

«Şimdi doğru yatağınıza, Bay Larsson!»

Gunvald Larsson sövmek için ağzını açtıysa da, kendini tuttu.

«Hadi, şimdilik hoşça kal,» dedi Rönn.

«Güle güle, dostum,» diye karşılık verdi Gunvald Larsson kibarca.

«Doğru yatağa dedim size!» diye diretti hemşire. «Dediğimi duymadınız mı, Bay Larsson?»

Odanın kapısını ardından çekene dek de gözlerini üstünden ayırmadı.

Gunvald Larsson öfkeyle pencerenin önüne gitti. Kuzeyi yüzlediği için, yaklaşık tüm Södermalm bölgesini görebiliyordu. Gözlerini iyice kastığı zaman, yangın yerinde artakalmış olan is kaplı bacanın tepesini bile görmekteydi.

«Ulan, ne biçim iş bu?» diye söylendi kendi kendine.

Ve kısa bir süre sonra:

«Tümü de çıldırmış olmalı. Rönn de, ötekiler de. Topu.»

Koridorda ayak sesleri yaklaşıyordu.

Gunvald çabucak yatağa girdi ve de sevimli, masum bir tavır takınmaya çalıştı.

Bir saptırma taktiği.

Üç kilometre ötede, Rönn telefon alıcısını yerine bıraktı. Bir kahkaha patlamasını önlemek istercesine, domates kırmızısı burnunun deliklerini sağ işaret parmağıyla tıkarken, iki kat oldu. Onun karşısında oturmuş, eski yazı makinesini tıkırdatan Melander, gözlerini kaldırdı ve piposunu ağzından çıkararak sordu:

«Komik olan ne?»

Baskı altında tuttuğu kahkahalarla kıkır kıkır hoplayan Rönn,

«Gunvald,» dedi. «Şimdi çok daha iyi. Hele kendisine vermiş oldukları üstlüklerden konuştuğu sıra sesini duyacaktın. Derken hemşire gelip, onu bir iyi haşladı. Bizim koca Gunvald'ı, düşün.»

«Malm ve bu konuda ne düşünüyor?»

«Çılgına döndü. Bir güzel canıma okudu, sövdü saydı.»

«Onu görmeye gidecek misin?»

«Valla, herhalde.»

Melander ataşlı bir rapor demetini masanın öte yanına iteleyerek dedi ki:

«Öyleyse bunu da yanında götür... hoşuna gider.»

Rönn bir süre suspus oturduktan sonra şöyle dedi:

«Çiçek için bir on kuron atar mısın?»

Melander duymazlıktan geldi.

Rönn bir dakika sonra,

«Beş olsun,» dedi.

Melander piposuyla uğraşır oldu.

«Beş,» diye yineledi Rönn kırık plak gibi.

Melander, yüzünde en küçük bir anlatı değişimi olmaksızın, cüzdanını çıkardı, Rönn'ün göremeyeceği bir şekilde tutarak, içerdiği kâğıt para sayısını inceledi ve de sonunda şöyle dedi:

«Bir onluk bozabilir misin?»

«İki beşlik var sanırım.»

Melander boş gözlerle Rönn'e baktı. Sonra bir beş kuronluk kâğıt para çıkarıp dosyanın üstüne kondurdu. Rönn parayı hemen cebine attı, dosyayı koltuk altına sıkıştırdı ve kapıya yöneldi.

«Einar,» diye seslendi Melander.

«Ne var?»

«Çiçekleri nerden alacaksın?»

«Bilmiyorum.»

«Sakın hastane kapısındaki çiçekçiden alma. Fena kazık yersin.»

Rönn çıkıp gitti. Melander kol saatine baktı ve yazdı:

Dosya kapandı. Bundan öte inceleme gerektirmez. Stockholm, 13 Mart 1968 Çarşamba, saat 14.30.

Kâğıdı yazı makinesinden çekip çıkardı, dolmakalemini eline aldı ve de raporu o hiç okunmaz kargaburga imzasıyla tamamladı. Ufacık ve birbirleriyle sıkıca kucaklaşmış harflerden oluşma bir imzaydı. Kollberg'in deyimiyle, geçen yazdan kalma üç titrersinek ölüsüne benziyordu. Sonra çoğaltılması için raporu mektup sepetine koydu. Bir ataş açıp düzeltti, başka bir pipo çıkardı ve de içini kazımaya koyuldu.

Melander raporlarını büyük titizlikle hazırlardı. Üzerlerinde kendine özgü yöntemiyle çalışır ve herşeyin ak kâğıt üstüne aktarılması için elden gelen çabayı gösterirdi. Sistemli çalışmasının küçük bir örneğiydi bu. Eğer kişi bilinen gerçekleri maddelere ayırıp, açık seçik bir dille, ilk ve son olarak kâğıt,üstüne yansıtacak, olursa, ayrıntıları anımsamak kolaylaşırdı. Yazdığı ve okuduğu hiçbir şeyi unutmazdı. Genellikle konuşmak gerekirse, aslında bunlar dışında kalanları da unutmazdı.

Sköldgatan yangını kendisini tastamam beş gün uğraştırmıştı: Cuma öğle sonrasından iki dakika öncesine dek. Cumartesi ve Pazar günleri çalışma zorunluğunda olmadığına göre, şimdi dört günlük haklı izni dört gözle beklemekteydi. Hammar, hiç umulmadık bir olgu çıkmama şartıyla, buna çoktan razı olmuştu. Acaba Varmdödeki yazlık evlerine gitmek için vakit henüz çok mu erkendi? Hiç de değil. Karısı mutfak raflarını kâğıtla kaplarken, kendi de iç duvarların boyasına başlayabilirdi. Bu yazlık evin üstüne göz bebeği gibi titrerdi. Ev baba mirasıydı. O da kendi gibi polisti sağlığında. Daha doğrusu, bir karakol polisi. Sivil poliste karşılığı Komiser Yardımcısı olan, Çavuş rütbesinde bir resmi polisti ve de Nacka karakolunda görev yapmıştı. Tek üzüntüsü, kendinin evi miras bırakacak bir çocuğu olmayışıydı. Öte yandan, çocuksuzluğu tümüyle gönüllü ve bilinçli bir olguya dayanıyordu. Yarı rahatlık amacına yönelik ve yarı da parasal planlama sonucu karısıyla birlikte vardıkları bir karardı. O zamanlar, polis aylıklarının böyle birden artacağını kestirmek olanaksızdı. Kaldı ki, mesleğinin içerdiği tehlikeleri de bir ân olsun gözden uzak tutmamıştı ve işte buna göre davranmıştı.

Piposunu temizleme işini bitirdi, doldurup yaktı. Sonra kalktı ve de tuvalete gitti. Henüz duyma alanı içindeyken telefonun çalmaması için de dua ediyordu.

Suç inceleme detektifi olarak, ülkenin şimdilerde işbaşında bulunan diğer polislerine kıyasla, Fredrik Melander belki de şu sıra kırtasiyeye en çok gömülmüş kişisiydi. Kırksekiz yaşındaydı. İlk eğitimini Harry Söderman ve Otto Wendel gibi adı büyük kişilerden almıştı. 1965'de polis örgütünün merkezleştirilip genel müdürlüğe bağlanmasından sonra başvuruda bulunarak katıldığı Cinayet Masası'nda geçen yılları boyunca, yüzün üstünde cinayet ve de akla gelebilir hertür olay yeri görmüştü. Bunların büyük çoğunluğu tam anlamıyla tüyler ürperticiydi. Ne var ki, Melander duygularının öyle kolayca kurbanı olacak yaratılışta bir kişi değildi. İşiyle arasında soğuk bir uzaklık bırakma kapasitesine sahipti ki, bundan ötürü mesîekdaşlarının çoğu onun bu tutumuna hayranlıkla karışık bir imrenme duyarlardı. Ancak kendi açısından tümüyle bilinçdışı bir durumdu bu.

Onun için, Sköldgatan'da gördükleri ne ruhunu etkilemiş ne de duyguları üzerinde önemsenir bir rol oynamıştı.

Yangın yerindeki çalışma sabır ve sistem gerektirmiş olan bir işti. Başlıca sorun, kaç kişinin öldüğünü araştırıp bulmak olmuştu. Kristina Modig, Kenneth Roth ye de Göran Malm'ın yanık kadavraları olarak kimlikleri belirlenen üç ceset bulagelmişlerdi. Her üçü de tanınmaz şekilde yanmıştı. Malm yarı kömürleşmiş durumdaydı. Cesedi en son, yangın artıklarını dilim dilim ayırarak dip kata vardıklarında, bulmuşlardı. Modig soyadını taşıyan kız evin batı yanında, kıyaslama yaparak konuşulursa, en az hasar görmüş bölümünde yatıyordu. Her iki erkekse, yangının başlama noktası olarak gösterilen, bütünüyle mahvolmuş doğu yanında bulunmuştu. Kristina Modig varsa ondört yaşındaydı ve de okul öğrencisiydi. Kentteth Roth yirmiyedi, Göran Malm ise kırk ikisindeydi. Son ikisinin sabıka kayıtları vardı ve de hiçbiri ömürleri boyunca düzenli bir işde çalışmamıştı. Bunların birçoğu daha önceden bilinmekteydi.

Soruşturmanın ikinci evresi iki soruya cevap bulma amacına yönelikti: Ölüm nedenleri neydi ve de yangın nasıl başlamıştı?

İlk sorunun cevabı Adli Tıp patolog'unun raporunda yatmaktaydı. Asıl yangın nedenine yönelik soru Melander'in baş belası olmuştu. Öylesine bir bela ki, o güne dek başağrısı nedir bilmediği halde, az kaldı beynine zonklamalar girecekti.

Emrinde itfaiye ve adli tıptan birkaç uzman bulunmaktaydı. Ne var ki, başlangıçta adamların hiçbiri başağrılarını dindirecek ilaç niteliğinde görünmemişti. Soruşturmaya ilişkin tek katkıları, bol bol kaş çatıp aralarında anlaşılmaz terimler kullanmak olmuştu.

Her ölü bulunup da gözler önüne serildikçe, Melander onların yüzlerce fotoğrafını çektirmişti. Kristina Modig yangının hemen ertesi günü, Kenneth Roth Pazar ve de Göran Malm ancak Pazartesi öğleden sonra. Evet, akla gelebilir her açıdan resimlerini çektirmiş ve de ardısıra ceset artıklarını otopsiye göndermişti.

Gerçi bunlar olağan cesetler değildi, ama yangın uzun sürmediği için ve de insan bedeni yüzde doksan sıvıdan oluştuğundan, yanıp kül olmaktan

çok uzaktılar. Bu nedenle, adli tıp uzmanları elleri böğürlerinde kalmamışlardı.

İlk raporlar da asla şaşırtıcı nitelikte olmamıştı.

Kristina Modig karbon monoksit zehirlenmesinden ölmüştü. Sırtında bir gecelikle yatağında uzanmış yatmaktaydı. Herşey uykusunda ölmüş olduğu gerçeğini gösteriyordu. Solunum organlarında ve bronşlarda kurum izlerine raslanmıştı.

Kenneth Roth da, giyimli olmadığı ve de o sıra bilinçli olduğu gerçeği bir yana, aynı durumdaydı. Kendini kurtarma yeltenimi sırasında feci şekilde yanmıştı. O da boğucu dumanı içine çekmiş olduğundan, boğazı bronş tüpleri ve ciğerleri kurumla doluydu.

Ne var ki, Göran Malm için aynı şey söylenemezdi.

Bundan öte, ortada daha çarpıcı bir takım ayrılıklar da vardı. Gerçi Malm yatağında yatar olarak ölmüştü, ama anlaşıldığı kadarıyla, tepeden tırnağa giyimliydi. Çokları, yalnızca iç çamaşırı, pantolon ve ceket giymiş bulunmakla kalmayıp, yanısıra çoraplı, ayakkabılı ve de pardösülü olduğu gerçeği üzerinde durmuşlardı. Gövde tanınmaz şekilde kömürleşmişti. Sıcak nedeniyle kasların ölümden sonra kasılması fenomenini belirler bir deyim olan «eskrim yapar durumda» yatıyordu. Herşey yangının onun dairesinde başlayageldiği gerçeğini belirtmekteydi. Ne var ki, bunun bilincinde olduğu veya kurtulmak için herhangi bir girişimde bulunduğu konusunda hiçbir kanıt yoktu.

Yangının nedeniyle ilgili olarak, Melander kendince bir görüş edinmişti ve de bunu Cuma öğleden sonra Martin Beck'le Kollberg'e de açıklayabilirdi. Ne var ki, bu görüşünü nedense kendine saklamayı daha uygun bulmuştu. Yangın bir tür patlamayla başlamanın ardısıra büyük bir hız ve şiddetle yayılagelmişti. içinden bir ses Melander'e patlamaya sinsi bir ateşin, alevsiz kor bir ateşin, neden olduğuna inanmasını söylüyordu. Bu köz belki saatlerce öncesinden için için yanmaya başlamış ve de ısı son haddine yükselip pencere camlarını patlatana dek süregelmişti. Bu devrede Göran Malm olaki çoktan birkaç saatini doldurmuş bir ölüydü ve de dairenin çoğu kapsamı yanında tabanın, tavanın, dahası duvarların yüzleri bile erimiş ya da kömürleşmişti. Gunvald Larsson'un gördüğünü sandığı

şiddetli «patlama» bu takdirde, ilk pencerenin kırılıp parçalanmasıyla dışardan içeri doluşan bol oksijenli hava akımının sinsi ateşi dairenin her yanında ansızın alev alev bir yangına dönüştürmesi sonucu olmalıydı mutlaka. Sonra da, doğaldır ki, havagazı boruları, benzin, gaz veya içki benzeri patlayıcı ve tutuşur maddeler diğer bir takım patlamalara yol açmışlardı. Bu tür bir yangında akla gelmeyecek neden yoktur denebilir: düşürülen bir sigara, ocaktan sıçrayan bir kıvılcım, prizde unutulan bir ütü, tost makinesi, bir elektrik kontağı v.b.. Yüzlerce olasılık vardı ve bunların çoğu da akla yatkın görünüyordu. Ancak yine de, bu yargılamada aksayan bir yan vardı ve Melander belki onun için düşüncelerini kendine saklamıştı. Eğer yangın Malm ve dairesi kapsamını kömüre dönüştürecek denli uzun bir zaman için sinsi bir şekilde süregeldiyse, o halde sıcağın içinde dört kişi bulunan yukarı kattan farkedilmesi gerekirdi. Öte yandan, bu kişilerin uykuda olduğu yahut içki veya uyuşturucu madde etkisi altında bulundukları varsayımını çürütür nitelikte hiçbir kanıt yoktu. Ayrıca, Onları sorguya çekmek de kendi üstüne düşen bir görev değildi. Hangi yönden bakılırsa bakılsın, yine de pekeok belirsiz nokta vardı.

Salı günü onüç-otuzda, Melander Bingvagen'deki bir büfede sosisll sandviçle karnını yarım yamalak doyurduktan sonra yangın yerine geri dönmüştü. Elinde kahverengi bir zarfla kendisini bekleyen motosikletli bir posta buldu. Zarf, Kollberg'in kısa bir mesajını içermekteydi.

Malm'ın otopsi işlemiyle ilgili kabataslak telefon raporu. Yangın başlamadan önce karbon monoksit zehirlenmesinden öldüğü anlaşıldı. Ciğerlerde ve solunum geçitlerinde kurum izi yok.

Melander bu notu üç kez peşpeşe okudu. Sonra kaşlarını hafifçe kaldırdı ve de sakin bir şekilde piposunu doldurmaya koyuldu. Ne aramak gerektiğini biliyordu. Ve çalışmanın nerde sürdürülmesi gerektiğini de saptamıştı.

Aradığını bulmak uzun sürmedi.

Beş gün önce Malm'm mutfağında bulunan herşey, sonsuz bir özenle çıkarılıp gözler önüne serilmişti. Bunların arasında, küçük ve eski bir demir gaz ocağı bulmuşlardı, tki gözlü ve dört ayaklı bir şey. Muşamba kaplı bir davlumbazın üstünde duruyorken, ikincinin yanmasıyla tahtaların arasından

aşağı düşmüştü. Taban döşemeleri ve tavan çıtaları da yanıp yok olduğundan, yarı erimiş havagazı ocağının kalıntıları olağan yer düzeyinin yaklaşık ikibuçuk metre altındaki bir çukurda duruyordu. Havagazı ocağı biçimini tümüyle yitirmişti. Ne var ki, her iki göz halkasına açılan musluklar tunçtan oldukları için geri kalan parçalara oranla daha az hasar görmüşlerdi. Her iki musluk da kapalıydı. Boyun kertiğindeki bir mandalla kilitlenir türden musluklardı. Böylecene, sözgelişi, kaza sonucu bir darbe veya araya sıkışan bir kumaş parçası gibi elde olmayan nedenlerle açılagelmeleri önlenmiş bulunuyordu. Ocak ana boruya lastik bir hortumla bağlanmış olmalıydı. Gerçi şimdi bunun yerinde yeller esiyordu, ama yine de kırmızı renkte ve de yaklaşık birbuçuk santim kutrunda olduğunu saptamaya yeter belirti kalmıştı. Hortum, ucunda takılı bir ağızlık aracılığıyla anaboruya bağlanıyor olmalıydı. Bir güvence önlemi olarak, bu ağızlık, içinden lastik borunun geçtiği yarım santimlik bir korumaçla donatılmıştı. Öyleyse bu korumacın ardında somun ve vidayla tutturulan galvanizli metalden bir kelepçe bulunmak gerekirdi. Bu düzenin nedeni, lastik borunun bir kaza sonucu ağızlıktan sıyrılıp ayrılmaması içindi. Daha da öte bir güvence önlemi olarak, kelepçeyle korumaç arası yerde ağızlığa bir ana musluk takılmıştı. İşte bu musluk açıktı ve de lastik boruyu korumaca tutturması gereken kelepçe yerinde yoktu. Yokluğunun hiçbir doğal açıklaması olamazdı. Nedenine gelince, eğer söz konusu lastik boru yanmış olsa bile, kelepçe veya en azından artıkları ağızlık çevresinde bir yerde bulunmak gerekirdi. Çünkü teknik açıdan bakıldığında, cıvatanın gevşetilmediği varsayımına dayanarak, korumacın üstünden itelenip çıkması olanaksızdı.

Kelepçeyi bulmak Melander'le adamlarının yaklaşık üç saatini aldı. Gerçekten galvanizli metaldendi ve de gaz borusu ağızlığının tastamam 2 metre 17,5 santim uzağında yatmaktaydı. Biçimini çokça yitirmemiş olduğu gibi, somunuyla civatası da yerli yerinde duruyordu. Buna karşın, cıvata son iki yivi üzerinde sallanmaktaydı ki, bu da korumaçtan kurtulması için birinin vidayı yeterince gevşetip kelepçeyi açmış olduğunu belirtirdi. Kelepçenin yanında, ilk bakışta eğri bir temel çivisine benzer bir de cisim buldular. Ancak yakın bir inceleme bunun sapı yanmış bir tornavida olduğunu ortaya koydu.

Melander şimdi dikkatini bir başka yöne çevirdi. Dairede iki ayrı ısınma kaynağı vardı: bir çini soba ve de bir küçük demir soba. Her ikisinin de yakıt kollan kapalıydı.

Hol kapısı, çerçevesi gibi, tümüyle yanmıştı. Ne var ki, kilit duruyordu. Mekanizma yuvasında erimiş olan anahtar iç yandaydı. Bu da kapının içerden killtlenegeldiğinin, hem de ikili olarak, açık ve seçik bir tanığıydı.

Bu kerteye gelmişlerdi ki, hava kararmaya yüz tuttu. Melander de, bir ölçüde yenilenmiş kuramlarıyla başbaşa, düzeni dakikası dakikasına ayarlanmış Polhemsgatan'daki evinin yolunu tuttu. Akşam yemeği hazır, kendisini bekliyor olmalıydı. Bunu, televizyon karşısında geçireceği sakin ve her tür düşünceden uzak dakikalar izleyecekti. Sonra da rüyasına özgür, on saatlik bir uyku. Daha eşikten içeri adımını atar atmaz, karısının mutfaktaki sofrayı çoktan kurmuş olduğunu ve de yemeklerin hazırda beklediğini gördü. Fırında kuru fasulye ve tavada kızarmış Falu sosisleri. Terlikleri her zaman olduğu gibi, televizyon ekranının karşısındaki koltuğun yanıbaşında duruyordu. Yatak emre hazır bir görünüm içinde sanki efendisini beklemekteydi.

Hiç de fena değil, diye düşündü Melander.

Karısı 1,78 boyunda, koca sarkaç memeli, çirkin, cimrinin cimrisi, kabasaba ve düztaban bir kadındı. Kocasından beş yaş küçük olup, Saga adıyla anılıyordu. Eşini çok güzel bulan adam, yirmi-iki yılı aşkın bir süredir bu düşüncesinden caymamıştı. Aslına bakılırsa, kadın bu süre içinde çokça değişmemişti. Şimdi de o zamanki gibi çıplak olarak 85 kilo çekiyordu ve de yine 42 numara ayakkabı giymekteydi. Meme başları, ucu silgili yeni bir kurşunkalem gibi, daha henüz küçük pembe ve silindir şeklindeydi.

Yatağa girip ışığı söndürmüşlerdi ki, adam karısının elini tutarak şöyle dedi:

«Sevgilim.»

«Evet, Fredrik?»

«O yangın bir kazaydı, canım.»

«Kesin mi?»

«Evet, kesinkes.»

«Ne güzel. Seni seviyorum.»

Sonra uykuya vardılar.

Ertesi gün Melander Göran Malm'ın dairesinin pencerelerini inceledi. Doğaldır ki, çerçeveler gibi, camlar da yok olmuştu. Ancak kiremit parçaları, cam kırıkları ve de diğer çörçöple birlikte pencere kilit dilleri küller arasında artakalmıştı. Bazıları da marsık olmuş birkaç pencere kazığının üstünden elan sarkmaktaydı. Tümü de kuşkuya yer bırakmayacak şekilde içerden örtülmüştü. Evin doğuya yönelik köşebentinin büyük bölümü patlama nedeniyle yerinden kopup paramparça olmuştu. Ne var ki, bu duvarın parçaları yapının gerikalan yanı kadar marsıklaşmamıştı.

İki cisim daha buldu.

Birincisi, Malm'ın tepe penceresinin tahta çerçeve parçası. Tüm kenar boyunca sarımsı - gri renkte yapışkan bir kaplama vardı. Bunun bir yalıtım bantının artığı olduğu konusunda en küçük bir kuşkusu bile yoktu.

İkincisi, köşebent duvarına yerleştirilegelmiş bir havalandırma fırıldağı. Fırıldak, pamuk ve bir havludan artakalanlarla tıkanmıştı.

Böylece durum açıklığa kavuşmuş oluyordu. Göran Malm intihar etmişti. Kapıyı kilitlemiş, tüm pencereleri kapamış, hava bacasının akımlarını kesmiş ve de havalandırma fırıldağını tıkamıştı. Yanısıra pencere çatlaklarını da yalıtım bantıyla kaplayıp tıkamıştı. Böylece olabildiğince çabuk ve acısız olagelmesini sağlamış bulunuyordu. Havagazı borusunu ağızlığa tutturan kelepçeyi gevşetmiş ve de lastik hortumu çekip çıkarmıştı. Sonra ana musluğu açarak, gidip yatağına uzanmıştı. Havagazı, bir ölçüde geniş borudan hızla dışarı uğrayıp yayılıvermişti. Adam birkaç dakika içinde kendinden geçmiş ve de bir çeyrek saatten kısa bir zamanda ölmüştü. Kanındaki karbon monoksit nedeni öyleyse havagazı zehirlenmesiydi ve de yangın başladığında, büyük olasılıkla, en azından iki saattir ölü bulunuyordu. Tüm bu süre içinde, ana boru havagazı püskürtüp durmuştu. Daire gerçek bir bombaya dönüşmüştü. En küçük bir kıvılcım, kendi haline bırakılmış gazın patlayıp evi ateşe vermesine yeterliydi.

Melander'in yangın yerinde aldığı son önlem yamrı yumru gaz ölçeğini incelemek ve de saatin durumunu belirlemek oldu ki, böylece kuramının doğruluğunu gösterir yeni delilller edinegeldi.

Sonra Kungsholmsgatan'a giderek, vardığı sonuçları ortaya döktü.

Tartışılamaz kesinlikte gerçeklerdi bunlar.

Hammar çok sevindi ve bunu gizlemek gereğini bile duymadı.

Kollberg, «Ben daha önce söylemiştim size böyle olduğunu,» diye düşündü ve de bunu açığa vurdu. Sonra da hemen Vastberga'nın bir ölçüde daha sakin havasına dönme hazırlıklarına girişti.

Martin Beck nedense çok düşünceli kalmıştı. Ne var ki, gerçekleri benimseme zorunluğu karşısında, baş sallayıp evetledi.

Rönn, sırtından ağır bir yük kalkmışcasına, derin bir soluk aldı.

Böylece soruşturmanın tamamlanmış olduğu duyurularak dosya kapandı.

Melander kendi hesabına hoşnuttu.

Teknik açıdan bakıldığında, cevapsız kalan tek sora var, diye düşündü. Ama buna yüzlerce varsayımsal cevap bulunabilirdi. Kaldı ki, doğrusu çıkana dek bunları tek tek sık dokuyup ince elemek yalnız gereksiz değil, fakat yanısıra da hemen hemen olanaksızdı.

Tam tuvaletten çıkmıştı ki, yakında bir yerde, herhalde kendi odasında, telefon çaldığını duydu. Ama aldırmazdan geldi. Bunun yerine, paltosunu almak için gardıroba yöneldi. İyice hak kazanılmış dört günlük tatili işte böyle başladı.

On dakika sonra, kızıl saçlı Madeleine Olsen öldü. Yirmidört yaşında olduğu halde ve beşbuçuk günlük bir cehennem azabı sonunda.

10

Melander'in kafasında evirip çevirdiği cevapsız kalan soruyu Gunvald Larsson sormakta gecikmedi.

Şimdi kendi giyim kuşamının rahatlığına kavuşmuştu. İşte yeni pijamaları ilk kez sırtındaydı ve de ayaklarına o güzelim beyaz terliklerini geçirmişti.

Rönn'ün kendisine getirmiş olduğu çiçeklere bakmaktan, kaçınarak, pencerenin önünde dikilmiş duruyordu. Ne berbat çiçeklerdi bunlar! Tam bir beğenisizlik örneği. Karanfil, lale ve de göz boyamak için bol bol yeşillikten oluşma rezil bir demet.

Rönn'den almış olduğu kâğıtları elinde sallarken,

«Evet, evet,» diye homurdandı öfkeli bir şekilde. «Bir çocuk bile anlar bunu.»

«Bak,» dedi Rönn söze başlamak için.

Ziyaretçi iskemlesinde oturmuştu. Getirdiği çiçek demetine de zaman zaman övünç dolu kaçamak bakışlar atmaktan geri kalmıyordu.

«Dairenin içi Graf von Spee zeplini gibi gazla dolu olsaydı bile, yine de bir şeyin onu mutlaka ateşlemesi gerekti, tamam mı?»

«Bak...»

«Nereye bak, ulan?»

«Bak, gaz dolu bir odada aşağı yukarı herşey bir patlamaya neden olabilir.»

«Aşağı yukarı herşey, öyle mi?»

«Evet, en küçük bir kıvılcım yeterli.»

«Ama kıvılcımın da bir yerden çıkması gerekir, tamam mı?»

«Bir zamanlar havagazı patlamasına ilişkin bir davaya bakmıştım. Havagazı musluklarını açıp intihar eden bir adam. Derken bir dilenci gelir, kapı zilini çalar ve de pilden çıkan kıvılcım evi roket gibi gökyüzüne uçurur.»

«Ne var ki, bizim davada hiçbir dilenci gelip Malm'ın kapı zilini çalmadı. Arada bu fark var.»

«Bak, belki yüzlerce açıklaması var bunun.»

«Olamaz. Bunu tek bir açıklaması var ve de kimse o şeyi öğrenme yorgunluğuna katlanmadı. Miskin herifler.!»

«Bunu öğrenme olanağı yok. Herşey yanıp kül oldu. Düşün ki, kabloda veya elektrik düğmesinde olagelen bir kısa devre kıvılcım çıkarmaya yeterli.»

Gunvald Larsson karşılık vermedi.

«Üstelik yangın sırasında tüm elektrik şebekesi cehenneme postalandı,» dedi Rönn. «Bütün sigortalar attı. Sözgelişi, bir sigortanın ötekilerden önce attığını kimse kanıtlayamaz.»

Gunvald Larsson yine konuşmadı.

«Bir elektrikli çalar saat veya bir radyo ya da bir TV cihazı,» diye devam etti Rönn. «Yahut iki sobanın birinden düşen bir kıvılcım.»

«Ama yakıt kolları kapalıydı ya?»

Rönn direndi:

«Olsun. Yine de bir kıvılcım düşebilir. Bacadan yakıt deposuna, diyelim. Olamaz mı?»

Gunvald Larsson doyumsuzca yüzünü ekşitti. Gözlerini çıplak ağaçlara ve buzlu damlara çiviledi.

«Peki, Malm kendisini niye öldürsün?» diye sordu ansızın.

«Sapsız balta gibi suyun dibini boylamıştı. Meteliksizdi ve polisin peşinde olduğunu biliyordu. Gözaltından salıverilmesi güvence içinde bulunduğu anlamına gelmezdi. Olofsson ortaya çıkar çıkmaz, olası ya, yeniden içeri tıkılacaktı.»

«Hmmm,» diye mırıldandı Gunvald Larsson. isteksizce. «Evet, bu doğru.»

«Özel yaşamı da tam bir perişanlık içindeydi,» dedi Rönn. «Yapayalnız bir alkolik. Ardında koca bir sabıka sicili. İki kez boşanmış. Çocukları vardı, ama yıllardır nafakalarını ödemediği için göremiyordu. Alkol suçları nedeniyle bir iş kampına gönderilmek üzereydi.»

«Hı-hı!»

«Ve de bir tür hastalığı vardı. Birkaç kez tımarhaneye girip çıktı.»

«Yani biraz kaçık mıydı?»

«Manik - depresif dedikleri türden. Yani kafayı çekince veya bir terslikle karşılaşınca, büyük karamsarlığa kapılırdı.»

«Evet, yetti artık. Yetti, yetti!»

Rönn hiç oralı olmaksızın sözü sürdürdü:

«Bak, daha önce de kendini öldürmeyi denemiş. En azından iki kez.»

«Ama yine de, kıvılcımın nerden çıktığını açıklamaya yeterli değil.»

Rönn omuz silkti. Bir an için sessizlik oldu.

Gunvald Larsson düşünceli bir tavırla şöyle dedi:

«Patlamanın birkaç dakika öncesi bir şey gördüm.»

«Ne?»

«Üst katta biri kibrit çaktı veya çakmak ateşledi. Malm'ın dairesinin üstünde biri.»

«Ama patlama Malm'ın yerinde oldu, yukarda değil ki,» dedi Rönn.

Domates kırmızısı burun ucunu katlı mendille parlattı.

Gunvald Larsson ona bakmaksızın,

«Yapma bunu!» diye çıkıştı. «Mostraya domates hazırlar gibi, nedir o? Bütün bütüne kızartıyorsun haberin yok.»

«Bağışla,» dedi Rönn.

Mendili cebine sokuşturdu ve de bir an düşündükten sonra konuşmaya başladı:

«Melander'in ifadesine göre, ev eski ve kötü bir yapı olduğu için, öldürücü olmamakla birlikte, üst kattaki dai reye de havagazı sızmış bulunmak gerekirmiş. Nitekim, sızmış da işte.»

Gunvald Larsson birden dönüp bakışlarını Rönn'e sapladı:

«Yangından kurtulanların ifadelerini kim aldı?»

«Hiç kimse.»

«Hiç kimse mi?»

«Hiç kimse ya. Malm'la hiçbir ilişkileri yoktu. Daha doğrusu, olduğunu belirtir hiçbir kanıt yok.»

«Nerden biliyorsun?»

«Bak...»

«Nerde şimdi onlar?»

«Elan hastanedeler. Burda, galiba. Çocuklar dışında kalanlar yani. Onlar bizim çocuk şubesinin bakımı altında.»

«Sağ çıkarlar mı dersin? Yetişkinler, demek istedim.»

«Evet, Madeleine Olsen dışındakilerin sağ kalma umudu kuvvetli. O kadının hiç şansı yok. Ama en son duyduğumda, henüz ölmemişti.»

«Demek ötekiler sorguya çekilebilir?»

«Artık olmaz. Dosya kapandı.»

«Sen bu işin bir kaza olduğuna inanıyor musun?»

Rönn gözlerini öne indirip ellerine baktı. Neden sonra baş salladı:

«Evet. Başka açıklaması yok. Herşey yerli yerine oturuyor.»

«Evet. Kıvılcım dışında kalan herşey.»

«Bak, burda haklısın. Ama bu konuda bir şey kanıtlamak olanaksız.»

Gunvald Larsson burun deliğinden bir sarı kıl kopardı ve de bunu dikkatle inceledi. Sonra yatağına gidip oturdu, Rönn'ün beraberinde getirmiş olduğu kağıtları katladı ve sanki kendi adına da dosyayı kapıyormuş gibi bir havayla başucu masasının üstüne savurdu.

«Yarın değil ertesi gün mü taburcu oluyorsun?»

«Olabilir.»

«O zaman bir hafta daha istirahatlisin, değil mi?»

«Olabilir,» dedi Gunvald Larsson dalgınca.

Rönn saatine baktı:

«Bak, gitsem iyi olacak. Yarın oğlumun doğum günü. Çocuğa bir armağan almam gerek.»

Gunvald Larsson ilgisizce sordu:

«Ne alacaksın?»

«Bir itfaiye arabası,» dedi Rönn.

Devadam ona zülfüyare dokunmuşcasına baktı. Rönn aldırmazlıkla devam etti:

«Çocuk istiyor, ne yapayım. Şu boy bir şey, pek büyük değil. Ve tastamam otuziki kuron.»

İtfaiye arabasının boyunu göstermek için iki parmağını havalandırmıştı.

«Ha, evet,» dedi Gunvald Larsson.

«Bak —şey— hoşça kal, olur mu?»

Gunvald Larsson baş sallamakla yetindi. Rönn'ün eli kapı koluna uzanmıştı ki, ardından seslendi:

«Eiıar?»

«Evet?»

«Şu çiçekler hani... Sen mi topladın bunları? Bir mezarlıktan falan?»

Rönn ona incinmiş gözlerle şöyle bir bakıp gitti.

Gunvald sırtüstü uzandı, tavamsı ellerini başının ardında birleştirdi ve de gözlerini tavana dikti.

Ertesi gün Perşembeydi. Daha belirgin olmak için, 14 Mart tarihini de düşmek gerekir. Gel gör ki, takvimlerin yaklaştığını bildirdiği baharın ortalıkta en küçük bir belirtisi bile yoktu. Tam karşıtı, rüzgar eskisinden daha soğuk, daha zalim ve de daha saldırgandı. Güney polis merkezinin pencere camlarında nohut iriliğinde dolu tanecikleri davul çalmadaydı. Kollberg oturduğu yerde bir kâğıt kaptan kahvesini yudumluyor ve de atıştırageldiği kurabiyelerin kırıntılarını Martin Beck'in masasının dört bir yanına saçıyordu. Martin Beck, midesine daha az zararlı olacağının zayıf

umudu içinde, çay içmekteydi. Saatler onbeş otuzu gösteriyordu ve de Kollberg günün büyük bir bölümünü Skacke'ye sataşmakla geçirmişti. Devre aralarındaysa, boy hedefi duyma menzili dışına çıktığında, en sonunda karnına sancılar saplanana dek katıla katıla gülmüştü.

Kapı temkinle vuruldu ve de Skacke içeri girdi. Kollberg'e çekingen bir bakış atmanın ardısıra bir kâğıt parçasını dikkatli bir şekilde Martin Beck'in masasına bıraktı.

«O ne o?» diye sordu Kollberg. «Yeni bir aldatmaca ölüm olayı mı?»

Skacke hemen hemen duyulamaz bir sesle,

«Adli Tıp raporunun bir kopyası,» dedi ve de çabucak kapıya yöneldi.

Kollberg, yüzüne takındığı masum bir anlatıyla,

«Söyle bakalım, Benny,» diye seslendi. «Polis olmak nerden esti senin aklına?»

Skacke duraksamayla durdu. Ağırlığını ayaktan ayağa geçirdi.

Martin Beck kâğıdı ciddi bir tavırla eline alarak,

«Peki, oldu,» dedi. «Sağol. Şimdi gidebilirsin.»

Kapı kapandıktan sonra, Kollberg'e bakıp konuştu:

«Bugün için ona yeterince çullanmadın mı?»

«Tamam, şef,» dedi Kollberg uysal bir şekilde. «Arkası yarın. Nedir elindeki?»

Martin Beck metnin üstünden baktı:

«Hjelm'in raporu. Sköldgatan yangınından çıkan cisimler üzerinde bir takım testler ve incelemeler uygulamış. Yangının çıkma nedeniyle bir bağlantı kurma amacına yönelik olarak, diyor burda. Sonuçlar olumsuz.»

İçini çekerek kâğıdı elinden bıraktı:

«Olsen adındaki kız dün ölmüş.»

«Evet, gazetelerde gördüm,» dedi Kollberg ilgisizce.

«Her neyse, şu bizim ölü dirilten niye polis olmuş biliyor musun?»

Martin Beck sesini çıkarmadı.

«Ben biliyorum,» diye üsteledi Kollberg. «Sicilinde yazılı. Bu mesleği geleceği için bir atlama tahtası olarak kullanmak amacındaymış, öyle diyor. Gözü de yükseklerde hani! Emniyet Genel Müdürü olmak, şaşmaz tutkusu.»

Kollberg yeni bir kahkaha tufanına tutuldu ve de az kaldı kurabiyesi gırtlağında kalıyordu.

«Bu yangın işi hiç hoşuma gitmiyor,» dedi Martin Beck, ama kendi kendine.

Öksürüğünü yenip yeniden soluklanan Kollberg,

«Orda oturmuş, ağzının içinde neler geveleyip duruyorsun?» diye sordu. «Hoşa gider ne yanı var ki? Dört kişinin yanarak ölmesi ve de iki metrelik bir budalanın madalya alması yeterli değil mi?»

Kollberg birden ciddileşti. Tüm dikkatini Martin Beck'in üzerinde yoğunlaştırarak dedi ki:

«Herşey açık seçik, değil mi? Malm havagazını açıp kendini öldürür. Bundan öte olacaklar umurunda bile değildir. Çünkü kendi ölümü kıyametin tam kendisidir ve de zaten kıyamet koptuğunda kendi çoktan öbür yanı boylamıştı. Bu yüzden üç masum insan daha öldü ve de polis bir tanığın yanısıra Olofson mu, ne karın ağrısıysa, o herifi içeri tıkma şansını da yitirdi. Ayrıca, bu işlerin ne senle en küçük bir ilişkisi var ne de benle. Tamam mı, şef?»

Martin Beck mendile beynini boşaltırcasına sümkürdü.

Kollberg kesinkes bir tonda,

«Herşey tıktık tıkırında,» dedi. «Sakın bana kalkıp çok tıkırında deme! Ya da şu ünlü sezginden söz açmaya kalkışırsan, şef mef dinlemem... »

Sustu ve ince eleyip sık dokuyan gözlerle Martin Beck'e baktı:

«Yahu, senin halin perişan be! Bir açmazın içine balıklama dalmış, çıkamıyorsun. Bu gözlerden kaçmaz.»

Martin Beck omuz silkti.

Kollberg kendi kendine başını salladı.

Uzun yılların ötesinden bu yana birbirlerini çok iyi tanırlardı. Martin Beck'in perişanlık nedenini Kollberg kendi derdiymişcesine biliyordu. Ama sorulmadan ele alınacak bir konu olmadığı için işi hafife vurarak dedi ki:

«Yangının cehennemin dibine dek yolu var. Ben unuttum bile. Bu gece birlikte çıkıp bize gelmeye ne dersin? Gun yine bir sınıfa mı, kursa mı, ne gidiyor. Karşılıklı kafaları çeker, bir de satranç patlatırız ha?»

«Evet, neden olmasın?» dedi Martin Beck.

Böylece en azından birkaç saat eve geç gitmiş olurdu.

11

Gunvald Larsson onbeş Mart günü doktorun sabah vizitesinden hemen sonra taburcu oldu. Doktor ona bol bol dinlenmesini öğütledi ve de Pazartesi, ayın yirmibeşine dek istirahat verdi.

Yarım saat sonra, Güney Hastanesi'nin girişinde acı rüzgâr onu kucaklıyordu. Hemen bir taksi çevirdi ve doğruca Kungsholmen polis müdürlüğünün yolunu tuttu. Meslekdaşlarından hiçbiriyle yüzleşmek gereğini duymaksızın ve de hol nöbetçisi dışında kimsenin dikkatini çekmeden odasına çıktı. İçeri girer girmez, kapıyı kilitleyip telefonun başına geçti. Bu çağrılar arasında hele bir tanesi vardı ki, eğer amirlerinden biri kulak verip dinleyecek olsa, başına büyük dertler açabilirdi.

Telefon ederken, bir yandan da bir kâğıt parçası üstüne bir takım gerçekler çiziktiriyordu. Sonunda bu notlar bir sayıda kişiyi içeren bir liste oluşturageldi.

Sköldgatan yangınıyla şu veya bu yoldan ilgilenen tüm polisler içinde yalnızca Gunvald Larsson üst sınıf çevrelerinden gelmeydi. Babası çok varlıklı bir kişi olarak bilinirdi. Buna karşın, miras bölüşümünde kendisine çok az bir pay düşmüştü. Gunvald, Stockholm'ün en güzel semti östermalm'da, bu zenginler yurdunda doğup büyümüş ve de en iyi okullara gitmişti. Ne var ki, büyüyüp geliştikçe, ailenin kara koyunu görünümüne bürünür olmuştu. Görüşleri değişik ve tedirgin ediciydi. Üstelik bu

uyumsuz düşüncelerini olur olmaz zamanlarda, uluorta tartışma tutkusuna da kapılmıştı. En sonunda babası onun bir deniz subayı olmasına göz yummak zorunluğunda kalmıştı.

Gunvald Larsson Deniz Kuvvetleri'nden de hoşlanmamıştı. Orda birkaç yıl hizmetten sonra, Ticaret Filosu'na geçmişti. Deniz Harp Okulu sıralarında, mayın tarayıcıların ve de Nuh zamanından kalma savaş gemilerinin güvertelerinde öğrenmiş olduğu şeylerin burda geçersiz sayılageldiğini çok kısa bir sürede farketmişti.

Bu zaman içinde, tüm erkek ve kız kardeşleri kendi bildikleri yollardan ilerleyerek su başlarını tutmuşlardı ve de ana - babaları öldüğünde çoktandır varlıklı kişiler olagelmişlerdi. Gunvald'ın onlarla hiçbir ilintisi yoktu ve de biraz abartmalı konuşmak gerekirse, varolduklarını bile unutmuştu.

Ömrünü dalgaların sırtında geçirmek istemediğinden, kendine bir başka meslek bulması gerekiyordu. Yeğin yeğdir ki, bir koltukta yapışıp kalmasın ve de olağandışı eğitimi hiç değilse bir ölçüde kendine yararlı olsun. Böylece hayretten çok dehşete kapılmış Lidingö ve Yukarı östermalm'lı kibarlığın yanısıra soylu üstüne de saygın akrabalarına karşın, polis oldu.

Polis olarak nitelikleri konusunda büyük görüş ayrılıkları vardı. Üstüne üstlük, hemen hemen kimsece sevilmiyordu. İçinde yaşadığı topluluğun sanki bir korku ve tiksinti simgesiydi.

Çok şeyi kendi bildiğince gerçekleştirirdi ve de yöntemleri, en azından söylemek gerekirse, genellikle kuraldışıydı.

İşte şimdi önünde duran liste bunun bir diğer örneğiydi.

Göran Malm, 42, hırsız, ölü (intihar?)

Kenneth Roth, 27 hırsız, ölü gömüldü Kristina Modig, 14 küçük orospu, ölü, gömüldü Madeleine Olsen, 24, kızıl saçlı orospu, ölü Kent Modig, 5, çocuk (çocuk bakımevi)

Clary Modig, 7 aylık bebe (çocuk bakımevi)

Agnes Söderberg, 68, bunak, Roselund Yaşlılar Huzurevi

Herman Söderberg, 67, bunak içkici, Högalid Sağlık Yurdu

Max Karlsson, 23, gangster, 12 Timmermansgatan Arma - Kajsa Modig, 30, orospu, Güney Hastanesi (psikiatri)

Carla Berggren, ?, orospu, 25 Götgatan

Gunvald Larsson listeyi baştan sona okudu. Evet, ancak son üç tanesiyle konuşmanın bir değeri olabilirdi. Diğerlerinden, dördü ölmüştü, ikisi herşeyden habersiz küçük çocuklardı ve öbür ikisi de ileri derecede bunaktı.

Kâğıdı katlayıp cebine attı ve de çıktı gitti. Holdeki nöbetçi polise selam verme yorgunluğuna bile katlanmadı. Park yerinde duran arabasına atladığı gibi evin yolunu tuttu.

Cumartesi ve Pazar günleri kapıdan dışarı adımını atmadı. Evde oturup, kendini sadece Sax Rohmer'in bir romanını okuma uğraşına verdi.

Yangını bir an olsun düşünmedi.

18 Mart Pazartesi günü, sabahın köründe kalktı, geri kalan sargılarını söküp çıkardı, bir duş yaptı, traş oldu ve de uzun süren bir titizlikle giysilerini seçti. Sonra arabasına atladı ve de Carla Berggren'in oturduğu Götgatan'daki adrese sürdü.

İki kat merdiven çıktı, asfalt bir avluyu geçti, basamaklarının kahverengi boyası yer yer kabarıp dökülmüş ve korkuluğu çürük diş gibi sallanan pis bir üç kat merdiven daha tırmandı ve de en sonunda kendini çatlak patlak bir kapının önünde buldu. Dışında metal bir posta kutusu takılıydı ve de eğri büğrü kesilmiş bir karton parçasının üstünde elle yazılı şu sözcükler okunuyordu: Carla Berggren, Model.

Zil mil benzeri bir şey görünmüyordu. Kapıya hafif bir tekme indirdi ve açılınca da, cevap falan beklemeden içeri daldı.

Daire tek odadan oluşmaydı. Yırtık perde pencereyi yarı yarıya örttüğü için, içerisi oldukça karanlıktı. Üstelik çok da sıcaktı. Odanın havası küflü ve kokuşuktu. Sıcaklık sarmal telli eski tip bir çift elektrik sobasından yayılmaktaydı. Giysiler ve gereksiz ne eşya varsa, şuraya buraya atılmış duruyordu. Odada hemen çöp tenekesine atılmayacak tek şey saymak gerekirse, o da yataktı. Oldukça genişti ve de çarşaflar bir ölçüde temiz görünüyordu.

Carla Berggren evde yalnızdı. Uyanık olmasına karşın, henüz kalkmamıştı. Yatağında uzanmış, foto-roman okuyordu. Son gördüğünde olduğu gibi, yine çıplaktı ve de o zamandan bu yana hiç değişmemişti. Ne var ki, şu sıra gövdesinin tüyleri diken diken değildi ve paniğe kapılmış durumda göz yaşı döküp tirtir titremiyordu. Tersine, çok sakin görünüyordu.

Bacakları ince ve uzundu. Göğüsleriyse, küçük olmalarına karşın, yine de pörsük ve sarkıktı. Herhalde böyle sırtüstü yattığı zaman en biçimli görünümü vermekteydiler. Bacak arası traşlıydı. Arsızca gerinip esneyerek şöyle dedi:

«Benim için biraz erkencisin, aslanım. Ama ne yapalım, başa gelen çekilir. Hadi, işimize bakalım.»

Gunvald Larsson'un sessiz kalmasını yanlış değerlendirdi:

«Para peşin, hiç kuşkusuz. Surdaki masanın üstüne bırakıver, aslanım. Herhalde ücreti biliyorsun? Yoksa tarife üstü bir şey mi isterdin? Cüzdanın bilir, aslanım. Bir İsveç masajına ne dersin? Kendi buluşum harika bir şey.»

Kapıdan içeri ancak iki büklüm olarak girebilmişti ve de oda öylesine küçüktü ki, tümüyle doldurduğu söylenebilirdi. Seks, ter, ucuz kozmetik ve de havasına sinik sigara dumanı kokuları burun direğini kırıyordu. Bir adımda pencerenin önüne geldi. Perdeyi açmak için çalıştı. Ne var ki, sonuçta perde elinde kaldı.

Bu hareketleri gözleriyle izleyen yataktaki kız, ansızın onu tanıyıverdi.

«A!» diye bir çığlık kopardı. «Tanıdım, ayol, tanıdım! Benim canımı sen kurtardın, değil mi?»

«Evet.»

«Sağolasın, ayol.»

«Sen de sağol.»

Birden düşünceli bir havaya girdi. Bacaklarını çekip topladı, sağ eliyle kadınlık uzuvlarını örttü.

«Şimdi işin biçimi değişti,» diye mırıldandı. «Doğaldır ki, senden para alamam. Borç borçtur, aslanım.»

Gunvald Larsson terslendi:

«Hadi, üstüne bir şey giy.»

«Aa! Nedenmiş o?» diye kırıttı kız. «Herkes, benim güzel olduğumu söyler.»

«Ben aynı fikirde değilim.»

«Üstelik bu işin ustasıyım. Herkes böyle der.»

«Benim de... karıları çıplak, olarak sorguya çekmediğimi herkes bilir.»

«Orospu» ile «karı» sözcüklerinden birini kullanma konusunda bir an duraksama geçirmiş ve de sonunda daha hafif olan ikincisini seçmişti.

«Sorguya çekmek mi? Ayol, öyle ya! Sen aynasızın tekisin.»

Ve de bir anlık duraksamanın ardısıra:

«Ben bir şey yapmadım.»

«Fahişesin.»

«Aa! Kalbimi kırdın, ayol. Seks yapmak ayrı, suç işlemek ayrı şey. Seksin kime ne kötülüğü var?»

«Giyin, hadi!»

İçini çekerek çarşafa sarındı. Sonra kalkıp bir bornoz buldu ve de kuşağını bağlamaksızın sırtına geçirdi.

«Derdin nedir?» diye sordu. «Benden ne istiyorsun?»

«Sana yalnızca birkaç şey soracağım.»

«Konu ne? Ben mi?»

«Sen ve (başka şeyler. Sözgelişi, o evde ne dümen peşindeydin?»

«Yasadışı bir şey yoktu,» dedi kız. «İnan ki!»

Gunvald Larsson tükenmezini çıkardı ve de not defterinden birkaç yaprak kopardı:

«Adın ne?»

«Carla Berggren. Ama aslında...»

«Aslını faslını bilmem. Ama yalanını yakalarsam fena yaparım, bilmiş ol!»

«Ben yalancı değilim,» dedi çocuksu bir toz kondurmazlıkla. «Sana ne diye yalan söyleyeyim? Asıl adım Karin Sofia Pettersson. Berggren anneciğimin adıdır. Carla'yı da kulağa daha iyi geldiği için ben uydurdum.»

«Nerelisin?»

«Skillingaryd'lı. Smâland'da küçük bir yer.»

«Ne zamandır Stockholm'de yaşıyorsun?»

«Bir yılı geçti. Yaklaşık onsekiz aydır.»

«Burda düzenli bir işde çalıştın mı?»

«Valla, bu işler adamına göre değişir, canım. Ben arada modellik yaparım, sözgelişi. Modellik deyip geçme, kazık iştir ha!»

«Kaç yaşındasın?»

«Onyedi — yani basmak üzereyim.»

«Onaltı desene şuna.»

Kız baş salladı.

«Peki, o evde ne arıyordun bakalım?»

«Küçük bir eğlenti düzenlemiştik kendi aramızda.»

«Yani içkili ve yemekli bir eğlenti, öyle mi?»

«Yok, abicim. Şimdilerde seks-parti deniyor bunlara.»

«Seks-parti mi?»

«Evet, canım. Ağzına da ne güzel yakışıyor. Hiç duymadın mıydı sen böyle şey? Ah, bir eğlenceli oluyor ki, sorma gitsin.»

Gunvald Larsson ilgisizce,

«Peki, anlaşıldı,» diyerek bir sayfa değiştirdi:

«Bu kişileri ne denli tanırdın?»

«Orda oturan herif var ya, ilk kez görüyordum. Ken

miydi, neydi adı öyle bir şey.»

«Kenneth Roth.»

«Ya, adı bu muydu? Her neyse, herifin adını bile duymamıştım daha önceden. Madeleine karısını da az-buçuk tanırdım işte. Zavallılar. Şimdi ikisi de öldü, değil mi?»

«Evet. Max Karlsson için söyleyeceğin bir şey var mı?»

«Bak, o nu tanırım. Gönül eğlemek niyetiyle zaman zaman buluşurduk. Sadece seks için. Beni oraya götüren de o oldu zaten.»

«Pezevengin mi yoksa?»

Kız yandan yana başını şavulladı ve de toyca bir dürüstlük içinde şöyle dedi:

«Yo, değil. Pezevengi ne yapayım ben, ayol? Astarı yüzünden pahalıya gelir. Bu hergeleler yalnızca para çekerler. Ondalık, yüzdelik, yok bok püsür.»

«Göran Malm'ı tanır miydin?»

«Hani kendini öldürüp ortalığı ateşe veren manyak mı? Aşağıda oturan herif, değil mi?»

«îyi bildin.»

«Ben öyle manyakları tanımam. Adını bile duymadım. Ne deli katataymış be!»

«Ötekiler onu tanır mıydı?»

«Hiç sanmam. Bir kere Max'la Madeleine adına rahatça hayır diyebilirim. Belki o Kent denen herif ya da Kenneth miydi, neydi? Çünkü orda oturuyordu, değil mi ya?»

«Peki, ne yaptınız?»

«Seks.»

Gunvald Larsson kıza dimdik baktı. Sonra yumuşak bir tonda konuştu:

«Belki biraz daha ayrıntılı olmakta yarar var. Oraya kaçta vardın? Dahası, nasıl oldu da oraya gittin?»

«Max gelip beni aldı. Çok çok iyi vakit geçireceğimizi söyledi. Yoldan Madeleine ablayı da topladık.»

«Oraya yürüyerek mi gittiniz?»

«Yürümek mi? Bu havada ha? Taksiye bindik, ayol.»

«Saat kaçta vardınız oraya?»

«Dokuzda lalan işte. Aman ne bileyim? Hava kararınca hepsi bir.»

«Sonra ne oldu?»

«Orda oturan herifin iki şişe şarabı vardı, bir güzel paylaştık aramızda. Sonra birkaç plak çaldık falan filan.»

«Tuhaf bir şey farketmedin mi?»

Yine başını şavulladı:

«Nasıl tuhaf bir şey, abiciğim?»

«Devam et,» dedi Gunvald Larsson.

«Derken, Madeleine abla kendini dağıttı, üstünde ne varsa döküp saçtı ve anadan doğma kaldı. Aman, meğer ne şekilsiz karıymış. Göz zevkim bozuldu. Ortalık şenlensin diye ben de aynı şeyi yaptım. Herifler durur mu? Onlar da beni izledi. Sonra... uslu uslu dansettik.»

«Çıplak?»

«Evet, harika oluyor.»

«Öyle mi? Devam et.»

«Biz de zaten bir süre devam ettik. Sonra sigara molası verdik.»

«Boş sigara mı?»

«Dolu. Esrarlı. Kanı kaynatmak için. Harika oluyor.»

«Esrar kimden çıktı?»

«Max sardı sigarayı. Zaten genellikle — »

«Evet? Ne yapar genellikle?»

«Öf be! Kendimden tiksiniyorum. Ama doğru konuşmak için söz verdim sana, değil mi? Üstelik hiçbir şey de yapmadım. Hem de sana borçluyum. Canımı kurtardın ne de olsa.»

«Max genellikle ne yapar?»

«Esrar satar, ne yapacak. Çoluk çocuk takımına daha çok.»

Gunvald Larsson hemen bir not aldı.

«Peki, sonra?»

«Sonra herifler bizim için para attılar. Tam kafaları bulmuştuk o sıra ya, biraz da şeşi beş görüyorduk. Yani formun zirvesindeydik. Böyle olur zaten. Kanat takmış gibi havalarda uçarsın. Sonra da — »

«Para attılar ne demek? Yazı - tura mı yani?»

«Evet. Max'a Madeleine düştü ve de öbür odaya geçtiler. Benle Kenneth denen herif mutfakta kaldık. Niyetimiz...»

«Evet, anlat.»

«Ne anlatayım, şeker abim? Bu partilerden birine kendin katılmalısın ki, havasına girip anlayasın. İlkin tekleme yapalım dedik, sonra topluca bir tablo yapacaktık. Heriflerin gücü kalırsa, hiç kuşkusuz. Aman abi, tablonun tadına doyum olmaz.»

«Işıkları o zaman mı söndürdünüz?»

«Evet. O herifle birlikte mutfakta yere uzandık. Ama...»

«Ama ne?»

«Valla, tuhaf bir şey oldu. Kendimden geçip sızmışım. Bir sarsıntıyla uyandım. Baktım, Madeleine beni sarsalayıp duruyor. Max'ın bana çok kızdığını söyledi. Aa! Bir de ne göreyim? O herif de yanımda, kıçını bana dönmüş, horul horul uyuyor.»

«Odayla mutfak arası kapı kapalı mıydı?»

«Evet. O Kenneth denen herif de benim gibi sızıp kalmış. Hadi, Madeleine onu da sarsalamaya başladı. Çakmağımı yakıp saate baktım. Bir

de ne göreyim, abiciğim. Meğer bir saati aşkın bir süredir o herifle mutfakta uyuya kalmamış mıyım?»

Gunvald Larşson aptal aptal kafa salladı.

«Valla, her yanım tutulmuştu taşların üzerinde. Neşem de uçup gitmiş. Ama yine de kalktım ve odaya geçtim. Bizim Max aslan gibiydi. Beni sarılıp yanına çekti. Sonra da dedi ki...»

«Evet, ne dedi?»

«Hadi işimize bakalım, yavrum, dedi. O kızıl saçlı kaltak hiç açmadı beni. Pek yavan tavukmuş. Ya, böyle dedi işte. Sonra da... »

«Evet?»

«Sonrası hiç yok. Bir de bam! diye bir ses işte. Top patlaması gibi. Derken, toz duman ve de alev alev yanan bir ev. Her yan kan, ateş içinde. Sonra bir de baktım sen varsın karşımda... Tanrım, çok korkunçtu.»

«Ve de hiçbir tuhaflık farketmedin mi?»

«Yalnızca kendimden geçip sızmam. Böyle şeyler gelmez başıma. Hadi ben sızdım, herife ne oldu? Çünkü bu işin gerçek ustalarıyla bulundum ben. Hepsi de kanlarını kaynattığımı söyledi. Karşımdaki erkeğin uykusunu getirmeyecek kadar güzelmişim ben. Seyrime doyum olmazmış. Oysa mutfak kakavanı sızdı kaldı. Doğrusu çok alındım. Benim gibi kız nerde görmüş ha?»

Gunvald Larsson baş salladı ve kâğıt parçalarını cebine sokuşturdu. Uzun bir süre gözlerini kızın üstünden ayırmadı. En sonunda dedi ki:

«Bence çipçirkin bir kızsın. Memelerin pörsük ve sarkık. Gözlerinin altında torbacıklar var. Ayrıca hasta ve perişan görünüyorsun. Birkaç yıl sonra tam bir yıkıntı olacaksın ve de öylesine korkunç bir cadıya dönüşeceksin ki, hayranların saydığın zamparalar senden kaçmak için üç mahalle öteden geçecek. Hadi, hoşça kal.»

Merdivenin başında durdu ve de gerisingeri daireye döndü. Kız sırtındaki bornozu çıkarmış, parmaklarıyla koltuk altını yokluyordu. Kıkır kıkır fıkırdayıp şöyle dedi:

«Hastanede koltuk altı kıllarım uzamış. Hemen traşlamalı. Ne o? Fikrini mi değiştin yoksa?»

«Bak, kızım. Sana bilet paranı vereyim, Smâland'a, yuvana dön ilk trenle. Orda kendine güzel bir iş bul, namuslu bir yaşam sür.»

«Ayol, orda adam yok ki, iş tutalım,» dedi kız.

Gunvald Larsson öfkeyle basıp gitti. Ancak hızlıca çekmiş olmalıydı ki, rezeleri atan kapı ardından büyük bir gümbürtüyle yeri boyladı.

Gunvald Larsson Götgatan kaldırımında birkaç dakika için hiç kıpırdamasız çakıldı kaldı. Ne öğrenmişti sanki? Malm'ın dairesinden yayılan havagazı üst katın mutfağına da sızmıştı. Herhalde su boruları boyunca ve de çatlaklardan. Bu sızıntı orda bulunan kişileri uyutmaya yeterli, ama öte yandan Karin Sofia Pettersson çakmağını ateşlediğinde evi tutuşturmaya yeterli değildi.

Bunun anlamı neydi yani? Koskoca bir hiç. Kısası, neşesini bulduracak bir şeycik yoktu ortada.

Kendini yapış yapış bir rahatsızlık içinde bulmaktaydı. Dağınık odasında şu onaltı yaşındaki kızla olagelen yüzleşme kendisine sadece bedensel bir tedirginlik duygusu aşılamıştı. Dosdoğru Strwre'nin yolunu tuttu ve de Türk hamamında üç saat ter atmanın yanısıra kafa dinledi.

Aynı Pazartesi günü öğle sonrası, Martin Beck başka hiç kimsenin duymasını istemediği bir telefon konuşması yaptı. Kollberg ile Skacke ayak altından çekilene dek beklemiş, ardısıra da Adli Tıp laboratuvarınm numarasını çevirerek, dünyanın en ünlü suç teknikbilimcileri arasında adı ıgeçen Hjelm ustayla konuşma istemini belirtmişti.

«Malm'ın cesedini otopsiden önce de, sonra da gördün, değil mi?» diye sordu.

«Evet, gördüm elbette,» dedi Hjelm tatsız bir sesle.

«Olağandışı bulduğun bir şey var mıydı?»

«Vardı, diyemem. Varsaymak gerekirse ille de, cesedin çok iyi yanmış olduğunu söyleyebiliriz, sözgelişi. Dört bir yandan. Eğer ne demek

istediğimi anlıyorsan, hiç kuşkusuz. Sırtı bile ki, sırtüstü yatmaktaydı, bildiğin gibi. Tamam mı?»

Hjelm bir an sustu ve de aydınlatma yollu ekledi:

«Şilte de birlikte yanmaktaydı elbette.»

«Evet, doğru,» dedi Martin Beck.

«Sizleri hiç anlayamıyorum doğrusu,» diye yakındı Hjelm. «Bu dosya kapanmadı mı? Ama yine de...»

Aynı anda Kollberg kapıyı açtı ve de Martin Beck çabucak telefonu kapadı.

12

Ayın ondokuzu olan Salı öğleyin, Gunvald Larsson lıerşeye bir sünger çekmek üzereydi. Son birkaç gün içindeki eylemlerinin kurallara uygun olmaktan öte herşey sayılmak gerektiğini biliyordu. Üstüne üstlük, bu eylemleri özürlü kılar bir şey de 'bulabilmiş değildi. Aslında, yangın başladığı sıra Göran Malm'la evde bulunan diğerleri arasında herhangi bir bağ olduğunu bile kanıtlamaktan yoksun kalmıştı. Üstelik evi uçuran kıvılcımın kaynağı konusunda şimdi eskiye göre daha az bilgisi vardı.

Güney Hastanesi'ne yaptığı sabah ziyareti, birkaç değişik olurlu varsayımı doğrulamaktan öte bir sonuç doğurmamıştı. Kristina Modig, annesinin dairesinde yer darlığı olduğu için tavanarasının bir küçük odasında yatmaktaydı. Ayrıca, küçük kardeşlerinin gürültü ve patırtısından uzak kalma istemini de taşıyordu. Kızın davranışları gerçi o yaşta bir çocuğun olmak gerektiği biçimde değildi, ama bundan polise neydi? Reşit olmamış bir küçük olarak, bir zamanlar devletin korunumu ve sorumluluğu altındaydı. Ne var ki, şimdilerde yoldan çıkmış genç kızlar söz konusu olduğunda, başı öte yana çevirmek, yetkililer arasında giderek artış gösteren bir eğilimdi. Sosyal yardım uzmanlarının azlığı, düzeltme yöntemlerin yokluğu veya çağdışı kaldığı gibi, sayısız bahaneler ileri sürmekteydiler. Bunun bir sonucu olarak, gençler dilediklerince davranmakta ve de ülkenin adının kötüye çıkması bir yana, ebeveynle öğretmenler de tam bir

umarsızlık ve güçsüzlük durumunda kalmaktaydılar. Her neyse, daha önce de sözü edilegeldiği gibi, bu konu hiçbir şekilde polisi ilgilendirmezdi.

Anna - Kajsa Modig'e gelince, uzun boylu bir ruhbilimsel tedavi gerektirdiği, Gunvald Larsson gibi bir ölçüde duygusuz bir kişi için bile apaçık ortadaydı. Düşünceleri dağınık, anlaşma olanağı hemen hiç yoktu. Ani titremelerle sarsılıyor ve de durmaksızın göz yaşı döküyordu. Tavanarasmda bir gaz sobası olduğunu öğrendi, ama bu zaten bilegeldiği bir gerçekti. Konuşmaları hiçbir sonuç getirmedi. Ama yine de, doktor usanıp da kendisini kapı dışarı edene dek kalmakta direndi.

Max Karlsson'un oturduğu söylenen Timmermansgatan'daki dairede. Gunvald Larsson kapıya hatırı sayılır birkaç tekme indirmesine karşın, yine de hiçbir canlılık belirtisi yoktu. Bunun cevabı çok basit olmalıydı: herhalde evde kimsecikler bulunmuyordu.

Gunvald Larsson Bollmora'daki evine döndü, beline damalı bir önlük bağladı, mutfağa geçti, yumurta, domuz pastırması ve de kızarmış patatesten oluşma tam ağzına layık nefis bir yemek pişirdi. Sonra içinde bulunduğu havaya uygun, sert bir çay demledi. Karnını doyurup bulaşıkları yıkadığında, saat çoktan onbeşi geçmişti.

Bir an camın önünde durup dışarı, saygın fakat felce uğramış denli cansız mahallenin gökyüzüne uzanan koca koca apartmanlarına baktı. Sonra aşağı inerek arabasına atladı ve yine Timmermansgatan'a sürdü.

Max Karlsson, eski ama iyi korunmuş bir yapının ikinci katında oturuyordu. Gunvald Larsson arabasını, ihtiyat önlemi olmaktan çok müzmin park yeri darlığından ötürü, üç blok ötede bıraktı. Kaldırım boyunca uzun ve çabuk adımlarla yürüdü. Apartman girişinin on metre kadar yakınındaydı ki, karşı yönden gelen biri gözünden kaçmadı: onüç veya ondört yaşlarında bir kız. Binlerce eşörneği gibi, uzun dağınık saçlı, inadına özensiz görünme çabası içinde buruşuk cin pantolon ve ceketi. Bir elinde yıpranık bir deri çanta taşıyordu ve herhalde doğruca okuldan gelmekteydi. Öylesine olağan tip ve giyinimde bir kızdı ki, eğer davranış gariplikleri göstermemiş olsa, asla dikkatini çekmeyecekti. Kendini çok dürüst ve doğal gösterme zorlaması içinde, olağanüstü ilgisizce bir tavır takınmıştı. Ama yine de çevresine endişeyle suçluluk heyecanı karışımı

bakışlar atmaktan kendisini alamıyordu. Adamın gözleriyle karşılaşınca, kısa bir duraksama anı geçirerek yavaşladı. Böylece, Gunvald dümdüz yürüyüşüne devamla, kızın yanından geçti ve de apartmanı geride bıraktı. Okul öğrencisi genç kız, iki yanına bakındıktan sonra, birçabuk kapıdan içeri kaydı.

Gunvald Larsson derhal durdu ve de hemen çarkedip kızı izledi. Çok iriyarı bir adam olmasına karşın, yerinde kedi kadar çevik ve sessiz davranmasını da bilirdi. Onun için, kız Karlsson'un kapısını tıkırdattığında, kata ulaşan merdivenin yarısına çoktan varmıştı bile. Kız dört kez hafifçe vurmuştu. Basit bir tür parolaydı besbelli. Bu ritmi kafasına yerleştirme çabasındayken, beş veya altı saniyelik bir aradan sonra vuruşu tazeleyen kız, onun işini kolaylaştırdı. İkinci vuruşların hemen ardısıra kapı açıldı. Bir güvence zincirinin kancadan çıkarıldığını ve de kapının açılmasıyla kapanmasının bir olduğunu duymuştu. Aşağı sahanlığa indi ve de sırtı duvara dayalı, kıpırtısız bekleyedurdu.

İki-üç dakika sonra, yukarı kapı açıldı ve de basamaklarda hafif ayak sesleri duyulur oldu. Çabuk bir alışveriş olmuştu besbelli. Çünkü kız sahanlığa vardığında, elan çantasının kilidiyle uğraşmaktaydı. Gunvald Larsson sol elini uzatıp kızın bileğine yapıştı. Zavallıcık hemen durdu ve gözlerini bu azmana dikti. Ne bir imdat çığlığı ne de bir kurtulup kaçma girişimi. Korkmuştan çok, başına ergeç böyle bir şeyin geleceğini bekler bir teslim olma havası içinde görünüyordu. Yine hiç konuşmaksızın, adam çantayı açıp bir kibrit kutusu çıkardı. On kadar beyaz tablet içermekteydi. Kızın bileğini koyverdi ve gitmesi için başını salladı. Kız ona, ökseden kurtulan Ibir yavru kuş gibi, şaşkınca baktı. Sonra bir koşu tutturdu ve kapıdan düşe kalka fırlayıp gitti.

Gunvald Larsson'un hiç acelesi yoktu. Bir an tabletlere baktı, cebine boşalttı ve de basamakları ağır ağır tırmandı. Otuz saniye için kapı önünde durup kulak kabarttı. İçerden tek ses gelmiyordu. Elini kaldırdı ve yaklaşık beş saniye bir ara bırakarak, parmak uçlarıyla peşpeşe iki dizi vuruş gerçekleştirdi.

Max Karlsson kapıyı açtı. Son Taşlaşmalarından çok daha düzenli bir kılıkta görünüyordu. Ne var ki, Gunvald Larsson bu yüzü anımsamakta gecikmedi ve tanıyagelmenin karşılıklı olduğu konusunda hiç kuşku yoktu.

Ayağını kapı aralığına sokan Gunvald Larsson,

«İyi günler,» dedi güleç bir yüzle.

«Oh, sizsiniz demek!» diye şaşırakaldı Max Karlsson.

«Burdan geçiyordum da, nasıl olduğunuzu bir sorup öğreneyim dedim.»

«Çok iyiyim, çok. Sağolun.»

Herifçioğlu çok zor bir durumdaydı. Ziyaretçisinin polis olduğunu ve de önceden kararlaştırılmış parolayı kullandığını biliyordu. Güvence zinciri takılıydı. Eğer içerde gizlenecek malı bulunduğu için kapıyı yüzüne kapamaya kalkışsa, o zaman otomatik olarak kendini ele verecekti.

«Bu arada birkaç şey sormak geliverdi aklıma,» dedi Gunvald Larsson.

Kendi durumunun da kolay yanı yoktu hani. Daireye girme yetkisi asla söz konusu olamazdı. Hele adam razı gelmediği sürece, onu resmen sorguya bile çekemezdi.

Max Karlsson zinciri açmak için hiçbir harekette bulunmadığı halde, ne tavır takınmak gerektiğini bilmediği de apaçıktı. Belirsiz bir sesle,

«Ya, öyle mi?» diye mırıldandı sadece.

Gunvald Larsson sorunu her ikisi adına çözümlemekte gecikmedi. Sağ omzunu kapıya yaslayıp, ansızın tüm ağırlığıyla abanıverdi. Zincir yatağını tahta çerçeveye tutturan vidalar yerinden sökülüp koparken bir çatırtı duyuldu. İçerdeki adam kapının sillesinden kaçınmak için telaşla geri çekildi. Gunvald Larsson daireye daldı, ardından kapıyı örtüp anahtarı çevirdi. İşe yaramaz hale gelen zincire bakarak hayıfla başını salladı ve şöyle dedi:

«Çürük işçilik»

«Çıldırdınız mı siz?»

«Daha uzun vidalar kullanmak gerekir.»

«Bu ne demek oluyor böyle? Evime zorla girmeye ne hakkınız var? Bu ne cürret?»

«İsteyerek olmadı,» dedi Gunvald Larsson masum bir tonda. «Kırılmasında benim hiçbir suçum yok ki! Daha uzun vidalar kullanmak gerektiğini söyledim, değil mi ya? Onartırken bunu akıldan çıkarmamalı.»

«Ne istiyorsunuz?»

«Hiç. Sadece biraz çene çalmak.»

Gunvald Larsson adamın yalnız olup olmadığını anlamak için çevresinde bir göz gezdirdi. Daire pek geniş olmamakla birlikte, rahat ve sevimli bir görünüşü vardı. Max Karlsson oldukça heybetli bir herifti. İriyarı ve geniş omuzluydu, en azında 90 kilo çekerdi. Dayağa dayanıklı, dişli bir hergele, hiç kuşkusuz, diye düşündü Gunvald Larsson.

«Çene çalmak mı?» diyen adam, yumruklarını sıktı. «Hangi konuda?»

«Yangın başlamazdan önce o evde ne yaptığınız konusunda?»

Adam biraz rahatlamış göründü:

«Ha, o mu?»

«Evet o işte. Başka şey yok.»

«Aramızda bir küçük eğlenti düzenlemiştik sadece. Birkaç sandviç, az bira ve de plak çalıp dansetmek gibi.»

«Küçük bir aile eğlentisi ha?»

«Evet. O Madeleine pilici benim aftosumdu ve... »

Sustu ve üzgün bir poza bürünmeye çalıştı. Gunvald Larsson safça sordu:

«Ee, sonra?»

«Kenneth de Carla denen fıstıkla işi pişirmeye bakıyordu.»

«Demek öteki türlü değildi ha?»

«Öteki türlü mü? Ne demek istiyorsunuz?»

«Beş dakika önce burdan çıkan okul öğrencisi kızcağız kimle işi pişiriyordu?»

«Hangi okul öğrencisi kızcağız? Buraya gelen giden olmadı ki...»

Gunvald Larsson'un şimşek gibi çakan okkalı tokadı adamı gafil avladı.

Max Karlsson iki adım geri sendelemesine karşın, yere kapaklanmadı. Terslenerek sordu:

«Ulan, ne oluyor sana böyle, uğursuz aynasız?»

Gunvald Larsson dozu hafifçe artırarak bir tokat daha patlattı. Adam masanın kenarına tutunduysa da, dengesini koruyamadı. Son anda yapıştığı masa örtüsüyle birlikte yeri boyladı. Kaim kesme bir süs sürahisi de bu arada düşmüştü. Ev sahibi, ağzının bir yanında ince bir kan şeridi ve de ağır cam parçasını sağ eliyle boynundan kavramış olarak, ayağa kalktı.

«işte şimdi seni geberttim,» diye tısladı.

Sol elinin tersini yüzünde gezdirdi, kana bir göz attı ve silahı havalandırdı.

Gunvald Larsson üçüncü tokadını patlattı. Karlsson geri geri giderek bir iskemleye çöktü ve bununla birlikte yere yuvarlandı. Adam elleri ve dizleri üstünde doğrulmuştu ki, Gunvald Larsson sağ bileğine sert bir tekme indirdi. Ağır sürahi yerde kurşun gibi sekerek gitti ve de küt bir sesle duvara çarpıp durdu

Max Karlsson yavaşça tek dizi üzerinde doğruldu. Tek elini de bir gözünün üstüne kapamıştı. Öbür gözdeyse yılgınlık ve yenilgi okunuyordu. Gunvald Larsonn ona sakin bir şekilde bakarak dedi ki:

«Konuş. Zulan nerde?»

«Ne zulası?»

.Gunvald Larsson bu kez yumruğunu sıktı.

«Yo, yo! Tanrı aşkına dur, yapma,» diye inledi adam çabuk çabuk. «Tokadın böyleyse, yumruğun kimbilir nasldir. Dur, konuşa...»

«Nerde?»

«Mutfakta.»

«Mutfakta nerde?»

«Fırının alt tepsisi altında.»

«Aferin sana,» dedi Gunvald Larsson.

Sıkılı sağ yumruğuna baktı. Tavamsı el şimdi iri bir çocuk başına dönüşmüştü ve de boğumların üzerinden çalı gibi sarı kıllar fışkırıyordu. Max Karlsson da tüyleri ürpererek bu balyoza bakmaktaydı.

Gunvald Larsson sordu:

«Şimdi söyle bakalım, Roth ve o iki orospuyla ne yaptınız?»

«Soyunduk ve — »

«Seks pisliğiniz beni ilgilendirmez. Evi kim ateşe verdi? Bunu öğrenmek istiyorum.»

«Evi ateşe vermek mi?... Yo, Tanrı aşkına dur. Bu konuda hiçbir bilgim yok. Üstelik Kenneth öldü ve... »

«Roth'un dümeni neydi? Pırnik mi?»

«Ne bileyim ben...?»

«Doğru konuş!» dedi Gunvald Larsson uyarıcı bir sesle.

«Yo, yo! Dur... ne olursun dur!.. Beni karakola götür... merkeze götür... Orda konuşalım. Tanrı aşkına.»

Bir adım yaklaşan Gunvald Larsson,

«Ya, bu işine gelir, değil mi?» diye sordu. «Roth da senin gibi pırnik satıcısı mıydı?»

«Hayır... şişeci...»

«içki mi?»

«Evet.» .

«Arak mal mı?»

«Evet.»

«Kaçak da var mı?»

«Evet.»

«Zulası nerdeydi?»

«Şey...»

«Evet? Durma, öt. Durma!»

«Şeyde... oturduğu evin tavan arasında.»

«Ama sen cici çocuksun. İçki işine bulaşmazsın, değil mi?»

Karlsson başını yandan yana şavulladı.

«Yalnızca karı ve pırnik satarsın, değil mi?»

«Evet.»

«Malm'a gel. O ne dümen çevirirdi?»

«Malm'ı tanımazdım.»

«Yok be!»

«Yani öyle çok iyi tanımazdım.»

«Ama birlikte küçük bir iş çevirdiniz. Sen, Roth ve Malm, değil mi?»

Karlsson dudaklarını yaladı. Bir eli elan sağ gözünün üstündeydi. Sol gözüyse nefret ve korku karışımı garip bir ışıkla parıldıyordu.

«Evet, ufak yollu bir iş çevirdik sayılır,» dedi en sonunda.

«Demek Roth ile Malm birbirlerini tanıyorlardı ha?»

«Evet.»

«Demek Roth içki kaçakçısıydı?»

«Evet.»

«Sen de pırnik satıyordun. Yani on dakika öncesine kadar. Şimdi dükkanı kapadın. Peki, Malm'ın dümeni neydi?»

«Arabalarla ilgili bir iş, sanırım.»

«Ha-hah!» dedi Gunvald Larsson. «Demek her biriniz kendi dümeninde, üç küçük fırıldakçıydınız. Ortak yanınız neydi?»

«Hiç.»

«Yani iplerinizi çeken kuklacı kimdi? Patron?»

«Hiç kimse. Ne telden çaldığını anlamıyorum.»

Dördüncü darbe yumruk şeklinde geldi. Müthiş bir güçle adamın sağ omzunda patladı ve de onu durduğu yerden havalandırıp bir sinek gibi ardındaki duvara yapıştırdı. Karlsson fırlayıp 'gittiği yerde bir an çivilenmişçesine asılı kaldı. Sonra bir asansör gibi, duvar boyunca ağır ağır aşağı kaydı ve de dibine çöküverdi.

«Patronun adı,» diye kükredi Gunvald Larsson. «Patronun adı! Hem de çabuk. Yoksa bu kez tam suratının orta yerinde patlayacak yumruk ve de bundan böyle burnunu ensenden sileceksin.»

Cevap boğuk bir fısıltı şeklinde geldi:

«Olofsson. Bertil Olofsson.»

Max Karlsson denen bu adamdan Gunvald Larsson uzun süre gözlerini ayıramadı. Daha on gün önce bu pis herifin canını kurtarmıştı. En sonunda filozofça bir tavırla şöyle dedi:

«Doğru söyleyen her zaman için kazanır. Yaz, kış, güz ye bahar demez, her havada geçerlidir doğru sözlülük. Çünkü o sürekli yazlık giysiler içinde dolaşır.»

Adam sağlam gözüyle ona bel bel bakakaldı.

«Hadi bakalım,» diye homurdandı Gunvald Larsson. «Şimdi uslu uslu kalk, önüme düş ve de mutfaktaki zulanı göster.»

Gizleme yeri kurnazca tasarlanıp seçilmişti ve de Üstünkörü bir arama sırasında kolayca gözden kaçabilirdi. Havagazı fırınının alt yanı sökülmüş ve dip tepsiyle arada kalan boşluğa bolca mal ulaştırılmıştı. Düzenli ayrı ayrı paketler halinde, hem esrar, hem de amfetamin tabletleri. Öte yandan, aman aman denecek bir miktar da değildi. Karlsson, yeraltı dünyasında «esnaf» adıyla bilinegelen, tipik bir küçük işçiydi. Yani uyuşturucu maddeleri cep paraları ve ana-babadan çaldıkları veya genel telefon kumbaralarım ve otomatik sigara satış makinelerini kırarak elde ettikleri karşılığında okul öğrencisi çoluk çocuğa satan son el. Mallar bu sersemi buluncaya dek kimbilir kaç aracının elinden geçiyordu. Bunu mutlaka kendi de bilmezdi. Çünkü onunla kötülüğün kökü arasında siyasal yanlış

yatırımların ve de başarısız sosyal felsefenin karmaşık koskoca çarkı uzanmaktaydı.

Gunvald Larsson hole çıkıp polise telefon açtı.

«Hey! Bana ordan pırnik satıcılarını avlayan iki kişi gönderin,» dedi kısaca.

Karlsson'u götürmeye gelenler narkotik büro memurlarıydı. Her ikisi de iri ve pembe yanaklıydı. Renkli süveterleri ve de kürklü başlıkları içinde pırıl pırıldılar. Bir tanesi içeri girerken selam durunca, Gunvald Larsson acı acı söylendi :

«Aferin be! Ne de güzel kılık değiştirmişsiniz ya! Ek olarak elinize birer de olta kamışı alsaydınız daha iyi olurdu. Peki, üniforma pantolonları buruşmuyor mu böyle çorapların içine tıkıştırınca ha? Sonra bir şey daha. İzlanda kazağı giymiş kişiler selam durmazlar. Karşınızda balıkçı reisi yok.»

Narkotikçilerin yanakları daha da kızarıp al al oldu. Altüst olup dağılagelmiş eşyaların üzerinde dolaşan bakışları sanığın davul gibi şiş yanağı ve mosmor gözüne takıldı.

Gunvald Larsson istifini bozmaksızın,

«Küçük bir kaza,» diye homurdandı. «Başına geleni herhalde kendi de bilmiyordur.»

Çevresine şöyle bir bakınıp ekledi:

«Davayı benden devralan kişiye adının Max Karlsson olduğunu söyleyin. Ağzı çok sıkı bir hergele. Ama yüzünün öbür yanını tepe tepe kullanabilir canı çekiyorsa.»

Sonra omuz silkti, iki adamı göğüslerinden birer yana iterek aralarından yürüdü gitti.

Gerçekten yanılmamıştı. Adam hiçbir şey, adının Max Karlsson olduğunu bile söylemedi. O da böyle bir tipti işte.

Gunvald Larsson, Sköldgatan'daki evde o sıra üç gangster taslağının bulunageldiğini, bunlardan ikisinin öldüğünü ve de üçüncünün cezaevinin yolunu tuttuğunu öğrenmişti. Üzerinde çokça tartışılan, kıvılcımın nerden

çıktığı konusunu aydınlatamamıştı ve de başarma şansı eskisine göre daha bile uzaklaşmış görünüyordu.

Öte yandan, kendini pek iyi bulmadığı bir gerçekti. Doğru eve gitti, soyundu ve duş yaptı. Sonra telefon fişini prizden çekip çıkardı, yatağına uzandı ve de Sax Rohmer'in romanını açtı.

13

Yıldızlar çaktıran darbe ertesi gün öğle yemeğinden önce indi. Yani 20 Mart Çarbamba. Üstelik, haksız bir şekilde darbeyi tepesine yiyen kişi de Kollberg oldu.

Vastberga Güney polis merkezindeki masasının başında oturmuş, Svenska Dagbladet'in satranç problemini çözme uğraşı içindeydi. Öğle yemeğinde ne yiyeceğini düşünedurduğundan, bunun bir sonucu olarak yoğunlaşıra güçlüğü çektiği için, durumu pek parlak değildi. Bir saat öncesi karısına telefon açarak, öğle yemeği için eve gelmeyi düşündüğünü söylemişti. Bu, kadına hazırlık için bol vakit payı tanıdığı takdirde başarılı olan kurnazca bir taktikti ve de böylece akşam yemeğinde ağız tadıyla nefis bir şeyler yeme olanağını bulacaktı.

Martin Beck sabah sabah telefon edip, Müdüriyet'te bir toplantıya katılacağı için gecikeceği yolunda bir takım sözler gevelemişti. Bu da, Skacke'yi bacak kaslarını güçlendirici olmaktan öte yarar taşımayan bir işe salmak konusunda Kollberg'i esinlendirmişti.

Saatine bir göz attı ve de dünyayla barışta olma duygusu içinde geleceğe umutlu bir güvenle baktı.

İşte tam bu anda telefon çaldı.

Alıcıyı kaldırıp şöyle dedi:

«Evet, Kollberg.»

«Himm! Hımmm! Ben Hjelm. Alo!»

Kollberg şu son günler içinde herhangi bir konuda Adli Tıp laboratuvarından bir istemde bulunageldiğini anımsamıyordu. Bu nedenle kuşkusuzca sordu:

«Alo! Sizin için yapabileceğim bir şey var mı?»

Karşı uçtaki adam acı bir dille,

«Böyle bir şey suçbilim tarihinde devrim olur,» dedi.

Hjelm buluttan nem kapan ve de kolayca sinirlenen bir kişiydi. Ama yanı sıra çok ünlü bir suçbilim-teknisyeniydi. Onun zıttına gitmenin akılsızlık olduğunu da deneyler göstermişti. Bundan ötürü Kollberg onunla gereksiz yere konuşmaktan kaçınırdı. İşte bu kez de tek söz etmedi.

Hjelm yakındı:

«Bazan aklınızdan kuşkulanır oluyorum.»

Kollberg kibarca sordu:

«Nasıl yani?»

«On gün önce sizin Melander bir yangın yerinden toparladığı yüzlerce cismi buraya gönderdi. Bir yığın çör-çöp. Eski konserve tenekelerinden tut da üzerinde Gunvald Larsson'un parmak izleri olan taşlara kadar.»

«Ya, öyle mi?» dedi Kollberg.

«Elbette öyle ya! Bunu söylemesi kolay. Ama bütün gün boyunca burda oturup o pislik yığınını eşelemiyorsun. Donmuş köpek boku parçalarını bir plastik torbaya koyup üstüne 'bilinmeyen eşya' diye bir etiket yapıştırmak ne olduklarını öğrenmeye çalışmaktan çok daha kolaydır. Aynı fikirde değil misin?»

Kollberg yağ satma çabası içinde,

«Başınızı kaşıyacak zamanınız olmadığını biliyorum,» dedi.

«Baş kaşıyacak zamanmış! Sen benle alay mı ediyorsun, kuzum? Her yıl burda kaç analiz yaptığımızdan haberin var mı? Kim kimin başını kaşıyacak ha?»

Kollberg'in bu konuda hiçbir fikri yoktu ve de tahminde bulunmak istemiyordu.

«Elli bin, dostum. Elli bin. Dile kolay, değil mi? Ve burda kaç kişiyiz biliyor musun?»

Bir anlık sessizlik oldu.

«Her neyse,» dedi Hjelm. «Bu kimseyi ilgilendirmez. Ama bu pislik yığını üzerinde altı gün çalıştıktan sonra, Rönn efendi telefonu açıyor ve

dosyanın kapandığını söylüyor. Her" şeyi olduğunca çöp tenekesine dökebilirmişiz.»

Kollberg tedirgin bir şekilde saate baktı:

«Evet, doğru. Dosya kapandı.»

«Öyle mi? Dosya kapandı öyle mi? Aman ne dayanışma sizinkisi, ne dayanışma! Yahu, daha ortalığı toplamaya vakit bulamadan, bu kez de Gunvald Larsson açtı telefonu ve de dosyanın kapanmadığını söyledi. İşi sürdürmeliymişiz. Hem de çok İvedi olarak ve de çok çok önemliymiş çünkü. Buyrun şimdi!»

«Yo, olamaz! Böyle bir şey yapma yetkisi yok onun,» diye bağırdı Kollberg büyük bir telaşla. «Yarım akıllı kafasına bir kütük indi ve de bütün bütüne akılsız kaldı.»

«Hı-hıh! Zaten Pazartesi günü de Hammar'a raslamıştım ve tıpkı senin gibi konuştu. Dava bağlandı, dosya kapandı demişti.»

«Evet?»

«Ve aradan bir çeyrek saat geçmezden, bu kez de aklına gelmez birinin, Beck'in telefonu. Neymiş? Şu canı cehenneme yangında 'olağandışı' bir şey bulabilmiş miyiz. Gel de çıldırma!»

«Martin mi?»

«Evet. Nasıl da bildin? Başka Beck vardı sanki! Böylece bu herifler, Melander, Rönn, Larsson, Hammar ve de Beck, peşpeşe başımızın etini yediler. Be mübarekler, biri de öbürüyle aynı şeyi söylese. Hayır! Her biri ayrı telden çaldı. Bir de bizi düşün. Şaştık kaldık orta yerde.»

«Vah vah!»

«Ve de işte bugün bunaldım artık. Bütün bu işlerin bir sorumlusunu bulayım da, danışayım diye düşündüm. Şimdi de aldığım cevaplara bak! Larsson hasta olduğu için evindeymiş. Tamam. Açtım evine telefonu, hiç cevap yok. Sonra Hammar'ı bulmaya çalıştım, yıllık izninde dediler. Melander'i sorayım dedim, bir saat önce tuvalete girdiği ve de o zamandan bu yana kayıp olduğu söylendi. Rönn günü birliğine basıp gitmiş, Beck toplantıdaymış ve de Skacke Rönn'ü aramaya çıkmış. En sonunda Ek'i

buldum. Meğer o da yıllık izninden yeni dönmüş. Konuştuklarımın tek bir sözcüğüne bile anlam veremediği için izinde olan Hammar'ı veya toplantıda bulunan Beck'i ya da günü birliğine basıp giden Rönn'ü yahut fıldır fıldır Rönn'ü arayan Skacke'yi telefonla bulmamı salık verdi. Yani anlayacağın, bu konuda konuşabileceğim tek kişi sensin.»

Ne yazık ki öyle, diye düşünen Kollberg, yüksek sesle şöyle dedi:

«Peki, söyle bakalım, ne istiyorsun?»

«Bak, bu Malm denen adam bir şiltenin üzerinde sırtüstü uzanmış yatmaktaydı ve Beck'e de aynen belirtegeldiğim gibi, ardı da önü kadar kötü bir şekilde yanmıştı. Beck'le birlikte şu sonuca vardık ki, şilte de yandığı için bu durum olagelmişti ve de gerçeği bu yönde aramalıydık. Akla yatkın bir kuram, değil mi?»

«Hiç kuşkusuz. Yalnız, bir dakika! Aslında bu dosya kapandı.»

«İşte şimdi şiştin,» dedi Hjelm muzip bir tonda. «Şiltenin içinde orda olmaması gereken bir takım şeyler bulduk.»

«Ne gibi şeyler?»

«Bir küçük yay, sözgelişi. Sonra bir alüminyum kapsül ve de bazı kimyasal madde artıkları.»

«Bunun anlamı ne?»

«Yangın kundaktı,» dedi Hjelm.

14

Lennart Kollberg genellikle dilibağlı bir kişi olarak tanımlanamazdı. Ne var ki, bu kez bir dakika boyunca oturduğu yerde taş kesilmişcesine donakaldı. Bu süre içinde, gözleri pencereye dikili, Güney polis merkezini çevreleyen çirkin ve gürültülü sanayi bölgesini seyretti durdu. Sonunda, zayıf olduğu kadar inanmaz (bir sesle sordu:

«Ne? Ne demek istiyorsun?»

Hjelm dediğim dedik bir tonda gürül gürül karşılık verdi:

«Yoksa kendimi iyi anlatamadım mı? Ya da sözcük seçmesini mi beceremiyorum nedir? Yangın kaza değil, kasıttı. Diğer bir deyimle, kundak.»

«Kundak mı?»

«Evet. Artık bu noktada hiç kuşku yok. Birisi şiltenin içine fitili ayarlı bir patlatıcı yerleştirmiş. Küçük bir kimyasal kundak bombası da diyebilirsin. Bir saatli bomba, anlayacağın.»

«Saatli bomba mı?»

«iyi bildin. Sevimli, küçük bir şey. Basit ve taşınması kolay. Bir kibrit kutusundan büyük olamaz. Elbette gimdi elle tutulur bir yanı kalmamış.»

Kollberg sessiz kaldı.

«Ancak sıkı bir inceleme sonunda bir takım belirtiler elde edilebilirdi,» diye açıklamayı sürdürdü Hjelm. «Yani ne aradığını gerçekten bileceksin.»

«Ve sen de biliyordun, öyle mi? Salt raslantı sonucu, değil mi?»

«Bak, dostum. Bizim meslekte raslantı ya da şansın çok az yeri vardır. Sorun su ki, bir takım ayrıntılar dikkatimi çekti ve de bu yoldan ilerleyerek bazı sonuçlar çıkardım.»

Kollberg şimdi tedirgin olmaya başlayacak ölçüde kendini toparlamıştı. Kalın kaşlarını çattı:

«Orda kendini övüp durmanın hiçbir anlamı yok. Eğer söyleyecek bir sözün varsa, söyle bitsin, Tanrı aşkına. Ağzında geveleyip durma.»

«Ben söyleyeceğimi söyledim,» dedi Hjelm küs bir tonda. «Ama eğer senin kafan almadıysa da, yeniden duymak istiyorsan söyleyeyim: birisi Malm'ın şiltesine kimyasal bir saatli bomba yerleştirmiş. Yaylı bir küçük aygıta ilişik ve de fünyeli bir kimyasal bileşim. Kabaca, çok basit bir saate benzetebiliriz. Artıkları inceleme fırsatı bulduğumuz zaman daha ayrıntılı bilgi vereceğiz.»

«Yani kesin mi bu?»

«Kesin mi ne demek? Biz burda işleri tahminlerle yürütmeyiz. Her neyse, ceset eskrim yapar durumda bulunduğu halde, adamın giysilerinin ve

sırt derisinin mar$_{r}$ sığa dönüşegeldiği gerçeğini başka kimsenin düşünememiş olması biraz tuhaf görünüyor. Hadi bu gözden kaçtı diyelim, Peki, şiltenin tüme yakın yanmış olmaklığma karşın, yatağın yine de iyi durumda kalmasına ne demeli bu koşullar altında? Değerlendirme yeteneği denen bir şey vardır, benim bildiğim.»

«Şiltenin içinde bir kundak!» dedi Kollberg kuşkuyla. «Kibrit kutusu (boyunda bir saatli bomba ha? Bak, ahbap! Nisan bir'e daha on gün var, haberin olsun.»

Hjelm anlaşılmaz bir takım şeyler mırıldandı. Her neyse, kibarca sözler değildi.

«Ben böyle şey hiç duymadım,» diye karşılık verdi Kollberg.

«Ama ben duydum. Bildiğim kadarıyla, İsveç için yeni bir yöntem. Ne var ki, Avrupa'da benzeri birkaç olaydan haberliyim. Özellikle Fransa'da. Bu tür bir aygıt bile gördüm. Paris'de. Onların Sûrete'sinde.»

Skacke kapıyı vurmaksızın içeri girdi. Birden zınk diye durup, Kollberg'in perişan yüzüne hayretle bakakaldı.

«Siz beylerin bilginizi artırmak amacıyla zaman zaman inceleme gezilerine çıkmanız yarardan uzak olmaz, kanımca,» diyordu Hjelm'in zehirli sesi.

«Bu belalı oyuncağın zamanlama sınırı nedir?»

«Pariste gördüklerim sekiz saate dek ayarlanabiliyorlardı. Ve de dakikası dakikasına patlayacak şekle sokulabiliyorlar.»

«Ama mutlaka duyulmak gerekir. Tik-tik işleyen bir şey, değil mi?»

«Bir kol saatinin çıkardığı ses kadar en çok.»

«Peki, patlayınca ne oluyor?»

«O zaman yüksek ısıda kimyasal bir yangın şipşak deviniyor. İki saniyelik bir süre içinde sınırlı bir bölgeye çabucak yayılıyor ve de sıradan yöntemlerle söndürülme olanağı yok. Uykuda bir kimsenin kurtulma şansı hiç yok denecek denli az. Dahası, hemen hiç yok. Böylesi on olaydan

dokuzunda, polis olguyu ya yatakta sigara içmeye bağlıyor, ya da bir takım diğer tahminlerde bulunuyor...»

Hjelm sözün burasında hafifçe öksürdü ve de önem belirtir bir tiyatro oyuncusu gibi kısa bir susma payı bıraktı:

«...eğer, hiç kuşkusuz, olayı soruşturagelen suçbilim teknisyeni çok bilgili ve dikkatli bir usta değilse.»

«Hayır,» dedi Kollberg ansızın. «Olur şey değil bu. Çok da gülünç. Raslantının da bir sınıfı olmak gerekir. Yani sence, Malm ilkin evine gidip tüm çatlakları ve vantilatörü tıkadı, havagazını açtı ve de daha önceden birinin saatli bomba yerleştirdiği yatağına uzandı, öyle mi?

Sonra kendini öldürdü ve de öldürüldüğü sıra zaten ölüydü, demek istiyorsun ha? Derken bomba havagazını ateşledi ve dolayısıyla ev patlayıp tutuştu ve de polis tarihinin göıregeldiği en yarma detektifin burnu dibinde diğer üç kişi yanarak öldü demek? O gerizeka da yangını daha seyretsin dursun dışarda ha? Bunları nasıl açıklarsın?»

Hjelm olağandışı sıcak bir sesle,

«Bunlar tümden benim konum dışında kalan şeyler,» dedi. «Ben sadece sana gerçekleri söylüyorum. Açıklamaları olduğu gibi siz beylere bırakıyorum. Polisin görevi bu değil mi? Yoksa yanılıyor muyum?»

«Hoşça kal!» diyen Kollberg, telefonu çat diye adamın yüzüne kapadı.

Skacke sordu:

«Konu nedir? Biri mi öldü? Neyse, ben Rönn'ü—»

«Kapa çeneni!» dedi Kollberg. «Amirinin odasına da ahıra dalar gibi girmeden önce kapıya vur. Stenström'ün başına gelenleri unutma.»

Yerinden kalkıp kapıya yürüdü. Şapkasını ve yağmurluğunu giydi. Sonra tombul işaret parmağını Skacke'ye doğrultarak dedi ki:

«Şimdi sana bir dizi çok önemli görev yüklüyorum. Genel Müdürlüğe telefon et ve de Martin'e toplantıyı yarıda kesmesini söyle. Rönn ile Hammar'ı bul. Tuvalet kapısını kırmak gerekse bile Melander'i ininden çıkar. Söyle onlara, Adli Tıp laboratuvar şefi Hjelm'i hemen mutlaka arasınlar. Ek'le Strömgren'e de aynı şeyi söyle. Geri kalan diğer tüm

gerizekalara da bu haberi ilet. Yani şubeyi alarma geçir. Bütün bu işleri becerdikten sonra, odana geç otur, Hjelm'e telefonu aç ve de olan biteni onun ağzından öğren.»

«Siz çıkıyor musunuz?» diye sordu Skacke.

Kol saatine bir göz atan Kollberg,

«Resmi bir iş,» dedi. «İki saat sonra Kungsholmsgatan'da görüşürüz.»

Aşırı hız yüzünden peşine takılan trafikçileri Vastberga Alle'de güçlükle ekti.

Palandergatan'daki evinde, karısı iştah açıcı kokular . saçarak mutfaktan çıkageldi.

«Tanrım! Yine bir acayipsin,» dedi kadın şaka yollu. «Yemek ancak akşama hazır olur. Ama yatak hazır istersen.»

Yatak odası kapısına bir göz atan Kollberg,

«Sakın ha!» diye karşılık verdi. «Orda olmaz. Bakar-.sın şilte uçuverir.»

15

Aynı gün öğle sonrası gösterilen bir takım çabalar sonuç verdi. Şöyle ki, Hammar bulundu ve hem kendisini hem de şaşıp kalmış ekibini toparlamayı başardı. Ekip Mantin Beek, Fredrik Melander, Lennart Kollberg ve de Einar Rönn'den oluşmaydı.

Hammar her zaman olduğundan daha asık yüzlüydü. Bahar, güneş ve sıcağıyla gelmişti. Daha kahvaltıda karısına emekliliği konusunda söz etmiş ve yıllık iznini köydeki yazlık evlerinden geçirmenin yerinde bir karar olacağını söylemişti. Yangının kendisiyle bir ilintisi olmadığına o sıra öylesine kesin bir şekilde inanıyordu ki, olayı yarı yarıya unutmuştu bile. Kahrolası Hjelm tüm planlarını ansızın altüst edivermişti.

«Larsson elan istirahatli mi?» diye sordu Hammar.

«Evet,» dedi Kollberg. «Şöhretinin üstüne yattı dinleniyor.»

Rönn burnunu çekiştirdi:

«Pazartesiye dönüyor, müdürüm.»

Hammar koltuğunda ardına yaslandı, parmaklarını

saçları arasında gezdirdi ve de kalın ensesini kaşıdı:

«Bu Bertil Olofsson üzerinde yoğunlaşmamız gerek gibime gelir. Malm yalnızca küçük bir balık ve acınacak bir nesneydi. Hasta, alkolik, tembel ve de Tanrı bilir daha neler neler. Böyle bir kişiyi ortadan kaldırma yorgunluğuna katlanacak birini akla getirmek için hayalgücü sınırlarının zorlanması gerekiyor. Malm konusunda belirgin olan tek şey varsa, bu da Olofsson'u suçlar nitelikte bazı sırlar bildiğiydi mutlaka. Tersi düşünülemez. Kaldı ki, şimdilik bu noktada bile kesinkes bir bilgiye sahip değiliz. Onun için Olofsson'a daha yakından, büyülteç altında bakmalıyız.»

Basmakalıp sözlerden usanç getiren Kolliberg.

«Evet,» dedi.

Hammar bir sorgu yargıcı havasıyla sordu:

«Olofsson hakkında ne biliyoruz?»

«Kayıp olduğunu,» diye karşılık verdi Rönn, gömüldüğü karamsarlık içinde.

«Birkaç yıl önce, bir yıl hapis cezasına çarptırılmış,» dedi Martin Beck. «Hırsızlık suçundan, sanırım. Sabıka kaydına bakmak gerekir.»

Melander piposunu ağzından çekerek konuştu:

«Hırsızlık ve sahte evrak düzenlemekten onsekiz ay. 1962. Ceza süresini Kumla'da doldurdu.»

Diğerleri ona pes etmiş bir hayranlıkla baktılar.

«Gerçi bellek gücünü biliyoruz, ama tüm hükümleri de kafanda taşıdığını bilmiyorduk doğrusu,» dedi Kollberg.

Melander hiç istifini bozmadı:

«Aslında geçen gün Olofsson'un sabıka fişine bir göz atmıştım. Kim olduğunu bilmenin ilginç bir yanı bulunacağını düşünmüştüm.»

«Sakın nerde bulunduğunu da öğrenmiş olmayasın?»

«Hayır.»

Odaya sessizlik egemen oldu. Derken Kollberg patladı:

«Hadi ya? Kimmiş, söylesene?»

Melander piposunu emdi ve konu üzerinde düşünüyor göründü:

«Ayak takımından bayağı bir tip olduğunu rahatça söyleyebilirim. Martin'in sözünü ettiği hüküm, asla ilki değildi. Ama yine de hakkında tecilsiz ve mutlak çekmek üzere verilen ilk ceza hükmüydü. Bundan önce alıcılık, kanunsuz olarak üzerinde uyuşturucu madde bulundurmak, taşıt aracı hırsızlığı, dikkatsiz oto sürmek ve de diğer bir takım yasadışı küçük eylemlerden suçlu görülmüştü. İki yıl öncesine kadar da gözetimdeydi.»

«Ve herhalde Malm Olofsson'un arabasında yakalandığı sıra polis fellik fellik onu arıyordu,» dedi Kollberg «Oto hırsızlığından mı yoksa başka şeyden mi?»

Martin Beck onu doğruladı:

«Evet, iyi bildin. Ben herşeyi öğrendim. Olofsson'un Varmdö'deki yerinde birkaç çalıntı araba bulunduğunu Gustavberg polisi ortaya çıkardı. Orta baba mirası, yazlık bir evi vardı. Gözden uzak bir ev, ormanın içlerinde. Oraya ulaşmak için daracık orman yolu boyunca bir kilometreyi aşkın direksiyon sallamak gerekir. Salt raslantı sonucu, Gustavberg'den bir radyolu otonun oraya gideceği tutar. Aslında, orada kimsecikler yoktur. Ne var ki, evin ardındaki avluda üç salon arabası durmaktadır. Garajda yeni boyalı bir oto daha bulurlar. Yanısıra boya, boya tabancası, cila gereçleri, plakalar, sicil kayıt belgeleri ve de diğer bir takım şeyler de bulmuşlardır. Bu dört arabanın çalıntı olduğu saptanır saptanmaz, Olofsson'u tutuklamak üzere Arsta'daki evine iki memur gönderilir. Kimseyi bulamazlar. O günden bugüne elan kayıp.»

Martin Beck sürahinin durduğu dolaba gitti, kendine bir bardak su doldurup içti.

«Bu ne zaman olmuş?» diye sordu Hammar.

«Oniki Şubat,» dedi Martin Beck. «Yani bir ayı aşkın bir süre önce.»

Kollberg cep güncesini çıkarıp yapraklarını çevirdi:

«Bir Pazartesi günüymüş. Peki, bu tarihten önce Olofsson'u yakalamak için çaba harcanmış mı?»

Martin Beck başını sarsaladı:

«Yasak savma türünden olanlar dışında hayır. İlkin, ergeç geri dönecek olduğu umudunu besliyorlardı. Sonra Malm yakalandığında, Olofsson'un yurtdışına gitmiş olduğunu söyleyince, dairesini ve yazlık evini geceli gündüzlü sıkı bir gözlem altında tutarak, bekleyişi sürdürdüler.»

Rönn sordu:

«Sakın bu Olofsson, çevirdiği. bütün işlerin Gustavberg polisince öğrenildiğini anlayıp da memurlar kendisini tutuklamaya gelmeden kaçma fırsatını bulmuş olmasın?»

Kollberg esnedi.

«Yani bile isteye mi gizlendi demeye getiriyorsun?» dedi Martin Beck. «Hiç sanmam. Yazlık evin yakınında kimsecikler yoktu ki, polisin çevreyi kolaçan ettiği konusunda onu uyarmış olsun.»

Melander sordu:

«Dairesinde en son ne zaman göründüğü biliniyor mu? Sözgelişi, komşular sorguya çekilmiş mi?»

«Hiç sanmam,» dedi Martin Beck. «Şu Olofsson'u arama işi çok üstünkörü bir biçimde yürütülegelmiş.»

«El elin eşeğini arar gibi desene şuna,» diye atıldı Hammar.

Sonra masanın üstüne elinin içiyle vurarak ayağa fırladı. Yüksek sesle şöyle dedi:

«Hadi beyler, işbaşına. Komşulara, önünüze kim çıkarsa sorun. Duruşma kayıtlarını okuyun, sabıka fişlerini okuyan ve de bu uğursuz üçkâğıtçı konusunda yazılı ne varsa okuyun ki, kimi aradığınızı bilesiniz. Ve de herşeyin üstünde, bu herifi bulun! Şimdi! Derhal! Eğer Malm'ın şiltesine o zımbırtıyı sokuşturan hergele tohumu bundan başkası değildiyse, daha öncesi saklanmıyorduysa bile, şimdi yeri yarıp içine girmiştir. Eğer daha çok adam gerekiyorsa, söylemeniz yeterli.»

«Ne adamı?» diye sordu Kollberg. «Nerden?»

Hammar omuz silkip,

«Uzatma işte,» dedi. «Şu Skacke denen çocuk var ya!»

Kollberg çoktan kalkmış ve de kapıdan çıkmak üzereydi ki, Skaeke'nin adının geçtiğini duydu. Durdu ve bir şey söylemek ,için ağzını açtı. Ama Martin Beck onu koridora iteleyip, ardından da kapıyı çekti kapadı.

«Boş yere torba dolusu laf,» dedi Kollberg. «Eğer Hammar'ın tutumuyla yola çıkılırsa, Skacke'nin Genel Müdür olma şansı büyük ölçüde arttı demektir.»

Şöyle bir silkelenip ekledi:

«Tancı'ya şükürler olsun ki, o günleri görmeyecek denli yaşlıyım.»

Öğle sonrasının geri kalan saatlerini Bertil Olofsson hakkında daha fazla bilgi toplamaya ayırdılar.

Martin Beck, diğerleri yanısıra, Olofsson'u ellerine geçirmek için can atan, ama personel darlığı nedeniyle apartman dairesini ve Varmdö'deki yazlık evini gözetlemekten caymak durumunda kalan hırsızlık bölümünü de arayıp konuştu.

Kişisel dosyasında belirtildiğine göre, Bertil Olofsson otuzaltı yıl önce doğmuştu. Altı yıl okula gitmiş, bundan öte hiçbir öğrenim görmemişti. Değişik nitelikte birçok kısa ömürlü işe girip çıkmıştı. Ne var ki, son zamanlarda uzun süredir işsiz gezmekteydi. Bertil Olofsson sekiz yaşındayken babası ölünce, iki yıl sonra annesi yeniden evlenmişti ve de elan bu üvey babayla yaşamaktaydı. Tek yakın akrabası, Göteborg'da dişçilik yapan kendisinden on yaş küçük erkek karındaşıydı. Kendi evliliği çocuksuz ve başarısız olmuştu. Zaten şimdilerde boşanmış durumdaydı. Cezaevinden çıktıktan sonra, kendinden beş yaş büyük bir kadınla uzatmalı bir yaşam sürdüregelmişti.

Ruhbilimciler onu duygusal dengesizlik içinde uyumsuz bir kişi olarak tanımlayagelmişlerdi. Gözetim memuru, düşmanca davranışları ve de işbirliğine yanaşmaktan kaçındığı için, Olofsson'la ilintilerinin güdük kaldığını söylemişti.

O gün için paydos etmeden önce, Martin Beck görev bölümü yaptı. Einar Rönn, Olofsson'un anası ve üvey babasıyla görüşmek üzere Segeltorp'a gidecekti. Bu arada Melander yeraltı dünyasındaki muhbirleri aracılığıyla onun dalavereli eylemleri konusunda güvenilir bilgi toplamaya çalışacaktı. Martin Beck kendi de gerekli tezkereleri sağlayıp, Kollberg'le birlikte apartman dairesini ve yazlık evi arayacaktı.

İkinci bir emre dek, Benny Skacke Olofsson için başlayan avın dışında bırakılmıştı.

16

Kollberg Perşembe sabahı Martin Beck'i almaya geldiğinde saat daha sekiz olmamıştı. İkinci adam henüz giyinik değildi. Sırtında sabahlığı, mutfakta oturmuş, nasılsa günü boş olan ve dolayısıyla okula gitmezden önce ilk kez doğru dürüst kahvaltı etme olanağını bulagelen kızı İngrid ile çene çalıyordu. Kendi yalnızca bir fincan çay içmekteydi. Oysa kız bir yandan peynirli gevreğini iştahlı iştahlı kakaosuna banıyor, bir yandan da bir akşam öncesi katıldığı Vietnam savaşını protesto mitinginin amacı konusunda fikir yürütüyordu. Kapı zili çalınca, Martin Beck bel kuşağının düğümünü biraz daha sıktı ve de kendi çıkar çıkmaz İngrid'in bir püflük duman çekeceğinden kuşku duymasına karşın, yine de sigarasını kül tabağının kenarına bıraktı. Sonra gidip kapıyı açtı.

Kollberg aykırı bir tavırla,

«Daha giyinmedin mi?» diye sordu.

«Saat sekizde dememiş miydik?» dedi Martin Beck.

Öne düşüp mutfağa yöneldi. *

«Sekize iki var,» dedi Kollberg. «Selam, İngrid.»

Başının üstündeki bir top dumanı eliyle kovalama uğraşında olan İngrid,

«İyi günler, Koliberg amca,» diye karşılık verdi suçlu suçlu.

Martin Beck'in iskemlesine yayılan Koliberg, kahvaltı masasını gözden geçirmeye koyuldu. Kendi dört kişiye yeterli bir kahvaltıyı mideye indirmiş olmakla beraber, bir yenisi için kolları sıvayacak kadar iştahlı görünüyordu. Martin Beck bir fincan daha çıkarıp konuğuna çay doldururken, İngrid de

tereyağ kabını, peynir tabağını ve de ekmek sepetini masada onun önüne sürdü.

«Ben şimdi dönerim,» diyen Martin Beck, odasına geçti.

Giyinmesi sırasında, ikisi arasında geçen konuşmalar aralık mutfak kapısından kulağına çalınmaktaydı. İlkin İngrid Kollberg'e yedi aylık kızı Bodil'in sağlığı konusunda bir takım sorular yöneltti. Derken Koliberg, gizlemekte zorluk çektiği bir babalık övüncü içinde, bebesinin erdemlerini sayıp dökme yarışma girişti. Martin Beck bir dakika sonra, traşlı ve giyinmiş olarak, mutfağa döndüğünde, Koliberg şöyle dedi:

«Kendime bir çocuk bakıcısı daha buldum.»

«Evet, gelecek sefer biri gerektiği zaman Bodil'i bekleyip bakmak için söz verdim. Yapabilirim, değil mi? Bebeleri çok çok seviyorum.»

«Maskara seni!» dedi Martin Beck. «Daha bir yıl önce dünyanın en iğrenç yaratıkları olduklarını söylerdin.»

«Ama o bir yıl öncesiydi. Ben daha çocuktum o zaman.»

Martin Beck Kollberg'e göz kırptı ve de saygın bir tavırla dedi ki:

«Ah, çok özür dilerim, hanımefendi. Şimdi olgun bir kadın durumuna geldiğinizi unutmuştum.»

«Saçmalama,» diye fıkırdadı İngrid. «Ben asla olgun bir kadın olmayacağım. Sadece bir piliç olarak kalacağım ve sonra da birden yaşlı bir cadı olacağım.»

Babasının karın boşluğunu parmağıyla dürtükledi ve de ardıısıra odasında soluğu aldı. Martin Beck'le Koliberg pardösülerini giymek için hole çıktıklarında, örtülü kapısının ardından yayılagelen veryansın bir pop-müzik evin içinde yankılar uyandırıyordu.

«Beatles,» dedi Martin Beck. «Kulaklarının kopup düşmemesi bir mucize sayılır.»

«Rolling Stones,» diye düzeltti Kollberg.

Martin Beck ona şaşkın gözlerle baktı:

«Aradaki farkı nasıl anlıyorsun?»

Basamaklardan inmeye koyulan Kollberg,

«Anlayan için fark çok büyük,» dedi.

Günün .bu erken saatinde bile kent içi trafik çoktan yoğunluk kazanmıştı. Ne var ki, kendinden başka herkesçe sinirli ve kötü bir sürücü olarak bilinen Kollberg, yine de Stockholm sokaklarında yolunu bulmakta ustaydı. Martin Beck'in yabancısı olduğu bir takım ara sokak ve caddelerden, koca koca apartmanlarla işhanlarının sıralandığı bir ölçüde tenha yerleşme bölgelerinden geçti. Arabasını Arsta'nın Sandjardsgatan'ında, oldukça yeni sayılır bir yapının önünde park etti.

Yukarı çıktıkları asansörün içinde Kollberg şöyle dedi:

«Bahse girerim, "jurda kiralar çok tuzludur. Bertil Olofsson gibi bir hıyarın bu denli yükselmesini garipsememek elde değil.»

Kapıyı açmak Martin Beck'in otuz saniyeden az zamanını aldı ki, anahtarı daha önce emlak komisyoncusundan almış olduğu gözönünde tutulursa, bunu uzun bir süre saymak gerekirdi. Burası bir oda, hol, mutfak ve banyodan oluşma bir daire olarak çıktı karşılarına. Bir yığın reklam ve diğer ıvır-zıvırla birlikte paspasın üzerinde yatan kira faturasına göre, geçmiş dönemin kirası 1,296 kuron 51 öre idi. Bunun dışında, mektup deliğinden atıla atıla yaklaşık bir aydır birikme fırsatı bulmuş reklam kitapçık ve broşürleri, hertür eşantiyon yığın arasında dişe dokunur hiçbir şey yoktu. Yığının dibinde semtteki bir bakkaldan gelme taksirli bir yaprak kâğıt durmaktaydı. İNDİRİMLİ SATIŞ başlığının altında bakkaliye çeşitleri sıralanmıştı. Her birinin yanında öncesi ve de indirim sonrası fiyatları yazılıydı. Sözgelişi, bir kutu Baltık ringasının fiyatı 2 kuron 63 öre'den 2 kuron 49 öre'ye düşmüştü. Martin Beck kâğıt parçasını katlayıp celbine sokuşturdu.

Ana odada bir yemek masası, üç iskemle, bir yatak, bir ibaşucu masası, iki koltuk, bir alçak masa, bir televizyon cihazı ve de bir çekmeli dolap yeralmaktaydı. Tüm eşya aynı zamanda ve yakın bir tarihte satın alınmışa benziyordu. Oda pek temiz değildi. Yapılmamış yatağın üzerinde yağlı bir yatak örtüsü seriliydi. Masanın üstünde boş ama yıkanmamış bir kül tabağı duruyordu. Kitaplık tek bir kitaptan oluşmaktaydı: Jerry Ootton'un Raff ile Rififi'sinin karton ciltli bir nüshası ki, besbelli açılıp okunmamıştı.

Duvarlarda, yapıştırıcı bantla tutturulmuş olan, bir takım değişik dergilerden kesilme otomobil ve boy boy çıplak kadın resimleri dışında hiçbir fotoğraf yoktu.

Mutfakta, çoktan kuruyagelmiş bulaşık suyuyla lekeli yalak tablasının üstünde başaşağı duran bir sayıda bardak, çanak ve de fincan göze çarpmaktaydı. Buzdolabı çalışır durumdaydı ve de ikiyüz elli gram margarin, iki küçük bira, küflü bir limonla taş kesilmiş bir parça peynir içermekteydi. Erzak dolaplarında çok az şey vardı: bir kutu kraker, bir torba toz şeker ve boş bir kahve tenekesi. Temizlik araçlarının durduğu dolap boştu. Ne var ki, yalak altında bir süpürgeyle faraş ve de içi çöp dolu bir kese kâğıdı durmaktaydı. Çekmelerden teki boş kibrit kutularıyla doluydu.

Martin Beck hole çıkıp banyo kapısını açtı. Herhalde hiç temizlenmemiş olan tuvaletten pis bir koku yükseliyordu. İçleri parmak parmak madalan bağlamış küvetle lavabo da temizlikten pay almadıklarını açıkça belirtiyorlardı. Banyo dolabının içinde aşınmış bir diş fırçası, bir traş makinesi, yamyassı bir diş macunu tüpü, bir kırık tarak, yağ, toz ve de saç tutamları vardı. Lavabonun yanındaki çengelde asılı havlu kirden kazık kesilmişti.

Burda dayanma gücünü yitiren Martin Beck, gardırobu gözden geçirmeye gitti.

Yerde, içi dışı toz bağlamış iki çift ayakkabı duruyordu. Yanlarında, bir torba leş gibi kokan kirli çamaşır vardı. Dolabın içinde bir çubuk tel asacak uzanmaktaydı. Bunun üstünde iki pis gömlek, üç tane daha da pis süveter, iki Dakron pantolon, bir tüvit ceket, bir kat açık gri yazlık giysi ve de koyu mavi bir poplin pardösü asılıydı.

Martin Beck tam cepleri yoklamaya hazırlanıyordu ki, Kollberg mutfaktan onu çağırdı.

Çöp torbasının içindekileri yalak tablasının üstüne boşaltmış olan Kollberg, şimdi elinde bumburuşuk, ince bir plastik torba tutmaktaydı.

«Şuraya bak,» dedi.

Torbanın bir köşesinde birkaç yeşilimsi tanecik göze çarpıyordu. Kollberg bunlardan bir çimdik alıp, baş ve işaret parmakları arasında

ufaladı:

«Esrar.»

Martin Beck baş salladı:

«Boş kibrit kutularını niye topladığı şimdi anlaşıldı. Eğer bu torbanın dolu olmuş olduğunu düşünürsek, o zaman en azından otuz tanesini doldurmaya yeterliydi.»

Dairede bundan öte yapılan aramalar beklenen sonuçları getirmedi. Birkaç hediyelik eşya Bertil Olofsson'un tatillerini Polonya'nın Kanarya Adaları'nda geçiregeldiğini kanıtladı. Tüvit ceketinin cebinden çıkan dört eski makbuz, Aralık tarihini taşıyordu ve de Ambassador Lokantasından verilmişti. Başucu masasının çekmesinde iki tane çocuk önleyici 've de tombalak esmer bir kadının kumsalda amatörce çekilmiş bir bikinili resmi vardı. Fotoğrafın ardına birisi tükenmezle, «Berra'ya sevgilerle, Kay» yazmıştı.

Dairede başka kişisel eşya yoktu. Hele en önemlisi, adamın şu sıra nerde olduğunu belirler hiçbir şey bulunamamıştı.

Martin Beck komşu dairenin kapı zilini çaldı. Kapıyı bir kadın açtı. Birkaç soru yönelttiler.

«Valla, bu tür apartmanları bilirsiniz,» dedi kadın. «Öteki dairelerde oturanları insan aklına bile getirmez.

Evet, onu birkaç kez gördüğümü sanıyorum. Ama burada uzun süredir oturmadığı bir gerçek.»

Kollberg sordu:

«Acaba kendisini en son ne zaman görmüş olduğunuz aklınızda mı?»

Kadın başını sarsaladı:

«Bu konuda hiçbir fikrim yok. Ancak mutlak olan bir şey varsa, çok zaman önceydi. Noel'de veya o sıralar, diyebilirim. Fakat gerçekten hiç bilemiyorum.»

Aynı katta bulunan diğer iki dairede kimsecikler yoktu. Yani en azından kapıya çıkan olmadı. Apartmanda yönetici veya kapıcıya benzer kimse de

bulunmuyordu. Girişte asılı bir bildiride kiracıların apartman konusunda bir sorun için bambaşka adresteki bir makine ustasına başvurmaları isteniyordu.

Apartmandan çıktılar. Kollberg arabaya girip oturdu. Martin Beck ise karşı kaldırımdaki bakkal dükkanına gitti. Sorumlu kişiyle konuşup, kendilerine ait reklam broşürünü gösterdi.

«Doğrusu, ne zaman gönderdiğimiz konusunda belirgin bir tarih veremem,» dedi adam. «Bu tür listeleri genellikle Cuma günleri dağıtırız. Bir dakika!»

Dükkanın iç kesiminde bir an gözden silindi, sonra hemen geri geldi:

«Dokuz Şubat, Cuma.»

Martin Beck baş salladı ve de Kollberg'in yanına döndü:

«Mutlak olan bir şey varsa, dokuz Şubat'tan bu yana evine uğramadı.»

Kollberg ilgisizce omuz silkti.

Sockenvagen'le Nynasvagen boyunca yol alarak, Hammarby sanayi bölgesinin içinden geçtiler ve de Varmdö yoluna çıktılar. Gustavsberg'e varınca, ilkin karakola gittiler ve Olofsson'un avlusunda çalıntı otoları bulmuş olan iki devriye polisinden tekiyle konuştular. Onlara evin yolunu tanımladı.

Oraya ulaşmaları bir çeyrek saatlerini aldı.

Ev, yabancı gözlerden uzak ve korunmalı bir noktada bulunuyordu. Oraya uzanan yol engebeli ve dönemeçli olup, orman patikasından farksızdı. Evi çevreleyen topraklar çim, setli bahçe ve de kumlu keçi yollarıyla bir zamanlar iyi bakım gördüğünü belirtiyordu. Ne var ki, simdi bunlardan yalnızca gözle seçilir belli belirsiz izler kalmıştı. Evin yakınındaki el emeği görmüş topraklardan kar çoğunlukla kalkmıştı. Ancak evin çok yakınına dek uzanan ormanda, elan kararmış öbekler vardı. Tam ormanın ağzında, bahçenin en uzak köşesinde, oldukça yenilerde yapılmış (bir graj yer alıyordu. İçi boştu ve de tekerlek izlerine bakarak çakıllı yolda sıralandıklarını kestirmek zor olmayan diğer üç araba da yerinde yoktu.

«Arabaları burdan kaldırmak, aptallığın en büyüğü,» dedi Kollberg. «Eğer geri dönecek olursa, polisin işe burnunu soktuğunu hemen anlar.»

Martin Beck evin kapısını inceledi. Hem sıkı sıkıya kilitliydi hem de üstüne koca bir asma kilit takılmıştı. Onlara anahtarları verecek tek kişi Olofsson olduğuna göre, iş başa, daha doğrusu el hünerine düşüyordu. Arabanın eldiven gözünden tornavida ve diğer bir takım gereçler aldılar, sonra da birkaç dakika ellerini çalıştırdılar. Şimdi iş yalnızca kapıyı açmaya kalmıştı.

Ev, çift ranzalı ve de kırsal biçimde döşeli bir geniş oda, mutfak ve bir yıkanma yeri içeriyordu. Havası nemli ve ağırdı. Küfle karışık gübre ve gazyağ kokuyordu. Geniş oda şömineliydi ve de mutfakta bir odun sobası vardı. Ama bunların yanısıra ranzaların bulunduğu yerde bir de gaz sobası duruyordu. Yerler kum ve kurumuş çamur lekeleriyle kaplıydı. Büyük odadaki eşyalar pis ve eski püsküydü. Mutfaktaki masa, tahta sıralar ve raflar yemek artıkları, boş şişeler, yağlı tabaklar, dibinde telvesi kurumuş kahve fincanları ve de kirli tabaklarla doluydu. Ranzalardan teki kirli çarşaflar ve lime lime bir yorganla yapılı duruyordu.

Evin içinde insana benzer bir yaratık yoktu.

Küçük holde bir kapı ve de bunun ardında bir gömme dolap vardı ki, rafları, herhalde çalıntı arabalara ait eşya olacak, hırsızlık malıyla tıkabasa doluydu. Transistörlü radyolar, fotoğraf makineleri, dürbünler, el fenerleri, el araçları, bir çift olta kamışı, bir av tüfeği ve de taşınır bir yazı makinesi bulunmaktaydı. Martin Beck bir taburenin üstüne çıkıp üst rafa bir göz attı. Burda eski bir kriket takımı, rengi, uçmuş bir İsveç bayrağı ve de çerçeveli bir resim durmaktaydı. Fotoğrafla birlikte ana odaya geçip, bunu Kollberg'e gösterdi.

Sarı saçlı genç bir kadınla kısa pantolonlu ve kolsuz gömlekli bir küçük çocuğun resmiydi. Kadın güzeldi ve çocukla birlikte objektife gülmekteydiler. Kadının giyimi ve saç biçimi 1930 sonlarını akla getiriyordu. Arka plandaysa, şimdi Martin Beck'le Kollberg'in içinde bulundukları ev yeralmaktaydı.

«Baba ölmezden birkaç yıl önce olmalı,» dedi Martin Beck. «Burası çok değişikmiş o zamanlar, baksana.»

«Ne güzel de anne bu!» diye içini çekti Kollberg. «Acaba Rönn neler yaptı dersin?»

Bertil Olofsson'un annesinin oturduğu evi bulana dek, Einar Rönn arabasıyla Segeltorp çevresinde uzunca bir süre dolanıp durmuştu. Kadının soyadı şimdi Lundberg olarak değişmişti ve de kocasının büyük bir mağazanın bölüm şefi olduğunu Rönn sorarak öğrenmiş bulunuyordu.

Kapıyı açan ak saçlı kadın, yine de ellibeşten yukarı göstermiyordu. Zayıf ve baharın bile henüz başladığı söylenemezken, teni güneş yanığıydı. Kaşlarını merakla kaldırdığında, kurşun rengi güzel gözlerini çevreleyen ince kırışıklar kara tende ak çizgiler oluşturdular.

«Evet?» dedi kadın. «Size nasıl yardımcı olabilirim?»

Rönn şapkasını öbür eline aktardı ve de kimlik kartını çıkardı:

«Bn. Lundberg'le konuşuyorum, değil mi?»

Kadın başını salladı. Sonra sözün gerisini beklerken, gözlerine hafif bir endişe bulutu indi.

«Oğlunuz hakkında konuşacaktım,» dedi Rönn. «Bertil Olofsson. Eğer mümkünse, birkaç şey sormak isterdim.»

Kadın somurttu:

«Yine ne yaptı?»

«Umarım bir şey değildir,» diye karşılık verdi Rönn. «Bir dakika için içeri girebilir miyim?»

Kadın, yine de duraksamayla, elini kapı kolundan çekti:

«E-evet,» dedi hafif çıkan bir sesle. «Lütfen buyrun.»

Rönn yağmurluğunu astı, şapkasını holdeki masanın üstüne bıraktı ve de kadının ardısıra, abartmasız bir zariflikle döşenmiş olan içaçıcı oturma odasına yürüdü. Konuğuna şöminenin başındaki bir koltuğu gösteren ev sahibesinin kendi de kanepeye geçip oturdu.

«Evet, sizi dinliyorum,» dedi törene gerek gömleksizin. «Lütfen anlatın. Bertil söz konusu olunca kendimi pek tutmasını bilirim. Onun için gerçeği bir an önce söylemenizde hiçbir sakınca yok. Ne yaptı?»

«Bir sorunu çözmemize yardımcı olacağını umduğumuz için kendisini arıyoruz. Ben size yalnızca eğer nerde olduğunu biliyorsanız söylemenizi ricaya geldim, Bn. Lundberg.»

«Peki, evinde yok mu?» diye sordu kadın. «Arsta'da?»

«Hayır, efendim. Üstelik uzunca bir süre de uğramamış oraya, anlaşılan.»

«Yazlık eve baktınız mı? Bizim... yani onun bir evi vardır Vartmdö'de. Bertil'in babası olan ilk kocam yapmıştı orasını kendi eliyle. Şimdi Bertilin. Belki ordadır?»

Rönn başını sarsaladı:

«Bir yere gideceği konusunda size hiç söz etmedi mi?»

Bertil Olofsson'un annesi ellerini havalandırdı:

«Hayır. Ama bugünlerde zaten öylesine ender buluşup konuşuyoruz ki! Bu nedenle, neler yaptığı veya nerelere gittiği konusunda hiçbir fikrim yok. Sözgelişi, bir yılı aşkın bir süredir hiç semtimize uğramadı. Kaldı ki, daha önce de yalnız borç para almak için gelirdi.»

«Yani son zamanlarda hiç telefon da mı etmedi?»

«Hayır. Ne var ki, üç haftalığına gittiğimiz İspanya'dan yeni döndük. Ancak böyle olmasaydı bile, telefon etmiş bulunacağım hiç sanmam. Aramızda olan tüm bağlar artık koptu diyebilirim.»

Sustu ve içini çekti:

«Kocamla ben Bertil için beslediğimiz umutları uzun süre önce yitirdik. Bakıyorum, şimdi de eskisinden iyi değil.»

Bonn kısa bir süre sessizce oturup kadına baktı. Şimdi dudak kenarlarında acı çizgiler oluşmuştu. Sonunda sordu:

«Nerde olduğunu bilmesi mümkün birini tanıyor musunuz acaba? Bir sevgili, bir arkadaş veya buna benzer biri, sözgelişi?»

Kadın önce güldü. Ama acı acı, kısa ve de yapmacık bir tavırla:

«Bakın, size bir şey söyleyebilirim. Bir zamanlar çok çok iyi bir çocuktu. Ne var ki, kötü arkadaş edindi. Kolayca yönetilir kişilikte olduğundan, bana, kocama ve kardeşine karşı geldi. Daha doğrusu, dünyaya savaş açtı. Daha sonra bir ıslahevine gönderilmesi herşeyi bütün bütüne çığrından çıkardı. Orda sadece toplumdan daha çok tiksinmeyi öğrenmişti. Yanısıra gerçek bir suçlu olmayı ve uyuşturucu madde kullanmayı da orda öğrendi.»

Öfkeli bakışlarını Rönn'e sapladı:

«Ama artık ıslah ve ceza evlerimizin suçlu ve esrarkeş yetiştiren birer okul olduğu herkesçe bilinen bir gerçek. Yani sizin doğru yola getirme önlemleri dediğiniz şeyler metelik etmez.»

Rönn, harfi harfine kadınla aynı düşüncede olduğu için, ne diyeceğini pek bilemedi.

«Valla,» dedi en sonunda. «Galiba size hak vermek gerek.»

Sonra birden toparlandı:

«Bakın, ben buraya sizi sinirlendirmek için gelmedim. Size son bir soru daha yöneltebilir miyim?»

Kadın baş salladı.

«İki oğlunuz arası ilişkiler nedir? Sıçka buluşurlar mı veya ilinti kurmak için başka yolları mı vardır?»

«Eskiden belki, ama şimdi hiçbir ilintileri kalmadı,» dedi kadın. «Gert uzman bir dişçidir ve de Göteborg'da kendi kliniği var. Ama burda dişçi okuluna devam ettiği sıra, dişlerini yaptırmak üzere kendisine gelmesi için Bertil'i razı getirebilmişti. Gert çok iyi kalpli bir çocuktur. Bir süre aralarından su sızmadı, çok yakın iki arkadaştılar. Sonra birden bozuştular. Nedendir bilemiyorum, ancak hiç görüşmez oldular. Onun için Gert'e sormanın bir yararı dokunmaz. Çünkü şimdilerde Bertil konusunda hiçbir bilgisi yok. Bu kesin.»

«Neden bozuştuklarını hiç mi bilmiyorsunuz?»

«Hayır,» dedi kadın başını çevirerek. «Hiç mi hiç bilmiyorum. Bir karakedi girdi. Bir şeyler oldu işte. Bertil •bu, hep bir şeyler olur ona zaten.

Doğru değil mi?»

Dimdik Rönn'ün gözleri içine bakınca, adam tedirginlikle gırtlağını temizledi.

Acaba konuşmayı sona erdirmenin zamanı mı gelmişti?

Rönn ayağa kalkıp elini uzattı:

«Yardımınız için çok teşekkürler, Bn. Lundberg.»

Kadın elini sıktı, ama sessiz kaldı. Adam kartını çıkararak masanın üstüne bıraktı:

«Eğer ondan bir haber alırsanız, belki beni aramak aklınıza gelir, değil mi?»

Kadın ağzını açıp tek söz etmedi. Ama yine de onunla birlikte odadan çıkarak sokak kapısını açtı.

«Hoşça kalın, hanımefendi,» dedi Rönn.

Bahçe kapısına uzanan yolu yarılamıştı ki, dönüp ardına baktı. Kadın, eşikte dimdik ve kıpırdamasız durmuş, gözleriyle kendisini izliyordu. Şimdi ilk geldiğinden çok daha yaşlı görünmekteydi.

17

Gerçi Bertil Olofsson'un portresi belirir gibi olmuştu, ama henüz istenilen açıklıktan uzaktı. Çalıntı otolarla uğraştığı biliniyordu. Bunları ya yeniden boyuyordu ya da satmadan önce plakalarını değiştiriyordu. Yanısıra esrar sattığı da sanılmaktaydı. Herhalde toptancı bir tüccar değildi. Ama yine de kazanç amacı güderek malı piyasaya süren pırnlk satıcıları sınıfına girmekteydi.

Aslına bakılırsa, bu (bulguların hiçbiri belirli bir yenilik taşımıyordu. Olofsson yıllardan beri polisin yabancısı olmadığına göre, ne işler peşinde koştuğu hiç değilse bir ölçüde bilinegelmekteydi. Olofsson onu susturmak için büyük tehlikeleri göze alma gereğini duymuşsa, demek oluyor ki, Malm'ın açıklamasından korkulan sır mutlaka çok daha ciddi boyutlar içinde ele alınmalıydı.

Eğer Malm'ın şiltesindeki harika küçük aygıt gerçekte Olofsson'un bir yapıtı idiyse, hiç kuşkusuz. Herşeye karşın, bu kuşkuyu destekler tek bir tahmin vardı. Ancak bu dönemde genel merkezde tahminin doğruluğu konusunda kuşku duyan hiç kimse yoktu.

Yeraltı dünyasında yürüttüğü soruşturma sırasında Fredrllc Melander'in şansı başta kötü gitti. İlkin, en güvenilir muhbirlerinden teki, birkaç yıldır töbvekar olan eski bir kasa hırsızı, yeniden şeytana uyduğu için yediği üç yıllık hükmün sekiz ayını Harlanda cezaevinde dolduragelmişti bile. Sonra, Malm ile Olofsson'u tanımaları olasıl müşterilerin uğrak yeri olan ve kendisinin de sahibiyle iyi ilişkiler içinde bulunduğu güney yakasındaki birahanenin yerinde yeller estiğini gördü. Çünkü dükkanı içeren yapı yıkılmış, sahibi de Stockholm'den başka yere taşınmıştı. Söylendiğine göre, kadın Kumla'da bir tütüncü dükkanı açmış bulunuyordu. Bu birbiri üstüne gelen şanssızlıkların ardından, Melander yine güney yakasındaki üçüncü sınıf bir kafeteryaya gitmişti. Gedikli müşterileri arasında bulunan iki yaşlı hırsız, keyifleri yerindeyse, bir-iki kadeh içki karşılığı kendisine değerli bilgi verebilirlerdi. Ne var ki, kötü şansı burda bile karşısına çıktı. Yer ad değiştirmişti ve de girişin üst yanında asılı bir posterde BU GECE DANS duyurusu okunuyordu. Ellerinde garip bir takım çalgı araçları tutan iyice esmer adamlardan oluşma bir orkestranın koca koca renkli fotoğrafları yeralıyordu vitrinde. Üstelik adamların gömlek yenleri öylesine bol ve pırpırhydı ki, bu enstrümanların ucu ancak seçilebiliyordu. Eskiden müşterilerine kapuska, köfte ve bezelye çorbası sunan menü levhasının üstünde, şimdi zengin çeşitli İspanyolca bir liste vardı.

Melander içeri girdi, kapı ağzında durup çevresine bakındı. Tavan iyice alçaltılmıştı. Işıklar daha ölgün ve de şimdi damalı örtülerle kaplı masalar sayıca daha çoktu. Duvarlara boğa güreşlerini ve flamingo dansçılarını gösteren posterler asılmıştı. Bu Cuma gecesinde masaların yaklaşık yarısı genç ve şamatacı müşterilerce tutuluydu. Onun farkına varan bile olmadı. Bir süre sonra eskiden tanıdığı bir garson kız gözüne çarptı. Bir kıyafet balosundaymıgcasına giyinmişti. Dalarna'lı bir köylü kızı mı yoksa Karmen mi olmayı amaçladığını kestiremedi.

Melander eliyle onu yanına çağırarak eski müşterilerin nereye gittiklerini bilip bilmediğini sordu. Kız bilmiyordu, ama aynı caddenin biraz

yukarısında başka bir yeri salık verdi, Melander ona teşekkür edip ayrıldı.

Burda şansı biraz güler gibi oldu. En öte duvara dayalı bir tahta sırada oturmuş, kara kara içkisini yudumlayan tanıdık bir tip gördü. Melander'in bulma umuduyla dolaştığı o İki kişiden biriydi. Bu adam zamanında usta bir imza taklitçisiydi. Ne var ki, ilerleyen yıllar ve ayyaşlık onu bu alabildiğine kazançlı uğraşı bırakmaya zorlamıştı. Ayrıca ardında ev hırsızı olarak kısa ve başarısız bir meslek yaşamı da vardı. Şimdilerdeyse, uyarsız bir çift çorabı yakalanmaksızın Woolworth'den yürütmeyi güçlükle başarıyordu. Kıvırcık kızıl saçlarından ötürü Kıvırcık adıyla çağrılırdı. Moda olmadan çok önce saçını uzun ve kıvır kıvır bırakmayı o akıl etmişti. Ne var ki, bu olağandışı saç biçimi kimliğini belirlemeyi kolaylaştırdığı gibi, bu yüzden birkaç kez de yakayı ele vermesine neden olmuştu.

Melander, hemen beleş içki kokusu aldığı için gözleri parlayan Kıvırcık'ın karşısına geçip oturdu.

«E, Kıvırcık, işler ne alemde?» diye sordu Melander.

Kıvırcık kadehinin dibinde kalan son birkaç damlayı da tepesine dikti:

«Hiç iyi değil. Ekmek yükseklerde, merdiven kırık, yollar kesik. Bir işe girip çalışmayı düşünüyorum.»

Kıvırcık'ın ömründe bir gün olsun dürüst bir işde çalışmadığını bilen Melander, haberi büyük bir serinkanlılıkla karşıladı:

«Ya, demek başını sokacak bir yerin yok?»

«Valla, geçen kışın bir bölümünü Högalid'de geçirdim. Ama nerde eski cezaevleri? Onlar bile bozulmuş.»

Mutfak kapısı önünde bir garson kız belirince, Kıvırcık çabuk çabuk ekledi:

«Üstelik gırtlağım da çok kuru.»

Melander garson kıza el etti.

«Eğer parası sendense, bir uçak bileti alayım,» diyen Kıvırcık, çift duble cin ve tonik ısmarladı.

Melander menüyü sordu. Garson kız uzaklaşınca dedi ki:

«Genellikle ne içersin sen?»

«Baba akvavit ile şeker. Kafada keman çaldırmaz, ama kişinin cep hazretlerini de düşünmesi gerek.»

Melander başını sallayarak doğruladı. Bu görüşü tümden paylaşıyordu. Ne var ki, bu kez hesabı ödeyen Devlet olduğuna göre, Kıvırcık'ın protestolarına aldırmaksızın, hem kendi hem de öbürü için birer porsiyon turp rende garnili domuz pirzolası ısmarladı. Yemekler masanın üstüne konduğunda, Kıvırcık içkisini çoktan tüketmiş olduğundan Melander cömertçe bir aynını daha söyledi. Kıvırcık'ın kısa sürede filmi koparıp iletişim kurulamaz denli sarhoş olmasından korktuğu içindir ki, ziyaretinin gerçek amacını açıklamakta çabuk davrandı.

Kıvırcık adla birlikte içkisini de tadarak dedi ki:

«Bertil Olofsson. Ne biçim bir herif bu?»

Melander aslında adamla hiç karşılaşmamıştı. Ne var ki, Olofsson'un bir resmini görmüş olduğu için, tanımı kafasındaydı. Kıvırcık düşünceli bir halde elini ünlü saçları üstünde dolaştırdı:

«Oh-oh-oh! Evet, ya. Çaktım. Pırnikçi ha? Araba dümencisi, az bu çayırda, az şu çayırda otlayan biri, değil mi? Tamam! Herifle bir kumpasım yok, ama kim olduğunu çıkardım. Nedir öğrenmek istediğin?»

Melander tabağını önünden iteleyip, piposuyla uğraşır oldu:

«Hakkında ne biliyorsan. Sözgelişi, nerde olduğunu biliyor musun?»

Kıvırcık başını yandan yana şavulladı:

«Yo, hergeleyi epeydir görmedim. Ama ne de olsa aynı çayırlarda otlamayız, çakıyor musun? Benim semtine bile uğrayamadığım otlaklarda poz keser, tamam mı? Lafın persengi, burdan birkaç blok ötede kulübümsü bir tezgah vardır. Orda sıkça boy gösterirdi, aldanmıyorsam. Daha çok çoluk çocuk takımının gittiği bir yer. Bu Olofsson denen herif onların çoğundan karttır yani.»

«Arabayla esrar işinden başka ne dolaplar çevirir?»

«Mamçak,» dedi Kıvırcık. «Yalnızca bunlar, bildiğim kadarıyla. Lakin duyduğuma göre, bir herif için çalışıyormuş, ama kimdir bilemiyorum.

Olofsson ömründe purolu patron olmamıştır. Gel gör ki, bir yıl falan öncesi ansızın mirasyedi pozlarında ense kaşır oldu. Bence, bir büyük üç kağıtçının dümen suyunda voli çeviriyor olmalı. Ortalıkta dönen laflar bu, tamam mı? Ama işin aslını faslını bilen yok.»

Kıvırcık'm dili dolanmaya başlamıştı. Melander Malm'ı tanıyıp tanımadığını sordu.

«Yalnızca birkaç kez Uven'de gördüm,» dedi Kıvırcık. «Duyduğuma göre, o yanan evin içinde kızartma olmuş. Küçük bir akıntı çağanozuydu sadece. Sözünü etmeye bile değmez, anladın mı? Hem öldü gitti zavallıcık, tamam mı?»

Melander kalkmazdan önce, bir anlık duraksamanın ardısıra, Kıvırcık'm eline iki 10 kuronluk kâğıt para sıkıştırdı:

«Yeni bir şeyler duyarsan, bize bir telefon açmayı unutma. Ayrıca, gizliden gizliye de bir soruştur bakalım, tamam mı?»

Kapı önünde ardına baktığı zaman, Kıvırcık'm el kol sallayarak garson kızı çağırdığını gördü.

Melander, Kıvırcık'm sözünü etmiş olduğu kulübün önünde de birkaç tur attı. Girişinde kaynaşan gençlerden oluşma kalabalığı görünce, içerde çevresine tavuk kümesine dalmış bir tavus kadar uyacağını farkederek caydı ve de evin yolunu tuttu.

Eve varır varmaz, Martin Beck'e telefon açtı ve de Skacke'ye kulübe gitme görevini verme tehlikesini göze alıp alamayacakları konusunu danıştı.

Benny Skacke sevincinden uçuyordu. Martin Beck'in telefonu kapamasıyla, Skacke'nin sevgilisi kızı arayıp çok önemli bir görevden ötürü bu akşamki buluşmalarının suya düştüğünü söylemesi bir oldu. Üstü örtülü bir dille tehlikeli bir katili yakalamanın söz konusu olduğunu bildirmekten de geri kalmadı. Ne var' ki, kız pek etkilenmiş görünmedi. Aslında, kırıldı bile denebilir.

Günün büyük bir bölümünü her Cuma izleme alışkanlığında olduğu programı uygulamaya ayırdı. İlkin yarım saat kadar barfiks ve paralel demirde çalıştı. Sonra Akeshov Hamamı'na gidip bir buhar banyosu yaptı

ve de bin yarda yüzdü. Eve döner dönmez de masasının basına geçerek iki saat hukuk çalıştı.

İkindiyi geçmişti ki, polise olabildiğince az benzemek için nasıl giyinmek gerektiğini düşünmeye koyuldu. Herhalde en iyisi hovarda bir zengin çocuğuna benzer şekilde giyinmekti. Kendisi normal olarak resmi bir biçimde giyinirdi. Sözgelişi, kravatsız olarak işe gitmeyi aklının ucuna bile getirmezdi. Skacke barlara sıkça düşen biri olarak tanımlanamayacağına göre ve de gerek lokantaya gerekse gece kulüplerine çok seyrek gittiği gözönünde tutulursa, bu gibi yerlerde kişilerin genellikle nasıl giyindikleri konusunda sağlam bir fikri yoktu. Yine de, gardırobunda asılı duran hazır-yapım sıradan giysilerin modaya göre giyinen hovarda genç çocukların kılığına uygun düşmeyeceğini yarım yamalak algılamaktaydı. Sonunda Kungsholm'daki baba evine gidip, erkek kardeşinin giysilerinden bir katını ödünç olarak aldı. Annesi sığır yahni pişirmişti. Böylece akşam yemeğini de orda yeme fırsatını buldu. Tehlikelerle dolu detektiflik yaşamına örnek olarak sofrada anlattığı tümden gerçekdışı bir takım olaylar aile üyelerini onun adına hayranlık ve gurura boğdu. Sonunda, Gunvald Larsson'un başından geçmiş olduğunu duyageldiği bir öyküyle de söze toplam tuttu.

Abrahamsberg'e geri dönmesiyle giysiyi sırtına geçirmesi bir oldu. Garipsedi, ama aynadaki görüntüsünden hoşlandı. Güvenlik kuvvetlerinde hiç kimsenin böyle bir takım giysisi olmadığına kendini inandırdı.

Ceket uzun olduğu gibi, belde keskin bir üçgen oluşturuyordu. Cepler eğik ve geriye devrik, geniş yakaysa ensenin üstüne doğru kalkıktı. Çok dar olan pantolon göbeğin hemen altında ilikleniyordu. Butlarını cendereye girmişçesine sıkan paçalar, diz kapağının hemen bitiminde konik bir şekilde genişliyerek, adım attıkça ayak bilekleri çevresinde aptal aptal dalgalanmaktaydı. Giysinin kumaşı pırıltılı mavi bir kadifedendi ve de içine çiğ

turuncu renkte balıkçı yaka bir gömlek giyiliyordu.

Saat onu biraz geçerken gece kulübünden içeri adımını atan Benny Skacke, tanınmaz şekilde kılık değiştiğine iyice inanmıştı. Bodruma uzanan basamakları inmezden önce, 35 kuron üyelik ücreti kesildi.

Kulüp, ikisi geniş ve birisi daha darca olan içice üç odadan oluşmaydı. Aşağının havasına yoğun bir sigara dumanı ve insan teri kokusu egemendi.

Geniş salonların tekinde bulunan kişilerin bir bölümü babaları tutmuşcasma çalan bir pop topluluğunun eşliğinde dansederken, diğerleri de oturmuş biralarını içiyor ve de hep bir ağızdan uğul uğul konuşuyorlardı. Daha küçük olan odada bir ölçüde sessizlik egemendi. Burası sanki masalarda oturup ağızlarına bir-iki lokma çerez atarken şaraplarını yudumlayan ve de titreşerek yanan duygusal mum ışığında elele tutuşmayı yeğ tutar çiftlere ayrılmış görünüyordu. Ordaki kişiler mumlar yüzünden sessiz olmalılar, diye düşündü Skacke. Ve de oksijen yetersizliği nedeniyle, doğal olarak ölümün eşiğinde bulunuyorlardı.

Kalabalığın içinde ite kaka kendine yol açarak Amerikan bara yanaştı ve neden sonra bir duble bira edinmeyi başardı. Elinde birası, kalabalığın içinde devreye girerek, çevreyi kolaçan eder oldu. Bir sayıda kız en çok ondördünde gösteriyordu ve de ellisini geçkin en azından beş beyefendi gördü. Ancak yaş ortalaması yirmibeşle otuz arası görünüyordu.

Skacke, birileriyle konuşmaya dalmadan önce, konuşulagelenleri dinleme kararı verdi. Bir köşede ağız ağıza vermiş duran otuzlarında dört kişinin yanlarına gizlice sokuldu. Yüz anlatılarına bakılırsa, ciddi bir konuda konuşmaktaydılar. Biralarını, kaşları çatık, düşünceli bir tavırla yudumluyor, konuşmakta olanı büyük, bir dikkat içinde dinleyerek, zaman zaman da birbirlerinin sözlerini sabırsız el hareketleri eşliğinde kesiyorlardı. Sırtlarına yapışırcasına sokulmadan Skacke konuşulanları duyamadı,

«Genellikle ele almak gerekirse, bu kızın libido'su bulunduğuna inanmakta güçlük çekiyorum,» diyordu bir tanesi. «Onun için de Rita'yı öneriyorum.»

«Onun da solist olmaktan öte bir niteliği yok,» dedi bir diğeri. «Bence, Bebban daha iyi.»

«Öbür ikisi onaylar yollu mırıldandı.

«Oldu,» dedi birinci adam. «Bebban'da karar kıldık. Üç tane daha da var nasılsa. Hadi, iş başına. Gidip kızı bulalım.»

Dört erkek dansedenlerin arasına karışarak gözden silindi. Skacke olduğu yerde kalıp kafasının içini yokladı: Libido neydi acaba? Eve döner dönmez sözlükte araması gerekecekti.

Amerikan barı çevreleyen kalabalık seyrelmişti. Skacke iç içe dolanmış kişilerin arasından yolunu bularak tezgahın önüne gelebildi. Barmen ona döndüğünde, bir bira ısmarlayarak ilgisizce sordu:

«Bizim Berra Olofsson bir yerlerde gözüne takıldı mı?»

Belindeki çizgili önlüğe ellerini kurulayan adam başını sarsaladı:

«Yo, hiç. Birkaç haftadır gördüğüm yok.»

«Arkadaşlarından herhangi biri var mı burda?»

«Bilmem. Ha, evet. Az önce Olle'yi gördüm.»

«Şimdi nerde?»

Barmen gözlerini kalabalığın üzerinde dolaştırdı. Skacke'in az gerisindeki bir noktaya çenesinin ucunu doğrulttu:

«İşte orda.»

Skacke o yana dönüp baktı. En azından onbeş Olle adayı vardı.

«Hangisi?»

Tezgahın ardındaki adam şaşkınca kaşlarını havalandırdı:

«Onu tanıdığını sanıyordum. İşte surda duran. Uzun favorili ve siyah balıkçı yaka giymiş olanı.»

Skacke birasını eline aldı, parayı tezgahın üstüne bırakıp ardına döndü. Olle denen adamı anında gördü. Elleri cebinde, ayakta dikilmiş, koca göğüslü ve de rüzgar çarptı saç biçimli ufak tefek bir sarışınla konuşuyordu. Skacke durdukları yana gidip, adamın omzuna hafif bir şaplak kondurdu:

«Selam, Olle!»

Adam duraksamayla,

«Selam.,» dedi.

Skacke sarışını başıyla selamladı ve karşılığını çağrılı bir bakışla aldı.

«Ne haberler?» diye sordu uzun favorili adam.

«Şimdi reklamlardayız,» dedi Skacke nükte, yollu. «Dinle! Bizim Berra'yı arıyorum. Berra Olofsson, yahu. Son günlerde buralarda bir yerlerde gördün mü?»

Ellerini ceplerinden çıkaran Olle, işaret parmağıyla Skacke'nin göğsünü dürtükledi:

«Hiç görmedim be! Ben de köşe bucak, her yerde onu arıyorum zaten: Ne evde ne de köyde bulabildim. Toz oldu sanki. Hangi cehennemin dibindedir bilemiyorum.»

Skacke sordu:

En son. ne zaman gördün onu?»

«Bin yıl önce falan. Dur bakayım! Galiba Şubat başlarıydı, ayın ilk günlerinde falan. Bir-iki haftalığına Paris'e gitmesi gerektiğini söylüyordu. O gün bugündür görmedim. Sen onu ne demeye arıyorsun?»

Sarışın, birkaç adım ötedeki diğer bir grubun arasına katılmıştı. Arasıra Skacke'den yana bakıp göz süzüyordu.

Skacke belli belirsiz bir şekilde,

«Hİiiç,» diye karşılık verdi. «Bir konuda kendisiyle görüşmek istemiştim.»

Olle koluna yapışıp kulağına eğildi:

«Eğer piliç konusundaysa, benle konuşabilirsin. Aslına bakarsan, onun birkaç pilicini kendi kümesine aktardım.»

«İyi yapmışsın,» dedi Skacke. «Berra'nın yokluğunda birinin işlere göz kulak olması gerek.»

Olle sırıttı:

«E, ne diyorsun?»

Skacke başını sarsaladı:

«Yok. Benim konu piliç değil. Başka şeyler.»

«Ah! Anlıyorum. I-ıh. Korkarım, bu konuda sana yardımcı olamam. Ancak kendime yeterli az parçacık malım var.»

Sarışın yine yanlarına yaklaşıp Olle'nin kolundan çekiştirdi.

«Geliyorum, pilicim,» dedi Olle.

Skacke parlak bir dansçı sayılmazdı. Ama yine de Olofsson'un veya Olle'nin kümesinden bir pilice benzer bir kadını dansa kaldırmaktan geri kalmadı. Kadın kavalye adayını bezgin bir anlatıyla süzdü, ardısıra dans pistine ilerledi ve de makinemsi bir alışkıyla bedenini kıvırmaya başladı. Kolayca bağlantı kurulur bir kadın değildi. Ne var ki, Olofsson'u tanımadığını öğrenmekte gecikmedi.

Birbirinden geveze dört ayrı damla gerçekleştirdiği dört zorlu dansın ardısıra Skacke bir ipucu yakaladı.

Beşinci kız yaklaşık kendi boyundaydı. Öneri bekler açık mavi gözleri, koca bir poposu ve de sivri başlı küçük memeleri vardı.

«Berra mı?» dedi. «Aa! Tanırım elbette Berra'yı.»

Parmak şıkırdatıp memelerini hoplatarak kalçalarım kıvırırken, ayaklarından çivilenmişçesine olduğu yerde çakılmış duruyordu. Skacke'nin önünde dikilmekten öte bir şey yapması gerekmezdi.

«Ama antik onun adına çalışmıyorum,» diye ekledi kız. «Bir baş, bir lokma aş. Kendi işimi kendim görüyorum.»

Skacke sordu:

«Nerde olduğunu biliyor musun?»

«Polonya'da. Geçen gün biri söylerken duydum.»

Kalçalarını tempoya uydurarak çalkaladı ki çalkaladı. Skacke çokça hareketsiz kalmış görünmemek için azıcık parmaklarını şıkırdattı:

«Kesin mi? Gerçekten Polonya'da mı?»

«Evet. Biri böyle dedi işte. Kim olduğunu unuttum.»

«Ne zamandan beri?»

Omuz silkti:

«Bilmem. Bir süredir buralarda yok. Ama yakında ortalıkta görünür, hiç kuşkusuz. Sen ne istiyordun? Jet mi?»

Müzik gürültüsünü bastırıp birbirlerini duya bilmeleri için bağır çağır konuşmaları gerekiyordu.

«Belki bu derdine bir çare bulabilirim,» diye haykırdı kız. «Ama yarından önce olanaksız.»

Skacke, Bertil Olofsson'u bilen üç kızla daha tanıştı. Ama nerde bulunduğundan onların da kesin olarak haberleri yoktu. Son haftalar içinde adamı gören olmamıştı.

Sabahın üçünde, müşterilere sepet havası çalarcasına, ışıklar bir yanıp bir sönerek göz kırpmaya başladı. Bir taksi çevirene dek, Skacke'nin bir süre yürümesi gerekti. Biraların yanısıra, havasız kalmaktan başı dönüyor, evini ve yatağını özlüyordu.

Cebinde, kendisi için açık poz vermeye hazır olduklarını bildiren iki kızdan ayrı, sadece genel görünüşüyle ilgilenen bir diğerinin ve de esrar satma önerisinde bulunan kızın telefon numaralarını taşımaktaydı. Bundan öte, gecenin toplam çalışmaları verimsiz kalmıştı. Bertil Oloi'sson'un kaybolması dışında tek şey öğrenemediğini yarın Martin Beck'e vereceği raporda belirtmek gerekecekti.:.

Ama yine de kazanç sütununda iki gerçek yeralmaktaydı.

Bertil Olofsson'un ne zaman kaybolduğunu aşağı yukarı biliyordu.

Bir de Polonya konusu vardı.

Hiç yoktan iyidir, diye düşündü Benny Skacke.

18

Banyosundan taptaze çıkagelen Gunvald Larsson, pırıl pırıl bir durumda Kungsholmsgatan polis merkezine adımını atıp da Cinayet Masası bürolarının yeraldığı bölüme tırmanırken, Malm olayının nasıl bir gelişme gösterdiği konusunda en küçük bir fikri bile yoktu. 25 Mart Pazartesi olan bu gün, dinlenme döneminin sona erdiğini belirleyen ilk çalışma günüydü.

Öncesi Salı Max Karlsson'la yaptığı karşılaşmadan sonra telefonuna cevap vermemiş ve Madeleine Olsen'in ölüm haberinden bu yana gazeteler yangın konusunda tek satır olsun yazmamışlardı. Aslında madalyasını er veya geç alacaktı. Ne var ki, hem gösterdiği kahramanlık hem de yangın faciası şimdi ölü haberler mezarlığına gömülmüştü. Gunvald Larsson adıysa, halkın belleğinde batmaya yüz tutmuş bir güneşti. Dünya kötüydü ve baş sayfalar bu kötülüklerin manşetleriyle dolup taşmaktaydı. İntihar, gerek estetik nedeniyle gerekse kışkırtıcı sayıda çokluğundan ötürü İsveç basınında iltifat gören bir haber türü değildi. Kaldı ki, üç kurbanlı bir yangın kalıcı nitelikten yoksun bir havadistir. Üstelik polise çatmak için gerekli içeriği de cılktı. Önemli olan, engelleyemedikleri uyuşturucu madde trafiği veya gösteri yürüyüşleri sırasında sert önlemler aldıkları yahut da halkın sokak güvenliğini sağlayamadıkları konusunda veryansın ederek abalıya yüklenmekti. Gerisi boş laf.

Bunun için Gunvald Larsson Hammar'la gerçekleştirdikleri bir toplantıdan çıkmakta olan seçkin kişiler topluluğuna saklayamadığı bir şaşkınlık içinde bakakaldı. Kimler yoktu kimler! Melander ile Ek, Rönn ve Strömgren hep ondaydılar. Elbet bu arada ancak gerektiğinde konuştuğu ve de sair zamanlarda olabildiğince gözünden uzak tutmayı yeğlediği sevimsiz iki çok bilmişi, Martin Beck ile Kollberg'i saymak bile istemezdi. Dahası, Skaeke bile, durmaksızın ayakkabılarını yaladığı kişilerin yüceliğine erişmenin övüncünü sahte bir ağır başlılık potası içinde erittiğini sanarak, koridorda koşturmaktaydı.

«Ne oluyor burda be?» diye gürledi Gunvald Larsson.

«Valla, karargahı burda mı ya da Vastberga'da mı kurmamız gerektiği konusunda bir karar almaya çabalıyor Hammar,» dedi Rönn keyifsizce.

«Kimi arıyoruz ki?»

«Olofsson adında bir herifi. Bertil. Olofsson.»

«Olofsson ha?»

Melander piposunun lülesini tape edili bir kâğıt yığınının üstüne taptap vurarak,

«Şunları okusan iyi edersin,» diye söze karıştı.

Gunvald Larsson okudu.

Kaim kaşları bütün bütüne çatıldı. Yüzü giderek daha şaşkın bir anlatı kazandı. Sonunda belgeyi elinden atıp inanmaz bir tavırla sordu:

«Nedir ulan, bütün bunlar? Matrak gazetesi mi çıkarır oldunuz?»

«Ne yazık ki, hayır,» dedi Melander.

«Tamam, kundakçılığı anladık. Ama şilte içinde saatli kundak bombası... yani bunu ciddiye alan mı oldu aranızda?»

Rönn kara kara başını salladı.

«Bir kez, böyle şeyler var mı ki?»

«Valla, Hjelm olduğunu söylüyor. Fransızlar'a karşı kurtuluş savaşı verirken Cezayirliler bulup kullanmışlar ilkin.»

«Cezayirliler mi?»

«Özellikle kimi Güney Amerika ülkelerinde çok yaygın,» dedi Melander.

«Peki, bu Olofsson denen hergeleden ne haber? Nerde?»

«Kayıp,» dedi Rönn ilgisizce.

«Kayıp mı?»

«Yurtdışında olduğu söyleniyor, ama kesin bir şey bilen yok. Interpol bile bulamıyor onu.»

Kazma iriliğindeki ön dişlerini bir kâğıt açacağıyla karıştırmaya koyulan Gunvald Larsson, kendini derin düşüncelere kaptırdı. Melander gıcığını temizleyip odadan çıktı. Martin Beck'le Kollberg içeri girdiler.

Gunvald daha çok kendi kendine,

«Olofsson ha?» dedi. «Max Karlsson'a esrar ve Roth'a da kaçak içki sağlayan aynı herif. Ayrıca Malm'm çevirdiği oto işinin perde gerisinde de o vardı.»

Martin Beck ekledi:

«Ve de Södertaljevagen'de Malm'ın içinde yakalandığı arabanın kimlik belgesinde onun adı bulunuyordu. Hırsızlık Şubesi elemanları onu ele geçirmek için Malm'ı gözden kaçırmamakta bunca titiz davranıyorlardı. Olofsson'un ortaya çıkmasını ve böylece kendi postonu kurtarma çabası içinde Malm'm ona karşı tanıklık yapacağını düşünerek bekliyorlardı.»

«Demek Olofsson tüm bu işlerin anahtar adamı durumunda. Hangi taşı kaldırsan altından o çıkıyor.»

Kollberg açık seçik bir tatsızlıkla,

«İyi ki, söyledin be!» dedi. «Biz sanki hiç bunun farkına varmamıştık, değil mi?»

«Öyleyse yapacak tek şey var. Gidip herifi yakalamak ve de işi hemen oracıkta bitirmek,» diye karşılık verdi Gunvald Larsson zafer belirten bir sesle. «Doğaldır ki, evi de o ateşe vermiş olmalı.»

«Herif ardında hiçbir iz bırakmadan kayıplara karıştı,» dedi. Kollberg. «Üstün zekanla henüz bunu kavrayamadın mı?»

«Niye gazetelere bir açık ilan vermiyoruz?»

«Onu büsbütün ürkütmemek için,» diye cevapladı Martin Beck.

«Lafa bak! Zaten kayıp birini büsbütün ürkütmek ne mümkün, yahu?»

Kollberg, Gunvald Larsson'a bezgin bir bakış uzatarak omuz silkti:

«Demek insan bu kadar da aptal olabiliyor. Şaş da kal!»

Martin Beck sabırla açıkladı:

«Olofsson, Malm'ın kendisini öldürdüğünü sandığımızı ve de havagazının kaza sonucu patladığına inanmış olduğumuzu düşünegeldiği sürece kendini güvencede sayacaktır.»

«Güzel de, neden ortaya çıkmıyor, öyleyse?»

«Bak, bu soruyu beğendim işte,» dedi Rönn.

Kollberg gözlerini tavanda gezdirerek,

«Benim de başka bir sorum var,» diye konuştu. «Geçtiğimiz Cuma Narkotik Büro'dan Jacobsson'la küçük bir görüşmede bulunduk ve de Salı

günü buraya getirildiğinde Max Karlsson'un kıyma makinesinden çıkmış gibi bir hali varmış. Acaba onu bu hale kim soktu dersiniz?»

«Malim, Roth ve kendisine malı Olofsson'un sağladığını Karlsson kuzu kuzu itiraf etti,» dedi Gunvald Larsson.

«Ama şimdi böyle demiyor.»

«Olabilir, ama bana öyle dedi.»

«Ne zaman? İfadesini aldığın sıra mı?»

«Ha şunu bileydin,» dedi Gunvald Larsson kılı kıpırdamaksızın.

Martin Beck cebinden bir Florida çıkardı, filtreli ucunu tıklatarak şöyle dedi:

«Daha önce de söyledim, yine de söylüyorum, Gunvald. Ergeç başın belaya girecek bu yüzden.»

Çalan telefonu Rönn açtı.

Gunvald Larsson istifini bozmadan esnedi:

«Öyle mi? Sana öyle geliyor demek?»

Martin Beck çok ciddiydi.

«Yalnızca öyle gelse iyi,» diye karşılık verdi. «Buna inanıyorum.»

«Hiçbir koşul altında olamaz,» diyordu Rönn telefon alıcısına. «Kayıp mı? Ama olur şey değil. Ne yani, uçtu mu? Hiçbir şey böyle uçar gibi kaybolmaz birden. Bak, elbette üzülür çocuk, bunu anlıyorum... Ne?.. Onu çok sevdiğimi bildir ve de ağlamanın kaybolan şeyi geri getirmeyeceğini söyle. Bak, burda bir adam kayboldu. Diyelim ki, hadi ben kendimi yere atıp başladım ağlamaya, olur mu ya? Dinle... Bak şimdi! Eğer bir şey veya bir kimse kaybolmuşsa, yapılacak olan... Ne?»

Herkes soran gözlerle ona bakıyordu.

«Evet, doğrusu bu. İnsan onu bulana dek aramalı.» diyen Rönn, telefonu vurguyla kapadı.

Kollberg sordu:

«Kaybolan nedir?»

«Valla, karım--»

«Ne?» diye yerinden sıçradı Gunvald Larsson. «Unda mı kayboldu?»

«Yok, canım,» dedi Rönn. «Doğum günü armağanı olarak geçen gün oğlumuza bir itfaiye arabası vermiştim. 32 kuron 50 öre'ye patladı bu bana. Şimdi de yitirmiş, uçtu diyor. Hem de evde, dairenin içinde. Üstelik bir ağlamadır tutturmuş, yenisini istiyor. Kaybolur mu hiç? Uçmadı ya, durduğu yerde? Çılgınlık! Hem de evimin içinde. Şu boy bir şeydi.»

İki parmağını havalandırdı.

«Şaş da kal!» dedi Kollberg.

Rönn elan iki parmağı havada duruyordu:

«Şaş da kal, ya! Evet, söylenecek başka şey yok. Uçtu uçtu, bizim koca itfaiye arabası uçtu! Şu büyüklükte. Üstelik 32 kuron 50 öre de uçtu.»

Odaya bir sessizlik indi. Gunvald Larsson çatık kaşlarının altından Rönn'ü süzdü. En sonunda kendi kendine söylendi:

«Uçtu uçtu, itfaiye arabası uçtu... »

Rönn şaşkın bakışlarını ona çevirdi.

«Zachrisson'la konuşan oldu mu?» diye sordu ansızın Gunvald Larsson. «Şu Maria'nm sersemi hani?»

«Evet,» dedi Martin Beck. «Bir şey bildiği yok. Malm saat sekizde dükkan kapanana dek, tek başına Hornsgatan'da bir birahanede oturmuş. Sonra da kalkıp eve dönmüş. Zachrisson onu izlemiş ve de üç saat orda dikilerek ayaz kesmiş. Eve üç kişinin girdiğini görmüş. Şimdi bu üç kişiden biri ölü, diğeriyse tutuklu. Derken sen çıkagelmişsin.»

«Benim düşündüğüm bu değildi,» diye homurdanan Gunvald Larsson, yerinden kalkıp dışarı çıktı.

Rönn sordu:

«Nesi var, kuzum?»

«Hiç, her zamanki hali,» dedi Kollberg dalgınca.

Ayakta dikilmiş düşünüyordu: nasıl olmuştu da Gunvald Larsson Rönn'ün karısını ilk adıyla anmıştı? Oysa kendisi Rönn'ün bir karısı bulunduğundan bile habersizdi. Herhalde bunu yine, huyu olan gözlem noksanlığına borçluydu.

Gunvald Larsson kafasını kurcalayan soruya cevap arıyordu: kişi aradığı polisi bile bulamazken, kayıp bir katili nasıl olur da ele geçirirdi?

Akşamın beşi olmuştu ve yaklaşık altı saattir Zachrisson'u aramadığı yer kalmamıştı. Koca kenti köşe bucak dolaşmaktan bezmiş ve onu bulma umudunun yanısıra dermanı da kesilmeye başlamıştı. Maria karakolunda, Zachrisson'un nöbetini devredip gittiğini, ancak ertesi gün görev başı yapacağını söylemişlerdi. Telefonu çalıyor, çalıyor ama açan çıkmıyordu. En sonunda biri yüzmeye gitmiş olabileceğinden söz etti. Nereye? Herhalde batı doğrultusunda bulunan, Vallingby yolu üzerindeki Akeshov kapalı yüzme havuzuna. Zachrisson Akeshov'da yoktu. Öte yandan orda bulunan başka iki polis, bu adı taşır bir meslekdaşlarmm varlığından bile habersiz olduklarını yardım amacıyla belirttiler. Daha sonra, polisin aynı zamanda eğitim merkezi de olan Eriksdal kapalı yüzme salonlarında bulunabileceğini söylediler. Gunvald

Larsson kurşun rengine bürülü, soğuk, rüzgarlı ve de titreşen İnsanlarla dolup taşan kenti bir kez daha katetti. Eriksdal Yüzme Havuz Ve Hamamları'nın erkekler bölümü sorumlusu özellikle aksi bir herifti. Soyunmadığı takdirde onu içeri almamakta direndi. Buhar banyosundan çıkan bazı çıplak kişiler polis olduklarını ileri sürerek, Zachrisson'u tanıdıklarını ve de kendisini birkaç günden bu yana görmediklerini bildirdiler. Arama eylemi işte böylece süregeldi.

Şimdi Torsgatan'daki eski fakat kunt bir apartmanın birinci katında dikilmiş duruyor, öfke taşan gözlerini tütün rengi bir kapıdan ayıramıyordu. Mektup kutusunun üstündeki beyaz bir karton parçasında ZACHRİSSON adı okunuyordu. Bir tükenmezle özene bezene yazılmış ve de ayrıca yeşil tükenmezle çizili bir garip şeklin içine dikkatlice oturtulmuştu.

Kapının zilini çalmış, yumruklamış ve de hafifçe tekmelemişti. Ne var ki, biraz araladığı kapısından başını uzatıp pis pis kendisine bakmaya koyulan yaşlı komşu kadın dışında bir sonuç alamamıştı. Gunvald Larsson

buna öylesine korkunç bakışlarla karşılık vermişti ki, yaşlı kadının başı bir anda görünmez olmuştu. Hemen kilitlediği kapısını daha sonra güvence zinciri ve sürgüyle de pekiştirmekten geri kalmamıştı. Şimdi herhalde barikat kurma amacıyla kapı ardına döşemelik eşya çekiyor olmalıydı.

Gunvald Larsson çenesini kaşıyarak ne yapmak gerektiğini düşünmeye koyuldu. Bir pusula yazıp mektup kutusundan içeri mi atmalıydı? Yahut o şekli bozuk karton parçasının üstüne doğrudan (bir mesaj karalamak daha mı iyi olurdu?

Apartman kapısı açıldı ve de otuzbeşlik bir kadın içeri girdi. İki kesekağıdı dolusu bakkaliye taşımaktaydı. Asansörden yana yürürken, Gunvald Larsson'a endişeli gözlerle baktı.

«Hey, bayan!»

«Evet?» dedi kadın korkuyla.

«Ben burda oturan bir polis memurunu arıyorum.»

«Ha! Ha, evet. Zachrisson mu?»

«Tam üstüne bastınız.»

«Şu ünlü detektif, değil mi?»

«Kim?»

«Detektif Zachrisson işte. Hani şu yanan evdeki insanları kurtaran detektifi demiyor musunuz?»

Gunvald Larsson kadına bakakaldı. Sonunda şöyle dedi:

«Evet, aradığım kişi o olsa gerek.»

«Kendisiyle övünç duyuyoruz,» diye şakıdı kadın.

«Ya, öyle mi?»

«Burda bizim kapıcımızdır,» diyerek bilgi verdi kadın. «Bu işi de çok iyi becerir doğrusu.»

«Hı, hıh!»

«Ama sert. Çocukları disiplin altında tutmayı bilir. Onları ürkütmek için kimi zaman başlığını giyer.»

«Başlığını mı?»

«Evet, polis başlığı kazan dairesinde durur.»

«Kazan dairesi ha?»

«Evet, elbette. Sahi, oraya baktınız mı? Çoğu zaman orda bulunur. Çalışkan adam. Kapıyı bir tıkırdatın hele, gönlü olursa belki açar.»

Kadın asansöre doğru bir adım atmışken durdu ve de Gunvald Larsson'a bakarak kıs kıs güldü:

«Umarım kendisini kötü niyetle aramıyorsunuzdur. Çünkü bizim Zachrisson'umuz hiç şakaya gelmez. Adamı kolundan tuttuğu gibi kapı dışarı ediverir. Kulağınızda bulunsun.»

Gıcırtılı asansör gözden silinene dek, Gunvald Larsson, bakışları bir noktaya dikili, durduğu yerde kazık gibi çakılıp kaldı. Sonra hızlı adımlarla bodrum kapısına yöneldi, sarmal taş merdiveni indi ve de kapalı bir yangın kapısı önünde durdu. Kapı kolunu iki eliyle kavrayıp bastırdı, ama yerinden oynatamadı.

Güm güm yumrukladı. Hiçbir şey olmadı. Ardına dönüp, topuğuyla beş çifte ekleştirdi. Kalın demir levhalar gümbür gümbür gümbürdedi.

Ansızın bir şey oldu.

Sağlam kapının öte yanından yetkin bir ses şöyle bağırdı:

«Defol!»

Gunvald Larsson cevap veremez denli büyük bir öfke birikimi içindeydi. Olabildiğince gerileyip tüm ağırlığıyla koca demir kapıyı omuzladı. Levhalar yerinden oynadı, bir tangırtı koptu. Vidalarından atan kol demiri yere düşmüştü.

«Burası oyun yeri değil ha!» diye haykırdı içerdeki ses korkutucu bir tonda. «Şimdi dışarı çıkarsam topunuzu un ufak ederim.»

«Aç ulan, şunu!» diye kükredi Gunvald Larsson. «Yoksa kapıyla birlikte seni de ezer geçerim, yapını da tepene yıkarım. Aç ya da fena yükleniyorum

ha!»

On saniye süren bir sessizlik. Sonra iri demir menteşeler gıcırdadı. Kapı sesli bir şekilde yavaş yavaş aralandı. Zachrisson'un başı dışarı uzandı. Yüzünde ürkek ve şaşkınca bir anlatı vardı.

«Oh, siz miydiniz?» dedi. «Vay vay vay! Özür dilerim... Bilmiyordum, bağışlayın.»

Gunvald Larsson bir eliyle kapıyı iteleyip ardına yaslarken, bir eliyle de onu göğsünden iteleyip duvara yapıştırdı ve de kazan dairesine daldı. İçeri girer girmez de, orta yerde durdu ve hayretle çevresine bakınır oldu.

Oda temizlikten parlıyordu. Yerde plastik şeritlerden yapılı parlak renkli bir halı seriliydi. Mazot yakar kazanların tam karşısında ayakları dökme demirden ve de ibeyaza 'boyalı yuvarlak bir kahve masası yer almaktaydı. Yanısıra bir çift de metal iskemlesi vardı. Oturacak yerlerine mavi ve turunç damalı minderler konmuştu. Masada dallı çiçekli geniş bir örtü seriliydi. Üstünde duran el boyaması kırmızı vazo dört tane al ve İki de sarı plastik lale içeriyordu. Ayrıca bir yeşil porselen kül tabağı, bir şişe limonata ve bardak, açık duran bir dergi de masa üzerinde göze çarpmaktaydı. Duvarda iki cisim asılıydı: bir polis başlığı ve de Majeste Kral Hazretleri'nln renkli baskı çerçeveli bir resmi. Dergi, bir yarısı anadan doğma çıplak kızları, bir yarısı da duygusal kalıplara dökülerek tanınmaz şekle bürünmüş klasik cinayetleri içeren türden sözümona bir polis gazetesiydi. Açık durduğuna göre, Zachrisson ya «Deli Doktor iki Çıplak Kadını 60 Parçaya Nasıl Böldü?» başlıklı makaleyi okurken ya da karşı sayfadaki devanası gibi sarışının koca koca memelerini incelerken hevesi kursağında kalmıştı besbelli.

Zachrisson'un sırtında atlet fanila, altında koyu mavi resmi pantolon ve de ayağında keçe terlikler vardı.

Odanın içi çok sıcaktı.

Gunvald Larsson hiçbir şey demedi. Sadece birbirinden değişik süslemelik ayrıntıları bir güzel denetlemekle yetindi. Zachrisson onun bakışlarını izliyor ve de durduğu yerde sürekli eşiniyordu. En sonunda kararını vermiş olmalı ki, zoruna takındığı neşeli bir tavırla şöyle dedi:

«Valla, bir yerde çalışmak zorunda olabilirsin, ama oraya bir çekidüzen vermek insanın elinde, öyle değil mi?»

Gunvald Larsson resmi başlığı göstererek sordu:

«Çocukları korkutmak için bunu mu kullanıyorsun?»

Zachrisson'un yüzü al çuha oldu:

«Anlamıyorum, nasıl öğ —» diye söze başlamışken, Gunvald Larsson şipşak kısa kesti:

«Ben buraya çocuk yetişimi veya ev döşenimi konularında tartışmaya gelmedim.»

«Ya!» dedi Zachrisson sadece.

«Ancak bilmem gereken bir şey var. Sköldgatan'daki yangına yetiştiğinde, yani o kişileri kurtarmaya başlamazdan önce, itfaiyenin çoktan orda olmak gerektiği konusunda bir takım sözler gevelemiştin. Ne demek istemiştin?»

«Valla, ben... yani ben... öyle dediğim zaman... ben değildim o... »

«Ağzında lafı bok gibi çiğneyip durma. Konuş, cevap ver!»

«Valla, Rosenlundsgatan'a varmıştım ki, yangını gördüm. Bunun üzerine en yakın telefon kulübesine koştum. Merkez Alarm dedi ki, daha önce uyarılmışlar ve de itfaiye arabası çoktan ordaymış.»

«Peki, orda mıydı?»

«Hayır, ama...»

Zachrisson sustu.

«Ama ne?»

«Merkez Alarm'da telefona çıkan adam iki gözüm önüme aksın ki, böyle dedi. Kancalı merdivenli bir itfaiye arabası gönderdik, dedi. Araba şimdi orda olmalı.»

«Olacak şey mi bu? Yani koskoca itfaiye arabası yolda gelirken uçtu mu?»

«Hayır, uçmaz, ama ne oldu bilmem ki!» dedi Zachrisson tam bir şaşkınlık içinde.

«Sonra yine gerisingeri koştun, değil mi?»

«Evet, siz... yani siz beni... »

«Merkez Alarm'dakiler o zaman ne dediler?»

«Hiç bilmiyorum. O kez bir alarm kutusuna koşturmuştum.»

«Ama ilkinde bir telefon kulübesinden aramıştın Merkez'i, değil mi?»

«Evet, o sıra oraya daha yakındım. Oraya koşturup telefon açtım ve de Alarm Merkezi dedi ki — »

«—kancalı ve merdivenli bir itfaiye arabası çoktan yangın yerine gitti, dedi. Tamam, tamam! Bunu daha önce de söyledin. Bak, Alarm Merkezi ikinci kez ne dedi?»

«Şey... şimdi anımsamıyorum... Unuttum.»

«Unuttun mu?»

«O sıra çok heyecanlıydım,» dedi Zachrisson yarım ağızla.

«Yangınlara polis de çağrılır, değil mi?»

«Hiç kuşkusuz... Yani ben çağrılır .bilirim... Demek istediğim... »

«Öyleyse gelmesi gereken polis otosu ne oldu? O da mı uçtu?»

Atlet fanilası altına resmi pantolon giymiş adam teslim havası içinde başını sarsaladı:

«Bilmem ki!»

Gunvald Larsson dimdik onun gözleri içine bakarak sesini yükseltti:

«Çok hıyar gördüm, ama senin gibi soyulmamışım hiç görmedimdi. Ulan, bunu birine anlatacak kadar da mı kafan çalışmadı ha?»

«Efendim? Kime ne anlatacaktım ki?»

«Be kaz herif! Demek sen telefon açtığında, itfaiye daha önceden uyarılmıştı! Üstüne üstlük, itfaiye arabası kayboldu. İnsanki değilsin anlaşılan—yangın alarmını ilk veren kimdi, diye hiç düşünmez mi? Bu

konuda ifade verdin, değil mi? Üstelik istirahatli olduğumu da biliyordun, değil mi? Yoksa yanılıyor muyum?»

«Hayır, ama anlayamadığım şey—»

«Hey, Ulu Tanrım! Neler yaratıyorsun! Anlıyorum, anlıyorum. İkinci kez Alarm Merkezi'nden ne dediklerini anımsamıyorsun. Unuttun! Peki, kendin ne dedin, bunu anımsıyor musun bari?»

«Yangın var! Yangın var!... Veya buna benzer bir şey işte. Yani... şey... oldukça sarsılmıştım. Sonra çokça da koşmuştum Soluğum--»

«Yangın var! Yangın var ha? Yangının nerde olduğunu söylemeyi de unutmuşsundur, Tanrı bilir.»

«Yo, unutur muyum hiç? Bağırdım hem de... Yani bağırdığımı sanıyorum, bas bas: Sköldgatan'da yangın var! İşte böyle. Ve de bunun üzerine itfaiye geldi.»

«Peki, itfaiye arabasının çoktan yola çıkıp oraya gittiğini söylemediler mi? Yani telefon ettiğinde?»

«Hayır.»

Zachrisson bir an düşündü. Sonra aptalca şöyle dedi:

«Gelmemişti ki, zaten, değil mi ya?»

«Bak, tosunum. İyi dinle! İlkinde ne oldu? Hani kulübeden telefon ettiğinde, aklında mı? O zaman da aynı şekilde mi bağırmıştın? Sköldgatan'da yangın var! diye mi?»

«Yoo! Kulübeden telefon açtığımda, öylesine perişan değildim. O sıra doğru adresi verdim.»

«Doğru adres hangisi?»

«37 Ringvagen, ya!»

«Ama ev Sköldgatan'da idi.»

«Evet, ama doğru adres 37 Ringvagen'dir. Böylesi postacıların daha kolayına geliyor olmalı.»

«Kolayına gelmek mi?»

Gunvald Larsson iyice somurttu:

«Bunu kesin olarak 'biliyor musun?»

«Evet. Maria'da göreve başlar başlamaz, İkinci Bölge'nin tüm sokak ve adreslerini öğrenmek zorundaydık.»

«Demek sen de bunun için kulübeden telefon ettiğinde 37 Ringvagen adresini verdin, ama ikinci kez alarm kutusunu açtığında Sköldgatan dedin, tamam mı?»

«Evet, tastamam böyle olduğunu sanıyorum. Çünkü 37 Ringvagen'in Sköldgatan'da olduğunu herkes bilir.»

«Ben bilmiyordum.»

«Yani İkinci Bölge'yi tanıyan herkes bilir demek istemiştim.»

Gunvald Larsson (bir an afallayıp donakaldı. Sonra şöyle dedi:

«Burda bir bit yeniği var.»

«Bit mi? Aman efendim, böyle temiz yerde bit ne gezer?»

Gunvald Larsson masanın önüne gelip açık dergiye bir göz attı. Zachrisson, kolu altından uzanarak dergiyi çekmek istediyse de, öteki adam tavamsı elini üstüne bastırıp şöyle dedi:

«Bu yanlış bu! Altmışsekiz olacak.»

«Hangisi?»

«Şu İngiltere'deki Dr. Ruxton. Karısıyla hizmetçisini testereyle altmışsekiz parçaya doğradı. Üstelik çıplak değillerdi. Hoçka kal.»

Gunvald Larsson, Torsgatan'daki ahmak barındıran tertemiz kazan dairesinden ayrıldı ve de arabasına atladığı gibi dosdoğru evine sürdü. Bollmora'daki apartman dairesinin kilidine anahtarı sokmasıyla da, huyu gereği, dış dünyaya ilişkin tüm düşünceler kafasından silindi. Sorun ancak ertesi gün, çalışma odasında oturuyor olduktan sonradır ki, yeniden beyninde canlandı.

Çok şaşırtıcı bir durumdu. Doluya koysa almıyor boşa koysa dolmuyordu. Eğriyi doğrudan ayıramaz olmuştu. Sonunda sorunu Rönn'e

açma zorunluğunda kaldı:

«öylesine tuhaf bir şey ki, bir türlü aklım ermiyor.»

«Nedir o?»

«Şu kaybolan itfaiye arabası sorunu.»

«Evet, çok haklısın. Senin de belirtegeldiğin gibi, uçtu sanki mübarek. Hiç böyle bir şeyle karşılaşmadım bugüne dek,» dedi Rönn.

«Ya! Demek sen de aynı şeyi düşünüyorsun ha?»

«Evet, nasıl düşünmem? Oğlumuz kaybolduğunu söylediği andan bu yana aklımda meret. Düşün ki, evden dışarı adımını bile atmamış çocuk. Üşüttüğü için evde kalması gerek. Evin içinde bir yere savruldu ama nereye? Söyle, nereye kaybolabilir?»

«Surda karşına geçip de, yitirdiğin bir oyuncaktan söz ettiğimi sanacak denli avanak mısın sen sahi?»

«Peki, sözünü ettiğin şey nedir?»

Gunvald Larsson sözünü ettiği konuyu ona açıkladı. Rönn domates kırmızısı burnunu kaşıyarak sordu:

«İtfaiyeden soruşturdun mu?»

«Evet, az önce orasını aradım. Telefonun başına bir gerizeka oturtmuşlar.»

«Sakın o da seni gerizeka sanmış olmasın?»

«Laf söyledi bal kabağı,» dedi Gunvald Larsson.

Odadan çıkarken de kapıyı ardından güm diye çarptı.

Ertesi sabah, ayın yirmiyedisi Çarşamba günü, araştırmanın sonuçları konusunda bir genel döküm yapıldı ve de sıfır elde var sıfır kanısında birleşildi. Olofsson, bir hafta öncesi kayıp haberi verildiği kadar yine kayıptı. Gerçi esrarkeş olduğu, suç işlemeyi meslek haline getirdiği gibi birçok yanları öğrenilmişti, ama bunlar zaten öıteden beri bilmiyordu. Onun hakkında tüm ülkede ve de dahası, İnterpol aracılığıyla, biraz da abartmaya yer verilecek olursa, tüm dünyada soruşturmalar yürütülmekteydi.

Fotoğraflar, parmak izleri ve ayrıntılı tanımlar binlerle çoğaltılarak dağıtılmıştı. Büyük detektif denilen Kamu Oyu, Tanrı'ya şükürler olsun, yazılı basın ve radyo yahut televizyon aracılığıyla henüz uyarılmadığı için bir sayıda değersiz ihbar geldiyse bile, çok değildi. Aksi takdirde, halkın boş ihbarlarıyla uğraşmaktan başka işe bakmaya vakit kalmazdı. Yeraltı dünyasından çok az ses gelmişti kulaklara. İç çevre çalışmaları yarar sağlamamıştı. Ocak ayının sonundan veya Şubat'ın başından bu yana Olofsson'u hiç kimse görmemişti. Yurtdışında olduğu söyleniyordu. Ne var ki, yurtdışında da kendisini gören olmamıştı.

Hammar çifte vurguyla,

«Onu bulmalıyız,» dedi. «Şimdi. Hemen.»

Zaten bundan öte de bir sözü yoktu.

«Bu tür emirler yapıcı olmaktan çok uzak,» diye fikrini söyledi Kollberg.

Ancak bu sözleri hem ihtiyatlı bir şekilde hem de toplantıdan sonra, Melander'in masasının üstünde oturmuş, bacaklarını boşlukta isteksizce sallarken harcayagelmişti.

Melander iskemlesinde ardına iyice yaslandı, ayaklarını uzatıp bilek bilek üstüne attı. Piposu dişleri arasında ve de gözleri yarı kapalıydı.

Kollberg sordu:

«Yine hangi şeytanlık peşindesin?»

«Düşünüyor,» dedi Martin Beck.

«Evet. kör değilim. Ama düşündüğü nedir?»

«Polisin başlıca yanılgısını,» dedi Melander.

«Öyle mi? Neymiş bu?»

«Hayal gücü yoksunluğu.»

«Ve de bunu söyleyen sensin ha?»

«Evet, özden kendim bunun acısını çekmekteyim,» dedi Melander çok sakin bir şekilde. «Sorun da şu ki, sakın bu dava hayal gücü yoksunluğunun

dört dörtlük bir örneği olmasın? Veya belki de arama çalışmalarında darkafalı-lığı simgeliyordur.»

Kollberg gocundu:

«Bak, dostum. Benim hayal gücümün hiçbir eksiği yok.»

«Bir dakika,» dedi Martin Beck. «Konuyu biraz açabilir misin?»

En sevdiği yerde durmaktaydı. Yani kapı ağzında, dirseğini dosya dolabının üstüne sermiş durumda.

«Başlangıçta havagazının kaza sonucu patlayageldiği kuramıyla yetindik,» diye söze koyuldu Melander. «Derken her nasılsa, birinin Malm'ı tilkice hazırlanmış bir kundak düzeniyle öldürmeye kalkıştığının somut kanıtları karşımıza dikildi. Bunun üzerine de yolumuzu kesin olarak belirledik: Olofsson'u mutlaka bulmalıyız. Nedeni: bu işi Olofsson'dan başkası yapmış olamaz. Sonra da meşin göz siperliği takılmış bir tazı sürüsü gibi avın izinde koşturup durduk. Bir çıkmaza doğru koşturmadığımız nerden belli?»

«Koşturmak tam yerinde bir sözcük,» dedi Kollberg bezgince.

«Bu, Üst üste yinelenen bir yanılgı olup, yüzlerce önemli soruşturmayı kepaze edegelmiştir. Polis, kesin gerçekler olarak yorumladığı bir takım ipuçları ele geçirir. Bunlar belirli bir yönü gösterirler ve de tüm araştırmalar bu belirli yön doğrultusunda geliştirilir. Tüm diğer görüşler ya önemsenmez ya da bir kenara itilir. Çünkü sözümona, akla en yatkın olanı genellikle doğrudur. Sanki bu her zaman için böyleymişcesine davramlır. Dünyamız, polisin bu doktrinimsi düşünce tarzı yüzünden yakayı ele vermekten kurtulmuş canilerle dolup taşmakta. Diyelim ki, şimdi biri Olofsson'u buldu, hem de şu anda. Belki Paris'teki bir lokantada yahut İspanya veya Fas'ta bir otelin balkonunda oturuyor. İki aydır da orda oturagel-diğini hadi kanıtladı diyelim. O zaman halimiz nicedir, söyler misiniz?»

Kollberg sordu:

«Yani Olofsson'un cehennemin dibine dek yolu var mı diyelim?»

«Hiç de değil. Malm kendisi için tehlikeliydi ve de Malm yakayı ele verdiği anda bunun bilincine vardı. Demek oluyor ki, akla en yatkın gelen

kişi o. Bu adamı bulmamızı gerektiren dünyalar kadar neden var. Ancak bir olasılığı gözden kaçırıyoruz: Bizim gerçek sorunumuz, yani yangın için, tümden yararsız olabilir. Eğer sadece pır-nik sattığı veya birkaç çalıntı arabayı sahte plakalarla piyasaya sürdüğü ortaya çıkar da bundan ötesi gelmezse, tutulan yolda hiçbir gelişme sağlamış olmayız. Tam tersine, bizle en küçük bir ilişkisi bile bulunmayan bir ayrı sorun[1] bu.»

«Eğer Olofsson bu işin içine hiç bulaşmadıysa, biraz tuhaf kaçar doğrusu.»

«Çok doğru. Ne var ki, tuhaflıklar dünyasında yaşıyoruz. Biri onu katletmeye çalıştığı sıra Malm'ın kendini öldürüvermesi, örnek olarak, çok tuhaf bir raslantı. Olay yerinde bu durum beni bile şaşırttı, yanlış yola saptırdı. Ayrıca kimsenin açık ve seçik olarak düşünegelme-diği bir diğer tuhaflık da şu: yangından bu yana üç hafta dolmak üzere ve bu süre içinde Olofsson'u ne gören var ne de bir haberini alan. Buna bakarak bir takım sonuçlar çıkaranlar oldu. Öte yandan, yine küçümsenmeyecek bir gerçek de, bildiğimiz kadarıyla, yangın öncesi koca bir ay boyunca da kimseciklerin Olofsson ile bağlantı kuramamış olmasıdır.»

Martin Beck doğruldu ve de düşünceli bir şekilde şöyle dedi:

«Evet, doğru ya!»

Kollberg atıldı:

«Bu tezde bir takım anlam pırıltıları var, hiç kuşkusuz.»

Böylece kafa kafaya verip anlam pırıltılarını değerlendirmeye koyuldular.

Aynı koridorun az ötesinde, Gunvald Larsson'un odasına dalan Rönn şöyle dedi:

«Biliyor musun? Dün gece kafama bir şey takıldı.»

«Ne?»

«Bak, yaklaşık yirmi yıl öncesi falan iki ay süreyle Skâne'de çalışmıştım. Lund denen yerde. Nedenini şimdi unuttum.»

Düşünceli bir şekilde sustu. Sonra hafif bir ürpertiyle ekledi:

«Berbattı.»

«Ne?»

«Skâne.»

«Hırnmm! Dün gece kafana takılan şey neydi?»

«Sadece domuzlar, inekler, tarlalar ve de öğrenciler.

Bir de sıcak. Az kaldı kavrulup ölüyordum. Ancak bir şey vardı. Ben ordayken büyük bir yangın olageldi. Gece yarısı ibir fabrika yanıp kül oldu. Sonradan anlaşıldı ki, meğer burasını yanlışlıkla ateşe veren kişi gece bekcisiymiş. Yangın alarmını da kendi vermiş. Ne var ki, şaşkınlığından Malmö itfaiyesini çağırmış. Kendi aslında oralıymış, anlıyor musun? Böylece yangın Lund'da fabrikayı kül ederken, uzatma merdivenleri, yangın pompaları, atlama ağları ve daha neleri varsa onlarla itfaiyeciler, ağızları bir karış açık, aptal aptal Malmö yöresinde bekleşip dururlarmış.»

«Yani Zachrisson sırsıklam bir salak olduğu için güney yakasının göbeğinde dikildiği halde Nacka itfaiyesini mi çağırdı demek istiyorsun?»

«İlle Nacka olmasa bile, o yörede bir ekibi, evet.»

«Ne var ki, böyle bir şey yapmadı,» dedi Gunvald Larsson. «Kentin tüm karakollarına tek tek telefon açtım. Ve hiçbiri o gece için bir yangın alarmı almamış, iyi mi?»

«Senin yerinde olsam, itfaiye merkezlerini de arardım.»

«Eğer benim yerimde olsan, yangın sözü edilen yerden kaçardın. Üstelik polisten sorarsan daha akıllıca bir cevap alma şansın var. Ancak kıl payı bir üstünlük, hiç kuşkusuz.»

Rönn kapıya yöneldi.

«Einar?»

«Evet?»

«Atlama ağlarının ne gereği vardı? Gece yarısı alev alev yanan bir fabrikada yani?»

Rönn bir süre düşündü:

«Bilmem,» dedi en sonunda. «Belki çok canlı bir hayal gücüm var ha?»

«Sen yine öyle bil.»

Gunvald Larsson omuz silkti ve de dişlerini mektup açacağıyla karıştırmayı sürdürdü.

Ama yine de, ertesi gün Stockholm çevresindeki tüm itfaiye merkezlerini aramaya başlamaktan geri kalmadı.

Düğüm umulmadık bir çabuklukta çözülüverdi.

Solna - Sundbyberg itfaiye merkezinin had sululukta bir üyesi cıvık cıvık bir sesle şöyle konuştu:

«Tamam, babalık! Elbet - melbet bir göz atarız, yahu. Ne olacak?»

Ve de on saniye sonra:

«Aç kulağını söndür sigaranı. Evet, o gece Sundby-berg'deki 37 Ringvagen adresine asılsız bir alarm almışız. Yani yanık gönüller fos çıkmış, anlayacağın. Ha, tastamam saat 23:10'da verilmiş fostik yangın haberi. Telefon alarmı. Başka bir emrin var mı, babalık?»

Patlamaktan kendini güçlükle alıkoymakta olan Gun-vald Larsson,

«Polis bu konuda bir şey söylemedi,» dedi. «Polisin de orda bulunması gerekmez miydi?»

«Bir radyolu kağnı gitti elbette. Yoksa tuhaf kaçardı, babalık.»

«Peki, bu telefon çağrısı Stockholm Alarm Merkezi aracılığıyla mı yansıdı yoksa doğrudan size mi geldi?»

«Ok gibi doğrudan geldi, yanılmıyorsam. Ama yine de yüzde yüz diyemem ha! Yalnızca bir rapor var burda. Kimliksiz telefon alarmı. Fos! Hepi topu bu, babalık.»

«Bu tür bir çağrı geldiğinde siz ne yaparsınız?»

«Pokeri keser, dışarı uğrarız elbette.»

«Evet, yangına koşarsınız, anlıyorum. Demek istediğim, bu haberi başka yere de iletir misiniz?»

«Evet, buranın mantar tarlasına,»

«Kime dediniz?»

«Mantar tarlası, babalık. Senin gibiler yani. Yanısı-ra Alarm Merkezi'ne de bildiririz. Çakıyorsun ya, eğer büyük bir yangınsa ki, gözle seçilebildiğine göre öyledir, o zaman sağdan soldan kestane fişeği gibi telefon yağar. Buraya yirmibeş telefon açılırken, diğer yüzlerce kişi de imdat numarasını veya yangın alarmı kutularını aşındırır. Daha da neler, neler! İşsiz güçsüz çok ülkede, babalık. İşte bunları gözönünde tutarak, yangına giderken duyduk duymadık herkese bilgi veririz. Yoksa ortalık birbirine girer, sonra düğümü kim çözer?»

«Anlıyorum,» dedi Gunvald Larsson soğukça. «O sıra telefon nöbetçisi kimdi, biliyor musunuz?»

«Bilmez olur muyum, babalık? Bir piliç ki, adı Mâr-tensson. Bir gör yanarsın, bizden imdat umarsın. Ah, Do-ris Mârtensson, ah!»

«Bu kızı nasıl bulabilirim acaba?»

«İşte şimdi yattın, babalık. Dün yıllık izne çıktı. Nereye biliyor musun? Yunanistan'a.»

Gunvald Larsson belirgin bir tiksintiyle,

«Ne? Yunanistan mı?» dedi.

«Evet, bir itirazın mı var yoksa?»

«Hem de nasıl, tahminlerin üstünde.»

«A! Şimdi bokunu çıkardın işte, babalık. Sen polis değil, resmen komünistsin. Ayıp, ayıp! Hem devletin parasını al hem de dost devletler aleyhinde kışkırtıcılık yap Yakıştıramadım doğrusu, mantar kafa. Geçtiğimiz güz Akropolis'i ben kendi gözlerimle gördüm. Kıyak yerdi, be yahu! Bir düzen, bir disiplin ki, sorma gitsin. Hele polisleri, ne fiyakalı herifler yahu! Sırf stil hepsi. Çakı gibiler namussuzum. Bence sizler orda gidip kurs görmelisiniz, anam avradım olsun.»

«Kapa çeneni, koca budala!» diye gürleyen Gunvald Larsson, telefonu çat diye adamın yüzüne kapadı.

Sözünü etmeye fırsat bulamamış olduğu önemli bir sorun vardı. Gel gör ki, daha fazla dayanamamıştı. Bunun üzerine, Rönn'ün odasına geçip şöyle dedi:

«Bana bir iyilik etmek istiyorsan, Solna-Sundtayberg itfaiyesini arayıp Doris Mârtensson adlı bir kızın izninden ne zaman dönecek olduğunu sorarsın. Tamam mı?»

«Valla, tamam olmasına tamam da, yalnız senin bu halin nedir? Yüzün al bayrak olmuş. Kalp krizi mi geçiriyorsun yoksa?»

Gunvald Larsson karşılık vermedi. Burnundan soluyarak masasının başına döndü. Bekletmeden Solna'daki Râsundavagen polis karakolunun numarasını çevirdi. Bir kez kolları sıvamışken, bu işi de bitirmeliydi.

«Dün size telefon edip, çok önemli bir konuda bilgi istemiştim. Yedi Mart gecesi onbir sıralarında bir yangın alarmı alıp almadığınızı sormuştum,» diyerek bir giriş yaptı.

Solna'daki adam şöyle cevapladı:

«Evet. Telefonunuza çıkan bendim ve de böyle bir rapor olmadığını bildirmiştim.»

«Ne var ki, şimdi o gece için fos bir yangın alarmı verilegeldiğini öğrenmiş bulunuyorum. Belirgin adres de şu: Sundbyberg'de 37 Ringvagen. Ve de polis olağan kanallardan bu konuda haberli kılınmış. Bu nedenle, olay yerinde radyolu bir polis otosu bulunmak gerekirdi.»

«Tuhaf. Bu konuda hiçbir rapor yok.»

«Bir soruştur, be adam! Tanrı aşkına. O sıra görev başında olan memurlardan sor soruştur. Arabalı devriye-ler kimdi, söyler misin?»

«Ha, devriyeler mi? Şey... şimdi bakıp öğrenirim bunu. Bir dakika bekleyin.»

Gunvald Larsson, parmak uçlarıyla masanın üstünde davul çalarak, sabırsızca bekledi.

«İşte buldum. Sekiz numaralı oto: Eriksson ve Kvast-mo, Lindskog adlı bir stajyerle birlikte. Üç numaralı oto: Kristiansson ve Kvant... »

«Tamam, bu kadarı yetti,» dedi Gunvald Larsson. «Bu iki dip gerizeka nerde şimdi?»

«Kristiansson ile Kvant mı? Görev başındalar, devri-yede.»

«Onları hemen buraya gönder, anladın mı? Şimdi!»

«Fakat, efendim--»

«Fakat falan dinlemem! O iki gerizekayı onbeş dakika içinde Kungsholmsgatan'daki odamda heykeller gibi dikilmiş olarak görmeliyim, tamam mı? Gerisi senin bileceğin iş.»

Alıcıyı tam yerine bırakmıştı ki, Rönn kapıdan içeri başını uzatarak şöyle dedi:

«Doris Mârtensson üç hafta sonra burda olacakmış. Yani Nısan'ın yirml-ikisinde yeniden işbaşı yapacak. Telefondaki çok ters bir herifti, yahu. Sana hayranlık duyanlar kulübünden olmadığı besbelli.»

«Yok, zaten kulübün üyeleri giderek azalıyor,» diye homurdandı Gunvald Larsson. «Yakında kapamamız gerekecek.»

«Evet, bana da öyle geliyor,» dedi Rönn yumuşak bir sesle.

Kristiansson ile Kvant onaltı dakika sonra Gunvald Larsson'un odasında mum gibi dikilmiş duruyorlardı. Her ikisi de Skâne'li, mavi gözlü, geniş omuzlu ve de yaklaşık 1,80 boyundaydı. Üstelik her ikisi de şimdi masanın ardında oturan beyefendiden daha önce birçok kereler boylarının ölçüsünü almışlardı. Gunvald Larsson'un gözleri üzerlerine dikilir dikilmez sanki dondular ve de parlak düğmeli, omuz kayışlı deri ceketleri içinde radyolu polisleri temsil eden bir çift gerçek heykel görünümü kazandılar. Yanısıra tabanca ve copla da donanmışlardı. Kristiansson başlığını sımsıkı sol koltuğu altında tutarken, Kvant'm kendininkini elan başında taşıması görünüşte onları ayıran tek noktaydı.

«Tanrım! Yine o!» diye fısıldadı Kristiansson. «Şu yarma ko...»

Kvant sessiz kaldı. Yüzüne takındığı sert anlatı, haşlanmaya İzin vermeyeceğinin kesin belirtisiydi.

«Aha!» dedi Gunvald Larsson. «Demek sonunda yine karşıma çıktınız, taşkafalı sersefil gerizekalar.»

«Bizden ne istediğinizi sora..?» diye söze başlayan Kvant, masa ardındaki adamın ayağa kalkmasıyla ansızın suspus oluverdi.

Gunvald Larsson dostça bir tonda,

«Sadece bir küçük teknik ayrıntı sorunu,» dedi. «Yedi Mart gecesi onbiri on geçe bir yangın alarmının denetimi için Sundbyberg'deki 37 Ringvagen adresine çağrılmıştınız. Bunu anımsıyor musunuz?»

«Hayır,» diye karşılık verdi Kvant sertçe. «Böyle bir şey anımsamıyorum.»

Gunvald Larsson kükredi:

«Ayak üstü bana yalan söylemeye kalkışma, hıyar! Bu adrese gittiniz mi, gitmediniz mi? Cevap ver!»

«Evet, belki,» dedi Kristiansson. «Gittik... Yani anımsar gibiyim. Ama...»

«Ama ne?»

«Ama altından bir şey çıkmadı,» dedi Kristiansson.

Kvant onu uyardı:

«Kes artık, Kaile. Daha çok konuşman gerekmez. Kendini maskara ediyorsun.» Ardısıra gür bir sesle ekledi: «Böyle bir şey anımsamıyorum.»

Gunvald Larsson ses tonunu on katına yükselterek şöyle gürledi:

«Ulan kelekler! Eğer ikinizden biri bundan böyle bana tek yalan söyleyecek olursa, birer tekmede sizleri Skanör-Falster'bo'daki kayıp eşya bürosuna uçururum, kulağınızda bulunsun. Daha önce elimden canlı kurtulursanız, hiç kuşkusuz. Şimdi beni iyi dinleyin! Mahkemede veya canınızın istediği herhangi bir cehennemin dibinde yalan söyleyebilirsiniz, ama burda değil! Şu saksının örtüsünü de kaldır, kafana bir şey inmeden!»

Kvant başlığını çıkardı, sıkıca sol koltuğu altında tuttu ve de Kristiansson'a bir göz atarak ağzı içinden şöyle konuştu:

«Ulan, bunlar hep senin haltetmen, Kaile. Eğer böy-lesine tembel olmasaydın... »

«Ama aslında oraya gitmemizi istemeyen sendin,» dedi Kristiansson. «Bir şey duymadığımızı söyleyerek, tur atıp vakit öldürmemizi önerdin. Telsizde bir bozukluk var, dedin.»

«Konu dışına taşma,» diyen Kvant, omuz silkti. «Telsizde bir bozukluk varsa elden ne gelir, oğlum. Bir sade polisin görevi dışında bir konu bu.»

Gunvald Larsson yine yerine geçip oturdu.

«Hadi, çıkarın baklayı ağzınızdan,» dedi kısaca. «Çabuk ve en kolay yoldan. Yoksa ben nerden çıkartacağımı bilirim.»

«Arabayı ben sürüyordum,» diye mırıldandı Kristiansson. «Bir telsiz haberi aldık—»

Kvant devreye girdi:

«Çok belirsiz bir mesaj.»

Gunvald Larsson onu yiyecekmiş gibi süzerek şöyle dedi:

«Hişt! Raporumsu numaralar yemez burası. Üstelik iki kez yinelenen bir yalan da gerçek anlamına gelmez. Al baştan!»

Kristiansson endişelenmişti.

«Bakın,» diye söze koyuldu. «Söylenen yere gittik. Yani Sundbyberg, 37 Ringvagen adresine ve de bir itfaiye arabası gördük orda. Ama yangın yoktu. Demek ki, hiçbir şey değildi.»

«Tembellik ve aptallık nedeniyle rapor etmediğiniz bir fos alarm sadece. Tamam mı?»

«Evet,» diye mırıldandı Kristiansson.

Kvant bir umut parıltısıyla,

«Çok yorgunduk, Komserim,» dedi.

«Neden?»

«Uzun ve özenli bir nöbet süresi sonucu.»

«Sen aç karnına benim kıçımı yer misin?» dedi Gun-vald Larsson. «Ulan, kime yutturuyorsun be? Nöbet süresi içinde kaç tutuklama

gerçekleştirdiniz?»

«Hiiiç!» diye 'karşılık verdi Kristiansson.

Gunvald Larsson düşündü: belki zeki bir herif değil, ama hiç olmazsa gerçekçi.

«Elverişsiz havaydı,» dedi Kvant. «Görüş açısı çok dardı.»

Kristiansson özür dilercesine,

«Tam nöbetten çıkmak üzereydik,» diye sızlandı. «Devriye turumuz sona ermişti.»

«Siv çok hastaydı,» dedi Kvant. «Yani karım,» diye de bilgi verir yollu ekledi.

Kristiansson yineledi:

«Üstelik orda hiçbir şey yoktu.»

Gunvald Larsson kadife gibi yumuşak bir sesle,

«Evet. Çok haklısınız,» diyerek yerinden kalkıp yanlarına gitti. «Öyle ya, hiçbir şey yoktu. Üçlü bir cinayetin kapısını açacak anahtardan öte hiçbir şey yoktu.»

Sonra birer pençesiyle omuzlarından kavrayarak onları havada boş iki çuval gibi silkeleyip kafa kafaya tokuştururken kükredi:

«Dışarı! Defolun! Gözüm görmesin!»

Ve kıçlarına birer tekme ekleştirerek kapı dışarı attı.

Odadan apar topar koridora uçan Kristiansson ile Kvant, düşmemek için karşı duvara tutundular. Şimdi hiç de heykelimsi bir görünüş içinde bulunmuyorlardı.

Alnında biriken ter damlacıklarını silen Kristians-

son,

«Tanrım!» diye inledi. «Bu neydi bu?»

«işte bu sana ders olsun,» dedi Kvant. «Son kez olarak söylüyorum, Kaile. Ne bir şey göreceksin ne de bir şey duyacaksın. Ama eğer eskaza

görecek veya duyacak olursan, bunu mutlaka rapor vererek bildireceksin. Anladın mı, kaz kafalı?»

Aklı durmuş olan Kristiansson onu duymadı bile.

«Tanrım! Her ikimize de büyük geçmiş olsun,» demekle yetindi.

Gunvald Larsson yirmidört saat sonra herşeyi en ince noktasına dek evresi devresine düşünmüş bulunuyordu. Dahası, tümünü de anlaşılır bir biçimde toparlayıp şu satırlarla kâğıt üstüne aktarmaktan bile geri kalmamıştı.

7 Mart 1968 gecesi saat 23.10'da Sköldgatan'daki ev tutuştu. Yapının resmi anlamda adresi 37 Ringvagen'dir. Aynı yıl ve gün saat 23:10'da, henüz kimliği belirlenemeyen bir kişi Solna-Sundbyberg itfaiyesine telefon açarak 37 Ringvagen'de yangın çıktığını söyledi. Sundbyberg'de Ringvagen adlı bir sokak bulunduğundan, itfaiyeciler oraya gittiler. Aynı zamanda, yinelemeye önlem olmak üzere, olasıl yangın haberi polis ve de Stockholm Bölgesi Alarm Merkezi'ne olağan kanallar aracılığıyla iletildi. Yaklaşık 23:15'de Devriye Polisi Zachrisson Rosen-lundsgatan'daki bir telefon kulübesinden Alarm Merke-zi'ni arayarak, bölgeyi tanımlama gereği duymaksızın, 37 Ringvagen'de bir yangın çıktığını bildirdi. Alarm Merke-zi'ndeki nöbetçi memur Solna-Sundbyberg'in mesajını az önce almış olduğu için, bunu aynı yangın haberi sanarak bir itfaiye arabasının gönderildiğini ve de çoktan yangın yerinde olmak gerektiğini Devriye Polisi Zachrisson'a söyledi. (Gerçi doğruydu, ama Sundbyberg'deki Ringvagen.) Devriye Polisi Zachrisson 23:21'de Alarm Merkezi'ni bir daha, ama ıbu kez bir alarm kutusundan aradı. Bu kez, kendi ifadesine dayanarak, «Yangın var! Sköldgatan'da yangın var!» diye bağırmakla meramını anlattığı göz-önünde tutulursa, bir yanlış anlaşılma söz konusu olamazdı. Bunun bir sonucu olarak, itfaiyeciler Stockholm'deki 37 Ringvagen'e gittiler. Yani bir diğer deyimle, Sköldga-tan'daki eve.

Solna-Sundbyberg itfaiyesini çağıran kişi Devriye Polisi Zachrisson değildi.

Sonuç: Kasıtlı bir yangın. Saatli ve kimyasal bir kundak bombasıyla patlak verdi. Eğer Devriye Polisi Zachris-son'un ifadesine inanmak gerekirse, bu bomba Malm'ın dairesine en geç saat 21:,00 sıralarında

yerleştirilmiş olmalı. Bu takdirde, zaman mekanizması üç saat olarak ayarlanmıştı. Bu süre içinde kundakçı dilediği yönde rahatlıkla devinebilme özgürlüğüne sahipti. Yangının kesin olarak 23:10 sıralarında patlak vereceğini bilen tek kişi, hiç kuşkusuz, ancak yangını tasarlayan (veya körükleyen, eğer körükleme söz konusuysa) kişidir. Öyleyse olasıdır ki, Sundbyberg itfaiyesine telefon eden de bu kişidir.

Soru No 1: Bu kişi niye yanlış itfaiye merkezine telefon açtı? Olası Cevap: Çünkü kendini Solna veya Sun-dbyberg'de buluverdi. Yanısıra Stockholm ve çevresi konusunda bilgisi kıttı.

Soru No. 2: Bu kişi itfaiye merkezine telefon açma gereğini niye duydu? Olası cevap: Çünkü amacı yalnızca Malm'ı öldürmekti ve de evde bulunan diğer on kişiyi öldürme yahut yaralama istemi taşımıyordu. Bence, bu yargı önemsizdir. Daha çok, işlenen suçun profesyonel kişiliğini ve de titizlikle planlandığını vurgular niteliktedir.

Gunvald yazdıklarını baştan sona dek okudu. Birkaç dakika düşündü. Sonra bir takım sözcüklerde fazla gördüğü son harfleri tükenmezle bir güzel karaladı.

«Gunvald bir iz üzerinde,» dedi Martin Beck.

Kollberg alaycı bir tonda,

«Ya, öyle mi?» diye karşılık verdi. «Bal kokusu mu aldı ne?»

«Dalgayı bırak. Yapıcı bir şey bu. İlk gerçek ipucu diyebilirim.»

Kollberg raporu baştan sona dek okudu.

«Aslan Larsson!» dedi. «Bir aşama bu. Bir baş yapıt. Özellikle üslubun akıcılığına bak! 'Veya körükleyen, eğer körükleme söz konusuysa.' Tek sözcükle harika!»

Gunvald Larsson safça,

«Sahi öyle mi?» diye sordu.

«Şaka bir yana,» dedi Kollberg. «Şimdi yapacağımız tek şey kaldı. Olofsson adlı görünmeyen adamı bulup, sonra da onu bu telefon çağrısıyla iliklemek. İşte bu kadar. Ama nasıl yapacağız?»

«Kolay,» diye cevapladı Gunvald Larsson. «Telefonun öbür ucundaki kız. Herifin sesini tanıyacağını umuyorum. Santral memurları bu tür işlerde genellikle yanılmazlar. Ne yazık ki, tatilde ve de ulaşılmaz bir uzaklıkta. Ama üç haftaya kadar dönecek.»

«Demek, kız dönmeden Olofsson'u enselemek gerek. Sorun bunca basit işte,» dedi Kollberg.

«Evet,» deyiverdi Rönn.

29 Mart Cuma günü öğleden sonra bunun dışında bir şey konuşulmadı.

Günler birbirini kovaladı. Yeni bir ay başladı. Bir hafta daha geçti. Derken haftalar ikileşti. Ama yine de Bertil Olofsson denen adamın izi belirlenemedi.

19

Malmö, İsveç'in üçüncü "büyük kentidir ve de her yönüyle Stockholm'den çok değişiktir. Üçte birinden daha az sayıda nüfusuyla Malmö, yükseltilmiş bir takımadalar dizisi üzerinde kurulagelen Stockholm'ün tersine, dümdüz bir ovada yayılır. Üstelik başkentin 700 kilometre daha güneyinde yeralır ve de ülkenin Avrupa'ya açılan limanıdır. Orda yaşam temposu daha sakin, hava daha az saldırgandır. Dahası, tıpkı ılımlı iklimi gibi, polisinin bile daha yumuşak başlı ve topluma saygılı olduğu söylenir. Sıkça yağmur yağar, ama dondurucu soğuk çok enderdir. Stockholm yöresinde buzlar çözülmeden çok önce de, Öresund'un dalgaları göz alabildiğine uzanan dümdüz kumsalları ve mermer kayalıkları dövmeye koyulur.

Ülkenin geri kalan bölgelerine kıyasla, bahar burda genellikle erkencidir. Şubat, Mart ve Nisan ayları güneşi, açık havası, yaprak kımıldatmayan ölgün durgunluğuyla ansızın geliverince, daha öncesi yıllarda olduğu gibi yine de her seferinde şaşkınlık yaratır.

İşte bu yılın altı Nisan Cumartesi sabahı da böyle bir gündü.

Paskalya nedeniyle okullar tatile girmişti. Birçokları, yazlık evlerine bir göz atmak, kırsal bölgelerdeki dost ve yakınlarını ziyaret amacıyla yalnız hafta sonu için bile olsa, kendilerini kent dışına atmışlardı. Ağaçlar henüz yeşermemişti. Ne var ki, uzun süre beklemek gerekmeyecekti. Sapsarı bahar çiçekleri yol kenarlarında çoktan açmaya başlamışlardı.

Kentin kuzey-doğusunda yeralan İndustrihammen'de bu Cumartesi günü farklı bir şekilde sessiz geçmekteydi. Bölge yalnızca kent merkezinin bir hayli dışında uzanmakla kalmayıp, yanısıra ne otları içinde gezmeye çıkanlar ne de yayalar bakımından çekicilik taşır bir yer niteliğinde tanımlanamayacağı için, bunu aslında doğal bir olay saymak gerekirdi. Görünümü kısaca şu çizgiler içinde vermek mümkündü: kıpırdamasız duran kamyonları, kolları sarkık vinçleriyle uzun ve suskun doklar, kereste yığınları ve öbek öbek paslı demir putreller, kapalı fabrika avlularından zaman zaman yükselen tektük köpek havlamaları, Paskalya dolayısıyla

mürettebatları ülkelerine geri dönmüş bulunan Danimarka kandıralı birkaç kum-çeker gemi. Kilitli antrepoların birinin önünde İngiltere'den gemiyle henüz gelmiş ve de pey akçesi yatıragelen çiftçilere yakında dağıtılacak olan 200 tane gıcır gıcır mavi traktör duruyordu.

Birkaç yüz metre ötedeki petrol rafinerisinden yükselen sürekli hafif uğultu, köpek havlamaları dışında duyulagelen tek sesti. Havasına ayrıca, hassas burunlu kişileri tedirgin etmeye yeterli, bir mazot kokusu sinmişti.

Koskoca bölgede insan olarak yalnızca iki kişi vardı görünürde: karınüstü uzanmış, balık tutmaya çalışan iki küçük çocuk. Başları rıhtım kenarından aşağı sarkık ve de bacaklarını iyice yaymış olarak birbirlerine yakın uzanmışlardı. Bu iki küçük delikanlının ortak yanları çoktu. Her ikisi de altışar buçuk yaşındaydılar, her ikisi de siyah saçlı, kahverengi gözlüydü ve de teknik açıdan elan kış olmasına karşın, tenleri güneş yanığı görünümündeydi.

Çakıları bel kemerlerine sokulu ve mantara sarılı olta mesinaları ceplerinde, kentin doğu bitimindeki perişan evlerinden buraya yürüyerek gelmişlerdi. Sonra yaklaşık bir saat falan 200 traktör arasında koşturup durmuşlar ve de en azından elli tanesinin üstüne çıkarak oturmuşlardı. Derken buldukları iki boş şişeyi denize atıp bunları taş yağmuruna tutmuşlardı, ama hiçbirini hedeflerine raslatamamışlardı. Ardından, terkedilmiş duran eski bir kamyonun motorundan kendilerince değerli bir takım parçalar sökmüşlerdi. İşte şimdi de rıhtımda uzanmış, asıl gelme nedenlerini gerçekleştirmek amacıyla balık tutuyorlardı.

Bu küçükler İsveçli değildi. Böylece davranışları bir ölçüde anlayış çerçevesi içine girebilirdi. Ülkenin hiçbir yerlisi, onların yaşında bile olsa, burda balık tutmayı aklından geçirmezdi. Çünkü burda herhangi bir şey tutma şansları ancak ançuez kutusunda canlı sardalya balığı bulmak kadar büyüktü. Burda, liman yatağının cıvık balçığında, yalnızca çamura bulanmış emektar yılan balıkları fink atar ve onlarsa oltayla yakalanmaz.

Ömer ve Miodrag adlarını taşıyan bu çocuklar Yugoslav'dı. Her ikisinin de babaları liman işçisiydi ve anneleri de bir tekstil fabrikasında çalışmaktaydı. Her ikisi de ülkenin dilini konuşacak denli uzun bir süredir burda yaşamamıştı. Miodrag, «bir, iki, üç,» diyebiliyordu, ama hepsi bu

kadar işte. Kaldı ki, daha fazlasını öğrenmek için de pek hevesli değillerdi. Çünkü günleri yüzde yetmişini yabancıların oluşturduğu bir kreşte geçmekteydi. Üstelik kendilerini varlıklı sayacak denli para kazanır kazanmaz, nasılsa ana-babalarıyle birlikte yurtlarına geri döneceklerdi.

Hiç kıpırtısız uzanmışlar, suyun içine bakıyorlardı. Her ikisi de dev bir balığın oltaya takılacağı ve kendilerini de denizin çamurlu dibine çekip orda boğulmaya bırakacağı düşü içindeydi. Aynı anda bir şey oldu. Bu öylesine ender bir olguydu ki, ancak bir takım özel iklimsel ve de hydrobilimsel koşullar altında olagelirdi. Bu olabildiğine durgun ve güneşli öğle sonrasının üçü çeyrek gecesinde, liman ağzı dışındaki akıntıların sürüklediği tertemiz bir duru su kuşağı, geçtiği yerleri berraklığa kavuşturarak ağır ağır kirli rıhtım boyunu kapladı. Ömer ile Miodrag ansızın suyun içine sarkıttıkları mesinalarını görebildiklerini farkettiler. Sonra kurşunlarını ve dahası zokalarına takmış oldukları yemlik kurtçukları bile görür duruma geldiler. Dipte yatan bir oturağı ve de paslı bir demir çubuğu görür olana dek su gitgide duruldu da duruldu. Derken, rıhtımın belki on metre kadar açığında, her ikisini de sonsuz bir şaşkınlık içinde bırakıp hemen hayal güçlerini işletmeye koyulan bir şey gördüler.

Bu cisim bir otomobildi. Evet, açık seçik görüyorlardı. Herhalde mavi renkteydi ve' arkası rıhtıma dönük olarak duruyordu. Kapıları kapalı ve tekerlekleri balçığa gömülüydü. Sanki biri bunu deniz dibi gizli bir kentin pazar yerinde parkedip bırakmıştı. Görebildikleri kadarıyla, zararsız ve hasarsız olarak tümden tek parça halinde durmaktaydı.

Derken sular yeniden kararır oldu. Dipteki araç gözleri önünde yoklara karıştı. Ancak birkaç dakika geçmişti ki, ne otomobil, ne oturak ne de mesinalar görünmez oldular. Yalnızca denizin kaçak mazot ve petrolle halka halka parlayan kirli yeşil yüzü görülmekteydi.

Bulgularını, artık görümlük bir şey kalmadığı için gösterecek değil de, en azından anlatacak birini bulma umuduyla çevrelerine bakmdılar. Gel gör ki, Nisan'ın bu güzelim Cumartesi günü İndustrihammen bomboş ve de bir çöl kadar ıssızdı. Dahası, tek tük bekçi köpekleri bile havlamayı kesmişlerdi.

Ömer ile Miodrag oltalarını çekip sardılar ve de eski bujiler, bakır tel parçaları, paslı vida ve somunlarla dolup taşan ceplerine tıkıştırdılar. Sonra bir koşmadır tutturdular, hem de elden geldiğince ötelere. Ne var ki, soluklanmak için durma zorunluğunda kaldıklarında, elan doğu liman bölgesi sınırları içinde bulunuyorlardı. Çünkü burası çok geniş bir alanda yayılageldiği kadar, unutmamakta yarar vardır ki, çocuklar da yaşça çok küçüktü.

İnsan bulunur bir yer olan Vatkustvagen'e ulaşmaları için bir on dakikanın daha geçmesi gerekti. Gel gör ki, o zaman bile ne yapacaklarını bilemediler. Çünkü İnsan denen bu kimseler arabaları içinde soğuk, kişiliklerinden sıyrılmış ve de bir amaca yönelik olarak yol boyunca vızır vızır koşturuyorlardı. Kaldırım kenarında durmuş el sallayan iki küçük çocukla, hele kara suratlarında damgası besbelli «yabancı piçleri» ile kimsenin durup uğraşacak zamanı yoktu.

Nasıl olduysa, yirmibeşinci araba gazlayıp geçmedi, ama tam önlerinde durdu. İki yanında koca koca harflerle POLİS yazılı, damında radyo anteni bulunan siyahlı beyazlı bir Volkswagen idi bu.

Bu otonun içinde Elofsson ve Borglund adlarında üniformalı iki polis oturmaktaydı. Kendilerini huzurlu ve insancıl buldukları bir günü yaşıyorlardı, ama yine de çocukların dediğinden tek sözcük olsun anlamadılar. Elofsson en sonunda söyleşi bir yargıya varabildi: çocuklar liman yönünü gösteriyorlardı ve bir tanesi «oto» gibi bir şey söylemişti. Sonra ellerine birer parça şeker tutuşturdu, camı kapadı, gülümsedi ve de el sallayıp veda etti.

Elofsson ile Borglund buluttan nem kapar türden polisler oldukları için ve yapacak başkaca işleri de bulunmadığından, doğu rıhtımı bölgesinde otolarıyla gepgeniş bir çember çizdiler. En uç noktaya gelip de, rıhtım boyunca sola saptıklarında arabayı durdurdular ve de Borglund aşağı indi. Dahası, korkuluk duvarının bile üstüne çıkıp birkaç dakika için orda durdu. Tek görebildiği şey kum makinelerinin yaratmış oldukları bataklıktan kazanılma dolma topraklardı ki, yine de garipseniyordu. Yanısıra köpek havlamaları ve de petrol rafinerisinden yükselen fısır fısır sesi duydu.

Yirmidört saat sonra, İndustrihammen rıhtımları üstünde bu kez de bir başka polis dikilmiş durmaktaydı: Kendisi Mansson adında bir komiserdi. Denizin dibinde otomobil görmedi. Aslına bakılırsa, leş gibi bir su ve üstünde yüzen boş bir bira tenekesiyle yarı batık bir kaput dışında bir şey gördü sayılmaz.

Onu buraya çeken söylentiler çok ötelerden ve de oldukça biçim değişerek kulağına erişmişti, iki Yugoslav çocuğunun burda, Jarnkajen'de bir polis otosunu denize uçup sulara gömülürken gördüğü söylenegelmekteydi. Çocuklar henüz okul çağında olmadıkları gibi, İsveççe de bilmiyorlardı. Ayrıca rıhtım üstünde oldukça değişik noktaları göstermişlerdi ve de doğal olarak, kayıp polis otosu yoktu.

Mânsson düşünceli bir şekilde ağzındaki kürdanı çiğniyor ve de tek tük köpek havlamalarına dalgınca kulak kabartıyordu. Elli yaşlarında, iri yarı, ağır kanlı ve de uysal doğalı bir adamdı. Çok dikkatliydi ve olağandışı yahut özelliği olan hiçbir şey bulmaksızın tüm rıhtım boyunca bir aşağı, bir yukarı yavaş yavaş gezindi durdu.

Mânsson çiğnenmiş kürdanı ağzından çıkarıp suya attı. Diş çöpü, bira kutusuyla kaput arası yere bir yumuşak iniş yapıp kondu. Adam omuz silkti ve arabasının yanına geri döndü.

Şöyle düşündü: Yarın bir kurbağa adam bulmak gerek.

20

Kurbağa adam otuzbirinci kez suyun yüzüne çıktığında, otoyu bulmuştu.

«Hı-hıh!» dedi Mânsson

Kürdanı dudakları arasında ileri geri yuvarlayarak ne yapmak gerektiğini düşündü.

8 Nisan 1968'in saat 14,23'ü olan şu ana dek, arabanın sadece bu iki küçük çocuğun düşlerinde varolduğuna yüze yakın bir kesinlikle inanagelmişti.

Oysa şimdi durum değişmişti.

«Duruşu nasıl?»

«Aşağıda bir şeyler görebilmek çok güç,» dedi kurbağa adam. «Ancak kestirebildiğim kadarıyla, yaklaşık onbeş metre açıkta, ardı rıhtıma dönük duruyor. Sanki korkuluk boyunca gelmiş de, direksiyon kırmaya vakit bulamamış bir açıda.»

Mânsson baş salladı.

«Korkuluğun bitimini belirtir hiçbir uyarı işareti yok,» diye de ekledi kurbağa adam.

Polis olmadığı gibi, genç ve de deneysizdi.

Oysa Mânsson son yirmi yıl içinde sulardan hiç değilse on arabanın çıkarılışının gözetiminde bulunagelmişti. Her seferinde boş durumda çıkarılan arabalar, çalıntı olarak rapor edilmişti. Bugüne dek kimse yargıç önüne çıkarılmamıştı. Ne var ki, araba sahiplerinin bu yolu yalnızca külüstür otolarından kurtulmak için değil, ama yanısıra sigorta parasını almak amacıyla da seçmiş olduklarına dair inandırıcı nedenler vardı.

«Başka söyleyecek bir şey?»

«Valla, dediğim gibi işte. Bir şey görünmüyor. Üstelik oldukça küçük ve de tepeleme balçıkla kire sıvanmış.»

Kurbağa adam bir an sustu:

«Kesin olan bir şey varsa, uzun süredir orda durduğu.»

«Hadi, öyleyse. Bir an önce çıkarsak iyi olur,» dedi Mânsson. «Senin yeniden dalmana gerek var mı? Yani bir vinç bulmazdan?»

«Yo, gerekmez. Kancaları takmaktan öte yapabileceğim bir şey var diyemem.»

«Öyleyse, git biraz karnını doyur,» dedi Mânsson.

Güzel hava başını alıp gitmişe benzerdi. Gökyüzü kurşunumsu bir renge bürünmüştü ve de yağmur haberi veriyordu. Bulutlar alçalmış, kuzey-batı rüzgarı soğuk, öfkeli ve acımasız bir kişilikte esmeye başlamıştı. Rıhtım üstü normal yaşamına dönmüştü. Korkuluğun ötesinde kum makineleri ve tarak dubaları takırdayıp zırıldıyordu, bir küçük remorkör liman ağzında

düdük öttürüyordu, önünde kırmızı bayraklı bir adamın yer aldığı bir dizel lokomotif birkaç yük vagonunu yedeğine takmış sürüklüyordu ve de aynı sabah gelen üç şilep boşaltılmadaydı. Güvenlik kuvvetleri veya itfaiye içinde bulunan ödenekli kimi muhbirler basına haberi uçurmuşlardı. Dolayısıyla, sayıları on'a yaklaşan muhabir ve fotoğrafçı, saatler boyudur rıhtım üstünde ya dikilmiş titreşiyorlar ya da otolarında kıvrılmış oturuyorlardı. Bu arada, gazetecilerle kurbağa adam bir sayıda olağan meraklının dikkatini çekmiş olduklarından, şimdi bu kişiler, pardösülerinin yakaları kalkık ve de elleri ceplerinde sokulu, rüzgar altında kebapçı kedileri gibi dolanıp duruyorlardı.

Mânsson, bölgeyi kordon altına alarak halkın hareket özgürlüğünü kısıtlama sevdasına kapılmamıştı. Gazetecilerden kimi zaman zaman yanına yaklaşıp, «Ne oluyor?» falan gibilerden bir şeyler soruyordu. Şimdi yine aynı şey olageldi. Parketmiş arabaların tekinden bir adam çıkarak sordu:

«Evet?»

«Evet,» dedi Mânsson yavaşça. «Dipte bir araba var. Herhalde yarım saate kadar falan çıkarırız.»

Birkaç yıldır tanıyageldlği gazeteciye baktı ve de göz kırparak şöyle dedi:

«Aynı şeyi öbürlerine de söylersin, değil mi? Çünkü çıkarmak zorundayız, tamam mı?»

«İçinde kimse yok, hiç kuşkusuz, değil mi?»

«Valla,» diyen Mânsson kürdan değişti. «Bildiğim kadarıyla, öyle.»

«Alışılagelen sigorta dalgası, değil mi?»

Mânsson esnedi:

«Şimdi ne dersek boş. Her şeyden önce çıkarıp görmek gerek. Bu da en azından yarım saatten önce olmaz. Onun için rahatça ense traşını gösterip, bir şeyler tıkınabilirsin.»

«Görüşmek üzere,» dedi gazeteci.

«Hmmm,» diye mırıldanan Mânsson, arabasının yanına döndü.

Fötr şapkasını ensesi üstüne yıkarak, radyoyu kurcalamaya başladı. Gerekli talimatı verirken, bir sayıda basın üyesinin, tavsiyesini tutarak arabalarıyla basıp gitmiş olduklarını farketti.

Elofsson ile Borglund da ordaydı. 25 metre ötedeki Volkswagenlerinde oturmuş, kahve için yanıp tutuşuyorlardı. Birkaç dakika geçmişti ki, Elofsson amirinin yanına sokuldu ve de ellerini ardında bağlayarak sordu:

«Yaptığımız işi soranlara ne diyelim?»

«Eski bir arabayı sudan çıkardığımızı söylersiniz,» dedi Mânsson. «Yarım saat sonra falan başlarız. Siz bu arada gidip birer kahve için isterseniz ha?»

«Sağolun, Komiserim!»

Küçük polis arabası rekor bir hızla yokoldu. Önde oturan her iki polis de, sanki önemli ve ivedi bir iş üzerindeymişcesine, ciddi olduğu denli 'de kararlı bir tavır takınmış görünüyorlardı. Kulak menzili dışına çıkar çıkmaz, mutlaka siren açıp yanar-çakar çalıştırmaktan da geri kalmazlar, diye düşünen Mânsson, kıskıs güldü.

Arabayı çekip çıkarma hazırlıklarının tamamlanması için yaklaşık bir saatin geçmesi gerekti. Elofsson ile Borglund ve de gazeteciler çoktan dönmüşlerdi. Bir sayıda dok işçisi, gemici ve de liman bölgesindeki firmalarda çalışan kimi personel seyirciler arasına katılmıştı. Çevrede topu toplam yaklaşık 150 kişi bulunuyordu.

«Hadi, bakalım,» dedi Mânsson. «Her şey hazırsa, filme başlayalım.»

Çabuk ve gösterişsiz bir operasyon oldu. Gerilen zincirler gıcırdadı, çamurlu su köpüklü anaforlar yaparak fokur fokur kaynaştı ve de metal bir dam yüze çıktı.

«Hey! Orda vince dikkat!» diye seslendi Mânsson.

Ve derken araba sudan çıktı. Her yanından çamur ve kirli sular akıyordu. Çengellerin ucunda biraz çarpık bir şekilde sallanmaktaydı. Fotoğrafçılar peşpeşe durmaksızın resmini çekerlerken, Mânsson bunu yakından dikkatle inceledi. Küçük, eski ve de değersiz bir otoydu. Ford mu,

Anglia mı, öyle bir şey işte. Yani şimdilerde ender raslanan bir model. Ama bir zamanlar yollarda çok sayıda görmek mümkündü.

Araba görünüşte maviydi. Ne var ki, yüzü olduğu gibi grimsi-yeşil bir balçık tabakasıyla kaplı bulunduğu için, daha kesin bir yargıya ulaşmak kolay değildi.

«Hadi, aşağı indirelim,» dedi Mânsson.

Çevresinde toplaşanlar itişip kakışmaya başlayınca, sakin bir şekilde şöyle konuştu:

«Lütfen açılır mısınız? Hurdayı koyacak yer gerek, değil mi ya?»

Kalabalık, Mânsson da beraber, hemen açılıp geniş bir boşluk yarattı. Küçük oto zincir şakırtıları arasında çat diye rıhtıma kondu. Ses daha çok çamurluklardan ve

bir ucu kırık olan ön tampondan gelmişti.

Araç gerçekten perişan görünüyordu. Bir zamanlar Dagenham'daki fabrikasından yepyeni ve pırıl pırıl çıkageldiğini düşlemek güçtü. Hele ilk sahibinin çok zaman önce heyecandan atan ve de övünçten şişinen bir yürekle direksiyonu başında oturmuş olduğu araba bu muydu? Acaba şimdi görse tanır mıydı?

Arabanın yanına gidip içine bakan ilk kişi Elofsson oldu. Onu ardından izleyen gözler, yavaş yavaş gerildiğini sonra da birden dikiliverdiğini gördüler.

Mânsson ağır adımlarla yaklaştı, eğildi ve sağ yandaki açık camdan içeri bir göz attı.

Kararmış çerçeveleri ve de paslı yaylarıyla altüst olmuş oturma yerleri arasında çamura batık bir ceset oturuyordu. Bundan daha korkunç olanını hiç görmemişti. Göz delikleri bomboştu ve de alt çene kopmuştu.

Doğruldu ve ardına döndü.

Elofsson içgüdüsel olarak en yakındaki seyirciyi geri itelemeye başlamıştı.

«Halkı iteleyip durma,» dedi Mânsson.

Sonra en yakınında duran kişilerin gözleri içine tek tek baktı ve de yüksek ama sakin bir sesle şöyle dedi:

«Arabanın içinde bir erkek ölüsü var. Görünümü de çok korkunç.»

Tek kişi öne çıkıp da bakmaya yeltenmedi.

21

Mânsson, tepeden inme bir Genel Müdürlük genelgesiyle «kaçınılmaz durum» yaratılmadıkça, geniş halk kitlelerini polisin çalışma alanından uzak tutma ve fotoğrafının çekilmesine izin vermekten kaçınmayı öngören polis öğreti ve kurallarına pek kulak aşmazdı. Öte yandan, doğadışı durumlarda bile doğal kalmayı kolay bulurdu. Başkalarına karşı saygın olduğu için, başkaları da onu sayardı.

Soruna ne kendi ne de bir başkası aldırış etmediği halde, şu bir gerçekti ki, o pazartesi öğle sonrası İndustrihammen rıhtımında çok iyi bir iş başarmıştı.

Bu uzun ve sıcak yaz süresi içinde patlak veren hem de genellikle büyük bir kaygıyla izlenen kargaşalıklar sırasında eğer yetkili kişi o olsaydı, mutlaka olayları büyümeden bastırma olanağını bulurdu. Ne var ki, Rodezya'yı Tasmanya'nın komşusu sanan ve de Amerikan bayrağını yakmayı yasadışı sayarken Vietnam bayrağına burun silmeyi yurtseverlik olarak değerlendiren zihniyet sahipleri yetkiyi ellerinde tutuyorlardı. Bu kişiler, insanlarla bağlantı kurma söz konusu olunca su sıkan topları, lastik copları ve de yırtıcı Alman kurt köpeklerini baş yardımcıları gibi görme eğilimini taşıdıkları için, inançlarına uygun bir sonuca ulaşmışlardı.

Ancak Mânsson'un başında düşünecek başka şeyler vardı. Adını koymak gerekirse, suda boğulmuş bir ceset.

Gerçi sudan çıkarılan ölülerin asla hoş bir yanları yoktur, ama elde bulunan bu şimdiki, karşılaşageldiklerinin en hoş olmayanıydı.

Otopsiyi gerçekleştiren patolog bile şöyle dedi:

«Öf be! Ne berbat bir iş bu!»

Sonra, görev gereği Mânsson bir kenarda dikilmiş izlerken, yine işe koyuldu. Kendi derin düşünceler içinde bunaladursun, genç ve acemi doktor, soran gözlerini zaman zaman üzerinde dolaştırmaktaydı.

Mânsson, arabadan çıkan adamla başının derde gireceğini kesin olarak biliyordu. Zaten araç suyun yüzünde belirir belirmez, durumda ciddi bir terslik olduğundan kuşkulanmıştı. Akla en yatkın çözüm yolu, bu kez daha başlangıçtan safdışı kalıyordu. Bir sigorta dalaveresi olamazdı. Yirmi yıllık içi geçmiş külüstür bir arabayı liman sularına gömme yorgunluğuna kim katlanırdı ki? Üstelik neden?

Bu soruların mantiksı cevabı ürkünç ölçüde basit olduğu için, patolog ağzını açıp da konuştuğunda kılı bile kıpırdamadı: '

«Bizim bu arkadaş suya dalmadan önce ölmüş.»

Bir süre sonra Mânsson sordu:

«Ne kadardır dipte yatıyordu dersiniz?»

«Bunu belirlemek güç,» dedi doktor.

Otopsi masasının üstündeki korkunç görünümlü şişip çürümüş artıklara bakarak sordu:

«Ordakiler nedir? Yılan balığı mı?»

«Herhalde,» deyip sustu doktor. Sonra yeniden söze başladı: «Valla, iki ay. Yani en azından iki. Belki dört.»

Neşteriyle biraz dürtükleyip ekledi:

«Çok çabuk olagelmiş. Yalnızca olağan çürüme ve ayrışma olayı değil bu. Herhalde kirli sudaki kimyasal maddelerin bolluğundan olmalı.»

Gün sona ererken ayrılmak üzereydi ki, Mânsson bir soru daha yöneltti:

«Şu yılan balıkları konusunda söylenenler sadece kocakarı masalı değil, öyle mi?»

«Yılan balığı esrarlı bir yaratıktır,» dedi doktor.

«Teşekkürler.»

Otopsi ertesi gün tamamlandı ve raporu «acıklı öyküler yarışması» yapılsa, mutlaka dereceye girerdi.

Polis soruşturması bir ölçüde çok daha uzun sürdü. Ne var ki, sonuç genellikle daha az iç karartıcı değildi.

Ortaya hiçbir şey çıkmadığından değil. Aslında tam tersi, yeterinden çoğu öğrenildiği için.

22 Nisan pazartesi günü Mânsson çok şey biliyordu. Sözgelişi, şunları:

Oto, 1951 model bir Ford Prefect idi. Mavi renkteydi ve de bir süre önce üstünkörü yeniden boyanmıştı. Plakası sahteydi. Kayıt belgesi, vergi makbuzu ve de ad karnesi toptan kayıptı. Son iki yasal sahibini motorlu araçlar kayıt bürosu aracılığıyla saptayıp bulmak mümkün olmuştu. Oxie'li bir bostancı arabayı 1956 yılında elden düşme olarak ama iyi bir durumda satınalmıştı. Sekiz yıl kullandıktan sonra da, 100 kuron karşılığında yanında çalışanlardan birine satmıştı. Araba üç ay için bu adamın kullanımında kalmıştı. Aracın çalışır durumda olduğu, ancak külüstür görünüşüne daha fazla dayanamadığı için Drottningtorget kapalı çarşısının ardındaki park yerinde bıraktığı yollu ifade vermişti. Aradan birkaç hafta sonra da kaybını bildirmişti. Polis veya karayolu yetkililerinin onu bulup hurdaya attıklarını sanmıştı.

Ne polisin ne de karayolu yetkililerinin bu konuda herhangi bir raporu bulunmadığına göre, çalınmış olması gerekiyordu. O gün bugündür arabayı gören olmamıştı.

Aracın son yolcusu konusunda da söylenecek çok şey vardı: 40-45 yaşları arasında bir adam, 1.73 boyunda, saçları kül rengi. Suda boğularak değil, ama başının ardındaki bir yaradan ölmüştü. Bunun için kullanılan araç, kafa tasında bir delik bırakmıştı. Yara kenarından kemik kırıklarının fırlamamış olması, çatlamaya yolaçan silahın top gibi yuvarlak olduğu gerçeğini belirtmekteydi.

Yani sözün kısası, adam açıkça öldürülmüştü.

Bu amaca yönelik kullanılmış olan silah arabanın içindeydi. Krep naylon bir erkek çorabının içine sokuşturulmuş bir yuvarlak taş. Bu taş parçası yaklaşık 10 santim kutrunda, doğal oluşundu bir küçük granit

kayasıydı aslında. Tepeden tırnağa 25 santim boyunda olan çorap bir Fransız malıydı. Yanısıra çok tanınmış bir markanın üstün nitelikli bir türüydü ve de besbelli ki, asıl amacına hizmet için bir kez olsun kullanılmamıştı.

Ölü adamın parmak izleri alınamaz durumdaydı. Parmakların dış derisi çözülmüştü ve de uç gözcük kalıpları gerikalan deride ancak zarzor seçilebiliyordu.

Arabada ölünün kimliğini belirlemeye yarar nitelikte hiçbir şey yoktu. Keza giysilerinde bile ki, yabancı yapımı ikinci sınıf bir kumaş türü olarak belirlenegelmişti. Ancak kökeni belirsizdi. Ayrıca soruşturmaya katil doğrultusunda belirli bir yön vermek için yardımcı olacak herhangi bir izin varlığı da söz konusu değildi.

1964'den bu yana kaydı yapılmayan, yeniden boyanmış 1951 model bir Prefect hakkında bilgisi olanların beri gelmeleri istenmişti. Ama kimsecikler böyle bir girişimde bulunmamıştı. Tüm ülkenin hızla bir hurda otolar mezarlığına dönüştüğü ve de çürümeye yüz tutmuş eskilerin şimdi yerlerine konan yenilerin zehirli ekzoz dumanlarıyla kefenlenmiş olarak yattıkları düşünülürse, bunu aslında doğal karşılamak gerekirdi.

Mânsson raporları dosyasına koyup kaldırdı, odasından ve de sonunda polis merkezinden ayrıldı. Başı önünde, Davidshallstorg'da karşı kaldırıma geçip, meyhaneden yana yürüdü.

Sudan çıkan ölü kafasından çıkmıyordu.

Mânsson hem evli hem de bekar bir adamdı. Kızlarının on yıl önce bir Güney Amerikalı mühendisle evlenip Ekvator'a yerleşmesinin ardısıra karı-koca birbirlerine sinir olmaya başlamışlardı. Fridhemstorget yakınlarında, Rementsgatan'da bir apartmanda kendine bir bekâr katı satınalan adam, daha çok burda oturur olmuştu. Ne var ki, her cuma akşamı karısının evine giderek pazartesi sabahına dek orada kalırdı. Doğrusu akıllıca bir düzen, diye düşündü Mânsson. Tüm tedirginlikler ortadan kalkmıştı ve de haftanın ikinci yarısı içinde şimdi her ikisi de hafta sonunun tatlı evlilik yaşamını dört gözle bekler olmuşlardı.

Mânsson, eski sallantılı iskemlesinde oturup, yatmadan önce bir-iki tek atmaktan hoşlanırdı. Bu pazartesi gecesi de aynı şeyi yapıyordu. Haftanın

ayrıcalık taşır diğer bir zamanı da pazartesi akşamlarıydı. Perşembeye kalmadan ona kavuşacağı günü iple çekeceğini bile bile, hem bezmiş olduğu muşmula karısını cuma'ya kadar görmeyeceğini algılamanın sevincini yaşar, hem de son üç gündür ağzına su niyetine bira bile sürmemiş bulunmanın tadını çıkarırdı. Evet, karısının evinde artık içkinin yudumuna raslanmaz olmuştu.

Meyhanede attığı iki taneden ayrı olarak evindeki üçüncü bardak Gripenberger'i hazırladığı sıra başında ekşiyip kalan cesedi düşündü.

Gripenberger bir duble cin, bir şişe üzüm sodası ve de ezilmiş buzdan oluşma bir içkidir. Bu içkinin formülünü savaştan hemen sonra Villmanstrand'da Gripenberg adlı Fin-İsveç kırması bir süvari subayından öğrenmişti. O günden beri de bu içkiden şaşmamıştı.

Mânsson bugüne dek birçok cinayet davasına bulaşmıştı. Ne var ki, görüp geçirdikleri arasında arabadan çıkan ölüyle bağdaştıracak bir tekini bile anımsamıyordu. Kasıtlı bir cinayet olduğu besbelliydi. Üstelik katil basit olduğu kadar etkin ve de izlenmesi hemen hemen olanak dışı kaldığı için en azından sansasyon yaratmaya yatkın bir silah kullanmıştı. Yuvarlak taşlar heryerde bulunabilirdi ve de siyah bir Fransız çorabına sahip bir kişinin varolduğu gerçeği kimseciklerin dikkatini çekeceğe benzemezdi:

Arabadaki adam tek bir darbe sonucunda öldürülmüştü. Sonra katil, cesedi yüklediği külüstürün de külüstürü arabayı denize itelemişti.

İlerleyen zamanla birlikte, herhalde kurbanın kimliğini de belirleyeceklerdi. Ne var ki, bunun katili zerrece endişeye düşürmeyecek olduğuna dair içinde huzursuz bir duygu uyanmıştı.

Çözüm tatsız derecede zor bir dava olarak görünüyordu, içinden bir ses Mânsson'a bu çetin cevizi kırmanın çok uzun bir süre alacağını söylemekteydi. O da, eğer kırılırsa.

22

Doris Mârtensson, 20 Nisan cumartesi akşamı yurda dönmüştü.

Şimdi saatler pazartesi sabahının sekizini göstermekteydi. Kadın, yatak odasındaki büyük bir aynanın karşısında duruyordu. Bir yandan güneş yanığı tenini hayranlıkla seyrediyor, bir yandan da iş arkadaşlarının ne denli kıskançlıklarını çekeceğini düşünüyordu. Biri sağ budunda ve diğer ikisi de sol memesinde olmak üzere, üç tane çirkin diş izi göze çarpmaktaydı. Turistik aşk anıları! Sutyenini takarken şöyle düşündü: yersiz sorulardan ve gereksiz açıklamalardan kaçınmak için bronz bedenini sergileme işini bir hafta ertelemek çok daha akıllıca olurdu.

Kapının zili çaldı. Entarisini başından aşağı geçirdi, terliklerini giydi ve kapıyı açmaya gitti. Tüvit giysileri ve de önü açık kısa spor yağmurluğu içinde dev gibi sapsarı bir adam kapı boşluğunu doldurmuştu.

Çini mavisi gözlerini üzerine dikerek homurdandı:

«Yunanistan'ı beğendin mi?»

«Harika!»

«Ordaki askeri cuntanın bin kişiden onunu siyasal zindanlarda çürüttüğünü ve de hergün insanların işkenceden kırılıp öldüğünü duymadın mı? Kadınları çengele geçirip tavana astıklarını ve de meme uçlarını elektrikli testerelerle kesip dağladıklarını bilmeyecek kadar kuş beyinli misin?»

«Ama şey... pırıl- pırıl bir güneş altında ve de herkes mutlu bir hava içinde dansedip eğlenirken böyle şeyler akla gelmiyor.»

«Mutlu ha?»

Karşısında duran adama hayranlıkla baktı ve beyaz entarisiyle zıtlaşan yanık teninin göze güzel görünmesi gerektiğini düşündü. Evet, gerçek bir erkekti bu. Daha ilk bakışta anlamıştı. İri, güçlü ve de dobra. Belki biraz da kaba ve gaddar... aman ne iyi!

Büyük ilgiyle sordu:

«Kimsiniz?»

«Polis! Adım da Larsson. Bu yılın 7 Mart gecesi onbiri on geçe telefonda fos bir alarm haberi aldın. Aklında mı?»

«Ha, evet. Çok ender raslanır bir olaydır fos alarm. Sundbyberg'de Ringvagen.»

«Aferin. Alarmı veren ne dedi?»

«37 Ringvagen'de bir ev yanıyor. Zemin kat.»

«Kadın mıydı erkek mi?»

«Erkek.»

«Başka bir şey dedi mi?»

«Hayır, sadece bu.»

«Kullanılan özgün sözcükler bunlar mıydı?»

«Evet, kesinkes.»

Adam celbinden birkaç tabaka kâğıt ve de bir tükenmezkalem çıkarıp bazı şeyler yazdı:

«Başka şey farkettin mi?»

«Oooh, elbette. Hem de neler, neler.»

Adam şaşmış görünüyordu. Kaş çattı ve mavi gözlerini dimdik kadının üzerine çevirip hırslı hırslı baktı. Evet canım, şu İsveç erkekleri ne de olsa bir başkaydı.

Şu diş izleri de nerden çıkmıştı? Yazık! Ama belki de böyle şeylere aldırış etmeyen, önyargısız bir erkekti. Azgın boğa türünden, kadın görünce gözü dönenlerden, olamaz mı?

«Demek, neler de neler ha? Neymiş bunlar?»

«Birincisi, konuşmayı bir genel telefondan yapmaktaydı. Hat bağlanmadan önce para kutusunun tıngırdadığını duydum. Bana sorarsanız, Sundbyberg'deki bir telefon kulübesinden konuşuyordu derim.»

«Bu kanıya nerden vardın?»

«Valla, çünkü direk bizim numaramızı veren eski tip bildirgeler yalnızca ordaki bazı telefon kulübelerinin duvarlarında elan var. Yoksa şimdi

herkesin İmdat Servisi'nin numarasını çevirmesini sağlamaya çalışıyorlar. Asıl Stockholm'deki Alarm Merkezi yani.»

Adam başını salladı ve yine not aldı.

«Ama ben adresi yineleyip sordum: 'Burda mı? Yani Sundbyberg'de mi?' Daha sonra da adını ve diğer bir takım şeyleri soracaktım.»

«Olmadı mı?»

«Hayır. Sadece 'Evet,' deyip telefonu kapadı. Sesinden telaşlı olduğunu çıkardım. Ne var ki, yangın haberi vermek için telefon açan kişiler genellikle sinirli ve tedirgindirler.»

«Demek, konuşmana fırsat bırakmadı ha?»

«Bırakmadı, ya! Sanırım, Sundbyberg sözcüğünü bile tamamlayamamıştım henüz.»

«Öyle mi?»

«Gerçi söylemesine söyledim, ama orta yerde sözümü kesip, 'Evet,' dedi ve telefonu kapadı. Onun için duyduğunu bile sanmıyorum.»

«Peki, Stockholm'de de aynı anda ve aynı adreste bir yangın olageldiğini biliyor muydun?»

«Hayır. O sıra Stockholm'de bir büyük yangın olagelmekteydi. Bu konudaki haberi yaklaşık on veya oniki dakika sonra Alarm Merkezi bildirdi bana. Ama bu yangın Sköldgatan'da idi.»

Adama yiyecekmiş gibi bakarak sordu:

«Hey! Ö yanan evden, onca insanı kurtaran kahraman değil misin sen?»

Erkek cevap vermedi. Bir an susan kadın yine konuştu:

«Evet, evet. Sendin ya! Resimlerinden tanıdım seni. Ama bu kadar kocaman olduğunu tahmin etmiyordum.»

«Besbelli güçlü bir belleğin var.»

«Eveeet! Bunun bir fos alarm olduğunu öğrenir öğrenmez, konuşmayı harfi harfine anımsamaya çalıştım. Genellikle polis bu konuda bilgi almak

ister sonradan. Yani bizim yerel polis. Ne var ki, bu kez soran eden olmadı.»

Adam somurttu ve homurdandı. Doğrusu, ona yakışıyordu. Sağ kalçasını biraz yana fırlatıp dizini kırdı ki, böylece topuğu yerden kalkmış oluyordu. Bacakları güzeldi ve bunların da güneş yanığı bronz renkte olduğunu bilmekteydi.

«Başka neler anımsıyorsun? Şu adam konusunda?»

«İsveçli değildi.»

«Yabancı mı yani?»

Bütün bütüne somurtmuş ve de keskin bakışlarını üzerine saplamıştı. Ne demeye terlik giymişti sanki! Güzel bacakları olduğunu biliyordu. Ama bacaklar daha da güzelleştirilirdi.

«Evet,» dedi kız. «Dili çalıyordu, hem de çokça çalıyordu.»

. «Hangi dile çalıyordu?»

«Finli veya Alman değildi,» diye karşılık verdi. «Doğaldır ki, Norveçli ya da Danimarkalı da olamazdı.»

«Sen bunu nerden biliyorsun?»

«Finlileri çok iyi tanırım. Ayrıca ben... şey yani, bir Alman çocuğuyla bir süre nişanlı kaldım.»

«Bırak şimdi geçmişini! İsveççeyi kötü mü konuşuyordu demek istiyorsun?»

«Yo, hiç de değil. Dediklerini bir güzel anladım. Akıcı bir şekilde, çabuk çabuk konuşuyordu.»

Kaş kaldırıp belleğini yokladı. Üüüf! Şimdi kimbilir ne alımlı bir havaya bürünmüştü. Düşünen kadın!

«İspanyol da değildi. İspanyolları tanırım. Hele İngiliz hiç olamaz.»

«Amerikalı?» diye önerdi adam. «Belki Amerikalı tanımıyorsun.»

«Oooh! Sürüsüne bereket. Kesinlikle hayır.»

«Ne çok da yabancı tanıyorsun!»

«Birçoklarını Stockholm'de tanıdım,» dedi kadın. «Ve de en azından yılda iki kez tatillerimi güneyde geçiririm. Bildiğim kadarıyla, İngilizlerle Amerikalılar İsveççe konuşmasını bir türlü öğrenemezler. Belki bir Fransız'dı. Olaki İtalyan. Ama herhalde Fransız'dı, bence.»

«Ama bu bir tahmin, öyle değil mi?»

«Valla, onu bunu bilmem. Apı' dedi, sözgelişi.»

«'Apı' da nesi?»

«Biz 'ev' deriz, değil mi? Hadi, ev'e 'yapı' desek bile, bir (y) vardır başında. Ne var ki, bu adamın (y) si gelmedi kulağıma.»

Adam notlarına bir göz atarak şöyle dedi:

«Harfi harfine bir daha baştan alalım mi? İlkin şunları söyledi: '37 Ringvagen'deki evde yangın var.' Tamam mı?»

«Hayır, şekerim. Bak, şöyle dedi: '37 Ringvagen'deki yapı yanıyor, zemin kat.' Üstelik (apı) ve (edi) dedi. Sen ne dersen de, bence dili Fransız'a çalıyordu, tatlım.»

«Bir Fransız çocuğuyla da mı nişanlıydın yoksa?»

«Valla, çeşni değişsin diye birkaç tane tanıdım... Şimdi bile bir tane var.»

«'Yanıyor'u nasıl dedi?»

«'Apı' ve 'edi' gibi, yani (y) siz. Ayrıca 'Evet,' derken de baştaki (e)yi Skâne'lilere benzer bir şekilde açıp (i) leştirdi. Yani 'İvet' gibi söyledi.»

«Yakında yine görüşeceğiz,» dedi adam. «En büyük sensin.»

«Yatak odamı görmek ister miydin?»

«Yanlış anladın, güzelim. Yabancı tavlamakta, demek istemiştim. Sen yine kolleksiyona devam, hoşça kal ve selam.»

Ertesi gün Kungsholmsgatan merkezinde toplu halde bulundukları bir sıra Gunvald Larsson sordu:

«Olofsson'un İsveççe'yi bir yabancı şivesiyle konuşup (yapı) yerine (apı), (yedi) yerine (edi) ve (yanıyor) yerine (anıyor) demesi mümkün mü?»

Ötekiler şaşkın şaşkın onun yüzüne baktılar,

«Ve de (birinci kat) yerine (zemin kat) ha?»

Kimse karşılık vermedi ve Gunvald Larsson bir süre sessizlik içinde oturdu. Sonra Martin Beck'e dönüp şöyle dedi:

«Şu senin Vastberga'da tıfıl bir Salake mi ne var hani...»

«Skacke.»

«Her ne karın ağrısıysa. Kullanışlı mıdır?»

«İşine göre.»

«Sundbyberg'in tüm telefon kulübelerini tek tek dolaşmanın üstesinden gelebilir mi?»

«Oranın polisini niye koşmuyorsun bu işe?»

«Senden akıl değil, adam istedim. Bak, bu çocuğu oraya gönder. Eline bir harta alsın ve de Sundbyberg itfaiyesinin alarm numarası bulunan eski tip bildirge asılı tüm genel telefon kulübelerini işaretlesin. Tamam mı?»

«Biraz daha açıklayabilir misin?»

Gunvald Larsson açıkladı.

Martin Beck derin düşünceler içinde çenesini tuttu.

«Esrarlı bir iş,» dedi Rönn.

Peşinde Kollberg, gülle gibi odaya dalan Hammar sordu:

«Esrarlı olan ne?»

Rönn karamsar bir tonda,

«Ne değil ki?» dedi.

Hammar elinde tuttuğu kâğıdı sallayarak,

«Gunvald, hakkında şikâyet var,» diye gürledi. «Suç: görevini kötüye kullanma.»

«Şikâyetçi kim?»

«Solna'dan Komiser TJllholm. Oranın itfaiyecileri arasında bozguncu komünist propagandası yaptığına dair ihbar almış olduğunu şikâyet raporunda açıkça belirtmiş. Üstelik görev başında.»

«Ha, şu kaçık Ullholm,» dedi Gunvald Larsson sakince. «İlki değil.»

«O zaman da aynı suçlama mıydı?»

«Hayır. O kez Klara karakolunun kolluk odasında sövmekle polisin itibarını zedelemiştim.»

«O adam beni de şikâyet etmişti,» dedi Rönn. «Geçen güz, hani şu otobüs cinayetinden sonra. Nedeni de, Karolinska Hastanesi'nde can çekişen ağır yaralı bir adamın ağzından söz almaya çalışırken, daha önce adımı ve rütbemi bildirmemiş olmaklığım. Oysa adamın ölmezden önce ancak otuz saniye kadar bilinçlendiğini orda bulunan kendi de özden görmüştü.»

Gözleriyle odayı şöyle bir tarayan Hammar, meydan okurcasına sordu:

«E, işler nasıl gidiyor bakalım?»

Kimseden çıt çıkmayınca, kısa bir süre sonra Hammar başını alıp gitti. Yine savcıların bitmez tükenmez ağız kokularını dinlemeye, şubenin diğer bölüm amirleriyle didişmeye ve de dirençle kendisine işlerin nasıl gittiğini soran üst kademenin tepeli horozları karşısında kemküm etmeye. Doğrusu ya, çekilir çile değildi.

Martin Beck neşesiz ve düşünceli görünüyordu. Yanısıra baharın ilk nezlesini kaptığı için beş dakikada bir sümkürüp duruyordu. Neden sonra şöyle dedi:

«Eğer telefon eden kişi Olofsson idiyse, sesini de tanınmayacak şekilde değiştirmeyi düşünmüş olabilir. Kaldı ki, bunu yapmaması için de bir neden yok, değil mi?»

Kollberg başını sarsalayarak şöyle dedi:

«Yahu, Olofsson gibi Stockholm'ün yerlisi bir hergele, hiç gider de Sundbyberg itfaiyesine telefon açar mı?»

«Açmaz elbette,» diye doğruladı Gunvald Larsson.

Evet, 23 Nisan salı günü bunlardan öte pek bir şey olmadı.

Çarşamba ile perşembe özellikle verimsiz geçti. Ama cuma günü yine bir araya geldiklerinde Gunvald Larsson dedi ki:

«Alake işi kolayladı mı?»

Martin Beck aksırma arasında,

«Skacke,» diyerek mikroplu tükürükler saçtı.

«Çok sessiz ve derinden çalışıyor olmalı,» dedi Kollberg.

«Bu işi aslında benim yapmam gerekirdi,» diye homurdandı Gunvald Larsson. «Böylesi bir iş bir öğle sonrasından çok zaman almaz.»

«Canım, çocuğun yapacak daha başka işleri de vardı,» dedi Martin Beck özür diler yollu. «Bunun için de ancak dün işe koyulabildi.»

«Başka işlermiş! Ne işi bu?»

«Bak, Sundbyberg'de telefon kulübesi aşındırmaktan da öte işlerimiz var bizim, tamam mı?»

Olofsson'u bulmak için yürütülen aramalar hiçbir gelişme göstermiyordu. Ayrıca bunu daha olumlu bir raya oturtma olanakları da yoktu. Tanımlardan tutun da, fotoğraflar, parmak izleri ve de diş protez kartlarına varıncaya dek dağıtılmak gereken her şey çoğaltılıp dağıtılmıştı.

Martin Beck açısından hafta sonu tatili hiç de içaçı bir şekilde geçmedi. Tam bir kördüğüm olmaya yüztutan eldeki dava konusunda duyduğu endişe giderek artıyor, sanki bir takım kurtçuklar durmaksızın beynini kemiriyordu. Hızla gelişen virüs enfeksiyonundan ayrı olarak, daha da özel kökenli bir darbe bile yedi. Kızı İngrid evden taşınma niyetinde olduğunu açıklamıştı. Bu kararın asla doğadışı veya şaşırtıcı bir yanı yoktu. Yakında onyedisini dolduracaktı ve de birçok bakımlardan yetişkin, bir genç kız sayılırdı. Yanısıra aklı başında ve olgun bir kızdı. Doğaldır ki, kendi yaşamına yön vermek ve de en uygun gördüğü biçimde davranmak onun hakkıydı. Evet, bu anın uzun süredir adım adım yaklaşageldiğini görmüştü aslında. Ne var ki, öngörmekten yoksun kaldığı tek şey kendi tepkisi olmuştu. Ağzı kurudu ve hafif bir baş dönmesi duydu. Çaresiz bir şekilde

hapşırdı, ama tek söz etmedi. Çünkü durumu enine boyuna düşünüp taşınmadan bu kararı almadığını bilecek kadar kızını iyi tanırdı.

Sanki sıkıntıları kendine yetmiyormuşcasına, karısı da soğuk ve halden anlar bir tavırla şöyle demez mi:

«En iyisi, İngrid'in burdan neler götürecek olduğunu saptayalım. Hem onun için kaygı duyman gerekmez. Kızım kendi kendini yönetmesini becerir. Sen bana sor. Onu yetiştiren ben olduğum için bilirim.»

Yürek kırgınlığına hakaret katma bakımından, bunda büyük gerçek payı vardı.

Hele onüç yaşındaki oğulları duyuruyu daha bile ilgisizce benimsedi. Sadece omuzlarını silkeleyip dedi ki:

«Güzel. O zaman ben de senin odanı alırım. Oranın elektrik tesisleri daha usturuplu yerlerde.»

Pazar'ın öğle sonrası bir saatinde, Martin Beck, her nasıl olduysa, kendini mutfakta İngrid'le başbaşa buldu. Birçok yıllar boyunca kimbilir kaç sabah birlikte sık sık kakao içtikleri plastik örtülü masanın başında karşılıklı oturmuşlardı. Ansızın kolunu uzatıp babasının elini tuttu. Bir süre sessizlik içinde oturdular. Sonra kız yutkunarak şöyle dedi:

«Aslında bunu söylemem yersiz, biliyorum. Ama yine de söyleyeceğim. Niye sen de benim gibi yapmıyorsun? Basıp gitmiyorsun burdan?»

Ona şaşkın gözlerle baktı.

Kız bakışlarını kaçırmadı.

«Evet, ama...» dedi duraksayarak ve de sustu. Doğrusu, ne diyeceğini bilememişti. ,

Ancak yine de bildiği bir şey vardı. Bu kısa konuşmanın üzerinde uzun süre düşünecekti.

Ayın yirmidokuzu pazartesi günü eşzamanlı denecek denli peşpeşe iki olay olageldi.

Bunlardan bir tanesi özellikle dikkate değer değildi. Skacke odaya girdi ve Martin Beck'in önüne bir rapor bıraktı. İyi yazılmıştı ve olabildiğince

ayrıntılıydı. Bugüne dek çıkarabildiği kadarıyla, içlerinde elan eski bildirgeler asılı altı tane telefon kulübesi vardı Sundbyberg'de. Yanısıra, iki de olasılı saymak gerekirdi. Diğer bir deyimle, Martin yedisinde (bildirgelerin henüz içlerinde asılı durması mümkün olup da, o günden bugüne kaldırılmış bulunanlar. Solna'da bu tür bildirgeler asılı telefon kulübesi yoktu. Bunu öğrenmesini Skacke'den kimse istememişti. Ama yine de kendiliğinden akıl etmişti besbelli.

Masasında kamburu çıkmış olarak oturan Martin Beck, sağ işaret parmağıyla kâğıtları çeviriyordu. Onun iki metre ötesinde dikilmiş bekleyen Skacke, sahibinden bir şeker parçası dilenmek için susta durmuş bir köpeğe benziyordu.

Martin Beck kararsızca düşündü: belki de Kollberg içeri dalıp onu gırgıra almadan önce, çocuğa takdir belirtir bir şeyler söylemek yerinde olurdu.

Aynı anda telefonun çalmasıyla sorun kendiliğinden çözümleniverdi.

«Evet. Beck.»

«Sizle konuşmak isteyen bir komiser var, sayın şefim. Adını pek toparlayamadım ama — »

«Neyse, bağla sen... evet, ben Beck.»

«Selam, ba— şey yani, ben Malmö'den Per Mânsson.»

«Selam. Nasılsın, evlat?»

«Fena değil, be baba! Her zaman için pazartesileri kendimi biraz daha hafiflemiş bulurum. Şu tenis turnuvası azçok başımızı ağrıttı gerçi. Gösteriler, patırtı gürültü falan. Redozya kafilesine karşı, biliyorsun ya?»

Mânsson uzunca bir süre sustuktan sonra, şöyle söze başladı:

«Siz orda Bertil Olofsson adında birini arıyorsunuz, değil mi?»

«Evet.»

«Ben onu buldum.»

«Nerde? Orda mı?»

«Burda, Malmö'de, evet. Ölü. Aslında üç hafta önce bulduk. Ne var ki, bugüne dek kim olduğunu bilmiyordum.»

«Şimdi kesin olarak biliyor musun?»

«Evet, yüzde doksan bir kesinlik var hiç değilse. Üst çenesi diş protez kartına uyuyor. Hem de büyük özellik taşımakta.»

«Ya gerikalan şeyler? Parmak izleri, öbür dişler ve —»

«Alt çenesini bulamadık, baba. Parmak izlerini de karşılaştıramıyoruz. Korkarım ki, suyun dibinde çok uzun bir süre kalmış.»

Martin Beck şöyle bir doğruldu:

«Ne kadar yani?»

«En azından iki ay diyor doktor.»

«Peki, siz onu ne zaman çıkardınız?»

«Sekiz pazartesi. Limanın dibindeki bir arabada kuzu kuzu oturuyordu. İki küçük çocuk...»

«Demek, mart'ın yedisinde ölü olması gerekirdi, değil mi?» diyerek adamın sözünü kesti Martin Beck.

«Mart'ın yedisi mi? Oho! Elbette. En azından bir ay, daha öncesinden belki de. Senin bulunduğun buzlar ülkesinde en son ne zaman görülmüş?»

«Şubat'ın üçünde. O günlerde yurtdışına gidecekmiş.»

«Sözünü tutup gitmiş işte ha? Güzel. Böylece bir tarih belirliyebilirim. Demek oluyor ki, şöyle ortalama bir tahminle şubat'ın dört ve sekizi arası günlerde defteri durulmuş olmalı.»

Martin Beck sessizliğe gömüldü. Bunun ne anlama geldiğini kavramak aslında çok kolaydı. Sköldgatan'daki ev yanıp kül olduğunda, Olofsson bir aydır ölü bulunuyordu. Melander haklı çıkmıştı. Yanlış iz kovalamışlardı.

Mânsson da susmuş bekliyordu.

Martin Beck sordu:

«Ayrıntıları nedir?»

«Tuhaf. Hem de çok tuhaf. Çoraba sokulu bir taşla öldürülmüş ve de külüstür bir araba tabutu olarak seçilmiş. Ne arabada herhangi bir şey vardı ne de giysilerinde. Silahla Olofsson'un üçte ikisi dışında, anlayacağın.»

«Olabilir en kısa zamanda ordayım,» dedi Martin Beck. «Ya da Kollberg gelir. Sonra da senin buraya gelmen gerekecek, sanırım.»

«Ayyy! Sahi gerekli mi?» diye sordu Mânsson iç geçirerek.

Kuzey'in Venedik'i onun gözünde Cehennem'in Kapılarından farksızdı.

«Bak, bu çok karmaşık bir dava,» dedi Martin Beck. «Aklına getirebileceğinin en kötüsünden bile kötü.»

«Evet, hiç kuşkum yok,» diye karşılık verdi Mânsson hafif alaycı bir tonda. «Demek ki, görüşeceğiz.»

Martin Beck alıcıyı yerine bıraktı, görmeksizin Skacke'ye bakarak şöyle dedi:

«Aferin. Çok iyi bir iş becermişsin.»

23

Walpurgis Gecesi idi ve de en sonunda' bahar, hiç değilse : Güney İsveç'e gelmiş bulunuyordu. Bromma'dan kalkan uçak tam zamanında, yani 8,55'de Malmö'nün Bulltofta Havalimanına inerek, bir avuç işadamının yanısıra solgun ve ter içindeki bir üçüncü sınıf Emniyet Amiri'ni de alana salmıştı. Martin Beck üşütmüştü, başı ağrıyordu ve de uçmaktan hoşlanmazdı. Kaldı ki, Skandinav Hava Yolları'nın kahve niyetine dağıttığı sıvı, bulaşık suyundan farksız olduğu için, hiç de sağlığı yararına olmamıştı. Mânsson iri gövdesi, sağlam yapısı, yuvarlak omuzlarıyla, elleri pardösüsünün ceplerine sokulu olarak ve de günün ilk kürdanı ağzında, kapıda dikilmiş duruyordu.

«Selam,» dedi. «Kendini dağıtmış bir halin var.»

«Perişanım,» diye karşılık verdi Martin Beck. «Buralarda bir tuvalet bulunur mu?»

Walpurgis Gecesi İsveç'te önemli bir gündür. İnsanlar baharlık giysilerini kuşanırlar, kafaları çeker, sarhoş olup dansederek mutlu olurlar, bol bol tıkınır ve yazı beklemeye koyulurlar. Skâne'de park ve yol kenarlarında çiçekler açar, ağaçlar yeşerir. Kırsallıktaysa, sığır sürüleri baharın yemyeşil otlaklarında otlamaktadır ve de diğer tahıl ürünleri başak verir. Öğrenciler beyaz kasketlerini başlarına geçirirler ve de işçi sendikası liderleri kızıl bayraklarını naftalin torbalarından çıkarıp «İşçi Çocukları»-nın metnini yeniden ezberlemeye girişirler. Çünkü ertesi gün 1 Mayıs olduğundan, kısa bir süre için de olsa sosyalist görünmenin, solculuk oyunu oynamanın zamanı yine gelip çatmıştır. Bu oyunun kuralları gereği, simgesel gösteri yürüyüşü sırasında, teneke bandolar «Enternasyonali çalarken, polis bile hazırol durumunda dinler. Çünkü o günlerde polise düşen görevler trafiği düzenlemek, Amerikan bayrağına tükürülmemesine göz kulak olmak ve de gerçekten söyleyecek bir sözü olanların göstericiler arasına katılmalarını önlemekten öteye geçmez.

Evet, nisan'ın son günü bir hazırlık günüdür; bahara, aşka, siyasal inançlara olan bağlılığa hazırlanma günü. Hele bir de güzel bir gün olursa, tadına doyum olmaz.

Martin Beck ile Mânsson bu tadına doyum olmaz mutlu günü Bertil Olofsson'dan artakalan parçalara bakmak ve de polis merkezinin art avlusunda boynu bükük bir halde duran hurda arabanın çevresinde bir-iki tur atmakla geçirdiler. Ayrıca taşla kara çoraba, Olofsson'un üst çene protezine bakmaktan da geri kalmadıkları gibi, otopsi raporunun sayfaları arasında da uzun bir süre harcadılar. Fazla konuşmadılar, ama konuşmayı gerektirir özellikte bir şey de yoktu zaten. Yalnız fırsatı düştüğünde, Mânsson bir soru yöneltti:

«Olofsson'u Malmö'ye bağlayan herhangi bir şey var mı? Yani burda öldürülmüş olması dışında?»

Martin Beck başını sarsalayıp şöyle dedi:

«Öyle görülüyor ki, Olofsson'un başlıca uğraşı çalıntı arabalarmış. Arada esrar da var, hiç kuşkusuz. Ama daha çok, yeniden boyayıp sahte plakalar takarak elden çıkardığı otolar. Sonra bunlar için sahte kayıt belgeleri düzenleniyor ve de herhalde dış ülkelerde satılmak üzere yurt

dışına kaçırılıyordu. Bana kalırsa, bu kentten birçok kereler sıkça geçmiş olmalı. Dahası, zaman zaman burda kalmış bile olabilir. Hele burda birkaç tanıdığının bulunmayışı tuhaf bile kaçar.»

Mânsson baş salladı:

«Zavallının teki olduğu besbelli, bir aracı. Kaldı ki, fiziksel olarak da kötü durumda. Doktor da bunun için yaşını yanlış hesaplamış olmalı. Sersefil bir serseri.»

«Malm için de aynı şeyler geçerli,» dedi Martin Beck. «Ama bunların bize hiçbir yararı yok, öyle değil mi?»

«Yok elbette,» diye doğruladı Mânsson.

Birkaç saat sonra, siyahlı-beyazlı arabaların parketmiş olduğu ve de arasıra kimi polislerin çevrede koştura-geldiği asfalt avluya bakan Mânsson'un odasında oturuyorlardı.

«Bence,» dedi Mânsson, «başlangıç noktamız hiç de göründüğü kadar kötü değil.»

Martin Beck belirli bir şaşkınlıkla ona baktı.

«Bak, şubat'ın üçünde Stockholm'de olduğunu biliyoruz ve de doktor en geç yedisinde ölmüş olmak gerektiğine dair yemin billah ediyor. Yani gerçek süre üç. veya dört güne indirgenmiş oluyor. Onu görmüş olan birini mutlaka bulurum. Ama bu neyi çözümleyegelir, bilemem.»

«Nasıl da bunca kesin konuşabiliyorsun?»

«Bu kent aslında çok büyük değildir ve hele Olofsson'u barındırmış olan çevre daha da dardır. Buralarda bazı muhbirlerim var. Daha öncesi bana yardımcı olamayışlarının nedeni kimi aradığımı bilmediklerindendi. Üstelik bu öyküyü basına açıklamayı da düşünmüyor değilim.»

«Bu konuda bir yayım bizim işimize gelmez. Kaldı ki, savcıyı ilgilendirir bir konu bu.»

«Ben burda işleri böyle yürütmem.»

«Ama bizi bulaştırmazsın, değil mi?»

Mânsson duygulanmıştı:

«Stockholm merkezinde olagelenler beni hiç ilgilendirmez,» diye karşılık verdi. «Şu savcı konusunda söylediğin şeyler de yalnızca bir anlayış sorunudur. En azından bizim burda.»

Martin Beck aynı akşam yerine uçtu. On sıralarında Stockholm'e vardı. İki saat sonraysa, Bagarmossen'deki oturma odasının divan yatağında, ışıklar çoktan söndürülmüş olarak, uzanmış yatıyordu.

Ne var ki, uyuyor değildi.

Öte yandan, karısı horul horul uyuyordu. Çıkardığı hafif ve düzenli sesler kapalı yatak odası kapısının ardından bile kulağına yansımaktaydı. Çocuklar dışardaydı. İngrid, ertesi günün gençlik gösterileri için poster boyamaktaydı. Rolf da herhalde anababası gezmede bir arkadaşının evinde biralı ve teyp müzikli bir eğlentideydi.

Büyük bir yalnızlık duyuyordu. İçinde bir eksiklik vardı. Sözgelişi, yerinden fırladığı gibi yatak odasına geçip karısının geceliğini yırtmak istiyordu. Bunu hiç değilse bir başkasına, bir başkasının karısına yapma tutkusu beslemek gerektiğini düşündü. Ama kimin karısına acaba?

Saat ikide İngrid eve geldiğinde elan uyanıktı. Mutlaka karısı ona bu saatten daha geç kalmamasını söylemiş olmalıydı. Rolf, öte yandan, ablasının dört yaş küçüğü, kafaca yarısı kadarı, kendini sakınma ve başının çaresine bakma güdüsünün yüzde birine bile sahip değilken, zaman kısıtlamasına uyma zorunluğunun dışında bırakılmıştı. E, ne de olsa erkek çocuğu elbette!

İngrid ayak parmaklarının ucuna basarak oturma odasına girdi, eğildi ve alnına hafif bir öpücük kondurdu. Ter ve boya kokmaktaydı.

Çok gülünç, diye düşündü adam.

Uyuyakalması için bir saatin daha geçmesi gerekti.

Martin Beck, Kungsholm polis merkezine mayıs'ın ikinci günü geldi ve de kendisini Kollberg'le Melander arasında sürüp giden bir konuşmanın orta yerinde buldu.

Kollberg,

«Gülünç!» diyerek masaya yumruğunu indirince, Melander dışında kalan her şey hop havalanıp hop oturdu.

«Evet, oldukça garip,» dedi Melander istifini bozmaksızın.

Kollberg gömleğinin kollarını sıvamış, kravatını gevşetmiş ve yaka düğmesini açmıştı. Masanın üstüne eğilerek şöyle dedi:

«Garip ha! Belki de garip olanlar biziz. Birisi Malm'ın şiltesine bir saatli bomba koyuyor. Biz bu birisini Olofsson sanıyoruz. Gel gör ki, Olofsson belki bir ayı aşkın bir süredir ölmüştür. Çünkü taşla kafasını patlatan başka birisi, cesedi hurdası çıkmış bir arabaya tıktıktan sonra cenazeyi ve tabutunu cumburlop, denizin dibine göndermiştir. Biz de şimdi burda dut yemiş bülbüller gibi oturuyoruz işte.»

Soluklanmak için sustu. Melander ise ağzını açmadı. Her ikisi de Martin Beck'i başlarıyla selamladı, ama ayaküstü, sanki hiç orda değilmişcesine.

«Eğer Malm'ı öldürme girişimiyle Olofsson'un katli arasında bir bağ olduğunu varsayacak olursak... »

«Yine de her şeye rağmen bir tahmin olmaktan öteye gitmez,» dedi Melander. «Böyle bir bağın varolduğunu kanıtlar hiçbir delil yok elimizde. Ne var ki, her iki olayı da birbirinden bağımsız boyutlar içinde düşünülmesi bir bakıma olanaksız.»

«Çok doğru. Bu tür raslantılar son derece olanaksızdır. İşte onun içindir ki, bu öyküde üçüncü bir kişinin diğer her ikisiyle de doğal bir bağlantısı olduğunu farzetme nedeni var.»

«İntihar mı demek istiyorsun? Yani Malın kendisini öldürdü mü?»

«Elbet.»

«Evet,» dedi Melander. «Oyunun bittiğini anladığı için bunu yapmış olabilir.»

«Kuşkusuz. Kendisini bekleyen kaçınılmaz sona kıyasla havagazı musluğunu açmak daha tatlı bir düşünce olarak gelmiştir.»

«Aslına bakarsan korkmuştu.»

«Aslında korkmaması için neden yoktu.»

«Öyleyse çıkan sonuç şu oluyor ki, canlı kalmaktan umudunu kesmişti,» dedi Melander. «Yani öldürülmekten korkuyordu. O halde korktuğu kimdi?»

Kollberg düşündü. Derken ani bir düşünce aşamasıyla karşılık verdi:

«Belki Olofsson'u Malm öldürdü?»

Melander masasının gözünden bir yarım elma çıkardı, mektup açacağıyla bir parçacığını kesti ve de bunu tütün kesesinin içine attı:

«Zayıf bir varsayım,» dedi gözlerini kaldırmaksızın. «Malm gibi bir yıkıntının bu çapta bir cinayet işleyebileceğini düşünmek çok güç doğrusu. Belki moral açısından bir engeli yoktu, ama sonuç olarak, teknik ayrıntıları da onun başardığını benimsemek gerekir.»

«Harikasın, Frederik. Mantığın saat gibi işliyor. E, bütün bunlardan çıkan sonuç ne oluyor şimdi?»

Melander hiçbir şey demedi.

Kollberg inatla sordu:

«Evet, erişilegelen akılcı sonuç nedir?»

Melander belirli bir isteksizlikle cevap verdi:

«Gerek Olofsson gerekse Malm, her ikisi de ortadan kaldırıldı.»

«Fail?»

«Bilmiyoruz.»

«Evet, gerçekten doğru. Ama yine de bir noktanın Üzerinde durabiliriz.»

«Evet,» dedi Melander. «Herhalde haklısın.»

Martin Beck kendi kendine,

«Profesyonel işi,» diye mırıldandı.

«Besbelli,» dedi Kollberg. «Bir profesyonel. Çorap içinde taş ve kundak bombası gibi alengirli şeyleri ancak profesyoneller kullanır.»

«Kabul,» diye onayladı Melander.

«İşte o yüzden değil midir ki, bir mucize görmüşçesine, burda oturmuş, kelle kaşıyıp kıçlarımızı avuçluyoruz? Çünkü bugüne dek yalnızca amatörlerle haşır neşir olduk. Ve de bu oyuna kendimizi öylesine uzun bir süredir kaptırageldik ki, biz de hemen hemen amatörleştik.»

«Suçların yüzde doksansekizi amatörlerce işlenir. Birleşik Devletler'de bile.»

«Özür değil bu.»

«Değil,» dedi Melander. «Ama yine de bir açıklama.»

«Bir dakika,» diyerek Martin Beck devreye girdi. «O zaman diğer noktalarla da uyuşuyor bu. Gunvald, artık buna günce mi demek gerekir nedir bilmiyorum, o yazıyı yazdığından bu yana kafamı kurcalayan bir şey var.»

«Evet,» dedi Kollberg. «Malm'ın şiltesine kundak sokan herif ne diye sonradan gidip itfaiyeye telefon açsın, değil mi?»

Otuz saniye geçmeksizin sorusunu kendi cevapladı:

«Çünkü bir profesyoneldi. Yani bir gangster. Onun görevi Malm'ın defterini dürmekti. Yoksa kurbanıyla birlikte on kişinin daha cayır cayır yanarak öldüğünü görmek konusu dışında kalıyordu.»

«Hmmm,» dedi Melander. «Bu tez yabana atılır gibi değil. Profesyonellerin genellikle amatörlerden daha az kana susamış olduklarını bir yerde okudum.»

«Aynı şeyi ben de okudum,» diyen Kollberg, onu susturdu. «Dün hem de. Eğer madalyonun öbür yüzüne bakarsak, eski meslekdaşlarımızdan saygıdeğer Hedin'i tipik bir amatör olarak ele alabiliriz. Bu polis onyedi yıl önce Skâne'de dokuz kişiyi birden öldürmüştü de kılı bile kıpırdamamıştı. Nişanlısını dünyanın son kadını olarak gördüğü için, tüm bir huzurevini olduğu gibi ateşe verdi.»

«Ama o çıldırmıştı,» dedi Martin Beck.

«Adam öldüren tüm amatörler akıl hastasıdır, eğer yalnızca cinayet işlendiği an dışa vursa bile. Ama profesyoneller farklıdır.»

Melander düşüncesini dile getirdi:

«Ne var ki, şimdi İsveç'te profesyonel katiller yok.»

Kollberg onu şöyle bir süzerek dedi ki:

«Bu herifin İsveçli olduğunu nerden biliyoruz?»

Martin Beck sözü aldı:

«Eğer yabancıysa, Gunvald bir yerde haklı demektir.»

«Birincisi ve en önemlisi, surda ileri sürdüğümüz tahminlere tıpatıp uyuyor,» dedi Kollberg. «Ve de madem bir kez yola çıktık, tahmin sıralamayı sürdürebiliriz. Sözgelişi, Malm'ın yatağını babalayıp Olofsson'un kafatasını karanfil gibi açan herif şu sıra İsveç'te mi sanıyorsunuz?

Ertesi güne kadar bile kaldı mı ülkede sanki?»

«Hayır,» diye kargılık verdi Melander. «Neden böyle bir §ey yapsın?»

«Aynı katilden konuştuğumuza dair elde hiçbir delil yok, kuşkusuz,» dedi Kollberg ve düşünceye daldı.

«Evet,» diye sözü aldı Melander. «Bir küçük nokta.»

Martin Beck:

«Evet. Bu tahmine güç kazandıran bir şey var. Gerek Malmö'deki cinayeti gerçekleştirmek, gerekse Sköldgatan'daki yangını çıkarmak için belirli bir yerel bilgi şarttı.»

Kollberg dudaklarını büzerek,

«Hmmm!» dedi. «Demek oluyor ki, daha önce İsveç'te bulunagelmiş biri.»

Melander:

«Dili yeterince konuşabilen biri üstelik.»

Kollberg:

«Stockholm ile Malmö'yü yeterince bilen biri ayrıca.»

Martin Beck:

«Ama aynı zamanda yangın alarmını Stockholm yerine Sundbyberg itfaiyesine verme yanılgısında bulunacak denli de bilgisi kıt biri.»

Kollberg ansızın sordu:

«Sköldgatan'daki bir evi 37 Ringvagen olarak anmak kimin aklına gelir? Karayolcular'ı ve de yerel polisi bu sınıllamanm dışında tutuyorum. Yani yönetici kadro üyeleri içinde?»

Melander piposunu ateşledi:

«Kim olacak, hartada yeri gösterilmeyip de, elinde yazılı adres bulunan biri.»

Martin Beck:

«Kent sokak ve caddeleri konusunda kısıtlı bilgisi bulunan biri.»

«Yani bir yabancı,» dedi Kollberg. «Bir yabancı gangster. Her iki durumda da, bundan önce İsveç'te hiç kullanılmamış bir silah kullanıyor. Hjelm, bomba mekanizmasının Fransız işgali sırasında Cezayir'de icat edildiği ve de daha sonra Fransa'da yaygın bir şekilde kullanılageldiği iddiasında. Eğer İsveçli bir gangster ansızın Olofsson'u öldürme sevdasına kapılsaydı, bunu demir bir boru parçasıyla veya bisiklet zinciriyle gerçekleştirirdi.»

Martin Beck:

«Çorap içinde taş numarası savaş sırasında rağbet kazanmış bir silahtır. Özellikle casuslar, ajanlar ve de benzerlerince kullanılırdı. İşbirlikçileri ve çift yanlı çalışan ajanları susturmak için gönderilen kişilerin kullanımındaydı. Yani üstleri arandığında, bıçak veya tabancayla bulunma tehlikesini göze alamayan kişilerce.»

Melander:

«Norveç'te benzeri olaylara çok raslandı.»

Kollberg sarı saçlı başını kaşıdı:

«Tamam, herşey uygun ve güzel. Ama yine de bir gerekçe olmalı.»

«Hiç kuşkusuz,» dedi Martin Beck. «Malm ile Olofsson arası ilişki böylece gerçek bir güçlülük kazanmış oluyor. Niye kişiler profesyonel katillerce elenirler?»

Melander cevabı yapıştırdı:

«Rahatsız edici oldukları için. Olofsson'la Malm arası ilişki tahmine çok yatkın. Herhalde ikisi de oto hırsızlarıydı. Aslında çalıntı araba ticaretiyle uğraşıyorlardı.»

«Çalıntı araba çoğu zaman hırsızın cebini doldurmaz,» dedi Martin Beck. «Genellikle çok ucuza satar, bulduğu fiyata.»

«Demek, Olofsson ile Malm arabaların rengini değiştirip sahte plaka ve belge düzenliyorlardı. Sonra da bunları sınırın öte yanına geçiriyorlardı. Yani öylesi bir ülkeye ki, orda otoları ya kendileri satıyordu ya da sadece bir başkasına devrediyorlardı.»

«İkinci şık daha olasıl, değil mi?» diyen Kollberg, başını sinirlice şavullayarak konuşmasını sürdürdü: «Bir başkasıyla veya diğer birkaç kişiyle birlikte, pekçok tarakta bezi olan bir büyük girişimin İsveç kolunu oluşturup yürütmedeydiler. Ne var ki, bir yerde çuvalladılar. Bunun üzerine firma, arıtma yoluyla emekliliklerine karar verdi.»

«Evet, öyle bir şey işte,» dedi Melander.

Kollberg keyifsizce acı acı güldü:

«Öne sürülen bu tür bir kuramı burdakiler nasıl karşılar dersiniz? Böyle bir kurt masalına kim inanır?»

Bu soruyu cevaplandıran olmadı. Belki otuz saniye sonra, telefonlardan tekini önüne çekti, bir numara çevirip bekledi ve şöyle konuştu:

«Einar? Ben Melander'in odasındayım. Bir dakika için buraya gelebilir misin?»

Henüz otuz saniye geçmemişti ki, Rönn eşikte belirdi. Kollberg tüm ciddiliğini takınıp ona döndü:

«Şu sonuca vardık: Malm ile Olofsson bir uluslararası suç şebekesinin, diyelim ki Mafia'nın, adamlarıydı. Düşüncelerimiz ayrıca bir noktada daha birleşiyor. Şöyle ki, bu çete artık onları gereksiz buldu ve de işlerini bitirmek üzere yurtdışından bir kiralık katil gönderdi.»

Rönn her birini tek tek gözden geçirdi. En sonunda şöyle dedi:

«Bu saçmasapan şeyi kim düşündü böyle? Bu tür numaralar ancak filmlerde ve kitaplarda olagelir. Yoksa beni işletiyor musunuz ayaküstü

ha?»

Kollberg, «demedim mi?» der gibilerden omuz silkip sırıttı.

24

Sundbyberg kent hartası üzerindeki sekiz telefon kulübesini Benny Skacke kara çaprazlarla işaretlemişti. Daha sonra da bir pergelle her çaprazın çevresine bir halka çizmişti. Kimi kulübeler Sundbyberg'in merkez kesiminde kaldığı ve de halkalardan birkaçı birbiriyle kesiştiği halde, halkaiçi bölgeler yine de bir kilometre kareyi aşkın bir alanı kaplamaktaydı. Gunvald Larsson, Mart'ın yedisinde itfaiye ekibine telefon açmış olan adamın izini bulması için Benny Skacke'yi bu yoğun yerleşim merkezine saldığı zaman bir sonuç alınacağı veya herhangi bir başarı elde edileceği konusunda hiç de umutvar değildi. Adamın bu sekiz kulübenin birinden telefon açtığı görüşü aslında tahmin ötesi bir değer taşımıyordu. Kaldı ki, görüşün doğruluğu kanıtlansa bile, yabancı şivesiyle İsveççe konuştuğu dışında hiçbir bilgiye sahip olmadıkları bir kişinin bulunagelmesi sorunu yine ortada kalıyordu.

Buna karşın, Skacke görevine dört elle sarıldı. İlk haftalar içinde Solna-Sundbyberg polisinin gönülsüz yardımını görmenin ardısıra, şimdi işin peşinde tek başına kalmıştı. Görevi, halka içine alınmış bölgelerdeki her yapının kiracılarıyla tek tek görüşmeyi kapsıyordu. Güçlü ve idmanlı bacak kaslarına sahip bir genç için bile yeterince yorucu bir çalışmaydı bu. Ne var ki, Skacke kararlıydı. Gunvald Larsson ile Martin Beck bir sonuç alınacağından çoktandır umutlarını kesip işlerin nasıl gittiğini sorma yorgunluğuna bile artık katlanmazlarken,o fırsatını bulur bulmaz, Sundbyberg'de kapı kapı dolaşmaktan bir an geri kalmıyordu. Geceleri tam anlamıyla yatağına serilip sızmaktaydı.. Ayrıca son. birkaç haftadır beden eğitim programlarını, hukuk çalışmalarını ve de yanısıra Monica ile buluşmalarını aksatmıştı ki, en kötüsü de buydu.

Skacke Monica'yı sekiz ay öncesi, her ikisi de bir yüzme yarışmasına katıldıkları sıra tanımıştı. O günden bu yana giderek daha sık buluşur olmuşlardı. Aslında evlilikten dolaysız olarak hiç söz etmemiş bulunmalarına karşın, elverişli bir apartman katı ayarlar ayarlamaz bir arada

yaşamaya koyulacakları besbelliydi. Skacke bir evde pansiyon olarak kalıyordu. Yirmi yaşında olan ve flzik-tedavi uzmanı olma yolunda çalışmalarını sürdüren Monica'ya gelince, halen anababa evinde oturmaktaydı.

Monica 16 Mayıs akşamı haftanın yedinci telefonunu açıp da, umarsızlık içinde onu görmek için direttiğinde, en azından oldukça tedirgindi:

«Bu batası polis örgütünün tüm işlerini görmek sana mı kaldı?» diye çıkıştı öfkeli bir sesle. «Yoksa'orda senden başka polis mi kalmadı?»

Gerçi bu soru Benny Skacke'ye ilk kez yöneltiliyordu, ama herhalde sonuncusu olmayacaktı. Çoğu üstleri, başta Martin Beck, eşlerinin bu sorusuna sıkça tanık olurlardı. Cevaplama yeteneklerini çoktan yitirmişlerdi. Ne var ki, Benny Skacke bundan habersizdi. Sözün kısası, şöyle dedi:

«Kalmaz olur mu? Elbette var. Sundbyberg'deki bir telefon kulübesinden jeton düşüren bu herifi bulmakta kararlıyım. Ama ne yazık ki, bunu da beceremiyorum, başka şeyleri de. Fakat yarın yine de kapı kapı dolaşacağım için, işe erkenden çıkmayı uygun gördüm. İşte o yüzden de bu gece erken erken kafayı vurup yattım.»

Monica'nın bir şey söylemek için soluk aldığını duyunca, çabucak ekledi:

«Ne olur, kızma bana, sevgilim. Seni elbette görmek istiyorum. Ama bu yolda ilerlemek için, herşeyden önce işi savsaklamaktan uzak kalmam gerekir.»

Monica'yı yatıştırmak olanaksızdı. Rulle adlı bir fizik kondisyon eğitmeniyle gezmeye çıkacağı yollu bir tehdit savurarak telefonu çat diye yüzüne kapadı. Skacke, bu kendi açısından cansıkıcı yaratığı çok iyi tanımaktaydı. Yalnızca olağandışı yakışıklı sayılmakla kalmayıp, yüzme de içinde, çoğu spor dallarında Skacke'den üstün olduğunu kanıtlamıştı. Aslında Skacke sivrildiği tek spor dalı olarak kesinlikle ancak futbolu gösterebilirdi. Söz konusu sayın bayla futbol sahasında karşı karşıya geleceği günün özlemi kafasını sıkça ziyaret eden bir hoş hayaldi. Ama nasıl düzenlenecekti, işte bunu bilemiyordu. Monica'nın o kendini beğenmiş

züppeyle birlikte olduğunu düşünmek bile kanını öylesine oynattı ki, kıza yine telefon açmazdan önce sakinleşebilmek için iki bardak süt içmesi gerekti.

Tam elini alıcının üstüne atmıştı ki, telefon yeniden çaldı. Şaş da kal, Monica'dan başkası değildi bu! Üstelik pişmanlık dolu yumuşacık bir sesle bağışlanmasını dileyerek! Bir saati aşkın süren konuşmalarının ardısıra, ertesi gün Sundbyberg'de buluşmak ve de Monica okuldaki işini bitirdikten sonra geleceği için orda geç bir öğle yemeği yemek üzere sözleştiler.

Cuma sabahı Skacke, Kapı İpi Çekme Operasyonu'nu sürdürme amacıyla soluğu dosdoğru sevgili Sundbyberg'inde aldı. Taradığı bölgeleri hartasında günü gününe çaprazlamıştı ve de yanısıra kapıyı çaldığı zaman evde kimsenin bulunmadığı dairelerin listesini de çıkarmıştı. Yabancıları İskan Bürosu, ona Sundbyberg'deki adreslerde kayıtlı İskandinav olmayan kişilerin adlarını kapsar bir diğer liste vermişti. Listede adresleri bulunan henüz görüşmediği kimi kişileri işlerine gitmezden önce yakalamak niyetiyle saat yediye gelmeden taban tepmeye koyulmuştu.

Saat dokuzda listedeki adların sayısını yarıya indirgemiş bulunuyordu. Ne var ki, başaragеldiği tek somut sonuç da bu olmuştu.

Benny Skacke Sundbyberg'in kaldırımları boyunca yürüdü. O gün ziyaret için seçtiği yerleşim merkezi doğrultusunda ilerledi. Üstünde bir grup uzun uzun apartmanın sıralandığı bir tepeden yana eğrilti yaparak yükselen bir parka girdi. Park yapmacık bir görünümde değildi. Bölge planlaması yapıldığında ender görülür bir cömertlikle daha çok el değmemiş bir kırlık gibi kalmasına izin verilmişti. Patikanın her iki yanındaki çimenler taze ve yemyeşildi. Daha ötede, ormanlık bir bayırın uzandığı çam ağaçları arasında, çam dikenleriyle örtülü topraktan blok halinde gri granitler ve yosun kaplı taşlar fışkırmıştı. Üzerinde yürüyegeldiği patika ne asfaltlanmıştı ne de kum döşeliydi. Kızılcık ve meşe ağaçları arasından dolambaçlar çizerek uzanan, insan ayağıyla çiğnenmiş bir keçi yoluydu sadece. Seyrek korunun yaprakları arasından süzülen gün ışığı patikanın kuru katılıktaki toprağı ve ağaçların çürüyegelmiş kökleri üzerinde parıl parıl altın benekler oluşturmaktaydı. Skacke adımlarını yavaşlattı. Çünkü birden çam dikenlerinin ve güneş sıcağı toprağın kokusu burnuna yükselmişti, ama sadece bir an için. Havayı

ikinci kez ciğerlerine çektiğinde, burnuna yanık benzin ve de yol üstünde yakılı bir ateşe oturtulmuş bir koca kazandan tüten zift kokuları dışında bir şey gelmedi.

Monica'yı düşünüyordu Skacke. Saat üçte buluşacaklardı ve onu göreceği dakikaları iple çekiyordu. Buluşmaları arasında koca bir haftanın geçip gitmesi ender rastlanır bir olaydı.

İlk uğradığı apartmanda, iki daire dışında kalanların hiçbiri evlerinde yoktu. Mart başlarında orda oturagelmiş bir yabancının varlığından haberli olmak bir yana, itfaiyeye yangın alarmı veren herhangi bir telefon konuşması yapıldığını da kimse duymamıştı. Öteki apartmanda iki yabancı oturmaktaydı. Ne var ki, bunlardan Finli olanı anlaşılmaz bir İsveççe konuştuğu halde, Doris Mârtensson'un tanımadığı şiveye uyarlığı yoktu. Öbürü, Mart'ın yedisinde su götürmez bir biçimde Milano'daki evinde bulunan bir İtalyan idi. Daha sorulmaksızın, pasaportunu çıkarıp tarih damgalarını gözüne tutmuştu. Acaba her ikisinin de ayrı ayrı yabancı tanıdıkları var mıydı? Evet, yabancı birçok dostları vardı. Ne olmuş yani?

Evet, yöneltilmeyecek soru değildi.

Skacke, tepe üstündeki apartmanları sırasıyla gezip listesinden sildiğinde, saat onikiye geliyordu ve karnı iyice acıkmıştı. Blok apartmanlardan tekinin bodrum katında yeralan bir kafeteryaya girdi ve kakao ile peynirli sandviç ısmarladı. Skacke ile garson kız dışında dükkan boştu. Tek müşterisine servis yaptıktan sonra, tezgahın başına geçip tek parça kalın tavan camından cansıkısıyla dışarısını seyre koyuldu. Dışarda, Stockholm eteklerindeki çoğu banliyölerin yüksek yapıları arasında genellikle raslanır türden geniş bir meydan bulunmaktaydı. Ender olarak meydan denen bu yerler daha çok alışveriş merkezi, yeğ yeğin «piazza» adıyla anılırdı. Bu iç karartıcı taş çöllerine bir Akdeniz havası getirmeyi amaçlayan şehir plancılarının hamhayal bir girişimiydi herhalde.

Kapı açıldı ve bir adam sakınır adımlarla içeri girdi. Başına mavi kadifeden bir takke geçirmişti ve de elinde boş bir naylon file taşıyordu. Tezgahtan yana yavaş yavaş yürüdü ve çatık kaşları altından Skacke'ye kaçamak bir bakış uzattı. Garson kıza yaklaştığında, kahverengi gözleri parladı ve kollarını iki yana açarak, Fln-İsveç kırması bir dille şöyle dedi:

«Ah, Ulu Tanrım, güzel kızcağızım! Bugün var bende bir mahmurluk, başım kalkmaz. Genellikle satınaldığım şu harika yeni içkinin adı neydi?»

«Tom Collins,» diye cevapladı kız.

«Ya, ya! Hemen sekiz kutu almalıyım bunlardan, güzel kızcağızım. Ama soğuk, buz gibi olsun. Tibet dağlarının çavlanlarını aratmasın.»

Adamın uzattığı torbayı alan kız dükkanın arka bölümünde gözden silindi. Mavi takkeli adam ekşi bir yüzle cüzdanını yokladı. Skacke bir buzdolabı kapısının kapandığını duydu ve de garson kız hafif alkollü içki kutularının doldurduğu fileyle geri geldi.

Adam sordu:

«Veresiye satışınız yoktur herhalde?»

«Evet, sizin için bir kolaylık yapabiliriz,» dedi kız. «Burda oturduğunuza göre...» Ve büyülenmişçesine yineledi: «Evet, sizin için bir kolaylık yapabiliriz.»

Adam cüzdanı cebine sokup fileyi eline aldı:

«Ah, ah! Ne kadar sevindiğimi söyleyemem. Demek, sandığımız denli rezil bir dünyada yaşamıyoruz ve insanlığın ölmediğini belirleyen bir gün, iyi bir gündür.»

Kapıdan yana yürüdü. Sonra dönüp şöyle dedi:

«Sen bir meleksin, güzel kızcağızım. Parayı en geç Pazartesi'ye getiririm. Hoşça kal.»

Skacke kulplu bardağı önünden öteye iteledi ve de iç cebinden hartayı çıkardı. Kullanmaktan eskimeye yüz tutmuş görünüyordu. Kaldı ki, katlanma yerlerini yapıştırıcı bantlarla tutturmak zorunda kalmıştı. Meydan çevresindeki bölgeyi çaprazladı. Sonra saate baktı. Monica ile buluşmadan önce bayırın öte yanındaki apartmanları taramak için yeterli zamanı vardı. Böylelikle, ana cadde boyunca sıralanan bayır aşağı daha eski apartmanları defterden sildiği gibi, şimdi de kentin içice geniş bir bölümünü kapsamış olurdu. Bayır aşağı sıralanan apartmanlar yeni olmakla birlikte, tepe üstündekiler denli yüksek değillerdi.

İkiyi yirmi geçiyordu ki, Skacke bayırın dip köşesinde yer alan apartman dışında tüm yapıları dolaşıp yoklamıştı. Tam bu köşede, yerel itfaiyenin numarasını veren bildirge elan içinde asılı telefon kulübelerinden teki bulunuyordu.

Bu apartmanın girişinde bir adam dikilmiş, bira içmekteydi. Şişeyi Skacke'nin burnuna dayayıp, başlangıçta anlaşılamayan bir takım şeyler söyledi. Derken adamın Norveçli olduğunu ve de onyedi Mayıs'ı kutluyor bulunduğunu söyleyegeldiğini farketti. Skacke de adamın burnuna kimlik kartını dayadığı gibi, sokakta alkollü içki tüketmenin yasak olduğunu sert ve etkin bir sesle bildirdi. Paniğe kapılan adam Skacke'ye yalvarır gözlerle bakınca, Skacke dedi ki:

«İsveçli olmadığın için, bu seferlik acımanın adaleti bastırmasına göz yumuyorum. Şişeyi ver ve kaybol!»

Adam yarı boşalmış şişeyi verdi. Skacke artakalan birayı lağım ızgarasından aşağı döktü. Sonra karşı kaldırıma geçip şişeyi çöp sepetine attı. Geri döndüğünde, Norveçli'nin omuz üstünden pis pis bakarak köşeyi kıvrılıp yoklara karıştığını gördü.

Skacke asansörle en üst kata çıktı ve de sırasıyla üç kapının zilini çaldı. Kimse çıkmayınca, her üç adı da başka bir ziyaret için listesine yazdı. Sonra bir alt kata indi.

İlk kapı kına rengi saçlı ve yeşil plastik çerçeveli gözlük takmış bir hanım eliyle açıldı. Kadının saç kökleri kırçıldı ve de en azından altmışında gösteriyordu. Skacke beylik açılış parçasını iki kez yinelemeden, kadına ziyaret nedenini anlatamadı.

«Oh, evet,» dedi en sonunda. «Odalarımdan tekini kiralarım. Yani daha önceleri kiralardım. Bir yabancı mı dediniz? Mart başlarında öyle mi? Bir düşüneyim. Evet, evet. O Fransız burda oturduğu sıra Mart başlarıydı, yanılmıyorsam. Ya da Arap mıydı? Doğrusu, pek aklımda kalmamış.»

Bu süre içinde Skacke bir tüyle dokunulsa yıkılacak hale gelmişti.

«Arap mı?» diye yineledi. «Peki, hangi dilde konuşuyordu?»

«İsveççe, ama şöyle böyle, hiç kuşkusuz. Ancak yine de, anlaşılır denli kusursuz.»

«Burada ne zaman kaldığını kesin olarak söyleyebilir misiniz?»

Zili çalmadan önce Skacke kapı üstündeki ad plakasına bakmamıştı. Şimdi burun siler gibi yapıp bir yana eğildi ve mektup kutusunun az yukarısında yer alan plakaya bir göz attı. Ancak BORG adını görmeye zaman bulmuştu ki, kadın kapıyı ardına dek açarak şöyle dedi:

«İçeri buyurmaz mısınız?»

Hole adımını attı ve kapıyı ardından örttü. Kızıl saçlı hanımın peşi sıra dairenin içerlerine yürüdü. Kadın ona pencere kenarındaki mavi tafta kılıflı bir kanepede yer gösterdi ve Skacke buraya oturdu. Kadın bir yazı masasının önünde durdu, çekmelerden tekini açtı ve kızıla çalan kahverengi kaplı bir kasa defteri çıkardı.

Defterin sayfalarını çevirerek,

«Birazdan söylerim tarihini,» dedi. «Kiracıları ve ödedikleri kirayı her zaman buraya kaydederim birbir. Bu adamsa son kiracımdı. Onun için bulmak zor olmaz... işte burda. Mart'ın dördünde, bir haftalık peşin ödemiş. Ancak çok tuhaftır ki, erken bir tarihte ayrılmış, dört gün sonra. Yani ayın sekizinde. Geri kalan üç günlük kira ücretini de almamış.»

Elinde defter, kanepenin önündeki masanın başına geçip oturdu:

«Evet, bu durumu garipsemiştim. Onu niçin arıyorsunuz? Ne yaptı?»

«Bir soruşturma konusunda belki bize yardımcı olabilecek birini arıyoruz,» dedi Skacke. «Adı neydi bu adamın?»

«Alfonse Lasalle.»

Alfonse ve Lasalle sözcüklerinde yer alan (e) lerin her ikisini de Fransızca'ya pek dili dönmeyen bir kişilikte hecelemişti. Aslına bakılırsa, bu konuda Skacke de kadından farklı değildi. Sordu:

«Nasıl oldu da odanızı özellikle bu kişiye kiraladınız?»

«Nasıl mı oldu? Valla, daha önce de söylemiş olduğum gibi, odalarımdan birini sürekli kiralardım. Kocam hastalanıp da gün boyunca evde kalma zorunluğu çıkmazdan önceydi bu. Böyle olunca, evde yabancı istemedi ve ben de bunun için ikinci bir başvuruya kadar bizi kayıttan silmesini acenteye bildirdim.»

«Demek, kiracılarınızı bir acente aracılığıyla buluyordunuz? Neydi bu acentenin adı?»

«Svea Acentesi. İşyeri Sveavagen'de. 1962'den bu yana bize kiracı bulurlar. Yani bu apartmana ilk taşındığımızdan beri.»

Skacke not defteriyle dolmakalemini çıkardı. O yazdığı sıra, kadının soran gözleri üstünden ayrılmadı.

Dolmakalemini hazır biçimde tutarak,

«Nasıl bir adamdı?» diye sordu.

Kadın gözlerini kırpıştırarak bakışlarını tavana dikti:

«Valla, nasıl anlatayım, bilmiyorum ki! Akdenizli'ye benziyordu. Esmer ve küçümen bir adam. Sık simsiyah saçları alnına dek inmekteydi ve de şakaklarına dek dahası. Benden az daha uzunca. Benim boyum bir altmışiki buçuk. Oldukça iri burunluydu ve de şahin gagası gibi kıvrıkça. Dümdüz de kara kaşları vardı. Tıkız ve güçlü, ama şişman değildi.»

«Kaç yaşlarmdaydı dersiniz?»

«Valla, otuzbeş mi desem nedir, öyle bir şey. Belki de kırk. Belirlemek zor.»

«Görünüşü konusunda anımsadığınız daha başka şeyler var mı? Ya da herhangi bir özellik diyelim?»

Kadın bir an düşündükten sonra başını sarsaladı:

«Hiç sanmıyorum. Bakın, uzun boylu sayılmazdı. Kibardı ve iyi yetişmiş görünüyordu. Temiz pak giyinirdi.»

«Konuşması nasıldı?»

«Dili yabancıya çalıyordu. Şivesi bozuktu, anlayacağınız. Ne bileyim, oldukça tuhafıma giderdi konuşması. Bir bakıma komikti.»

«Şivesini daha belirgin olarak tanımlayabilir misiniz? Sözleri içinde özellik taşıyanlar var mıydı?»

«Vallaaa, ne desem bilmem ki! (Bayan) yerine (Bağan) ve Çay yerine de (Çağ) derdi. Sonra bizim . (Kahve) dediğimiz nesne onun ağzında (Kare)

olurdu. Doğrusu, bunca uzun bir sürenin ardından anımsamak zor. Kaldı ki, ben iyi bir şive taklitçisi değilim.»

Skacke bundan öte ne soracağını düşünüp taşınır oldu. Bir yandan da dolmakalemini dişleyip kızıl saçlı kadına bakıyordu:

«Burda niçin bulunuyordu? Turist miydi ya da çalışıyor muydu? Gidip gelme saatleri neydi?»

«Valla, ne desem bilmem ki,» dedi Bn. Borg. «Öyle fazla bir yükü yoktu, tek bir valiz. Sabahın bir saatinde çıkar ve de genellikle gecenin körüne dek dönmezdi. Hiç kuşkusuz, kendi anahtarı olduğu için, her zaman kaç sularında geldiğini bilmiyordum. Çok sessiz ve kendi halinde bir adamdı.»

«Genellikle kiracılarınızın telefonu kullanmalarına izin verir misiniz? Hiç burdan telefon açtı mı?»

«Aslında, kullanmalarına izin verdiğim söylenemez. Ne var ki, eğer telefon etme gereği duyarlarsa, bunu engelleyemem, hiç kuşkusuz. Ama bu Lasalle, bildiğim kadarıyla, telefona el sürmedi.»

«Sizin bilginiz dışında telefonu kullanmış olamaz mı? Gecenin köründe, sözgelişi?»

«Hele gecenin köründe hiç olacak şey değil. Gerek holde gerekse yatak odamızda prizler var. Gece yatmadan önce telefonu mutlaka yatak odamıza taşırım.»

«Martın yedisinde eve kaçta gelmişti, aklınızda mı acaba? Yani burdaki son gecesi?»

Kadın yakışıksız gözlüklerini çıkardı, gözden geçirdi, etekliğiyle bir güzel sildi ve yine gözüne taktı:

«Son gecesi, öyle mi? Valla, ne desem bilmem ki? İçeri girdiğini pek duymadım galiba. Genellikle saat onbuçuk veya o sıralar yatarım. Ama o gece konusunda kesin bir şey söyleyemem. Bilemiyorum.»

«Belki düşünecek olsanız aklınıza gelir, Bn. Borg,» dedi Skacke. «Sonra ileri bir tarihte sizle yine görüşür ve bir şeyler anımsayıp anımsamadığınızı sorarım.»

«Evet, kuşkunuz olmasın. Bir güzel düşüneceğim.»

Kadının telefon numarasını kara kaplı not defterine kaydetti:

«Bakın, Bn. Borg. Daha önce Lasalle'ın son kiracınız olduğunu söylediniz.»

«Evet, doğru. O gittikten birkaç gün sonra Josef hastalandı. Kocam yani. Telefon açarak oda için söz verdiğim birinin anlaşmasını iptal etmem gerekti.»

«Odaya bir bakabilir miyim?»

«Elbette.»

Yerinden kalkıp yol gösterdi. Odaya açılan kapı holde, dış kapının tam karşısındaydı. Oda, yaklaşık dörtbuçuk metre karelik, yüksek tavanlı bir yerdi. Bir yatak, bir başucu masası ve de kapıları oval aynalı eski tip bir koca gardırop içermekteydi.

«Tuvalet hemen bitişiktedir,» dedi kadın. «Kocamla benim banyomuzsa ayrıdır, yatak odamızın bitişiğinde.»

Skacke baş sallayıp çevresini gözden geçirdi. Oda, üçüncü sınıf bir otel odası denli kişilikten yoksundu. Kollu iskemlenin yanındaki masanın üstünde damalı bir keten örtü seriliydi ve de yazı masasında mürekkepli bir sumen duruyordu. Duvarlarda iki baskı resim ve yapma çiçeklerden oluşma bir çelenk asılıydı. Halı, yatak örtüsü ve perdeler çamaşıra girip çıkmaktan incelmiş ve solmuştu.

Skacke, sokağa bakan pencerenin önüne gitti. Köşedeki telefon kulübesini ve de Norveçlimin bira şişesini atmış olduğu çöp sepetini görebiliyordu. Sokağın az ilerisindeki bir saat yapımcısının dükkan kapısı üstünde asılı bir saat, üçü on geçtiğini göstermekteydi. Kendi kol saatine baktı. Evet, üçü on geçiyordu..

Benny Skacke tezelden Bn. Borg'la vedalaşıp merdivenlerden aşağı yarıştı. Basamakları ikişer-üçer atlayarak iniyordu. Tam çıkışta aklına bir şey takılınca, gerisingeri asansöre koşturup yine beşinci kata çıktı. Onu karşısında bu kadar çabuk göreceğini ummayan kadın, şaşkınca bakakaldı.

Genç adam soluk soluğa sordu:

«Odayı temizlediniz mi, Bn. Borg?»

«Temizlemek mi? Elbette. Ben--»

«Tozunu alıp cilaladınız mı? Eşyaların falan?»

«Valla, ne desem bilmem ki! Odayı ben genellikle bir konuk yerleşmek için gelmezden önce temizlerim. Daha önceden temizliğe kalkmanın hiçbir yararı yoktur, bence.

Çünkü oda günlerce, kimi zaman haftalarca boş kalabilir. Onun için genellikle yatak çarşaflarını kaldırır, kül tabağını boşaltır ve de odayı havalandırırım bir konuğum çıkıp gittikten sonra. Siz ne demek istiyorsunuz? Neden sordunuz?»

«Lütfen hiçbir şeye dokunmayın. Geri gelip bir takım izler aramak zorundayız. Parmak izleri ve buna benzer şeyler.»

Bir daha odaya adımını atmayacağına dair söz verdi. Skacke vedalaştı ve de yine baş döndürücü bir hızla merdivenlerden aşağı koşturur oldu.

Bir yandan zamana karşı yarışarak Monica ile olan gecikmiş buluşmasına koşuyor, bir yandan da en sonunda bir ipucu yakalayıp yakalamadığını düşünüp duruyordu.

Monica'nın yirmibeş dakikadır bekleyegeldiği lokantaya ulaştığında, kafasının içinde çoktan bir üst dereceye yükselmiş bulunuyordu ve de Emniyet Genel Müdürü olma yolunda bir adım daha atmıştı.

Gel gör ki, Kungsholmsgatan'da Gunvald Larsson denen bir bela vardı ve karşısına şöyle bir soruyla dikildi:

«Herifin giyimi neymiş?»

Ve on saniye sonra:

«Pardösüsü ne biçimmiş? Giysileri? Ayakkabıları? Çorapları? Gömleği? Kravatı? Briyantin kullanır mıydı? Dişleri ne biçimdi? Sigara içer miymiş? İçiyorsa ne tür ve günde kaç tane? İçinde yattığı sürece yatak çarşafları nasıldı? Kirli mi tutmuş, temiz mi? Pijamayla mı yatıyordu, gecelikle mi? Kadın sabahlan herife kahve götürür müydü? Bunlar ilk akla gelenler, sözgelişi.»

Ve bu kez otuz saniye sonra:

«O sersem karı her zaman olduğu gibi, niye bu sefer de bir yabancının evinde pansiyon olarak kaldığını bildirir bir kayıt fişi doldurup göndermemiş? Herifin pasaportuna bakmış mı? Kocakarının gözünü gerektiği şekilde korkuttun mu?»

Skacke ona paramparça düşlerin kararttığı kırgın

gözlerle baktı ve dönüp gitmeye davrandı.

«Dur bir dakika, Salake!»

«Buyrun.»

«Şu hımbıl parmak izcilerden birini omuzlayıp tezelden oraya götür.»

Skacke gitti.

«Kelek!» dedi Gunvald Larsson kapalı kapıya.

Sundbyberg'deki odada birkaç parmak izi buldular. Bn. Borg ve Skacke'ye ait olanları ayıkladıktan sonra, geriye üç tane kaldı. Bunlardan teki yoğun bir briyantin tabakasıyla korunagelmiş bir başparmak iziydi.

21 Mayıs Salı günü parmakizi fotokopilerini İnterpol'e gönderdiler. Başka ne yapabilirlerdi ki?

25

Pazartesi, Uruçu İsa Günü ertesi, Martin Beck telefonla Malmö'yü arayıp işlerin nasıl gittiğini sordu.

İki metre ötesinde dikilip duran Hammar, az önce şöyle demişti:

«Malmö'yü ara ve işlerin nasıl gittiğini sor.»

Mânsson'un sesini duyar duymaz da sorup soracağına pişman olmuştu. Çünkü uzun yıllar boyunca kimbilir kaç kez bu aptalca sorunun özden kendisine yöneltildiği ansızın aklına gelivermişti. Daha üst kademedekiler. Basın. Karısı. Akılsız meslekdaşlar. Meraklı tanıdıklar. Hep aynı şeyi sormuşlardı: İşler nasıl gidiyor?

Ama yine de, gırtlağını temizleyip sordu:

«Selam. İşler nasıl gidiyor?»

«Bak,» dedi Mânsson. «Eğer sana söylemem gereken bir şey olursa, açar telefonu bildiririm.»

Oh işte! Hakkettiği cevabı ne güzel de almıştı!

«Sor bakalım: yeni bir takım gelişmeler var mı? Genel açıdan,» dedi Hammar.

Martin Beck sordu:

«Yeni bir takım gelişmeler var mı? Genel açıdan.»

«Olofsson konusunda mı?»

«Evet.»

«Geri planda o fısır fısır konuşan kim?»

«Müdür Hammar.»

«Hı-hı!» dedi Mânsson. «Demek işler bu alemde, öyle

mi?»

Hammar ordan yine devreye girdi:

«Sor bakalım: uluslararası durumu dikkate almış

mı?»

Martin Beck sordu:

«Uluslararası durumu dikkate aldın mı?»

«Evet,» diye karşılık verdi Mânsson. «Uluslararası durumu dikkate aldım.»

Bir süre sessizlik oldu. Martin Beck yok yere öksürdü. Hammar kapıyı ardından çarparak çıkıp gitti.

«Şey... bak, dinle. Ben aslında hiç —»

«Boşver,» dedi Mânsson. «Ben böyle numaralara alışığım. Olofsson'a gelince...»

«Evet?»

«Burda pek tanınan bir tip değil besbelli. Ama yine de iki kıymık kopardım. Hiç değilse kim olduğunu bilenler var. Ondan hoşlanmazlarmış. Çalçene bir fiyakacı olduğunu söylediler. Kendilerine bakılırsa... »

Mânsson yeniden sustu.

«Evet?»

Mânsson bu konuda kendi onayını da belirtir vurgulamalı bir ses tonuyla şöyle dedi:

«Geleneksel bir Stockholm palavracısıymış.»

«Ne işler çevirdiğini biliyorlar mıymış?»

«Hem evet hem de hayır. Bak, tüm muhbirlerim arasında Olofsson'u adıyla tanıyagelen ve de onunla birkaç kez görüşmüş olduklarını kabul eden ancak iki kişi çıktı. Bunlar da, esrar kaçırdığını söylediler. Ne var ki, büyük çapta değilmiş. Burada zaman zaman ortaya çıkarmış ve onunla yalnız rasgele görüşmüşler. Buraya genellikle Stockholm'den geldiği izlenimini edinmişler. Altında gıcır gıcır bir araba varmış ve körükle hava basmasına karşın, salladığı kadar cebi şişkin görünmüyormuş. Malmö'ye seyrek olarak, o da ancak bir-iki günlüğüne gelirmiş. Ne var ki, peşpeşe birkaç gün de

ortalıkta göründüğü olurmuş. Bu heriflerin her ikisi de son kez onu görmemişler. Zaten bir tanesi geçen kış içerdeydi ve Nisan'dan önce çıkmadı.»

Sessizlik. Martin Beck ağzını açmadı. En sonunda Mânsson yeniden konuşmaya başladı:

«Yalnız, bu sözler henüz kanıtlanmış değil. Onun için bu bilgi kırıntılarını sana açmaya değer bulmadım. Ayrıca başka şeyler de öğrendim, ama tutarlı değil. Bazısını bu iki muhbirin ağzından aldım, kimisini de kendim eşeleyip çıkardım.»

«Evet, anlıyorum,» dedi Martin Beck.

«Polonya'ya çok sık giderdi,» diye devam etti Mânsson. «Bu kesin. Ha, söylemeyi unutuyordum, üstündeki giysi de oranın malı.»

«Yani arabaları orda mı satıyordu anlamına gelir bu?»

«Evet, olabilir,» dedi Mânsson. «Yalnız, bunu bilmek davaya ışık tutar mı? Sorun bu işte. Daha da önemlisi,..»

Sustu.

«Nedir?»

«Olofsson ile Malm'ın burada değişik zamanlarda buluşmuş oldukları da bir gerçek. Diyeceğim, burada birlikte görülmüşler.»

«Öyle mi?»

«Öyle ya, ama bu yıl içinde değil. Malm burda Olofsson'dan daha iyi tanınıyor. Ve herkes onu daha çok severmiş. Benim her iki muhbir de onları en azından bir-iki kez beraber görmüş ve birlikte çalıştıkları izlenimini edinmişler... Bak, aslında söyleyeceğim bu değildi. Yani önemli olan şey.»

«Değildi ha?»

«Karanlık yanları çok,» dedi Mânsson duraksamayla. «Sözgelişi, Olofsson burda bulunduğu sıra bir yerlerde barınıyor olmalıydı. Ya bir oda kiralıyordu ya da biriyle birlikte oturuyordu. Ama nerde veya kimle oturduğunu bir türlü saptayamadım.»

«Evet, kolay bir iş değil.»

«Yo, ergeç bulacağımı umuyorum. Acelesi yok nasılsa. Malm burdayken nerde kalırdı, biliyorum. Batı yakasındaki küçük kerhane mahallesine sererdi postu. Hani Vastergafcan ile Master Johansgatan'm hemen ardında kalan sokağın çevresi, bilirsin ya!»

Martin Beck Malmö'yü iyi tanımazdı ve bu yerler onca hiçbir anlam taşımıyordu. Söyleyecek daha iyi bir şey bulamadığı için,

«Aferin sana,» dedi.

«Hadi canım, aferinlik bir şey yok bunda,» diye söze koyuldu Mânsson. «Çok kolaydı ve önemsenir yanını da göremiyorum. Ama diğeri, öte yandan, ah-ah! Zor olan o!»

Martin Beck'de cansıkısı belirtileri başgöstermişti:

«Diğeri hangisi?»

«Şu Olofsson'un kaldığı yer.»

«Belki zaman zaman birkaç saat konaklayıp, sonra yine yoluna gidiyordu. Ya da Malınla buluşarak, o dediğin yerlerde çörekleniyordu.»

«Yok, baba,» dedi Mânsson. «Böyle olduğunu hiç sanmıyorum. Bir yerde bir ini vardı, ama nerde?»

«Ben ne bileyim, yahu! Falcı mıyım? Kaldı ki, sen nerden biliyorsun oturduğun yerde?»

«Kızma, baba. Burda bir dostu vardı,» dedi Mânsson.

«Ne? Bir kadın mı yani?»

«Evet. Tam üstüne bastın. Bu kadınla birkaç kez görülmüş. Çok değişik zamanlarda ve çok değişik yerlerde. En azından ilk kez onsekiz ay öncesi ve en son, bildiğim kadarıyla, tam Noel öncesi.»

«Bu kadını mutlaka bulmalıyız.»

«Ben de zaten bu işin peşindeyim,» dedi Mânsson. «Onun hakkında azbuçuk bir şeyler biliyorum. Tipini, nasıl biri olduğunu falan. Gelgeldim, ne adını biliyorum ne de oturduğu yeri.»

Bir an sustu. Sonra şu söz çıktı ağzından:

«Tuhaf.»

«Tuhaf olan ne?»

«Onu bulamıyor olmam. Eğer kız bu kentteyse, hiç kaçmaz, mutlaka bulmam gerekir.»

«Bu konu birçok şekilde açıklanabilir,» dedi Martin Beck. «Belki Malmölü değil. Stockholmlu bir kız olabilir, sözgelişi. Belki İsveçli bile değildir. Bir yabancı.»

«Bilmem ki,» diye karşılık verdi Mânsson. «Ben buralı olduğunu sanıyorum. Her neyse, göreceğiz bakalım. Onu mutlaka bulacağım.»

«Acaba mı?»

«Acabası yok, kesinkes. Ne var ki, uzun sürebilir. Üstelik, Haziran'da yıllık izne çıkıyorum.»

«Ya, öyle mi?»

«Evet. Tatil benim de hakkım. Ama döndükten sonra yine aramaya koyulacağım, hiç kuşkusuz,» dedi Mânsson sakin bir sesle. «Onu bulur bulmaz, sana haber veririm. Şimdilik bu kadar.»

Martin Beck otomatik olarak,

«Hoşça kal,» deyiverdi.

Öteki adam telefonu çoktan kapamış olduğu halde, Stockholmlu Emniyet Amiri, elinde alıcı, uzun süre oturduğu yerde donakaldı. Derken içini çekti ve burnunu çekiştirdi. Daha sonra da mendilini çıkarıp sümkürdü.

Apaçık bir şey vardı ki, Mânsson'u çalışmalarında kendi bildiğine bırakmak akıllıca bir iş olurdu.

26

1 Haziran Cumartesi, Mânsson eşiyle birlikte Romanya'ya uçtu. Üç haftalık tatilini inceden inceye tasarlayıp değerlendirmesini yapmıştı. Bu nedenle, Yazortası Bayramı olan 24 Haziran Pazartesi'den önce de dönmedi.

Denizden çıkan adamla ilgili bilgileri olduğu kadar Oloıfsson'un yaşamına yön veren sefilce eylemlerine dair düşünce ve varolan kuramları da beraberinde götürmüş bulunmalıydı ki, bu süre içinde Malmö'den hiç ses soluk çıkmadığı gibi, Martin Beck'in kulağına da ilginç bir haber ulaşmadı.

Haziran'da izne çıkan tek kişi aslında yalnızca Mânsson değildi. Seçimlerden sonrasına dek poliste izinlerin kaldırılacağına ilişkin bir takım belirsiz söylentilerin kulaktan kulağa dolaşmasına karşın, örgütün safları, en azından amir kadrosu, şaşırtıcı bir hızla seyrelmiş ve eğer üst kademeleri güvenlik hizmeti gören bir insan gövdesinin başına, bu makamları işgal eden kişileri de saça benzetmek gerekirse, denebilir ki, polis kel kafalı bir adama dönüşmüştü. Genel seçimler Eylül'de yapılacaktı.

Temmuz ve Ağustos'a (bundan ötürü netameli aylar gözüyle bakıldığı için, çoğu polisler yıllık izinlerini bu süre içinde kullanmayı yeğ tutmuşlardı. Melander hemen Varmdö'deki yazlık evine çekilmişti. Gunvald Larsson ve Rönn ailesi gizlice soluğu Arjeplog'da alarak, geceyarısı güneşi altında keyif çatıp her gece balık avına çıkar olmuşlardı.

Konuşmaları sazan, alabalık ve de değişik türde yemlik kurtçuklar konuları dışına taşınıyordu. Gerçi Rönn'ün yüzünün zaman zaman bulutlandığı ve konuşulduğunda cevap vermediği oluyordu, ama bu sıralar, hiç sözünü etmediği halde, kayıplara karışan oyuncak itfaiye arabasını düşünürdü.

Hammar yalnızca yaklaşan emekliliğini ve bundan önce hiçbir olay olmamak gerektiğini düşünüyordu.

Martin Beck'se, tatil yapsa da yapmasa da kendi açısından neden farketmediği üzerinde kafa patlatıp duruyordu. Vastberga'daki odasında oturuyor ve günlük işlerle zaman öldürüyordu. Boş saatleriniyse, başlı başına, Yaz-ortası bayramını karısı ve kayınçosuyla kutlamaktan nasıl kurtulacağı konusunda bir formül bulma düşüncelerine ayırmıştı.

Baş Komiserliğe yükseltilen Kollberg, Nöbetçi Amiri olarak Stockholm Merkez Cinayet Masası'na aktarılmıştı. Bu durumda, ne yeni rütbesinden ne de yeni yerinden hoşnuttu. Kungsholmsgatan'daki fırınımsı çalışma odasından tiksiniyor ve de terledikçe sövüyordu. Tek dileği evde karısıyla birlikte olmaktı ki, şimdilerde bundan öte hiçbir şeyden hoşlanmaz olmuştu.

Melander yazlık evinin önünde odun kırıyor ve de az ötede serili bir battaniyenin üzerinde çırılçıplak uzanmış güneş banyosu yapan çirkin karısına bakıp, onu ne denli sevdiğini düşünüyordu.

Kara Deniz kıyılarındaki Euphoria'da Mânsson, gözleri güvercin grisi Potemkin ufuklarına dikili, dalgın dalgın düşünmekteydi: gölgede 40 derece olan ve de üzüm sodası bulunmayan bir ülkede sosyalizm nasıl kurulmuş ve hele (beş yıllık planı üç yılda gerçekleştirme başarısını nasıl göstermişlerdi?

Üçbin altıyüz kilometre daha kuzeyde Gunvald Larsson çizmelerini ayağına çekip spor ceketini sırtına geçirirken, Rönn'ün ön yanında geyikler koşuşan korkunç çirkinlikteki kırmızılı, mavili ve yeşilli makine örgüsü yün kazağına ters ters bakmaktaydı.

Rönn, bu sıra itfaiye arabasını düşünmeye daldığı için, işin farkında değildi.

Benny Skacke çalışma odasında oturmuş, henüz yazıp bitirdiği bir raporu inceliyordu. Acaba Emniyet Genel Müdürü olmasına daha kaç yıl vardı? Bunu düşündü ve o zaman makam odasını nasıl döşeyecek olduğunun hayaline daldı.

Evet, herkes kendi düşüncesine dalmıştı.

Kimsenin Malm'ı ya da Olofsson'u veya Sköldgatan'daki evin tavanarasında diri diri yanan ondörtlük kızı düşündüğü yoktu.

En azından, böyle görünüyordu.

21 Haziran Cuma, Yazortası Gecesi idi ve Martin Beck onbeş yaşından bu yana ilk kez gerçekten suçluluk duygusuna kapılmasına yolaçan bir şey yaptı. O zamanlar okuldan kaçmak ve Stockholm limanını ziyaret etmekte olan Hitler'in cep kruvazörünü gidip görebilmek amacıyla düzenlediği bir hastalık özrü mektubunun altına annesinin taklit 'imzasını atmıştı.

Şimdi yapmış olduğu şey bir ölçüde önemsizdi ve büyük bir çoğunlukça bütünüyle doğal karşılanabilirdi. Aslına bakılırsa, suç işlemek bile sayılmazdı. Çünkü Kutsal Kitaba el basıp yalnız gerçeği söyleyeceğine dair söz vermedikçe, yalan söylemek suç sayılmaz.

Bayram tatili süresince işbaşında kalmasını gerektiren bir görev verildiği için kendisi ve Rolf ile gelemeyeceğini söylemişti karısına sadece.

Bu düpedüz yalandı. Yaz güneş altında, hem de yılın en uzun ve en güzel bir gününde, karısının gözlerinin içine baka baka, yüksek ve kesin bir sesle söylemişti. Üstüne üstlük, bu işin içine bir başkası da bulaşmış olduğundan ve herhangi bir yersiz soru karşısında suskunluğunu koruyacağına dair söz vermiş bulunduğu için, yalan bir işbirliği ve komplo sonucu gerçekleştirilmişti.

Bu işbirlikçi de asıl Nöbetçi Amiri'nden başkası değildi.

Baş Komiser iSten Lennart Kollberg adım taşıyordu ve de düzenleyici olarak rolü çekimser denemez denli apaçıktı.

Komplonun perde gerisini başlıca iki parçaya bölmek mümkündür: Birincisi, Martin Beck'ln karısı ve can-sıkıcı sarhoş kayınçosuyla geçirecek olduğu iki-üç günü, hiç değilse ortamı dayanılır bir düzeye indirgemesi beklenen kızı İngrid de bir dil kursuna katıldığı için Leningrad'da bulunduğuna göre, düşüncelerinde bile bir karabasan gibi görüp bunalması. İkincisi, yazlık evlerinin anahtarlarım kayınlarının Kollberg'e teslim etmesi ve Sörmland'daki bu eve arkadaşının çoktan bol bol yiyecekle «can suyu» taşıyıp yığmış olması.

Bu şekilde davranmayı gerektirecek iyi ve hiç değilse adil nedenleri bulunmasına karşın, bu yalan Martin Beck'in yüreğine işledi. Böylece, genellikle kötü davranmadığını ve içinde bulunduğu şu durumun yabancısı olduğunu anladı. Çok sonraları, bu anın tüm yaşamını değiştiren kararın tohumlarım da içerdiğini anlayacaktı. Polislerin genellikle başkalarından daha az yalan söylediklerini veya İsveç polisinin yabancı meıslekdaşlarına oranla daha az yalancı olduğunu belirler hiçbir kanıt bulunmadığına göre, bu konunun polisten biri olmasıyla uzak ya da yakın herhangi bir ilişkisi yoktu. Hoş, polis olmasa ne farkedecekti sanki? Bir takım inanılır istatistikler, İsveçliler'in en çok yalan söyleyen uluslar arasında olduğu ve yalancılıkta polislerin genel olarak baş sıraları yeryüzünde kimseciklere, politikacılar dışında, kaptırmadığı gerçeğini ortaya vurmuştu.

Martin Beck açısından, bu yalnızca kişisel bir özsaygınlık sorunuydu. Kendini suçlu iskemlesine oturtup, sonra da yargılıyordu. Evet, belirli bir

takım kişisel ilke ve değerleri çiğnemişti. Ama hesap defterinde bunun kazanç veya zarar hanesine yazılıp yazılmadığı ancak gelecekte belirlenecekti.

Her neyse, uzun süredir ilk kez eğlenceli ve üzüntüden uzak bir hafta sonu tatili geçirdi. Tek üzüldüğü nokta şu yalandı. Ne var ki, fazla sıkıntıya katlanmadan, bunu da şimdilik kafasının karanlık köşelerine gömmesini bildi.

Doğrusu, Kollberg bir düzenleyici ve arabozucu olarak eşsizdi. Özellikle dost grubunu çok iyi seçmişti. «Polis» ve «Görev» gibi günlük dertlerini anımsatan sinir bozucu sözcüklerin ağza alınmamasına özen gösterilmiş, bunları şenlik sahnesinden uzaklara sürmüşlerdi.

Ancak bir kez sözünü etmişlerdi. Martin Beck, ağır ağır çöken yumuşacık gün batınımda Asa Töreli ile birlikte çimlerin üzerinde oturuyordu. Kollberg ve diğerleriyse, kendi elleriyle dikip çevresinde dansetmiş bile oldukları ilkyaz direğine bakıyorlardı. Oldukça yorgun ve tepeden tırnağa tatarcık yeniği içindeydiler. Martin Beek'in düşünceleri ansızın uzaklara kaydı:

«Şu Sundbyberg'deki herifin kim olduğunu öğrenecek miyiz dersin?»

Ve Kollberg kesinkes şöyle cevapladı:

«Asla!»

Ardısıra Asa Töreli:

«Sundbyberg'deki hangi herif?»

Birçok konulara ilgi ve merak duyan, kendine özgü yaratılışta, uyanık bir genç kadındı.

Kollberg ansızın dedi ki:

«Bak—ne düşündüğümü bilmek ister misin? Bence, bu dava geri tepip kendi yüzümüzde patlayacak. Tıpkı başladığı gibi.»

Elinde tuttuğu şarap bardağını dipledi. Sonra kollarını iki yana açarak,

«İşte böyle,» dedi. «Bum! Tıpkı başladığı gibi ve o zaman herşey bitecek. Dünyanın sonu!»

Asa Töreli atıldı:

«Ha, şu! Şimdi neden söz ettiğinizi anladım. Kimin' yüzünde patlayacak?»

«Benim, hiç kuşkusuz,» karşılığını verdi Kollberg.

«Çünkü bu işle biraz olsun ilgilenmeyen bir tek ben varım. Hem bana bak! Bir daha polislerden söz açtığını duyarsam, kurşunlarım seni bilmiş ol!»

Oysa kızcağız polis olmayı kafasına koymuştu.

Yine yeri geldiğinde, o ve Martin Beck bu belirli konuda fikir teatisinde bulundular.

Adam sordu:

«Şu polise katılma kararı. Âke öldürüldüğü için mi kafana saplandı?»

Sigarasını düşünceli bir şekilde parmakları arasında çevirerek şöyle dedi:

«Valla, hiç de değil. Aslında değişik bir işde çalışmak istiyorum. Yeni bir yaşam. Ayrıca gereksinildiği düşüncesindeyim.»

«Neyin? Polise katılacak kızların mı?»

«Polis olmak isteyen aklı başında kişilerin,» dedi kız. «Safları dolduran budala bolluğunu düşün bir kez.»

Sonra omuz silkti, ani bir gülücük dudaklarını kapladı ve çimlerin üstünde yalınayak sessizce koşarak uzaklaştı.

Simsiyah kısa saçları ve iri iri kahverengi gözleri olan ince yapılı bir kadındı.

Bundan öte ilginç bir şey olmadı. Martin Beck Pazar günü, hafif içki mahmuru, ama hoşnut ve vicdanı çokça sızıldamaksızın eve döndü.

Per Mânsson'u Constanta'nın kavurucu sıcaklıktaki hava limanından alıp Malmö'nün bir ölçüde daha esintili Bulltofta'sına getiren uçak gümüşsü pırıltılar saçan bir turbo-jet İlyushin 18 idi. Rüzgar güney-doğudan kuvvetlice estiğinden, uçak inişe geçip İsveç toprakları üstüne gölgesini

düşürmezden önce, Öresund göklerinde geniş halkalar çizerek uçtu. Çok güzel bir yaz günüydü. Adam pencere yanı yerinden Saltholm ile Kopenhag'ı açık seçik görüyordu. Ayrıca en azından beş tane feribot da Malmö ile Danimarka arası işlek deniz yolunda, ak köpüklü burun dalgaları taş kesilmiş olarak, sanki hiç kımıldamasız duruyor gibi görünüyorlardı. Çoğa kalmadan altında İndustrıhammen belirince, yaklaşık üç ay öncesi sudan çıkarılışına kendisinin de katıldığı külüstür oto ve içindeki ceset aklına düşüverdi. Ne var ki, henüz görev başında olmadığı için, bu konuyla ilgili düşüncelerini bıçak gibi kesip attı.

Gözlerini camdan hiç ayırmamasının başlıca nedeni karısına bakmak istemeyişiydi. Aslında ilk günlerin canım-cicim havası içinde ona yeniden tutulmuştu. Ama şimdi, üç haftanın her günü burun buruna bulunmuş olmanın ardısıra, birbirlerinden sıkılmışlardı. Regementsgatan'daki bekar dairesinin rahat havası adamın burnunda tütüyor, ağız kenarında bir kürdan ve elde buzlu bir Gripenberger bardağıyla geçireceği yapayalnız gecelerin özlemini çekiyordu. Kaldı ki, polis merkezini çepeçevre kuşatan içkarartıcı görünüme kavuşmak için bile az sabırsızlanmıyor değildi.

Malmö asla havadan göründüğü kadar sessiz ve sakin bir yer sayılmazdı. Tam tersine, işbaşı ettiğinin ilk haftası içinde bile Mânsson, bir suç kasırgasının ortasına düştüğünü sandı. Siyasal huzursuzluklardan tutun da bıçaklamalara varıncaya dek akla gelebilir her tür düzensizlik ve dahası, Malmö'de planlanmış şaşkınlık yaratan bir banka soygunu ki, çözüme kavuşuncaya kadar yarı ülkenin güvenlik kuvvetlerini başka şey düşünemez duruma getirdi.

İşi başından aşkındı. Bu yüzden, Olofsson konusunu yine ciddi bir şekilde ele alması için 3 Temmuz Pazartesi'yi beklemek gerekti. Aynı günün ileri saatlerinde, Malmö'ye inişi sırasında göregeldiklerini bir sonuca bağlamak için çalıştı. Uçakta belirsiz ve bilinçsizce oluşmaya başlamış bir düşünce zincirinin halkalarını tamamladı.

Şimdi bunları peşpeşe kenetleme başarısını gösterdikten sonra, olay çok basit ve dalında koparılmayı bekleyen olgun bir meyve gibi görünür olmuştu.

Gecenin onbir buçuğuydu ve kendine henüz yeni bir içki daha hazırlamıştı. Ne yaptığını düşünmeksizin, içki dolu bardağı tek yudumda dipledi. İskemlesinden kalktı ve yatmaya gitti.

Bu Olofsson davasında kendisini en çok üzen sorunun cevabını en kısa sürede bulacak olduğundan en küçük bir kuşkusu bile yoktu.

27

Temmuz'un ilk yarısı serin ve yağışlıydı. O güzelim ve sıcacık Haziran havasından yüreklenen çoğu tatilciler, Avrupa'nın güneyine yolculuk etmektense eşsiz İsveç yazının tadını çıkarmayı kafalarına koymuş oldukları için, düşlerinde bol güneşli Akdeniz kıyıları, tıp tıp sular damlayan çadır ağızlarından ve de treyler kapılarından dışarının yağmuruna bakarak sövüp sayıyorlardı. Ne var ki, tatillerinin ikinci haftasının ortasında masmavi gökyüzünde güneş sıcak titreşimler uyandırarak yükselip yağmurun nemi ağlamış yüzlü toprak ve bitkinin üstünden buram buram bir tütmeyle kalkınca, anayurt üzerine yağdırılagelen sövgü sağnağı dindi. Göğüsleri övünçle kabaran İsveçliler, dallı çiçekli yazlık giysilerini kuşanıp kırları fethe hazırlandılar. Kenarlarında bir takım ailelerin kamp ağırlıkları, piknik sepetleri, termos şişeleri ve de yiyecek çıkınlarıyla mola veregeldiği yol boylarında pırıl pırıl araçlar vızır vızır tekerlek döndürür oldular. Toz ve ekzoz dumanına bulanmış bu kişiler bir yandan el radyolarının cızırtılı seslerini dinlerken, bir yandan da geçip giden otolar üzerinde ileri geri fikir yürütüyor ve de yolun öte yanındaki tozlu, bitkin, boynu bükük bitki örtüsüne bakarak kent cehenneminde bağlı kalan zavallılara acınıyorlardı.

Martin Beck kimsenin acınmasını gereksinmiyordu. En azından, Stockholm'de kalıp çalışma zorunluğunda bırakıldığı için hayıflanmıyordu. Tam tersine, kentte olmaktan en çok hoşlandığı sıra buydu. Genellikle bu sıralar iznini kullanmaktan kaçınırdı. Çünkü herşeye kargın, yerlisi olduğu kenti sever ve sıkışıp bunalmadan ya da koşturma gereği duymadan veya itilip kakılmadan yahut gerek her geçen gün egemenliğini daha belirli bir şekilde vurgulayan trafikçe tehdit edilmeksizin, gerekse saçtığı zehirli ekzoz dumanlarınca yarı boğulur hale düşmeksizin dolaşma olanağına kavuşmak onu ancak mutlu kılardı. Temmuz'un sıcak bir pazar günü kentin

merkez kesimindeki ıssız cadde ve sokaklarda gezinmek veya serince bir akşamüstü rıhtımda yürüyüşe çıkmak beğenisini okşardı. Malar çevresi otlaklarının taze kesilmiş çim kokularını yahut adaların yosunlu deniz havasını beraberinde getiren akşam meltemini derin derin ciğerlerine çekerdi.

Ne var ki, **16** Temmuz Salı günü bunların hiçbirini yapmıyor, fakat kolları sıvalı gömleği içinde oturduğu Vastberga'daki masası başında cansıkısı çekiyordu. Sabah boyunca, açık seçik olduğu kadar üzücü ve anlamsız olan bir cinayet davasını sonuca bağlamıştı. Bir kamp yerinde birlikte kafaları çeken bir Yugoslav ile bir Finli, sonunda birbirlerine bozulup kapışmışlar ve de bir düzineye yakın şaşkın tanığın gözleri önünde Finli Yugoslav'ı kamayla bıçaklamıştı. Gerçi Finli olay yerinden kaçmayı başarmıştı, ama aynı gece Merkez Gar'ındaki boş bir vagonda yakayı elevermişti. Hem Findandiya'da hem de İsveç'te boyunca sabıka listesine sahip bir kişiydi. Yanı-sıra, daha bir ay öncesi iki yıl için sınırdışı edilmiş olduğu halde, ülkeye yeniden kaçak olarak girmişti.

Martin Beck bunun ardından birçok günlük işleri de arıtmıştı. İşte şimdi oturmuş, ilgisizce camdan dışarı bakıyordu. Kollberg Kungsholmen'deki geçici makamında elan Nöbetçi Amirliği'ni sürdürüyordu. Skacke dışarlarda bir yerlerdeydi. Gerçi onu Martin Beck özden kendi göndermişti bir görevle, ama şimdi ne olduğu aklından çıkmıştı. Koridorda ayak sesleri, çarpan kapılar, yazımakinesi tıkırtıları ve bitişik odalardan yansıyagelen konuşmalar duydu. Bir an aklından geçti: acaba onları kahve içmek için gidip kendi odasına çağırsa mıydı? Ama sonra hemen vazgeçti. Çünkü böylesi bir istek taşımıyordu.

Martin Beck sumenini kaldırdı ve orda saklayageldiği anımsanacak şeyler listesini eline aldı. Aslında çok güçlü bir belleğe sahipti. Gel gör ki, bir süre önce bir takım aksamalar sezer gibi olmuş ve bunun üzerine eksikliği giderme amacıyla, hemen ele alınması olanaksız ama sonradan mutlak uğraşılmak gereken herşeyi kaydetmeyi karar altına almıştı. Bu yöntemin tek kuşkulu yanı, listenin varlığını sürekli olarak unutagelmesi ve 'bir uzun süre boyunca kâğıdın saklı yerinde her tür düşüncenin dışında uyuyakalmasıydı.

Listede yer alan konuların yalnız ikisi dışında tümünün de buraya göz atmak gerekmeksizin çaresine bakılmıştı. Tükenmezkalemini eline alıp bunları tek tek karalarken, bir yandan da liste başındaki adın ne anlama geldiğini anımsamaya çalışıyordu. Ernst Sigurd Karlsson. Bunun hemen altında Zachrisson yer almaktaydı. Hiç değilse Zachrisson'un kim olduğunu biliyordu. Malm'ın peşine takılmış bir polis memuruydu ve bu konuda daha ayrıntılı bilgi almak için adını buraya kaydetmişti. Malm'ı gözleme görevini birlikte paylaştıkları diğer memur raporunu çoktan tüm ayrıntılarıyla vermiş bulunuyordu. Ama Zachrisson yangının hemen ardısıra şöyle ayaküstü bir sorgulanmıştı. Şimdiyse izindeydi.

Martin Beck bir Florida tellendirdi, ardına yaslandı ve sigaranın dumanını dosdoğru tavana savurdu. '

Kendi kulağına seslenerek,

«Ernst Sigurd Karlsson,» dedi.

Aynı anda adamın kim olduğunu anımsadı. Hiç tanımadığı bir adam kendini vurmazdan önce not defterine adını yazmıştı. Martin Beck bunun nedenini elan bilmiyordu. Aslında yabancısı olduğu kişilerin kendisini tanımalarında garipsenir bir yan yoktu, işi cinayet soruşturmak olan bir bölümün şefi olarak, adı gazetelerde sıkça söz konusu edildiği gibi, birkaç kez televizyon kameraları karşısında boy gösterme zorunluğunda bile kalmıştı.

Listeyi yine sumenin altına koydu. Sonra kalkıp kapıya yöneldi. Bunun üzerine bir bardak çay iyi gider, diye düşündü.

22 Temmuz Pazartesi Zachrisson tatilden döndü ve Martin Beck daha hemen anında, sabah sabah onunla ilinti kurdu.

Şimdi Martin Beck'in Vastberga'daki odasında oturmuş, arada gırtlağını temizleyerek, tekdüze gürül gürül bir sesle not defterinden bazı şeyler okumaktaydı. Zaman ve yerler sıkıcı bir eşdeğerlilik izleyegelmekteydl. Adam zaman zaman gözlerini defterden ayırarak, gördüklerinden aklında kalmışlarla boşlukları dolduruyordu.

Göran Malm'ın son on günü kasvetli ve tekdüze bir dille kaleme alınmıştı. Günlerinin çoğunu Hornsgatan'daki bir çift birahanede geçirmişti.

Eve hemen her zaman yarı sarhoş halde, yalnız olarak ve de akşam saat sekiz sıralarında dönmüştü. Yalnız iki kez içki satınalmış ve beraberinde bir fahişe götürmüştü. Para sıkıntısı içinde olduğu besbelliydi. Olofsson'un ölümü onu zor durumda bırakmış olmalıydı. Ölümünün bir gün öncesi, Zachrisson onu gediklisi olduğu birahanelerden birinin kapısında, içeri girip bira içebilmek için yaklaşık bir saat para dilenirken görmüştü.

Martin Beck mırıldandı:

«Demek, meteliğe kurşun atıyordu ha?»

«Öldüğü aynı gün borç para sağlamaya çalıştı,» dedi Zachrisson. «Hiç değilse bana öyle geldi. Bu iş için birine gitti. Adresi... »

Not defterinin bir yaprağını çevirdi:

«7 Mart günü dokuz-kırkta Sköldgatan'daki evinden çıkıp, Karlviksgatan numara 4 adresine gitti.»

«Karlviksgatan,» diye yineledi Martin Beck kendi kendine.

«Evet, Kungsholmen'de. Asansöre binip dördüncü kata çıktı ve birkaç dakika sonra yine dışarı çıktı. Sinirli ve tuhaf bir hali vardı. İşte bunun için ya evinde olmayan ya da evde olup da onun önerisini geri çeviren birisinden borç para istediği düşüncesine kapıldım.»

Zachrisson sustu ve Martin Beck'e baktı. Bu yargılama ve kavrama çabasına karşılık takdir bekler bir havaya bürünmüştü. Ama Martin Beck'in, üzerine dikili gözleri onu görmüyordu bile. Şöyle söylendi:

«Numara 4 Karlviksgatan. Bu adresi daha önce nerde duymuştum?»

Sonra Zachrisson'u yine görür olup dedi ki:

«Bu konuda ilk ifade verişin değil herhalde, öyle mi?»

Zachrisson baş salladı:

«Komiser... yani Emniyet Amiri Kollberg...»

«Baş Komiser Kollberg,» diye düzeltti Martin Beck.

«Evet, Baş Komiser Kollberg bilgi almak için ifademe başvurmuştu. Ayrıca bu apartmanda oturan herkesin adını tek tek yazmamı istemişti.»

«Sonra?»

Zachrisson defterine göz attı:

«Katların çoğu boş. İçinde oturanlar şunlar: Seved Blom, A. Svensson, Ernst Sigurd Karlsson...»

Karlviksgatan, Norr Malarstrand'dan Hantverkargatan'a dek uzanan, Fridhemsplan'a çok yakın, kısa ve pek iyi bilinmeyen bir sokaktır. Martin Beck'in arabayla oraya gitmesi on dakika sürdü.

Ernst Sigurd Karlsson dörtbuçuk ay önce öldüğüne göre, burda ne bulacağını bilmiyordu.

Üçüncü katta yer alan iki kapının üstünde gerçi SEVED BLOM ve A. SVENSSON adları göze çarpmaktaydı, ama üçüncüde SKOG adı okunan yeni bir plaka takılıydı. Martin Beck zili çaldı. Ne var ki, kapıya çıkan olmadı. Bunun üzerine, bitişik kapının zilini çaldı.

Martin Beck Zachrisson'u başından defeder etmez, intiharının ardısıra Ernst Sigurd Karlsson'un dairesine ilk girmiş olan polisleri telefonda arayıp bulmuştu. Onlardan, diğer birçok şeylerin yanısıra, polisi çağıran kişiyi öğrenmişti.

Yüzbaşı Seved Blom hemen Martin Beck'i içeri aldı ve silah sesini duyduğu sıra nasıl oturup da soliter oynamakta olduğunu anlatmaya koyuldu. Dram içeren öyküsünü yeni baştan aktarma olanağı bulduğu için zevklendiği apaçık belli olmaktaydı. Olayı en küçük ayrıntılarına varana dek anlatıp tanımladı. Martin Beck sabırla baştan sona kadar dinledikten sonra sordu:

«Ölü adam hakkında neler biliyorsunuz? Kendisiyle sıkça konuşur muydunuz?»

«Hayır. Karşılaştığımızda selamlaşırdık. Hepsi bu kadar. Içekapanık bir adam görünümündeydi.»

«Arkadaşlarından herhangi birini gördünüz mü?»

Yüzbaşı Blom başını sarsaladı:

«Tek bir arkadaşı bile olduğunu sanmıyorum. Orası her zaman için sessizdi ve ziyaretine hiç kimse gelmezdi. Yine de, tuhaftır ki, tanıdığı biri

aynı sabah onu görmeye geldi. Evet, o sabah. Sıska, ufak tefek, kılıksız biri. Ben tam çöpümü boşaltıyordum. Cankurtaran gitmiş ve bütün polisler de ayrılmıştı. İşte bir de baktım, bu adam orda dikilmiş, kapının zilini çalıyordu. Ona kimi aradığını falan sordum ve de ölen adamın yakın bir tanıdığı olduğunu anlayınca, olayı kendisine aktardım. Daha ayrıntılı bilgi almak istiyorsa, polise başvurması gerektiğini de söyledim.»

«Karlsson'un intihar etmiş olduğunu da söylediniz

mi?»

«Valla, bilmem ki... öldüğünü ve polisin az öncesine dek orda olduğunu söylediğimden kuşkum yok.»

Martin Beck Vastberga'ya geri döndükten sonra, Hammar'a telefon açmazdan önce, uzun süre sigara üstüne sigara tazeleyip düşündü durdu.

«Bu iş giderek çığrından çıkar oldu,» dedi Hammar. «Şu davaya bulaşagelen kişilerden bir kez de sağ kalmışını bulsanız çok iyi bir değişiklik olurdu. Bütün bunlardan ne sonuç elde edeceğini umuyorsun? Hem sonra, adam kendini öldürmeden önce ne diye senin adını yazdı?»

«Bence, Karlsson, Olofsson ve Malm aynı--bak, müdürüm. Buna çete desek olur mu? Yani aynı, çetenin adamlarıydı desek? Ve Karlsson bu arada nedense çeteden kopmak istedi. Aklına polisi aramak düştü. Belki sözümün edildiğini bir yerlerden duymuş olduğu için de adımı yazdı. Sonra fikrini değişti. Çetedeki rolü neydi bilmiyorum. Nasıl, açıklamam akla yatkın mı?»

«Tüm bu zırvalar bana çocukluk yıllarında okumuş olduğum Nat Pinkerton öykülerini anımsattı,» dedi Hammar. «Gerçek şu! Şimdi elimizde üç ölü var: biri öldürülmüş, diğeri hem öldürülmüş hem de kendini öldürmüş, öbürüyse yalnızca kendini öldürmüş. Bu intihar salgınını nasıl açıklarsın?»

Martin Beck içini çekti:

«Kanımca, sinirleri bozulan Malm, Olofsson'un nerelerde olduğunu bilip bilmediğini danışmak amacıyla en sonunda Karlsson'u aradı. Karlsson'un ölmüş olduğunu duyunca, kendi canına kıymaktan öte çıkar yol göremez denli umutsuzluğa kapıldı.»

Kısa bir sessizlik oldu.

«Evet,» dedi Hammar. «Böyle olmuş olabilir. Gel gör ki, ben bugüne dek hiç böylesine (eğer), (ama), (belki) ve (herhalde) si bol bir davayla daha karşılaşmadım. Kesin olarak fazla şey bilmiyoruz. Yakında mutlaka toplanmalıyız. Ben arar ve gününü, saatini bildiririm.»

Alıcıyı yerine bıraktı.

Martin Beck, telefon aygıtının üstünde, bir süre öylesine oturup Kollberg'in ne diyeceğini tahmine çalıştı. Alıcıyı kaldırmaya vakit kalmaksızın, telefon çaldı.

«Tombala!» dedi Kollberg.

«Ne?» diye sordu Martin Beck.

«İnterpol'den cevap geldi. Lasalle'ın parmak izleri hani.»

«Oh be! Eee?»

«Eesi, başparmak yabancıları değil, ama Alfonse Lasalle adı soru işareti.»

«Peki, kimin başparmağı bu öyleyse?»

«Dur bir dakika, yahu. Patlama! Bizim başparmakta yakıştırma ad sürüsüne bereket. Fransız polisi onu şu adlarla tanıyor: Altaert Corbler, Alfonse Benette, Samir Riffi, Alfred Laffey, Auguste Cassin ve de Auguste Dupont. Daha sonra geri kalan adları da gönderecekler. Aslında kim olduğunu bilmiyorlar, ama Lübnan uyruklu olduğunu sanmaktalar. Ayrıca eylemlerini son zamanlarda daha çok Fransa ve Kuzey Afrika'da yoğunlaştırageldiği görüşündeler. Daha önceleri mutlak bir OAS üyesi olduğu gerçeği üzerinde duruyorlar. Birçok suç dosyasının onda düğümlendiği ve ayrıca işlenen birçok suçlarda da parmağı olduğu kanısındalar. Bunlar arasında belirgin olanlar uyuşturucu madde kaçakçılığı, döviz kaçakçılığı ve cinayeti de unutmamak koşuluyla, daha neler neler.»

«Hiç yakalanmamış mı bu?»

«Anlaşıldığı kadarıyla, hayır. Ele avuca sığmaz bir şeytan sanki. İç çamaşırından daha sık pasaport, ad ve uyruk değiştirip duruyor besbelli. Yine de, ona karşı kesin delil yok ellerinde.»

«Tanımı da yok değil ya?»

«Var, ama belirgin değil. Gerçi bir tane göndermişler, ancak mutlak uyması gerekmez, diye de bir not düşmüşler. Ne tatlı herifler ha? Dur bakayım şimdi. Evet, yaş yaklaşık otuzbeş, boy 1,75, kilo 80, saç rengi siyah, dişler düzgün, bir dakika... Fransızca bu ve henüz çevirtmeye zaman bulamadım... düz saç çizgisi, düz ve kalın kaşlar, hafif gagamsı burun ve sol burun kanadı üzerinde zor seçilebilir, iki santimlik bir yara izi. Bundan öte fiziksel bir kusuru veya özel bir tanıtlama izi yok.»

«Evet, bu tanım bizim Lasalle'e tıpatıp uymakta. Nerde olduğunu bilmiyorlardır, kuşkusuz?»

«Hayır. Birazdan ben yine bir telefon sarkıtırım. Bunu çevirtip temize çektirmeliyim.»

Martin Beck, suskun alıcı elinde, bulunduğu yerde oturakaldı. Aygıtı kundağına bırakırken, Kollberg'e Ernst Sigurd Karlsson'dan söz açacak zaman bulamamış olduğu aklına geliverdi.

28

23 Temmuz Salı günü erkenden Mânsson Kopenhag'a gitti. Hızı mutlak gördüğü için, hoverkraft feribotlardan birine binmişti. Bu deniz otobüsleri genellikle «Uçan Balık» adıyla anılagelirdi. İki burun arası uzaklığı tastamam otuzbeş dakikada alıyordu. Bunun dışında, hoşa gider bir yanı yoktu. İçinde insan uçaktaymışçasına oturur ve depreme tutulmuşçasına sallanır. Cam kenarı oturma yeri olmadığından, suyun damlasını bile görmeye çalışmak boşuna bir çabadır.

Danimarka söz konusu olunca, Mânsson'un uluslararası bağlantıları dört dörtlüktü. Tüm sıradan engelleri ve mevzuat karmaşasını görünmez adam kolaylığıyla aşarak Mogensen adlı polis komiserinin karşısına dikilip şöyle dedi:

«İyi günler. Ben bir kadın arıyorum. Adını da bilmiyorum.»

«İyi günler senin olsun,» diye karşılık verdi Mogensen. «Ne tip bir kadın bu?»

«Açık renkte kısa kıvırcık saçları ve mavi gözleri var.

Yüz çizgileri belirgin: bıçak yarası gibi enli bir ağız, sağlam dişler ve de çenesinde çukurumsu bir gamze. Yaklaşık 1,70 boyunda, omuz ve kalçalar geniş, bel ince. Güçlü kısa bacaklar ve biçimli baldırlar. Yaklaşık otuzbeşinde. İsveçli. Kesin olarak Skâne'li, herhalde Malmö'den.»

'«Hemen bulup evlenmeli,» dedi Mogensen.

«Sonunu dinlemeden heveslenme. Genellikle uzun, koyu renk örgü kazaklar ve uzun pantolonlar ya da damalı mini etekler giyer. Yılın bu mevsiminde herhalde ikincisini yeğ tutuyorıdur. Çok geniş bel kemerleri takar ve bunları beli çevresinde son kertesine dek iyice sıkar. Uyuşturucu madde kullandığı gözden uzak tutulmamalı. Sanat çevreleriyle bir tür ilintisi olduğu sanılmakta. Kendisini görmüş olan kişiler, ellerinde her zaman için boya lekesi bulunduğunu söylediler.»

«Tamam,» dedi Mogensen.

Ve işte at arabaya koşulmuştu.

Mânsson'un bu adamla olan iyi ilişkileri çok eskilere dayanırdı. Savaşın bitiminden bu yana, Mogensen Almanya'dan Trelleborg'a gitti gidel'i tanışırlardı. 19 Eylül 1944 büyük baskınında Gestapo eliyle tutuklanıp Alman toplama kamplarına gönderilen yaklaşık ikibin Danimarka polisinden biriydi.

İşte o sıra kurulan bağları bugüne dek sürdürmüşlerdi. İlişkileri resmi olmaktan çok uzak, pratik ve her iki yana da yararlı bir düzeydeydi. Eğer mevzuat gereği resmi kanalları izleyegelseydi sonuç almak için Mânsson'un en azından altı ay bekleyecek olduğu bir işlemi Mogensen bir günde çözümleyebilirdi. Buna karşılık, Mogensen de Malmö'de kesin sonuç alınmak gerekli bir şey istediği zaman, Mânsson genellikle iki saat içinde isteneni yerine getirirdi. Zaman farkını Kopenhag'ın aslında Malmö'nün dört katı büyüklüğünde olduğu gerçeğinde aramak gerekirdi.

İsveç ve Danimarka polislerinin gerçekleştirdiği sıkı işbirliğini belirtirken, İskandinav ülkeleri arası iyi ilişkilerden söz etmemek bir yerde haksızlık olur. Kuramda öngörülen bu sıkıfıkılık, pratikte, bir bakıma dil zorluklarına bağlı olarak, tam tersinedir.

İsveçliler ile Danimarkalılar'ın çok az çaba harcamayla birbirlerinin dillerini anlayıverdikleri savı uzun yıllar boyu her iki ülkenin yüksek kademelerince körüklenip benimsenmiş bir gerçektir. Ne var ki, bu aslında abartılagelmiş bir gerçek ve dahası, ciddiye kaçan bir suçlamayla, bir dilek patlaması veya bir hamhayal ya da düpedüz söylemek gerekirse, bir yalandır.

Bu safsatanın birçok kurbanlarından ikisi de birbirlerini uzun yıllar boyunca tanıyıp sayısız polis toplantılarında karşıt görüşleri birlikte göğüsleyen Hammar ile Danimarkalı ünlü bir kriminolog olmuştu. Çok iyi arkadaştılar ve her biri de birbirlerinin dillerini ne büyük kolaylıkla öğrenmiş olduklarına dair geniş yankılar uyandıran demeçler verip dururlardı fırsat düştüğü yerde. Sözlerinin sonunu da şu alaycı vurgulamayla getirmeyi asla unutmazlardı: Madem biz yaptık, her normal İskandinavyalı da bunu yapabilir.

Konferanstan konferansa koşturup, diğer bir dizi yüksek düzeyde toplantıda karşı çıkanlara yıldırımlar yağdırarak, bir hafta sonu tatilinde Hammar'ın yazlık evinde buluşana dek, bu böylesine sürdü gitti. Ancak o zaman en basit güncel konularda bile anlaşma olanağı bulamadıklarının farkına vardılar. Danimarkalı ondan bir harta istediğinde, Hammar koşup kendi resmini getirince, dananın kuyruğu koptu. Sanki dünyaları başlarına yıkılmıştı. Bunun üstüne daha birkaç saat herşeyi bütün bütüne kördüğüme dönüştüren o yanlışlıklar komedisini inatla sürdüregeldilerse de, sonunda pes edip İngilizce konuşma zorunluğunda kaldıkları zaman şunu anladılar ki, aslında birbirlerini günahları kadar olsun sevmiyorlardı.

Mânsson ile Mogensen arası iyi ilişkilerin sırrı bir ölçüde birbirlerini anladıkları gerçeğine dayanıyordu. Her ikisi de diğerinin kendi dilini doğuştan anladığını sanacak denli iyimser değildi. Bunun doğal sonucu olarak, birbirleriyle İskandinavca adını verdikleri ve her iki dilden katma sözcüklerle aralarında geliştirdikleri, ayrıca kendileri dışında kimsenin anlama olanağı bulunmayan bir tür Tarzanca konuşmaktaydılar. Yanısıra, her ikisi de iyi birer polisti ve hiçbiri işleri yokuşa sürme niyeti taşımazdı.

Aynı gün 14:30'da Mânsson Kopenhag'ın Polititorvet polis merkezine yeniden gitti ve üzerinde bir adla adres yazılı bir kâğıt parçası aldı.

Bir çeyrek saat sonra Laederstraede'deki eski bir blok apartmanın önünde durmuş, kâğıtta yazılı sözcükleri dapdaracık karanlık bir girişin üzerinde yer alan silik numarayla karşılaştırıyordu. İçeri girdi, ağırlığı altında tehlikeli şekilde esneyen bir tahta merdiveni tırmanarak devamla, en sonunda ad plakasız dilim dilim çatlak bir kapının önüne geldi.

Kapıyı vurdu ve bir kadın açtı.

Kısa ve tıkız, ama biçimliydi. Omuz ve kalçaları geniş, beli incecik, düzgün bacakları güçlüydü. Otuzbeş yaşlarında gösteriyordu. Açık kumral kıvır kıvır saçları kısa kesilmişti. Gepgeniş gelgelli bir ağzı, mavi gözleri ve de çenesinde bir çukuru vardı. Çorapsız ve yalınayaktı. Sırtında, bir zamanlar beyaz olan boyaya bulanmış bir üstlük bulunuyordu. Üstlüğün altına siyah bir pulover süveter giymişti. Üstlük enli bir deri bel kemeriyle iyice sıkılı olduğundan, adamın daha fazlasını görme olasılığı yoktu. Kadının ardında yalnızca bir mutfak görünüyordu. Karanlık ve de çok küçüktü.

Adama soran gözlerle baktı, baktı ve de sonunda tipik bir Malmö lehçesiyle sordu:

«Siz kim olasınız ki?»

Mânsson sorusunu cevaplamadı:

.«Adınız Nadja Eriksson mu?»

«Evet.»

«Bertil Olofsson'u tanır mıydınız?»

«Evet.»

Ardısıra sorusunu tazeledi:

«Siz kim olasınız ki?»

«Özür dilerim,» dedi Mânsson. «Doğru yere gelip gelmediğimi anlamak istemiştim sadece. Adım Per Mânsson ve Malmö polisindenim.»

«Polis mi? İsveç polisinin burda işi ne? Buraya zoruna girme yetkiniz yok.»

«Evet, çok haklısınız. Kaldı ki, elimde herhangi bir teskere veya izin de yok. Sadece sizle kısa bir konuşma yapmak istemiştim. Ayrıca size kim olduğumu söylemekte yarar gördüm. Eğer konuşmak istemiyorsanız, hemen geldiğim gibi giderim.»

Kulağını sarı bir kalemle karıştırarak, karşısında duran adamı bir an düşünceli bir şekilde süzdü. Sonunda sordu:

«Benden ne istiyorsunuz?»

«Dedim ya, sadece konuşmak.»

«Bertil konusunda mı?»

«Evet.»

Alnını üstlüğün yeniyle sildi ve alt dudağını ısırdı:

«Polis milletinden pek hoşlanmam.»

«Bana başka bir gözle...»

«Hangi gözle?» diyerek sözünü kesti. «Uzaydan gelme biri gözüyle mi? Yoksa komşunun kedisi gözüyle mi?»

«Hangisini uygun görürseniz,» dedi Mânsson.

Ansızın boğuk bir kahkaha attı:

«Dediğin olsun. Gir içeri bakalım.»

Sonra ardına dönüp mini mutfaktan geçti. Onu izleyen Mânsson kadının ayaklarının çok kirli olduğunu farketti.

Mutfağın ardında, eğik düzeyli camlarına temiz deme olasılığı bulunmayan geniş bir stüdyo uzanmaktaydı. Resimler, gazeteler, boya tüpleri, fırçalar ve giysiler her yana tam bir dağınıklık içinde saçılmıştı. Döşemelik eşya, bir geniş masa, birkaç tahta iskemle, bir çift büyükçe dolap ve bir yatak oluşturuyordu. Duvarlarda posterler ve resimler asılıydı. Sütun tabanlarıyla rafların üstünde kimi ıslak, bezlerle sarılı ve bir tanesi henüz yaratılma halinde boy boy heykelcikler yer almaktaydı. Yatakta, file atlet ve don giymiş, küçümen bir esmer genç çocuk yatıyordu. Göğsü kıvır kıvır kara kıllarla kaplıydı

ve boynunda gümüş haçlı bir zincir takılıydı.

Mânsson çevresini alan karmaşaya şöyle bir baktı. Evet, gerçi ortalık darmadağındı, ama cıvıl cıvıl bir yaşamı vurguluyordu. Yataktaki tipe garipseme okunan gözlerini çevirdi.

«Onun için kaygılanman gerekmez,» dedi kadın. «Konuştuklarımızın tek sözcüğünü anlamaz nasılsa. Ama istersen sepetlerim.»

«Benim için bunu yapman gerekmez,» diye karşılık verdi Mânsson.

«Hadi, sen yaylan bakalım, cici çocuk,» dedi kadın.

Yataktaki genç hemen yerinden kalktı, orda bir yanda atılı duran haki pantolonu kaptı, şipşak ayağına çekti ve:

«Çao,» deyip gitti.

«Nonoştur,» dedi kadın kısaca.

Mânsson anlamaz gözlerle heykele baktı. Ama bunda anlamayacak bir şey yoktu. Çıkarabildiği kadarıyla, kalkık bir penisi temsil etmedeydi. Ayrıca her yanına eski vidalar ve paslı, eğri büğrü çiviler saplanmıştı.

«Bu sadece bir model,» dedi kadın. «Aslı yüz metre boyunda olacak.»

Sonra kaşlarını çatıp ekledi:

«Korkunç, değil mi? Böyle bir şeyi alan çıkar mı dersin?»

Mânsson bir an, yerlisi olduğu kentin cadde ve meydanlarını süsleyen genel sanat yapıtlarını göz önüne getirdi:

«Evet, neden olmasın? Bir meraklısı çıkar belki.»

Kadın, sadistçe bir zevk ürpertisiyle heykele yeniden bir paslı çivi saplarken sordu:

«Benim hakkımda neler biliyorsun?»

«Çok az şey.»

«Zaten fazla bilinecek bir şey de yok,» dedi kadın. «On yıldır burda otururum. İşte böyle şeyler yaparım. Ne var ki, asla üne kavuşamayacağım.»

«Ama Bertil Olofsson'u tanırdın?»

«Evet,» dedi sakince. «Tanırdım.»

«Öldüğünü biliyor musun?»

«Evet. Birkaç ay öncesi gazetelerde bu konuda bir-iki satır yazı çıktı. Sen onun için mi burdasın?»

Mânsson baş salladı.

«Öğrenmek istediğin nedir?»

«Herşey.»

«Çok şey desene şuna,» dedi kadın.

Kısa bir sessizlik oldu. Kadın, eline bir beyzbol sopası aldı ve heykele bununla peşpeşe birkaç darbe indirmesine karşın, hiçbir etkisi görülmedi. Sonra kıvırcık sarı saçlı başını kaşıyarak somurttu. Gözleri öne eğik, bakışları ayaklarına dikiliydi. Güzel kadındı doğrusu. Kendine güvenir olgun bir havası vardı ki, Mânsson'un çok çok çekici bulduğu yanı da buydu zaten.

«Benle yatmak ister misin?» diye sordu kadın ansızın.

«Evet,» dedi Mânsson. «Neden olmasın?»

«Güzel. Sonradan daha rahat konuşabiliriz. Eğer surdaki dolabı açarsan, bir çift temiz çarşaf bulacaksın en üst rafta. Ben de dış kapıyı kilitleyip yıkanayım. Özellikle ayaklarımı, değil mi? Ha! Kirli çarşafları ordaki torbanın içine tık.»

Mânsson mis gibi ütülü çarşafları çıkardı ve yatağa serip güzelce düzenledi. Sonra yatağın üstüne oturdu, çiğnenmiş kürdanını yere attı ve gömleğinin düğmelerini çözmeye koyuldu.

Ayağında siyah sabolar ve omuzlarına atılı bir havluyla, kadın önünden geçip gitti. Görebildiği kadarıyla, kollarında veya kalçalarında hiçbir yara izi yoktu. Genel olarak, bedeni süt beyazı lekesizdi.

Duş altında şarkı söylüyordu.

29

26 Temmuz Cuma günü sekizi üç geçe telefon çaldı. Yaz ortasrydı ve hava çok sıcaktı. Martin Beck odasından içeri adımını atar atmaz, ceketini çıkarmış ve gömleğinin kollarını sıvamaya koyulmuştu. Alıcıyı kulağına götürdü:

«Evet. Beck.»

«ıBen Mânsson. Selam, baba. Kızı buldum.»

«Aferin sana. Şimdi nerdesin,»

«Kopenhag'da.»

«Hızlı çalışıyorsun ha?»

«Öyle.»

«Peki, neler öğrendin?»

«Çok şey. Sözgelişi, 7 şubat öğle sonrası Olofsson burdaymış. Ama telefonda anlatılamaz denli çok şeyler var daha.»

«Buraya atlasan iyi olur.»

«Evet, ben de öyle düşündüm.»

«Kadını da beraberinde getiremez misin?»

«Geleceğini hiç sanmam. Üstelik gerekmez de. Ama yine de bir sorayım.»

«Ne zaman buldun onu?»

«Geçen Salı. Kendisiyle başbaşa uzun uzun konuştum. Şimdi Kastrup'a koşturup, kendime acil görevli bir yer ayırtacağım. İlk uçakla Arlanda'dayım.»

«Güzel,» diyen Martin Beck telefonu kapadı.

Düşünceli bir şekilde çenesini fiskeledi. Mânsson'un sesinde tuhafına giden bir güven sezmişti. Kaldı ki, gönüllü olarak Stockholm'e gelmeyi bile göze almıştı. Demek, gerçekten bir şeyler bulmuş olmalıydı.

Saat bire geliyordu ki, Kungsholmsgatan polis merkezinde Mânsson boy gösterdi. Güneş yanığı, sakin ve neşeliydi. Çok rahat bir kılıktaydı: sandal ayakkabılar ve haki pantolonun üstüne sarkmış bir damalı gömlek.

Eşliğinde herhangi bir kadın yoktu, ama elinde kasetli bir teyp vardı ve bunu masanın üstüne yerleştirdi. Sonra çevresine bakmarak konuştu:

«Vay vay vay! Bu ne kalabalık böyle!... Selam, arkadaşlar!... İyi günler dilerim topluca.»

Yarım saat önce Arlanda'dan telefon etmiş olduğu için, albümlere yaraşır bir deteklif topluluğu odaya doluşmuştu. Hammar, Melander, Gunvald Larsson ve Rönn artı Vastberga destek birlikleri: Martin Beck, Kollberg ve Skacke.

«Hani ya bize şakşak?» diye takıldı Mânsson.

Sıcak ve kalabalık Martin Beck'i perişan kılmıştı. Bir merakını sorulaştırmaktan kendini alamadı: Acaba bu Mânsson denen herif ki, bir-iki yaş da büyüktü üstelik, nasıl oluyor da bunca dinç ve genç görünebiliyordu?

Mânsson elini teypin üstüne koydu ve şöyle dedi:

«Durum şu: Kadının adı Nadja Eriksson. Otuzyedi yaşında bir heykeltraş. Arlöv'de doğup büyümüş, ama on yılı aşkın bir süredir Danimarka'da yaşıyor. Arlöv, Malmö dolaylarında bir ilçedir. Şimdi söyleyegeldiklerini kendi kulaklarımızla duyacağız.»

Teypi çalıştırdı. Kasette onun konuştuğunu duymak kulakları biraz yadırgattı:

«6 Mayıs 1931, Malmö doğumlu Anna Desiree Eriksson ile konuşma. Heykeltraş. Bekar. Nadja olarak tanınır.»

Martin Beck kulak kabarttı. Tamam, Rönn'ün kıs kıs güldüğünü açık seçik duymuştu ya, ancak Mânsson da teypde kıs kıs gülmemiş miydi? Her neyse, Malmölü polis şimdi şöyle diyordu:

«Şu Bertil Olofsson konusunu topluca bir ele alsak mı?»

«Olur, alalım. Ama önce dur hele biraz.»

Gerçi kadın Skâne lehçesiyle konuşmaktaydı, ama kişner gibi değil. Sesi derin, belirgin ve yankılıydı. Teypde bir hışırtı oldu. Sonra Nadja Eriksson dedi ki:

«Bak, onu yaklaşık iki yıl önce tanıdım. İlk kez 1966 Eylül'ünde gördüm yüzünü ve son kez de bu yılın Şubat başlarında. Buraya düzenli olarak, daha çok her ay başlarında, bir-iki gün kalmacasına gelirdi. Üç günü geçirdiği hiç olmadı. Her ayın beşinde falan gelir ve yedi ya da 'bilemedin sekizinde mutlaka yine giderdi. Kopenhag'da olunca, bildiğim kadarıyla, yalnız bende kalırdı, başka hiçbir yerde değil.»

«Peki, niye böylesine düzenli bir şekilde gelirdi?»

«Uyması gereken bir zaman çizelgesi vardı. Ne zaman buraya gelse, mutlaka yurt dışından gelmiş olurdu, genellikle, Malmö yoluyla. Arada hava yoluyla veya Anakara'dan kalkan bir feribotla da geldiği olurdu. Sonra da iki gün kalırdı. Burada biriyle buluşmaya gelirdi... ve bunun için de ayda ancak bir kez zaman bulabilirdi.»

«Olofsson'un işi neydi?»

«Kendini işadamı olarak tanıtırdı. Bir bakıma da öyleydi, doğrusu. Hırsızlar da işadamı değil midir Onu tanıyageldiğim ilk altı ay içinde, ne işi ne de geldiği yer konusunda hiçbir şey söylemedi. Ancak sonraları açılıp konuşur oldu. Radyo gibi, aç düğmeyi konuşsun. Diyeceğim, ağzını tutmasını bilmez kişilerdendi. Kas kas kasılıp çalım satardı. Ben hiç de meraklı bir kişi sayılmam ve sanırım, ona işi gücü hakkında hiç soru yöneltmeyişim, dilinin kaytanını çözdü, başladı hava üstüne hava basmaya. Hele anlattıklarıyla da hiç ilgilenmeyişim, onu patlama noktasına getirmiş olmalı. Sonuçta, palavranın dozunu artırdı. O palavralarla senin de kafanı şişireyim ister misin...? Tanrım, bu ne sıcak!...»

Mâhsson kürdanı ağzında diliyle gezdirdi ve göbek altını utanmaksızın kaşıyarak dedi ki:

«Burda kısa bir ara var. Teknik arıza!»

Otuz saniyelik bir ölüm sessizliğinin ardısıra kadının yine konuştuğu duyuldu:

«Evet, Bertil zavallı bir küçük sefildi. Gerçi bir köylü kurnazlığına sahipti, ama genel olarak ele alındığında, ahmak ve fiyakacıydı. Onu başarıyı sindiremez bir kişi olarak değerlendirdim. Öyle biriydi işte... en küçük bir başarı başına vururdu. Sözgelişi, birazcık para kazansa veya kimsenin bilmediğini sandığı bir şey öğrenegelse, kurumundan yanına yaklaşılmazdı. Her zaman için harika planları vardı. Büyük fırsatlardan, bir el atmasını bekleyen büyük vurgundan söz eder dururdu. Ayrıca, kendini büyük görmek bir yana, zekasını da bir abartırdı ki, sorma gitsin. Bir dahiyle konuştuğunu sanırdın. Hem ne dahi, az buzlardan değil! Bir kez, kendisinin ne yaptığını ve nasıl bir işadamı olduğunu az çok çaktığımı anlayageldiğinde, gerçek bir büyük gangster havalarına bürünüp milyonluk astronomik işlerden, bisiklet zinciriyle adam öldürmelerden dem vurmaya başladı. Aslında, az önce de belirttiğim gibi, üçüncü sınıf bir serseriydi, ikinci bile değil.»

«Eğer eylemlerini indirgeyerek ele alacak olursak... » Mânsson sözlerini havada asılı bıraktı ve kadının cevap vermesi için birkaç saniyenin geçmesi gerekti...

«Ben işin içyüzünü tastamam bildiğimi sanıyorum. O ve iki kişi daha Stockholm'de çalıntı araba ele geçirmeye çalışırlardı. Kimini kendileri araklar, kimini de başka hırsızlardan az bir para karşılığı satınalırlardı. Sonra bu otoları kimsenin tanıyamayacağı biçimlere sokup Anakara'ya, daha çok Polonya'ya götürürlerdi, kanımca. Otoları teslim alan kişi onlara ödemeyi peşin parayla değil, ama başka bir şekilde yapardı. Genellikle mücevher veya tektaş ya da elmas falan gibisi şeylerle. Bunu iyi biliyorum, çünkü geçtiğimiz güz, yani milyoner olacağını sanıp kendini iyice dağıttığı sıra, Bertil bana bile o taşlardan bir tane vermişti. Ne var ki, ıbu iş hiç de bizim üçlünün 'başı altından çıkmış değildi. Onlar yalnızca emir kullarıydı. Firmanın Stockholm dalı, derdi bizim sersem. Bu nedenle ayda bir kez buraya, Kopenhag'a gelmesi gerekirdi. Otolar karşılığında aldığı değerli taşları kendisine bunlar yerine para veren biriyle değişirdi. Parayla gelen herif yanısıra da ulaktı. Paris veya Madrid gibi bir yerlerden kalkıp gelirdi. İşin bu yanını gerçekte ben de iyice bilmiyorum. Çünkü herifi hiç görmedim. Olofsson'ün bile onca olsun kafası çalışırdı. Para taşıyan herifi değil görmek, nerde barındığını bile kimseciklere söylemezdi. Bu konuda, yani işin bu bölümünden beni uzak tutmakta, son derece titizdi. Kanımca,

bu da onun yine ters yönlü bir boşalımıydı. Yani kendi dışında kimsenin bilmediği bir gize sahip olma üstünlüğü falan. Aslında, Bertil'i ben kimseye tanıtmadım. O Kopenhag'da bulunduğu sıra evden içeri tek kişi sokmazdım. Hiç kimseyi, dahası poi... »

Ses kesiliverdi.

«Bu teypte hafif bir bozukluk var,» dedi Mânsson istifini bozmaksızın. «Dani'lerden emanet olarak aldım.»

Kadın bantta yine duyulur olduğunda, sesi kulağa değişik gelmedeydi. Ama ne tür bir değişiklikse, bunu seçmek kolay değildi.

«Nerde kalmıştım? Ha, evet. Eğer Bertil beni birkaç kez peşisıra Malmö'ye sürüklememiş olsaydı, polis bile beni bulma fırsatını elde edemezdi. Girre adında bir zavallı, diyerek benden gizlemeye çalıştığı ortağıyla buluşmak için oraya gitme zorunluğunda kalmıştı. Adamın gerçek adı Malm idi, bence. Çünkü daha önce birkaç kez adını ağzından kaçırmıştı. O da bizimki gibi, arabaları Stockholm veya Ystad yahut Trelleborg'dan alıp sınır dışına taşırdı. İş aralarında da garajın birinde çalışır, otoların rengini değiştirir ve bunlara sahte plakalar sağlardı. Böylece, daha çok merakımı yenemeyerek, dört veya beş kez Malmö'ye gittim. Aslında, bir sonrası bir öncesini aratır denli sevimsiz yolculuklardı. Bir odanın içine tıkılıp habire içer, körük körük hava basar ve ben bir köşede oturmuş esnerken, ıbaşka iş arkadaşları adını verdikleri bir takım heriflerle gün boyu iskambil oynarlardı. Anladığım kadarıyla, Bertil'in oraya gitme zorunluğu Malm'm meteliksiz olmasından ve Stockholm'e dönmek için para gereksinmesinden ötürüydü. Beni de birlikte sürükleyecek denli aptal olmasının nedeniyse, ayakdaşlarına benle ilgili bir biçimde çaktırmadan hava basmak içindi. Düşünebiliyor musun... »

Yeni bir arıza. Mânsson esnedi ve kürdan değişti.

«Şu işe bak Bir dostu olduğunu gösterip hava basmak! Tanrım! Kaldı ki, Bertil kadın gereksinir tipte bir erkek değildi. Kadın olarak bende bıraktığı izlenim yani. Bu üçü arasında yalnız Malm 'Stockholm dalı' olarak anılan kolu temsil ediyordu. Üçüncü adamı ne gördüm ne de tanıdım. Sigge adıyla anılırdı. Kanımca, sahte belgeleri düzenleyen kişiydi.»

Sigge! Ernst Sigurd Karlsson olmalı, diye düşündü Martin Beck.

Arızadan ileri gelmeyen kısa bir sessizlik bu kez. Kadın bir şeyler düşünüyor olmalıydı. Bu arada Mânsson'un da çıtı çıkmaz olmuştu: gerek teypte gerekse gerçekte.

«Yalnız şunu bilmeni isterim ki, tüm bunlar benim kendi tahmin ve düşüncelerim. Ama yine de yanılmadığımı kesin olarak söyleyebilirim. Bertil ağzını tutmasını bilmezdi. Malm ile başbaşa verip konuştukları konuları yanlış anlamanınsa olanağı yoktu bir yerde. Derken, geçtiğimiz yaz ansızın başlamak üzere ve her gördüğümde hızını giderek artıran bir tempoda bizim Olofsson kabına sığmaz oldu. Kendisini artık dev aynasında görüyordu. 'Merkez' dediği yerin büyük kazanç sağladığını söyleyip durmaya başladı. Buraya her gelişinde aynı şeyleri tekerleme gibi yineler olmuştu. Stockholm dalı ve en başta kendi bütün işleri yürütüp tüm tehlikeyi göze alırken, kazancın büyüğüne merkezin havadan konduğunu söylüyordu. Ne var ki, bu sözü çok edilen merkezin nerde olduğunu kendi bile biliyor değildi. Eğer diğer ikisiyle birlikte işe el koyup Stockholm dalını özden kendileri yönetecek olurlarsa, o zaman dünya kadar para kazanacaklarını söyleyegelmekteydi. Sanırım, bu dediklerine en sonunda kendi de inandı. Ve Aralık'da inanılmaz bir aptallık yaptı... »

Gunvald Larsson, Pazar film matinesindeki yedi yaşında bir çocuk saflığıyla,

«Ne?» diye sorup, herkesi hayrete boğdu.

«...Anladığım kadarıyla, kendisine para getiren herifi izledi. Ama nereye bilmiyorum. Belki Paris'e veya Roma da olabilir. Bana kalırsa, kuryenin burdan nereye uçtuğunu öğrenegelmişti. Buluşmalarının hemen ardından ilk uçağa atlayıp, bu yer neresiyse oraya döndüğünü de biliyordu. Bertil böylece kuryenin gelmesini bekledi ve nereye gittiğini görmek İçin peşine düştü. Her neyse, ama bu yılın beş Ocak tarihinde buraya geldiği zaman, son derece kabaydı. Durumu araştırdığını ve Fransa'ya gideceğini söyledi. Evet, hiç kuşkusuz, o kez Fransa demişti. Ama belki de yalan söylüyordu. İsterse, yalan söylemeyi iyi becerirdi. Neyse, anlaşılan Anakara'ya gidip durumu yerinde öğrenecekti. Dediğine bakılırsa, kendi başta olmak üzere, Malm ve üçüncü adam artık şart koşacak bir düzeydeymişler ve buna dayanarak, gelirlerinin en azından üç katı artacağı umudunu besliyordu. Kanımca, bu yolculuğu gerçekleştirdi. Çünkü dana

sonra buraya geldiğinde, korkulur derecede vesveseli ve sinirliydi. Merkezin bir görüşmeci göndermeye razı olduğunu söyledi. İşte bu konularda ağzını açtığı zaman, sanki olağan bir iş sorunuymuşcasına, hep böylesi deyimler kullanarak konuşagelirdi. Ne tuhaftır ki, herşeyin içyüzünü anladığımı bildiği halde, yine de benle bile bu şekilde konuşurdu. Şubatın altısında buraya geldi. Görüşmecinin oteline gelip gelmediğini öğrenmek amacıyla o gün en azından on kez sokağa fırladı. Görüyorsun ya, telefonum yok. Bunun bir karar görüşmesi olacağını ve Malm'ın Malmö'de oturmuş haber beklediğini devamlı söyleyip duruyordu. Ertesi ikindi üç sıralarında ki, Çarşamba idi hiç unutmam, o gün üçüncü kez olarak dışarı çıktı. Ve bir daha hiç dönmedi. Nokta. Son.»

«Hmmm! Belki onunla olan ilişkisini de burda söz konusu etmeliyiz.»

Kadın, duraksama izi göstermeksizin karşılık verdi:

«Tamam, edelim. Aramızda bir anlaşma vardı. Arada esrar içtiğim kadar hap da kullanırım. Hele çalıştığım sürece sürekli olarak Simpatina ve Centramina, yani İspanyol fenedrin tabletleri alırım. Her ikisi de tamamiyle zararsız ilaçlardır. İkisini birden alırım ben. Ortalıkta bir hap yutma salgınıdır sürüp gittiğinden, şimdilerde bu tabletleri bulmak güçleştiği gibi, fiyatlar da beş veya on katı yükseldi. Açıkçası, almaya param yetmiyor. Bertil Olofsson'u bir raslantı sonucu Nyhavn'da tanıdığım zaman, karşıma çıkan hemen herkese yaptığım gibi, ona da satılık malı olup olmadığını sordum. Anlaşıldı ki, onda benim istediğim şey bolca vardı ve ben de onun gereksindiği bir şeye sahiptim: ayda iki gece herkesden habersiz olarak kalabileceği bir barınak. Tipi beni açmadığı için, başlangıçta duraksadım. Ne var ki, kız kadın takımına metelik vermez biri olduğu ortaya çıkınca, sorun kalmadı. Böylelikle bir anlaşmaya vardık. O gece ve aralıklarla daha sonrası geceler benim evde kaldı. Her ay. Ve her gelişinde aylık tüketimimi alırdım. Sonra kayboldu ve o zamandan bu yana tek tablet yüzü görmedim. Dediğim gibi, karaborsadan sağlanamaz denli pahalıdırlar ve de sonuç şu ki, çalışmalarım giderek yavaşlayıp kötülüyor. Bu görüş açısından, onu öldürmeleri çok yazık oldu.»

Mânsson elini uzatıp düğmeye bastı ve teybi durdurdu:

«Tamam. Hepsi bu kadar işte.»

«Neydi bu dinlediklerimiz, yahu?» diye sordu Kollberg. «Bir radyo oyununa benziyordu.»

«Çok ustaca bir ifade alınımı,» dedi Hammar, «Hayret Böyle rahatça konuşmasını nasıl sağlayabildin?»

«Yo, güç olmadı,» karşılığını verdi Mânsson alçak gönüllülükle.

Piposunun sapını teype doğrultan Melander,

«Lütfen, bir şey sorabilir miyim acaba?» dedi. «Niye bu kadın kendi istemiyle polise başvurmamış?»

«Kimlik ve ikamet belgelerinin pek düzenli olduğu söylenemez,» diye cevapladı Mânsson. «Gerçi önemli değil. Daniler de boş veriyorlar. Ayrıca, Olofsson umurunda bile değildi kadının.»

«Pırıl pırıl bir sorgulama,» dedi Hammar.

«Bu sadece bir özet daha,» diyerek hava bastı Mânsson.

Gunvald Larsson sordu:

«Hey, kürdanlı! Bu kadın sağlam ayakkabı mı?»

«Hem de çok sağlam,» dedi Mânsson. «Ve asıl önemli olan...»

Sustu ve diğerleri de kendisini öykünene dek bekledi:

«Evet, asıl önemli olan şu: Olofsson'un 7 Şubat Çarşamba günü saat üçte Kopenhag'daki geçici barınağından dışarı çıktığını kanıtlar delil var elimizde. Biriyle buluşmaya gitti. Ve bu kişi büyük olasılıkla onu, sanırım Malm ile buluşma bahanesini ileri sürerek, öresund'a götürdü ve orda öldürüp bir hurda arabanın içine tıktıktan sonra tüm mekanizmayı toptan limanın sularına gömdü.»

«Evet,» dedi Martin Beck. «Bu da otomatik olarak akla şöyle bir soru getiriyor: Olofsson İndustrihammen'e nasıl gitti?»

«Çok doğru. Prefect'in kullanılır durumda olmadığını ve motorunun yıllar var ki çalıştırılmadığını biliyoruz. Ayrıca bildiğimiz bir şey daha var: külüstürün birkaç gündür orda durduğunu görenler oldu. Ancak her yan hurda arabayla dolup taştığı için, aldıran çıkmadı. Yani tabut yerinde ölüyü bekliyordu.»

«Peki, bunları düzenleyen kim?»

«Sanırım, bu işleri düzenleyen hakkında kabaca bir fikir sahibiyiz. Yaklaşık olarak kimliğini biliyoruz,» dedi Mânsson. «Gelgelelim, arabayı oraya kimin koyduğunu söylemek çok daha güç. En basit bir tahminle, bu kişi Malm olabilir. O sıra Malmö'deydi ve telefonla bağlantı kurulabilir durumdaydı.»

Sabrı taşan Hammar devreye girdi:

«Canım, şu Olofsson limana nasıl geldi?»

Martin Beck daha çok kendi kendine konuşurcasına,

«Arabayla,» dedi.

«Tamam» diye çığlığı bastı Mânsson. «Eğer celladıyla Kopenhag'da buluştuysa, demek oluyor ki, Kopenhag'dan Malmö'ye mutlaka birlikte gittiler. Bu da ancak, çılgın veya uzun mesafe yüzücüsü değilsen, gemiyle gerçekleştirilir.»

«Ya da transit hava yolculuğuyla,» dedi Kollberg.

«Evet, ama zayıf bir olasılık. Üstelik bu gemilerle ceset taşımak yasak olduğuna göre, o geçiş sırasında Olofsson mutlak sağdı. Ve aynı zamanda araba vapuruna binmiş olmaları gerek. Bildiğimiz kadarıyla, Olofsson'u öldüren kişinin altında bir araba vardı mutlaka ve denebilir ki, Kopenhag'dan beri araçsız değildi.»

«Yo, buna benim aklım yatmadı,» dedi Gunvald Larsson. «Niye herifin ille bir arabası olmak gerek?»

«Bir dakika, dostum,» diyerek susturdu onu Mânsson. «Durumu şöyle bir toparlayacağım çabucak. Aslında herşey açık seçik. Her ikisi de, yani Olofsson ile celladı, yedi Şubat akşamı Kopenhag'dan Malmö'ye gittiler. Bense, bunu nasıl öğrendiğimi size anlatmaya çalışıyordum.»

«Nasıl öğrendin?» diye sordu Gunvald Larsson.

Mânsson ona bezgince bir bakış atarak şöyle dedi:

«Eğer Olofsson'u gerek Kopenhag'da gerekse gemide öldürmediyse, o halde bunu Malmö'de yapmış olması gerekir. Peki, Malmö'de nerde?

Herhalde İndustrihammen'de. İndustrihammen'e nasıl gitti? Arabayla. Çünkü oraya başka bir şeyle gidilmez. Stockholm aslanı! Hangi arabayla? Kuşkusuz, Danimarka'dan beraberinde getirdiği arabayla. Niçin? Çünkü Malmö'de bir taksiye veya herhangi başka bir otoya binecek denli aptal olsaydı, o zaman bunu öğrenmiş bulunurduk.»

Dirlik ve düzenlik sağlanmıştı. Şimdi herkes sessizlik içinde Mânsson'a bakıyordu. Temposunu yavaşlatarak konuşmasını sürdürdü:

«Bu durum beni iki önlem almaya götürdü. Birincisi, 7 Şubat öğle sonrası ve geceleyin işleyen tüm feribotların denetimi için iki adam ayırdım. Derken, tren ve araba feribotu Malmöhus'un bir kamarotu fotoğrafından Olofsson'u tanıyageldi. Ayrıca Olofsson'un yanındaki kişiyi de güzelce tanımlamaktan geri kalmadı. Başlangıç noktası olan bu tanık bir yana, benim iki delikanlı sonra iki destek tanığı daha buldu: bir diğer kamarot ve taşıt güvertesinde otomobillerle vagonların düzeninden sorumlu olan gemici. Böylece, bu yılın yedi Şubat gecesi Olofsson'un araba ve tren feribotuyla Kopenhag açık limanından Malmö'ye gitmiş olduğunu kesinkes bilmekteyiz. Bu son seferinde Kopenhag'dan ona çeyrek kala kalkan feribot tam onbiri çeyrek geçe Malmö'ye vardı. Gemi zaten bunu hergün ve yıllar boyudur yapagelmiştir. Yanısıra bir şey daha bilmekteyiz: Olofsson, birazdan tanımını duyacağınız bir adamla birlikteydi.»

Mânsson usulca kürdan değişti. Gunvald Larsson'a bakarak şöyle dedi:

«Ayrıca, her ikisinin de birinci sınıfta yolculuk ettiğini, sigara salonunda oturduklarını ve bira içip biri peynirli diğeri söğüş sığır rostolu iki sandviç yemiş olduklarını da biliyoruz ki, bu da Olofsson'un midesinin içerdiği azbuçuk artıkla uyuşagelmektedir.»

«Şimdi herifin neden öldüğü anlaşıldı,» diye mırıldandı Kollberg. «İsveç Denizyolları'nm sandviçlerinden.»

Hammar ona öldüresiye bir bakış sapladı.

«Dahası, hangi masada oturduklarını bile biliyoruz. Bundan öte, Danimarka plakalı bir Ford Taunus'da olduklarını da biliyoruz. Derinleştirilen soruşturma, arabanın markasını olduğu kadar rengini de kesinlikle saptadı: açık mavi.»

«Ama nasıl...?» diyen Martin Beck, ansızın sustu. «Elbette,» dedi ardısıra. «Kiralık araba.»

«Tam isabet! Olofsson'un yanındaki adam Tanrı bilir nerden Kopenhag'a dek araba sürme tasasına katlanmadı. Doğal olarak uçakla geldi ve Kastrup'a iner inmez bir araba kiraladı. Oto kiralama firmasında adının Cravanne olduğunu söyleyerek bir Fransız ehliyetiyle bir

Fransız pasaportu çıkarıp göstermiş. Ayın sekizinde arabayı geri verip, çok çok da teşekkür etmiş. Sonra da or-dan uçup gitmiş. Nereye ve hangi ad altında, işte bunu bilmiyoruz, öte yandan, nerde kalmış olduğunu galiba biliyorum: Nyhavn'da, sapa bir küçük otelde. Gel gör ki,o izbede bu kez de bir Lübnan pasaportu çıkarıp göstererek adının Riffi olduğunu söylemiş. Eğer aynı kişiyse, hiç kuşkusuz. Demin de söyledim, bu konuda pek kesin değilim. Ama yine de, bu adda bir kişi ayın altısından sekizine dek orda kaldı. Nyhavn sakinleri polis sevmez.»

«Ve sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki,» dedi Martin Beck. «Bu kimse Olofsson'un işini bitirmek üzere Kopenhag'a geldi. Ayın yedisinde buluştular, akşamına Malmö'ye gittiler ve... sen bir soruşturma daha yaptığından söz ettin, değil mi?»

«Ben yapmadım, yaptırdım,» dedi Mânsson tembelce. «Evet, arabanın yeniden bir incelenmesi, şu Prefect'in yani. Suyun dibine nasıl indiğini öğrenmek için. Sana bir şey söyleyeyim mi? Ne aradığını bilmek her zaman için iyidir. Çünkü o zaman çok daha kolay buluyorsun.»

«Neyi?» diye sordu Melander.

«İzleri. Az önce Prefect'in kendi gücüyle yerinden kımıldayamaz olduğunu söylemiştim. Öyleyse suya nasıl girdi? Bakın, vites boşa alınmıştı. Sonra da araba bir diğer otonun tampon vuruşuyla suya itildi, hem de oldukça hızlı bir itelemeyle. Yoksa rıhtımın onca açığına gidip inmezdi. Ardından, tampon tampona bir iteleme. Evet, izler orda. Öbür arabada da uyarlı izler var.»

«İyi, ama Prefect'i şu senin sefil Malmö'nün o uğursuz limanına kim götürdü?» diye sordu Gunvald Larsson.

«Yedekte çekilip götürülmüş olmalı. Bir oto mezarlığından yedeğe alındığı gibi çekilmiş oraya. Bence, Malm'ın işi bu. Malmö'nün batı yakasında bulunan her zamanki yerinde kalıyordu. Zaten Şubat'm dördünden beri oradaydı.»

«Öyleyse bu Malm hem külüstürü yedekte çekip götürmüş hem de... » diye söze koyulan Hammar ansızın susuverdi.

«Hayır,» dedi Mânsson. «Olofsson'a göre Mamı, çok daha özkorunma duyusuna sahip bir kişiydi. Yedi sabahı son hızla Malmö'den ayrılıp Stockholm'e kapağı attı ve sindi. Bu ispatlandı. Benim inancım şu ki, Malm kimliği belirlenemez bir arabayı belirli bir yerde hazır bulundurmak üzere emir aldı. Emri de Kopenhag'dan telefonla bu Cravanne mıdır Riffi midir, her neyse o verdi. Malm bu emri yerine getirdi. Ne var ki, aynı zamanda fazla ileri gitmiş olduklarını ve oyunun bittiğini de anladı. Yanısıra, kötü İsveççe konuşan biri ayın yedisinde öğle üzeri telefonla Malm'ı aramış. Otel personeli de buna karşılık gittiğini söylemişler. Şimdi bu tanımı duymak ister miydiniz? Tüm kapsamlı bir özeti banta aldımdı.»

Kaset değiştirdi ve başlatma düğmesine bastı:

«Cravanne veya Riffi otuzbeş-kırk yaşları arasında bir adamdır. Boyu en azından 1,70 ve en çok 1,75 göstermektedir. Kilosu boyuna göre ortanın üstünde bir ağırlıktadır. Çünkü tıknaz ve güçlü bir gövde yapısına sahip bulunmakta. Buna rağmen, şişman değil. Saçları da kaşları gibi kara ve gözleri koyu kahverengi. Bembeyaz sağlam dişleri var. Alnı oldukça dar. Saç bitimiyle kaşları iki koşut çizgi oluşturmada. Burnu kancamsı ve burun kanatlarının tekinde bir yara izi veya sıyrık göze çarpmakta ki, şimdiye dek geçmiş de olabilir. İşaret parmaklarını yara izi veya sıyrığın üzerinde gezdirme huyu var. Giyimi temiz pak ve efendice: bir kat siyah giysi, siyah ayakkabılar, beyaz gömlek, kravat. Tavrı sakin ve kibar. Derinden gelen bir ses tonu var ve de en azından üç dil konuşmakta: herhalde ana dili olan Fransızca, çok iyi olmakla birlikte Fransız şivesiyle İngilizce ve oldukça iyi ama bozuk şiveyle İsveççe.»

Kasetin makaraları durdu.

«İşte,» dedi Mânsson, bir sığır geniş yürekliliği içinde. «Bu sizlere bir şey söylüyor mu?»

Bir hayalet görmüşcesine yüzüne bakakaldılar.

«Eh,» diyerek omuz silkti Mânsson. «Bizden bu kadar. Şimdilik yani. Benim için bir oda ayırttınız mı? Tanrım, bu ne sıcak böyle! Bir dakika için izninizi isteyeceğim.»

Koridora çıktı.

Rönn yerinden fırlayıp onu izledi. Çoğu zamanını iskemlesinde Olofsson ile suç ortaklarının ötesinde şeyler, daha doğrusu Mânsson'un ev aramada uzman kişi olduğunu düşünerek geçirmişti. Mânsson'a yetişip dedi ki:

«Hey, Per! Bu akşam yemeğe bize gelir misin?»

«Elbette,» diye karşılık verdi Mânsson. «Hem de koşa koşa.»

Sevinmenin yanısıra şaşırmış görünüyordu.

«Yaşa!» dedi Rönn.

Mats'a dördüncü doğum yıldönümü için verilen itfaiye arabasının kaybolmasından bu yana şimdi üç ayı aşkın bir süre geçmişti. Gerçi çocuk oyuncağını artık eskisi gibi sorup durmuyordu, ama böyle ansızın sırra kadem basmış olması Rönn'ün bir türlü daha aklından çıkmıyordu. Yine zaman zaman arandığı oluyor, ancak dairede didik didik aramadığı köşe bırakmadığından da hiç kuşkusu bulunmuyordu.

Rönn, bir süre önce, tuvaletin ardındaki su deposunun kapağını ellinci kez kaldırdığında, Mânsson'un bir sözü aklına gelivermişti. Yaklaşık altı ay önce, bir dosyanın önemli bir sayfası kayıptı ve Martin Beck aramada usta olan bir kişinin öne çıkmasını istemişti. Bu bol cesetli cinayet davasına katılmak için o sıra Skâne'den çıkagelmiş olan Mânsson şöyle demişti: «Aramada üstüme yoktur. Eğer bulunacak bir şey varsa, o halde hiç kuşkunuz olmasın mutlaka bulurum.» Ve dosyanın kayıp sayfasını gerçekten de bulmuştu.[-1]

İşte ucuz bir lokanta köşesinde tek başına neşesiz bir akşam yemeği yerine Unda Rönn'ün nefis yemeklerini mideye indirme fırsatının çıkmasını Mânsson bu özelliğine borçluydu. Mânsson midesine çok düşkün bir

kişiydi. Ne var ki, yanısıra güç beğenir bir kimse olduğundan, iyi hazırlanmış bir yemeğe değer vermesini bilirdi.

Gevrek şekilde kızartılmış geyik şnitzeli dilimlerinin üstüne hol mayonez dökerek henüz yiyip (bitirmiş ve zevkle ağız şapırdatıyordu ki, nar gibi bir yaban tavuğu kızartması tepsi içinde sofranın ortasına kondu. Konuk öne eğilip, nefis kokuyu burun deliklerine çekti.

«Şahane bir ziyafet bu, dostlar,» dedi ardısıra. «Yılın bu mevsiminde böylesi güzelim av etlerini nerden buluyorsunuz?»

«Ağabeyim Karesuando'dan gönderiyor,» diye karşılık verdi Unda. «Tanrı'nın her günü ava çıkar. Geyik ve karacasız hiç bırakmaz bizi.»

Dağçileği marmelatı kâsesini eline tutuşturan Rönn şöyle dedi:

«Buzlukta koskoca bir geyiğimiz duruyor.»

«Herhalde boynuzlu moynuzlu, tam tekmil değildir,» diyen Mânsson o akşam için sofrada oturma izni koparmış olan küçük Mats'ı gülmekten kırıp geçirdi:

«Ha-ha! Boynuzları yenmez ki, amca. Önce onlar çop-çop yapılır.»

Mânsson çocuğun saçlarını okşayıp kardı:

«Zeki bir çocuğa benziyorsun. Büyüyünce ne olacaksın?»

«İtfaiyeci,» dedi çocuk.

İskemlesinden yere atladı ve itfaiye arabası gibi öterek, kapıdan çıkıp gözden yokoldu.

Rönn de bu arada Mânsson'a kaybolan itfaiye arabasını anlatma fırsatını yakaladı.

«Geyiğin altına baktın mı?» diye sordu Mânsson.

«Her yere baktım, yahu. Kanatlanıp uçtu sanki.»

Mânsson ağzını peçetesine sildi:

«Yok, canım. Kuş mu bu? Mutlak buluruz.»

Yemeklerini bitirmişlerdi ki, Unda onları mutfaktan sepetledi ve kahvelerini oturma odasına getirdi. Rönn bir şişe konyak açtı. .

Pijamaları içinde yerde, televizyonun önünde uzanmış olan Mats, kuruldukları yarım halka şeklindeki bir kanepede bir şeyler tartışagelen asık yüzlü bir takım kisileri ilgiyle izliyordu. Yüzünde kendini önemser bir anlatı taşıyan gençten bir adam şöyle demekteydi:

«Benim düşüncemi sorarsanız, çocuklu çiftlerin söz konusu olduğu evlenmelerde boşanma olabildiğince engellenmeli ya da birbirinden kopmuş ana baba çocuklarının diğerlerine oranla daha güvencesiz ve dolayısıyla gerek alkol gerekse uyuşturucu madde kullanımına çok daha yatkın bulundukları gözönünde tutulursa, bu olanak toplumca güçleştirilmelidir ki,» ... ve Rönn'ün aygıtın düğmesini kapamasıyla, parlak bir noktaya dönüşüp karardı, yokoluverdi.

«Ne ipe sapa gelmez konuşmalar,» dedi Mânsson. «Örnek olarak beni ele al. Babamı ancak kırk yaşından sonra tanıdım. Anacığım beni bir yaşından beri tek başına, kendi olanaklarıyla yetiştirdi ve çok şükür hiç bir şeyim yok. Yani üstünde durulacak bir şeyim yok.»

Rönn sordu:

«Onda yıl sonra babanı sen mi arayıp buldun?»

«Yok, canım,» dedi Mânsson. «Niçin arayacaktım? Hayır, rasgele karşılaştık Davidshallstorg içki satış deposunda. Çavuştum o sıra.»

«Ne duydun? Babanla böyle karşılaşınca yani?»

«Doğrusu, duygulandım sayılmaz. Orda sıraya girmiş, kuyrukta duruyordum. İkinci kuyrukta da iri yarı, kır saçlı, ben boyda bu adam yer almıştı. Sırasından çıkıp yanıma yaklaştı ve: 'iyi günler,' dedi. 'Ben sizin babanızım, efendim. Sizi kentin şurasında burasında birçok kez gördükte, konuşmak istedim, ama olmadı işte. Kısmet bugünmüş, efendim.' Ardı sıra da ekledi: 'Duyduğuma göre, işleriniz yolundaymış, efendim.'»

«Sen ne dedin?»

«Ne diyeceğimi pek bilemedim. Derken yaşlı adam elini uzatıp, 'Jönsson,' dedi. Ben de, 'Mânsson,' dedim ve el sıkıştık.»

«O günden bu yana bir daha gördün mü?» diye sordu Rönn.

«Evet, sık sık raslaşırız ve her zaman beni aynı kibar tavrıyla selamlar.»

Unda girdi ve Rönn'ün dizlerinde uyuyakalan Mats'ı kucaklayıp götürdü. Bir süre sonra yine dönen kadın, şöyle dedi:

«Senin gelip iyi geceler dilemeni istiyor.»

Odaya girdiklerinde çocuk çoktan derin uykuya dalmıştı. Ayak parmaklarının uçlarına basarak dışarı çıkıp kapıyı örtmezden önce, Mânsson çevresini ustaca gözden geçirdi:

«Sanırım odayı iyice aramışsındır, değil mi?»

«Aramak mı?» dedi Rönn. «Odanın altını üstüne getirdim, yahu. Sen ne diyorsun? Diğer odaları da didik didik aradım, bilmek istersen. Ama yine de bir aran, kuşkun varsa. Belki gözümden kaçan bir şey olmuştur.»

Oysa gözden kaçan bir şey yoktu. Tüm daireyi birlikte sistemli bir şekilde arayıp taradılar ve Mânsson daha önce Rönn'ün hem de birkaç kez bakmamış olduğu tek bir delik bile bulamadı.

Bunun üzerine kahvelerinin, konyaklarının ve Unda'nın yanına döndüler.

«Evet, gerçekten tuhaf, değil mi?» dedi kadın. «Üstelik oldukça büyük bir şeydi.»

«Yaklaşık otuz santim boyunda,» diye atıldı Rönn.

«Dediğinize bakılırsa, bu oyuncağı aldıktan sonra birkaç gün kapı dışarı çıkmamış,» dedi Mânsson. «Pencereden dışarı atmış olamaz mı?»

«Hayır,» diye karşılık verdi Unda. «Gördüğünüz gibi, çocuğun açması olanaksız, güvence zincirleri var her pencerede. Kaldı ki, Mats ortalıktayken camları hep kapalı tutarız.»

«Ve zinciri kaldırmaksızın açtığımız zaman bile, aralık itfaiye arabasının sığamayacağı denli dardır,» dedi Rönn.

Mânsson konyak kadehini avuçları arasında yuvarladı :

«Ya çöp torbası? Bunun içine koymuş olmasın?»

Unda başını sarsaladı:

«Hayır. Sabun tozlarını ve buna benzer şeyleri koyduğumuz aynı dolapta durur çöp torbamız. Kapısının üstünü eyse açamayacağı bir demir sürgü vardır.»

«Hı-hıh,» diyen Mânsson, düşünceli bir şekilde konyağını yudumladı. «Tavanarasında pılıpırtı konan bir sandık odanız var mı?»

«Hayır, ama bodrumda böyle bir yer var,» dedi Rönn. «İtfaiye arabası kaybolduğundan bu yana oraya herhangi bir şey indirdin mi?»

Rönn, başını sarsalayan karısına baktı. Ardısıra ekledi:

«Ben de!»

«Düşünün! Burdan alınıp götürülmüş bir şey aklınıza gelmiyor mu hiç? Herhangi bir şey olabilir. Onarım için gönderilen bir şey veya buna benzer bir şey? Ya da çamaşır falan? Tamam! Kirli çamaşırlarla gitmiş olabilir.»

«Biz dışarı çamaşır vermeyiz ki,» dedi Unda. «Herşeyi ben yıkarım. Bodrumda bir çamaşırhanemiz var.»

«Ve oyuncağı beraberinde götürebilecek bir arkadaşı da gelmedi çocuğun, öyle mi?»

«Hayır, fena halde üşütmüştü ve uzunca bir süre evimize tek çocuk ayak basmadı. Hiç değilse, oyuncağın verilme ve kaybolma süresi içinde,» dedi Unda.

Bir süre suspus oturdular. En sonunda Mânsson sordu:

«Peki, çocuk değil de, bunu alabilecek başka biri geldi mi buraya hiç?»

«Birkaç kez bazı arkadaşlarım geldi,» diye karşılık verdi Unda. «Ama hiçbiri oyuncak çalmaz. Kaldı ki, onların ziyaretinden çok sonra kaybolduğunun farkına varmıştık.»

Rönn kara kara başını salladı:

«Uçtu gitti meret!»

Unda bir kahkaha atarak,

«Polisçe sorguya çekilir gibi sıkıntılı bir şey bu,» dedi.

«Daha bu bir şey değil,» diyerek takıldı Rönn. «Hele bir sopasını çıkarıp seni pataklamaya koyulsun, o zaman anlarsın dünyanın kaç bucak olduğunu.»

«Şimdi iyice düşünün,» dedi Mânsson. «Başka kimse girdi mi buraya? Sözgelişi, bir şey almaya gelen yahut saat okumak için gelen biri falan? Veya bir musluk onarıcısı <ya da diğer (bir işçi? Yok mu böyle (biri?»

«I-ıh!» karşılığında bulundu Rönn. «Valla, benim bildiğim kadarıyla yok. Yani biri bunu çaldı mı diyorsun sen şimdi?»

«öyle ya, neden olmasın?» dedi Mânsson. «Tuhaf tuhaf şeyler çalan çok kişiyle karşılaştım. Malmö'de, Anti-cimex zararlıları öldürme şirketinden olduğunu söyleyip ev ev dolaşan bir adam vardı ve kendisini ele geçirdiğimizde, evindeki sandığın içinde tastamam yüzon üç tane kadın külotu çıkmıştı. Tek çaldığı şey buydu. Ne var ki, bana kalırsa, sizin itfaiye arabasını biri daha çok yanlışlıkla alıp götürdü gibime gelir.»

«Bunu senin bilmen gerekir, Unda,» dedi Rönn. «Gündüzleri evde olan sensin.»

«Evet, ben de burda oturmuş, onu düşünüp duruyordum. Buraya bir işçi geldiğini hiç anımsamıyorum. Şu pencereye yeni cam takan adam çok daha Önceydi, değil mi?»

«Evet,» cevabım verdi Rönn. «Kırık cam Şubat'ta değişti.»

«Evet,» dedi Unda.

Düşünmek için kafasını zorlarcasına işaret parmağının boğumunu dişlemekteydi:

«Evet. Bir kez de radyatörlerin havasını boşaltmak için kapıcı gelmişti. Mats'ın doğum gününün birkaç gün sonrasıydı, hiç kuşkum yok.»

«Radyatörlerin havasını boşaltmak mı?» diye sordu Rönn. «Bak, benim bundan hiç haberim yoktu işte.»

«Herhalde sana söylemeyi unutmuş olmalıyım,» dedi Unda.

Mânsson devreye girdi:

«Araçları yanında mıydı? Bir İngiliz anahtarı vardı elinde mutlaka. Şimdi iyi düşün. Yanında bir araç kutusu bulunuyor muydu?»

«Evet, sanırım bulunuyordu,» dedi Unda. «Ama yine de kesin bir şey söyleyemem.»

«Bu apartmanda mı oturur?»

«Evet, zemin katta. Adı da Svensson.»

Mânsson konyak kadehini bırakıp ayaklandı:

«Yürü, Einar! Şu senin kapıcıyı gidip bir ziyaret edelim.»

Svensson altmış yaşlarında, dinç bir adamdı. Yeni ütüden çıkmış bir siyah pantolon ve kolları pazıbentli tiril tiril bir beyaz gömlek giymişti.

Mânsson, ayakkabı rafının üstünde duran ağaç kutusunu daha hole girer girmez görmüştü ki, kapıcı şöyle dedi:

«İyi akşamlar, Bay Rönn. Size nasıl yardımcı olabilirim acaba?»

Rönn söze ne şekilde başlayacağını bilemiyordu, ama Mânsson araç kutusunu göstererek dedi ki:

«Bu araç kutusu sizin mi, Bay Svensson?»

«Evet,» diye karşılık verdi.

«En son ne zaman kullandığınızı sorsam?»

«Valla, kesin bir şey söyleyemem. Ama epeydir kullanmadım diyebilirim. Birkaç hafta hastanede yattım. Bu arada apartmana II numaradaki Berg bakmıştı benim yerime. Nedenini sorabilir miyim acaba?»

«Takım taklavat kutunuzun içine bakabilir miyiz?»

Kapıcı sandık büyüklüğündeki kutuyu açtı ve içinden çıkardığı avadanlık torbasını elinde tutarak,

«Lütfen bakın,» dedi. «Ama neden...»

Mânsson torbayı adamın elinden kapıp ağzını[1] açtı. Rönn, gizleyemediği bir şaşkınlıkla boynunu uzatarak avadanlık torbasının içine gözlerini diken kapıcının hareketlerini izliyordu. Sonunda kendi de yaklaşıp

adamın merakına katıldı. Hayret! İşte orda, çekiçlerin, tornavidaların, İngiliz anahtarlarının arasında itfaiye arabası kırmızı ve pırıl pırıl duruyordu.

Birkaç gün sonra, tarih vermek gerekirse 30 Temmuz Salı, Martin Beck ile Kollberg Vastberga'da oturmuş, kahvelerini yudumlarken hem de davanın özel bir özetlemesini yaptılar.

Martin Beck sordu:

«Mânsson sevgili kentine döndü mü?»

«Evet, Cumartesi voltasını aldı. Bu adam Stockholm'den hiç hoşlanmıyor derim bana sorarsan.»

«Hiç. Herhalde geçtiğimiz kış otobüs cinayetinde ağzının payını yeterince aldı.»

«Gel gör ki, büyük iş başardı,» dedi Kollberg. «O ağırkanlı heriften hiç bu kadarını ummazdım. Ama yine de, bir merakımı sorulaştırmaktan kendimi alamıyorum... »

«Neymiş o?»

Kollberg başını sarsaladı:

«Bilmem, ama şu ifade alımında garipsediğim bir yan var. Hani o kızın ifadesi, anlıyorsun ya?»

«Niye böyle düşünüyorsun?»

«Bilmiyorum, dedim ya! Her neyse, havada kalan tüm ipuçları birbirine bağlanıp anlam kazanmışa benzer şimdi. Olofsson ile Malm ve üçlünün sahtecisi Karlsson denen herif, şebekeden kopup kendileri için çalışmayı tasarlamışlar... »

«Ha, şu Karlsson konusunda, aklıma gelmişken... çalıştığı sigorta şirketine gidip bir göz attık. Sahte belge düzenlemek için kullandığı herşey ordaydı. Damgalar, kâğıtlar ve daha ne varsa,» dedi Martin Beck. «Ordaki bir dolapta saklıyormuş ve şefi de neyin nesi olduklarını bilmeksizin hepsini bir kutunun içine yerleştirmiş. Şimdi Kungsholmsgatan'da, eğer görmek istersen.»

«Hiç de yabana atılır bir sahteci değildi. Demek istediğim, bu üç herif çok şey biliyordu ve dolayısıyla Lasalle-Riffi-Cravanne denen adı belirsiz yaratık defterlerini dürmek üzere gönderildi.»

«Admeyse diyelim ona,»

«Evet. Admeyse iyi yakıştı şu bukalemuna. İlkönce Kopenhag'a, sonra da Malmö'ye gitti ve Olofsson'u temizledi. Ama Malm ürküp kirişi kırdı. Derken Malm polisçe enselendi ve...»

«Evet,» dedi Martin Beck. «Gerek o gerekse Sigge Karlsson canlılıklarını yitirmişlerdi. Olofsson'un başına geleni ya biliyor ya da tahmin ediyorlardı. Her ikisi de meteliksiz, umarsız ve yılgındı. Sonunda Malm bir araba ele geçirdi ve kendi hesabına satıp biraz para edinmek üzere yola çıktı. Ne var ki, hemen yakalandı.»

«Daha sonra salıverildi, ama bunun hiç bir yararı olmadı. O ve Sigge Karlsıson defterlerini son kez dürecek olan Admeyse'yi veya başka birini bekler durumda kaldılar. Diğer bir deyimle, ödünç alınmış zaman üzerinde yaşıyorlardı.»

«Derken, postaya atılmış bir mektup gibi çıkageldi Adıneyse. Varlığını bir yoldan mutlaka belli etmiş olmalı. Herhalde telefonla veya adreslerini yoklarken gözlerine ilişegelmiştir belki. Sigge Karlsson hemen teslim bayrağını çekip kendini kurşunlar. Gerçi daha öncesi bir durulma anında sana telefon açmayı aklından geçirir, ama bu hevesten çok çabuk cayar besbelli.»

Martin Beck baş salladı:

«Malm şimdi öyle bir açmazdadır ki, izlendiğini mutlaka bildiği halde, apaçık ve hiç çekinmeksizin Sigge Karlsson'un ziyaretine gider. Ve de Karlsson'un öldüğünü duyar.»

«Böylece, son kuruşuyla bir bira satın alıp evine gelir ve havagazı musluğunu açar. Ne var ki, çabuk ve temiz bir iş görmek amacıyla kentte bulunan Adıneyse, daha önce orasını ziyaret ederek minicik sevimli bombasını Malm'ın yatağına yerleştirmiştir. Ertesi gün de Adıneyse ibir uçağa atladığı gibi soluğu Admereyse'de alır. Geride kalanlarsa bizler oluruz. Şaşkın Şarlo Polisleri! Yani Düztabanlar Alayı. Sen, ben, Rönn ve

Larsson gibi açıkgöz geçinen bir takım kişilerin işe başlamazdan bir ay öncesi ölmüş bir herifi ve daha başlangıçta elimizin erişemez olduğu bir uzaklığa kapağı atmış, adını bile henüz bilmediğimiz bir diğerini dolap beygirlerinden farksız bir şekilde dört dönerek aramaklığımız, bilmem bana çok aptalca görünüyor. Sen ne dersin?»

Martin Beck'in gözleri garip şekilde dalgınlaştı ve bir noktaya saplanıp kaldı. Bir an sonra ürpererek eski haline dönüştüğünde, şaşkın şaşkın çevresine bakındı. Sanki bir yerlere gidip dönmüştü. Tuhaf çıkan bir sesle,

«Mutlaka geri gelecek,» dedi.

Bu ani değişikliğin farkına varmış olan Kollberg, matrak geçme fırsatını kaçırmadır

«Haydaaa! Baş bilici konuştu yine.»

Martin Beck toparlanmıştı.

«Belki döner, demek istedim,» diye düzeltmeyi denedi.

«İyimser sen de!» dedi Kollberg. «Bu toprakların zerresine bir daha ayak basarsa kendimi vururum. Deli misin sen be?»

«Hmm,» diye mırıldandı Martin Beck. «Böyle kesin konuşma. Bir nokta dikkatini çekti mi, bilmem. Burda iş çevirmek için güçlü bir silah var elinde. Kısası, dil. Herif takır takır İsveççe konuşuyor.»

«Doğru be! Bu geçersiz dili hangi cehennemin dibinde öğrendi acaba?»

«Ya bir süre İsveç'te çalıştı ya da savaş sırasında mülteci olarak burda bulunmuştu. Diyeceğim şu ki, eğer firma Stockholm dalını yeniden kurmayı kararlaştırırsa, bu adam kendileri için çok yararlı olabilir. Yanısıra, varlığından haberli olduğumuzun bile farkında değil. Bunun için bir bakarsın yine ortaya çıkabilir.»

Kollberg başını bir omzu üstüne yıkarak kuşkulu bir havaya büründü:

«Ancak bir noktayı daha düşündün mü? Hadi, geri geldiğini kabul etsek bile ve dahası gönüllü olarak bu odadan içeri adımını attığını da varsaydık diyelim, ne kanıtlayabiliriz? Sundbyberg'de bulunmuş olmak yasalara aykırı değil ki!»

«Haklısın. Gerçi yangını ona yükleyenleyiz, ama Malmö'deki Olofsson cinayeti bileklerine kelepçe vurmamıza yeterli.»

«Doğru. Gel gör ki, bizim başağrımız olan konu bu değil. Boşver. Nasılsa havada bulut, sen herifi unut. Bir daha buralarda onun yüzünü görecek olanın alnını karışlarım.»

«Ben yine de bu konuda kuşkuluyum. İnterpol ve Fransız polisinden gözlerini dört açmalarını isteyeceğim. Ortalıkta gözüktüğü an bizi uyarsınlar.»

«Dayan, boş durmaktan iyidir,» diyen Kollberg esnedi.

30

Tam bir ay sonrasıydı. Lennart Kollberg Vastberga'-daki odasında oturmuş düşünüyordu: henüz onyedisinde olan bir kız nereye gitmiş olabilirdi? İnsanlar, özellikle genç kızlar ve de genellikle yaz mevsiminde sürgit kaybolmadaydılar. Kimi bağdaş kurup oturarak afyon çekmek için oto-stopla Nepal'e dek uzandıktan, kimi Alman pornografi dergilerine çırılçıplak poz verip ceplere biraz dünyalık indirdikten, bir bölüğü de gruplar halinde kamp amacıyla kırlıklara giderek sadece ailelerine telefon açmayı unutmuş olduktan sonra, tüme yakın çoğunluk yine, sapasağlam çıkagelirdi. Ne var ki, bu kız gerçekten kaybolmuş görünüyordu. Masanın üstündeki fotoğrafında kız gülücükler dağıtmaktaydı. Adam karamsarlık içinde düşündü: Herhalde hiç de bunca parlak olmayan bir durumda yeniden ortaya çıkacaktı. Belki ölü bir balık gibi Kanal'dan çıkaracaklardı onu veya sözgelişi, Nacka ulusal parkının bir havuzundan...

Martin Beck izindeydi ve Skacke, el altında bir yerde olmak gerekirken, ortalıkta görünmüyordu.

Dışarda yağmur yağmaktaydı. Yaprakların tozunu alan ve bir gözaydın habercisi gibi sevinçle camlan tıklatan taptaze, tertemiz bir yaz yağmuruydu bu.

Kollberg, özellikle ezici sıcaklardan sonra gelen, bu cana can katıcı yağmuru severdi. Arada açılıp güneşin bir an yüzünü göstermesine izin veren yağmur yüklü koca koca boz bulut kümelerini zevkle seyrediyordu. Derken, az sonra eve nasıl gideceğini düşünür oldu: Kaçta? En geç beşbuçukta. Yo, bu geç olur. Unuttun mu, aptal? Bugün Cumartesi!

Ve aynı anda, hiç kuşkusuz, telefon çaldı.

«Alo, abi. Ben Strömgren.»

«Hı-hıh.»

«Teleks'de bir şey var, ama ben pek çıkaramıyorum.»

«Nedir?»

«Paris'ten, abi. Şimdi çevirisini yaptırdım. Şöyle bir şey, bak: Lasalle hakkında isteminizle ilgili uyarıcı bilgi. Öğrenildiğine göre, Brüksel'den hareketle herhalde Stockholm yolunda. Ek uçak seferi yapan SN X3'ün tahminen 18:15'de Arlanda havalimanına inmesi beklenmekte. Ad: Samir Malghagh. Pasaport: Fas.»

Kollberg sessiz kaldı.

«Aslında Şef Beck için bu, ama o izinde. Ben hiçbir şey anlamadım. Ya sen, abi?»

«Evet,» dedi Kollberg. «Ne yazık ki, evet. Senin orda kaç kişi var?»

«Burda mı? Hemen hemen hiç. Benim dışımda yani. Marsta karakolunu arayayım mı?»

«Hiç yorulma,» dedi Kollberg bezgince. «Ben gerekeni yaparım. Kaç dedin? Altıyı çeyrek geçe miydi?»

«Onsekiz-onbeşte. Burda öyle diyor, abi.»

Kollberg saate bir göz attı. Dördü henüz geçmekteydi. Bol vakit sayılırdı bir bakıma.

Telefonun düğmelerine bastı ve kendi evinin numarasını çevirdi:

«Arlanda'ya gitmem gerekiyor, güzelim.»

«Hay aksi şeytan!» dedi Gun.

«En uygun deyimi buldun.»

«Kaçta dönersin?»

«Sekizden geç kalacağımı sanmam.»

«Çabuk!»

«Lafa bak! Hasta ilacını bilir, kızım. Kapa!»

«Lennart.»

«Mmm.»

«Seni seviyorum. Hoşça kal.»

Karısı telefonu öylesine çabuk kapamıştı ki, bir şey söylemeye vakit bulamadı. Gülümsedi, ayağa kalktı ve de koridora çıkıp bağırdı:

«Skacke!»

Tek duyduğu şey yağmurun sesiydi ve nedense hoşlanmak bir yana, artık sinirine dokunuyordu.

Bir canlıya raslamak için tüm katı boydan boya dolaşmak gerekti. Sonunda buldu: bir tıfıl polis.

«Skacke hangi cehennemin dibinde?»

«Futbol oynuyor, Baş Komserim.»

«Ne? Futbol mu? Görev başında ha?»

«Çok önemli bir maçmış, Baş Komserim. Üstelik beş-buçuktan önce döneceğini söyledi.»

«Nerde oynuyor bu sersem?»

«Emniyet takımında, Baş Komserim.»

«Oğlum, bunu biliyorum. Hangi sahada demek istedim.»

«Ha! Zinkensdamm sahasında. Baş Komserim. Ama niye arıyorsunuz? Saat beşbuçuğa dek görevli değil ki!»

Tıfıl doğru söylüyordu ve hiç de içaçıcı bir gerçeği yansıtmamıştı. Arlanda'ya tek başına gitmenin çekici yanı yoktu. Kaldı ki, Skacke de işin içindeydi. Kollberg Adı-neyse ile tokalaştıktan hemen sonra davaya el koyup görevi kendinden devralabilirdi. Eğer el sıkışmaya bile zaman kalırsa, hiç kuşkusuz. Böylece yağmurluğunu sırtına geçirdi, aşağı inip arabasına bindi ve de Zinkensdamm'ın yolunu tuttu.

Dışardaki posterlerin beyazında yemyeşil harflerle şunlar yazılıydı: CUMARTESİ SAAT 15.00'de EMNİYET SPOR KULÜBÜ'ne KARŞI MERSHOLM SPOR KULÜBÜ. Högalid kilisesinin çan kulesi üstünde şahane bir gökkuşağı köprü kurmuştu ve stadın yeşil çimleri üzerine şimdi yalnızca buharmısı hafif bir yağmur düşmekteydi. Çamurlu sahada yirmi-iki tane sırsıklam futbolcu yer almıştı ve kenarları kuşatagelen en çok yüz kadar seyirci ayakta ter ter tepiniyordu. Hava elektrikli görünüyordu.

Futbol Kollberg'i hiç ama hiç ilgilendirmezdi. Sahada şöyle bir bakışlarını gezdirdikten sonra, çok ötelerde tek başına dikilmiş duran eşofmanlı bir polis gözüne ilişti ve onun yanına gitti. Adam, durup durup korkuluk demirlerini dövüyor ve arada avuçlarını sinirli sinirli kaşıyordu.

«Arkadaş, sen yönetici misin ya da böylelerine ne deniyorsa ondan mısın, nesin?»

Adam, topun gittiği yönden gözlerini ayırmaksızın baş salladı.

«Bak, arkadaş. Şu turuncu gömlekli yaratık var ya,' onu hemen şimdi saha dışına al. Bak, şu işte! Topa ayağı takılıp düşen.»

«Olamaz! Son değiştirme hakkımızı az önce kullandık. Olur şey değil. Kaldı ki, on dakika var maçın bitimine.»

«Durum kaç-kaç?»

«Üç-iki biz öndeyiz. Emniyet. Ve eğer bu maçı kazanırsak, o zaman... »

«Evet? O zaman ne?»

«îşte o zaman... Yo!... Bırakma!... Çık, kaleci, çık!... Oooh! Tanrı'ya şükürler olsun. Az kaldı yiyorduk, yahu!.. Ha, evet. O zaman üçüncü lige yükseleceğiz ya!»

Eh, madem öyle, on dakika dünyanın sonu değildi ya. Üstelik adamcağız öylesine perişan görünüyordu ki, Kollberg onu bir de kendi derdiyle üzmekten kaçındı. Büyük bir hoşgörüyle şöyle dedi:

«On dakika dünyanın sonu değil, ya kalsın bakalım.»

Adam kötümserdi:

«On dakikada çok şey olabilir,» diye karşılık verdi.

Çok da doğru söz etmişti. Yeşil gömlekli ve beyaz şortlu takım bu süre içinde iki gol atarak, seyirci çoğunluğunu oluşturan kılıksız alkoliklerle saç sakal birbirine karışmış her tür gariban karmasının çılgın alkışları arasında maçı kazandı. Skacke bacağına bir tekme yiyerek çamurlu suların içine iki seksen uzandı.

Kollberg memurunu ele geçirme başarısını gösterdiğinde, genç adamın saçı başı çamura bulanmıştı ve bayır yukarı yol alan eski bir lokomotif gibi

soluyordu. Yanısıra çok da bitkin görünmekteydi.

«Hadi, çabuk ol,» dedi Kollberg. «Bizim Admeyse altı-onbeşte Arlanda'ya iniyor. Onu gidip karşılamamız gerek.»

Skacke şimşek hızıyla soyunma odaları yönünde gözden silindi.

Bir çeyrek saat sonra, duştan yeni çıkmış durumda ve saçlar pırıl pırıl taralı, arabada Kollherg'in yanıbaşında oturmaktaydı.

«Ne köfte herifsin sen, yahu» dedi Kollberg. «Yapılacak onca iş arasında, gidip yenilmeyi buldun. Ulan, polis yenilir mi hiç ha?»

Skacke şakayı ciddiye alarak ezilip büzüldü:

«Seyirci bize karşıydı: Üstelik Reymers dördüncü ligin en güçlü takımlarından biridir. Yandaşı da çok. Neyse, bu Lasalle ile ne yapacağız?»

«Onunla bir küçük konuşma yapmamız gerekecek herhalde. Yakasına yapışma şansımız binde bir bile değil bence. Eğer onu tutuklayacak olursak, sanırım öyle bir yaygara koparır ki, Dışişleri Bakanlığı ensemizde boza pişirdiği gibi, sonunda binbir özür dileyerek kendisini kapıya dek geçirmek ve teşekkürle karışık yaltaklanmak zorunda bile kalabiliriz. Elimizdeki tek olasılık, kendisini açığa vuracak şekilde dengesini bozmak ve bunun için de beklemediği bir noktadan saldırmaktır ancak. Ne var ki, eğer dendiği kadar çakalsa, bu tuzağa da kolay kolay düşmeyecektir. Yaş tahtaya basmaz bir hergele olarak biliniyor. Bir de şu var, eğer karşılamaya gittiğimiz kişi buysa, hiç kuşkusuz.»

«Çok tehlikeli bir adam, değil mi?» diye sordu Skacke.

«Evet, gerçi çok tehlikeli olduğu söylenegelmekte, ama bu yanı bizi hiç ırgalamaz.»

«Bakın, Baş Komiserim. Onu izlemek ve de ne yapmak niyetinde olduğunu anlamak daha akıllıca bir tutum olmaz mı? Bunu hiç düşündünüz mü acaba?»

«Sen topa bacak sallamayı düşünürken, biz bunları çoktan düşünüp taşınmıştık, aslanım,» dedi Kollberg. «Ve de sonuçta en iyi yolun bu olduğu kanısına vardık. Küçük de olsa, bir açık verme şansı yok değil. Hadi hiçbir

şey olmasa bile, belki içine bir korku salarız ki, bu da yarardan uzak değildir.»

Bir an için sustuktan sonra yine konuştu:

«Tamam. Zeki ve zalim bir herif. Ancak herhalde bir deha değil. İşte bizim şansımız da bunun kökünde yatıyor.»

Az sonra kötü niyetle ekledi:

«Doğal olarak bir de şu sorun var: çoğu polisler de yeterince parlak zekalı değildir. Böylece, demek oluyor ki, şanslar eşit. Yani senin futbol deyimiyle, bir-bir berabereyiz.»

Kuzey otoyol üzerindeki trafik oldukça hafifti. Ne var ki, zamanları boldu ve Kollberg ortalama bir hızla yol almaktaydı. Skacke oturduğu yerde kıpır kıpırdı. Kollberg ona kuşkulu bir bakış atarak şöyle dedi:

«Ne o, kurt mu kaynıyor?»

«Bu omuz kılıfını hiç sevmiyorum.»

«Yani çakaralmazın yanında mı?»

«Tabancam mı? Elbet! Hiç yanımdan ayırmam.»

«Futbol oynarken de mi?»

«Yok, efendim. Maç sırasında dolabıma kilitlerim, hiç kuşkusuz.»

«Sersem,» dedi Kollberg. «Ondan yenildik, desene»

Kendi hiçbir zaman silah taşımazdı ve anımsadığı kadarıyla, çoktandır bu böyleydi. Polisi tüm silahlardan arındırmak gerektiği görüşünü savunan ender kişilerden biriydi.

«Gunvald Larsson'un klipsi gibi bir tane bulsam, hemen alacağım. Hani pantolon kemerine tutturulan türden. Onunki ne güzel ya! Acaba nerden aldı dersiniz?»

«Sayın Larsson ayrıcalı bir kişidir. Ona kalsa daha neler yapar. Sekize üç çarpı sekiz pus çapında namlusu ve üzerinde gümüş işleme bir ad plakası bulunan oluklu Gonçala Alves kabzalı, nikel kaplama bir Smith-Wesson 44-Magnum kuşanarak dolaşmayı yeğ tutar sanırım.»

«Böyle bir silah var mı ki?»

«Var ya, olmaz olur mu? Nedir ki, fiyatı 1.000 kuron'un üstünde ve ağırlığı yaklaşık bir buçuk kilodur.»

Sessizlik içinde yola devam ettiler. Skacke oturduğu yerde, zembereğinden boşanmayı bekleyen bir yay gibi gergin ve dimdikti. Tek gözü seyiriyor, zaman zaman da dudaklarını yalıyordu. Kollberg onu dirseğiyle dürterek dedi ki:

«Gevşe, çocuk, gevşe! Filmlerde gördüklerinin hiçbiri olmayacak. Herifin tanımı aklında, değil mi?»

Skacke duraksamayla baş salladı. Sonra, geri kalan yol boyunca, kendi kendine bir takım şeyler mırıldanarak suçlu suçlu oturageldi.

Bir Sabena Caravella olan uçak alana on dakika geç indi. Bu süre içinde Kollberg, gerek Arlanda'dan gerekse sadık yardımcısından öylesine bezmişti ki, nerdeyse esnemekten çenesi çıkacaktı.

Cam kapının birer yanında dikilmiş, havalimanı binasından yana tekerlek döndüren uçağı gözlüyorlardı. Kollberg kapının tam yanında duruyordu. Skacke'ye gelince, bekleme salonunun beş metre kadar içinde yer almıştı. Bu, bilinegelen beylik bir güvence önlemiydi ki, hiç konuşmaksızm uygulayıvermişlerdi.

Yolcular dışarı boşaldılar ve dağınık düzende yaklaşır oldular.

Kollberg içinden bir ıslık çaldı. Elbette, bu uçak ek sefere boşuna konmamıştı. En önde, tam üstüne oturmuş kapkara giysiler içinde kar beyazı gömleği ve pırıl pırıl boyalı simsiyah ayakkabılarıyla kömür karası saçlı, tatar suratlı ve kısacık boylu tıkız bir adam vardı.

Bu adam çok ünlü bir Sovyet diplomatıydı. Kollberg onu beş yıl öncesi yapmış olduğu bir resmi ziyaretten tanıyagelmişti ve şimdilerde KBG'nin Avrupa'daki anahtar adamı olduğunu biliyordu. Koca örgütün tüm batı kolunu Paris veya Cenevre'den yönettiği söylenmekteydi.

Onun iki metre ardından güzeller güzeli karısı geliyordu ve kadının bir dört metre ardında Samir Malghagh ya da Lasalle yahut Adıneyse

bulunuyordu. O değilse bile, en azından tanımı uymaktaydi. Herifin başında fötr şapka ve sırtında mavi şantung takım giysi vardı.

Kollberg, Rus'u geçmeye bıraktı ve Tatjana Samojlova ile Juliette Greco ve de Gun Kollberg karışımı gerçekten nefis bir parça olan karısına elinde olmaksızın bakıp göz kırptı.

Bu göz kırpma vardı ya, Kollberg'in yaşam boyu işlediği en ölümcül yanılgı oldu.

Çünkü Skacke yanlış yorumladı.

Kollberg hemen başını çevirip, çok adı edilen Lübnanlı mı her neyse, ona baktı. Sağ elini şapkasına kaldırdı ve yarım adım ileri çıkarak şöyle dedi:

«Excusez moi, Monsieur Malghagh...»

Adam durdu, kuşkuyla sırıttığında dişleri göründü ve o da sağ elini şapkasına götürdü.

İşte Kollberg tam aynı anda, «deme olmaz, olmaz olmaz,» tekerlemesinin art çaprazında olageldiğini göz ucuyla gördü.

Skacke bir adım ileri atarak o çok ünlü ve patlamaya hazır bir bomba kadar tehlikeli diplomatın önünü kesmişti. Kısacık boylu adamsa, Çekoslovakya bunalımının ve de Avrupa'da diğer bir takım kaynaşmaların en civcivli günleri yaşandığı için olmalı, karşısına böyle dikilivereni, hiç kuşkusuz, küstah bir gazeteci sanarak sağ elinin tersiyle ve cüssesinden umulmadık bir güçle kenara itelemişti. Skacke geri geri sendeledi, sağ elini ceketinin içine soktu ve 7.65'lik Walther'ini çekti.

Kollberg başını çevirip haykırdı:

«Skacke! Sakın ha!»

Tabancayı görür görmez, Malghagh'm yüzü değişti, gergin ve buruk bir anlatıya büründü. Koyu kahverengi gözleri bir an için yalnızca şaşkı ve korku yansıtageldi. Sonra, kol içinden iskambil vareden bir sihirbaş çabukluğuyla, elinde bir bıçak belirdi. Kollberg düşünecek zaman buldu: en azından yirmibeş santim uzunluğunda ve en çok bir santim eninde olan keskisiyle sipsivri, korkunç bir silah.

Adamın gırtlağını biçme niyetinde olduğunu kavrayıp da, bıçak darbesini savuşturmak için sol kolunu kaldıracak zamanı bulduğunda, Kollberg'in komando eğitimiyle teztepki yeteneğinden öte hiçbir silahı yoktu. Ama öteki adam olduğu yerde şimşek hızıyla ustaca dönüp, bıçağı aşağıdan yukarı kaktırarak sapladı. Elan dengeden yoksun ve yarı dikkati yanlış yana yönelik Kollberg, bıçağın hemen sol kaburgası altından karın boşluğuna işlemesini acı acı duydu. Tereyağına kızgın bıçak daldırır gibi, derler ya, diye düşündü Kollberg, gerçekten tıpkı öyle oluyormuş. Ne yaptığının ve de niye yaptığının daha henüz bilincinde olarak, bıçağın üzerine doğru katlanıp iki büklüm oldu. Böylelikle bir sürecik vakit kazanacağını, karşısındaki adamı geciktireceğini bilmekteydi. Ama kaç saniye? Belki beş veya altı.

Bütün bunlar olup biterken, Skacke, elinde yarı inik tabancası, namluyu doğrulttuktan sonra güvence mandalını başparmağıyla açarak tetiğe dokunma konusunda şaşkınca bir kararsızlık içinde bocalıyordu.

Derken Malghagh veya adı neyse, bıçağı çekip çıkardı. Kollberg, atardamarını korumak amacıyla başı öne eğik durumda, iki büklüm yere düştü ve bıçak inmek için yeniden havalandı. Aynı anda Skacke ateş etti.

Lasalle veya Admeyse'yi tam göğsünün orta yerinden vuran kurşun, onu şiddetle gerisingeri savurdu ve sırtüstü mermer döşemeye serilirken, bıçak elinden uçtu gitti.

Sahne tam anlamıyla donmuştu. Kolu ileri uzanık Skacke, tepmenin ardısıra namlusu hafifçe yukarı doğrulan tabancasıyla orda dikilmiş duruyordu. Şantung giysili adam, kolları iki yana açık, yerde sırtüstü uzanmış yatmaktaydı. İkisi arasında Kollberg, elleriyle sol karın boşluğunu sıkıca bastırmış olarak, tek omzu üstünde iki büklüm yatıyordu. Diğer herkes de taş kesilmişcesine kıpırdamasız durmaktaydı ve hiç kimse çığlık atacak zaman bulamamıştı.

Sonra ansızın sihir bozuldu. Skacke koştu, Kollberg'in yanına vardı ve tabanca elan elinde, başucunda diz çökerek soluk soluğa sordu:

«Nasılısınız, Baş Komiserim?»

«Kötü.»

«Niye göz kırptınız? Ben de sandım ki...»

«Üçüncü dünya savaşını tam başlatmak üzereydin, çocuk,» diye fısıldadı Kollberg.

Defken, olmak gerektiği şekilde, panik; ve kargaşa patlak verdi. İnsanlar, her zamanki gibi, herşey olup bittikten sonra çığlık çığlığa, ordan oraya koşuşur oldular.

Ne var ki, Kollberg için henüz her şey bitmemişti. Başlangıçta, Mörby Hastanesi yolundaki ağlamaklı sirenli cankurtaranın içinde, ölüyor olmaktan çokça korkmuştu. Sonra ancak bir metre ötesindeki koşut sedyenin üstünde boylu boyunca yatmakta olan şantung giysili adama baktı. Başını bir yana çevirmiş olan adam, hızla yaklaşan ölüm, dehşet ve acıyla yuvalarından fırlamış kaskatı bakışlı gözlerini Kollberg'e dikmişti. Belki de bir haç işareti yapmak için, elini kıpırdatmaya çalıştı. Ne var ki, bir ürpermeden öte gidemedi.

İnançsız Kollberg şöyle düşündü:

«Ah, dostum, ah! Tanrı mı ya da Şeytan mıdır, artık her kimeyse, son görevini yerine getiremeden geberip gideceksin.»

Yanılmamıştı. Adam ilkyardım odasına dek bile yaşayamadı. Cankurtaran tam yavaşlamaya başlamıştı ki, alt çenesi sarktı, ağzından kanlı bir kusmuk boşalageldi.

Kollberg daha henüz ölmekten çokça korkuyordu.

Ve bilincini yitirmezden az önce şöyle düşündü:

«Hak değil bu. Şu uğursuz davayla hiç mi hiç ilgilenmemiştim. Kabak ne demeye benim başımda patladı? Üstelik Gun bekliyor...»

«Ölecek mi?» diye sordu Skacke.

«Elbette,» dedi doktor filozofça. «Ama bundan değil,

korkma. Ne var ki, sana teşekkür edebilmesi için yine de bir veya iki ay beklemen gerekecek, delikanlı.»

«Teşekkür mü?»

Skacke kafasını yandan yana şavulladı ve hemen telefon başına gitti.

Arayacak olduğu öyle çok yer vardı ki!

SON

1

Martin Beck Dizisi No. 4 - GÜLEN POLİS.